COLECȚIA SFINX serie nouă

6

COLECTIA SFINX COLECTIA SFINX COLECTIA SFINX

DAN MIHĂESCU

Comisarul moare ultimul

DAN MIHĂESCU

Comisarul moare ultimul

EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI, 1992

Coperta : DOINA BILIUS

ISBN 973-32-0256-6

Un timp bolnav

M-am trezit mai devreme ca de obicei şi am întors capul, desprinzîndu-mă încet din perna îmbibată de somn. Mi-am rotit privirea prin încăpere, inventariind — pentru a cîta oară ? — obiectele din jur, care mă slujeau. Aceeaşi luare în posesie, foarte lentă, a mediului înconjurător. Fiecare dimineaţă începea la fel. Şi tot ca în fiecare dimineaţă am regretat lipsa tic-taculuı ceasurilor din casa mea, fărîmiţînd bucăţelele de timp şi aducîndu-mi necontenit în memorie reflecţia lui Proust despre zilele care sînt toate egale pentru un ceasornic, dar nu şi pentru un om.

În ceea ce mă priveşte, timpul din clepsidra mea a curs mai repede, grăbindu-mă şi neliniştindu-mă permanent. Am privit mereu cu îngrijorare cantitatea de nisip auriu scursă prin gîtul subţire în partea de jos a clepsidrei. Nisipul acela rămas acolo ca o acuzaţie mută şi pe care nu-l poţi arunca asemenea unui calendar expirat.

Dar, iată, după foarte mulţi ani, trăiam prima oară într-un spaţiu din care timpul nu mă mai gonea pe tot felul de drumuri. Faptul că acest spaţiu însemna o rezervă sordidă de spital îmi producea, desigur, o stare de nemulţumire, de firească alarmă. Aflam, după fiecare examen sau analiză la care eram supus, prea multe denumiri sofisticate ale bolilor de care sufăr. Mă îngrjoram bombănelile furioase ale personalului despre lipsa utilajelor elementare şi a medicamentelor strict necesare, bombăneli emise cu privirea în sus, spre cel mai iubit fiu al poporului.

În dimineaţa aceea mă trezisem cu o condiţie fizică promiţătoare, dacă ţineam seama de o teorie a mamei mele

că, după 60 de ani, cînd te scoli dimineaţa şi nu te doare nimic, înseamnă că ai murit. Eu mă apropiam de acest prag de vîrstă şi în fiece dimineaţă mă încercau tot felul de dureri, mai vechi sau mai noi. Deci totul era în perfectă ordine.

M-am sculat din pat, izbindu-mă cu fruntea de un borcan aflat deasupra capului meu, în care erau montate nişte tuburi ieşite din perete, despre care nimeni nu mi-a spus la ce folosesc. Oricum, după halul de degradare a spitalului, nu cred că funcţionau nici borcanul, nici tuburile.

Mi-a accelerat mişcările un gînd plăcut. Era zi de vizită, ziua în care rudele şi prietenii aduc fructe, flori şi feţi din viaţa de afară pudrate cu optimism fals, pentru că, de, bolnavii au şi aşa necazuri mai mari ca ale lor.

Au un aer de tragi-comedie vizitele acestea în care cei veniţi de acasă afişează o veselie strepezită, străduindu-se cum nu se poate mai suspect să facă cele mai minunate pronosticuri în legătură cu evoluţia bolii tale, ştiind bine, după perspectivele „epocii de aur", că, dacă nu mori, o să fie şi mai rău.

Nu fac neapărat o asociaţie, dar, odată, am văzut la o închisoare (ce căutam eu acolo, este o altă poveste) familia unui deţinut, venită la vorbitor. Soţia avea aerul că se află la fotograf, iar copiii, la o serbare şcolară unde urma să se dea premii. Zîmbeau stupid şi ziua de afară mi-s-a părut mai cenuşie.

Eu nu aşteptam rude în vizită, pentru simplul motiv că am rămas singur pe planetă. Urma să vină la mine doar o veche prietenă, Adina Raiu, actriţă cunoscută şi recunoscută, adulată şi bîrfită de public în egală măsură.

Pînă la vizită mai erau cîteva ceasuri bune. Am început să mă bărbieresc şi, cînd a intrat în rezerva mea, doctorul Paul Enescu a opinat amabil că pentru netezirea ridurilor mele ar fi necesar un fier de călcat cu program. M-am gîndit, cu înţelegere, că această opinie vine de la un om care, la fel ca şi mine, nu a fost acuzat vreodată de prea multă frumuseţe.

Nu aveam de făcut multe pregătiri pentru a-mi întîmpina prietena. Cum să faci să arăţi rezonabil cînd eşti vîrît într-o pijama şi un halat la fel de boţite ?

Urmînd acelaşi ritual secret din fiecare zi, m-am închis în camera de baie şi am aprins ţigara interzisă de medici, cu ameninţări fioroase.

Ameţit de otrava primelor fumuri mi-am amintit cum am cunoscut-o pe Adina Raiu, cîndva, cu ani în urmă. A venit în biroul meu de la Miliţia Capitalei într-o zi dintr-o iarnă ticăloasă, cînd frigul urca în case şi în sufletele noastre, duşmănos.

Atunci, Adina mi s-a părut frumoasă şi fragilă ca o frezia aşezată lîngă un geam cu flori de gheaţă.

Fără o vorbă a desfăcut un pachet şi a dat la iveală o căciulă de blană. Întrebînd-o de-a ce se joacă, a început să-mi povestească.

La capătul unei perioade istovitoare actriţa avusese — cu o seară înainte — premieră cu rolul Lady Milford din „Intrigă şi iubire". A plecat de la teatru seara tîrziu, după premieră, şi, pentru a scurta drumul spre casă, a urcat într-un troleibuz aproape gol la ora aceea apropiată de miezul nopţii. Tulburată, ostenită, a aţipit preţ de cîteva minute, cu tîmpla lipită de geamul lateral. A trezit-o frigul şi zgîlţîiala troleibuzului. Ridicînd mîna ca să-şi aranjeze o şuviţă de păr, a observat, cu stupoare, că nu mai are căciula de blană pe cap. A privit derutată în jur. Privirea ei a zăbovit pe chipurile impasibile ale celor cîţiva călători întîrziaţi. N-a descifrat nici un semn că vreunul ar avea cunoştinţă de penibila întîmplare.

S-a răsucit pe banchetă şi lîngă uşa de coborîre a văzut un bărbat înalt, un domn bine, foarte elegant care — de necrezut — purta pe cap căciula ei. Şi nici măcar nu-i venea rău. Un simţ feminin bine antrenat a ajutat-o să remarce că, la cojocul pe care-l purta individul, căciula ei se asorta perfect. Surprinsă, n-a ştiut cum să reacţioneze. A încercat să-şi stăpînească bătăile inimii, atît cît să încropească un plan de acţiune. Întîi, a fost tentată să ceară ajutorul celorlalţi călători, dar s-a temut de scena neplăcută care ar fi urmat. O interpelare directă a gangsterului, care, culmea, afişa un calm olimpian, ar fi fost riscantă, o putea expune la o ieşire violentă, grosolană, din partea acestuia.

A ales o manevră mai subtilă. S-a ridicat și s-a proptit lîngă individul care, desigur, aștepta oprirea în stație ca să se volatilizeze.

Se frămînta cum să facă să-l împiedice. Dacă în stație se vor mai afla oameni îi va chema în ajutor. Dacă nu, se va ține după hoț, va alerga după el și va striga — pur și simplu : „Hoțul, puneți mîna pe el, mi-a furat căciula !“ Pînă atunci, pînă ce să ajungă troleibuzul în următoarea stație, l-a fixat pe bandit, cu vădită ostentație. De cîteva ori și-a mutat privirea semnificativ, de la căciulă la haina de blană cu care era ea îmbrăcată.

Bărbatul n-a luat-o în seamă. Tîrziu, a măsurat-o la rîndul lui, plictisit, ba chiar ușor agasat. Femeie fiind, s-a enervat că pe lîngă insolență n-a citit în ochii tîlharului nici nu licăr de admirație.

N-arăta tocmai rău și merita admirată măcar pentru curajul de care dădea dovadă venind lîngă el să-l înfrunte.

(În timp ce Adina Raiu povestea, eu nu-mi puteam dezlipi privirea de pe chipul ei. Mi-am amintit afirmația unui scriitor celebru : „Femeile frumoase sînt, de fapt, colivii în care stau prizoniere inimile bărbaților“. Afirmație dulceagă, cu iz de bomboană fondantă, dar confirmată în unele ocazii primejdios de exact.)

Să ne întoarcem la seara cu pricina. Deci hoțul continua să nu se sinchisească de prezența frumoasei actrițe. Adina ar fi vrut să înțeleagă din ce substanță poate fi alcătuit un asemenea umanoid. Și-a propus (caraghioasă) o expediție prin anticariate unde să caute „Psihopatologia vieții cotidiene“ a lui Freud și teoriile lui Lombroso despre „Omul delicvent“.

Era clar că tipul de lîngă ea era plămădit dintr-un aluat aparte, că dispune de o siguranță de sine vecină cu inconștiența, că un astfel de specimen se poate instala calm pe scaunul electric, cu grija să nu-și strice dunga pantalonilor.

În sfîrșit, troleibuzul a oprit în stație, ușile s-au deschis, dar, ghinion, la ora aceea nu mai urca nimeni. Mai mult, lovitură de teatrù, individul a rămas nemișcat, nemanifestînd nici o intenție să coboare. Cu o fracțiune de secundă înainte ca vehiculul să se pună în mișcare ea a recurs la un gest teribil de îndrăzneț, de care nu s-ar fi

crezut niciodată în stare. Cu o mișcare bruscă a smuls căciula de pe capul temutului răufăcător și a sărit direct pe refugiul pentru pietoni, auzind în spate pocnetul sec al ușilor care se închideau.

A întors capul. Hoțul se holba prin geamul ușilor, înmărmurit. Ei nu i-a venit nimic mai bun în minte decît să scoată limba la el. Triumfătoare și-a pus căciula recuperată pe cap și a pornit spre casă, mîndră de curajul și abilitatea ei.

(Eu, polițistul, căruia i se istorisea această întîmplare, mult prea lungă și cu amănunte inutile, eram pe punctul să-mi pierd răbdarea. Interlocutoarea mea a observat că nu mai sînt la fel de disponibil și a atacat finalul.)

Ajunsă acasă n-a apucat să povestească mamei sale îngrozitoarea aventură, fiindcă aceasta a informat-o despre un telefon al cabinierei de la teatru, care, grijulie, vroia să-i spună Adinei că, sub imperiul emoțiilor de la premieră, a plecat acasă uitîndu-și în cabină căciula de blană.

Adina a încremenit. Însemna că ea — acesta era adevărul — a furat o căciulă de pe capul unui om inocent. Deci, Lady Milford, o hoață...

Ce să facă ? A chibzuit pînă a ajuns la hotărîrea să se predea „organelor" împreună cu corpul delict.

Așa a ajuns la mine. Eforturile făcute pentru a-mi stăpîni rîsul au eșuat, ba, dimpotrivă, am rîs cu hohote care nu mai conteneau, ca o explozie în lanț.

Fata mă privea cu reproș. Cînd am reușit să mă potolesc am povățuit-o să dea un anunț la „Mica publicitate", neexistînd altă soluție pentru a descoperi victima furtului. Un anunț ușor măsluit :

„Găsit în troleibuzul nr... în seara zilei de... căciulă de blană nouă, maro. Persoana care a pierdut-o este rugată să telefoneze la nr..."

— Nu cred că e soluția cea mai bună, a protestat actrița.

— De ce ? m-am interesat eu.

— Față-n față cu mine, hoțul, adică păgubașul, are toate motivele să reacționeze dur. Nu-i mai bine s-o las la dumneavoastră și el s-o ridice de aici ?

— Nu-i mai bine ! am contrazis-o eu.

Mai cu un zîmbet ruşinat, mai cu o lacrimă simulată, actriţa m-a convins să fiu şi eu martor la întîlnirea cu posesorul căciulii, pe care să-l asigur că a fost o confuzie regretabilă şi că ea, Adina, este o persoană de o cinste exemplară, dovadă că s-a prezentat imediat la miliţie. I-am promis şi m-am ţinut de cuvînt. De atunci am rămas prieteni.

Pe parcursul timpului am încercat — poate prea timid — să transform această prietenie în altceva, dar n-am reuşit, n-a depins numai de mine şi, prin profesia mea atît de hulită, nu eram prea atractiv.

Vizita Adinei la spital a decurs altfel decît mi-aş fi dorit eu. Nici n-a apucat prietena mea să-şi scoată blana şi a năvălit în rezervă sora Aristica, cea care m-a ajutat cu trei zile în urmă să înghit un tub lung de cauciuc, promiţîndu-mi ferm : „Dacă te mai zbaţi aşa, ca găina pe tăietor, te spun lu' domnu' doctor că fumezi în closet".

A pupat-o zgomotos pe Adina (o vedea pentru întîia oară) şi a lăudat-o pentru cît de frumos a spus la televizor poezii cu eroul păcii.

— Am plîns, doamnă, a asigurat-o sora. Şi eraţi frumoasă ca Mata Hari. Fantastic cum ştiţi dumneavoastră actorii să spuneţi pe dinafară ce nu simt alţii pe dinăuntru.

„În filmul acela cu legionarii care v-au împuşcat în ceafă, aţi murit de-adevăratelea sau a fost trucaj ?"

„Unde aţi găsit cizme cu toc aşa subţire ?"

„Cunoaşteţi pe cineva la primărie care să-i aprobe lui fiña mea să-şi construiască o magazie în curte ?"

„De ce nu vă măritaţi cu domnul Dinu (eu eram domnul Dinu), că e bărbat în putere, deşi nu cred că mai durează ?"

Ca s-o salvez pe Adina am rugat-o pe soră să-mi aducă un termometru. M-a repezit :

— Ai răbdare, că nu de tălică am eu timp acuşica...

Colac peste pupăză, a venit în rezervă şi femeia de la bucătărie. Pe mine nu m-a învrednicit cu nici o privire, tot cu actriţa avea treabă :

— Vai, doamnă, să ştiţi că am pus pariu cu portarul, pe o pungă de pufuleţi, că îmi daţi o poză color cu iscălitură. Îmi daţi ?

Pentru că n-a avut poză la ea, prietena mea i-a dat un autograf pe lista cu pacienţii care mănîncă la regim A-l, în vederea unei mai rapide expirări din viaţă.

Un bolnav, de la care împrumutasem o carte, s-a făcut că vine să mi-o ceară înapoi, dar, de fapt, venise doar ca să-i ofere actriţei o turtă de casă. În semn de omagiu, a precizat el.

Tînărul doctor Munteanu (stagiar) a venit şi el, chipurile să-mi ia tensiunea, dar nu mi-a luat nimic. N-a pierdut însă ocazia să-i mulţumească actriţei că s-a născut pe lume şi să-i spună că lumea cu ea e mai frumoasă.

Eu, nebăgat în seamă de nimeni, am ras cu degetul toată crema de la o prăjitură dubioasă, din pachetul adus de Adina. Am înghiţit lacom crema aceea dulce, cleioasă, cu un gust de petrosin ; în cîteva minute s-a declanşat o criză ulceroasă de zile mari. Mi s-a acoperit tot corpul cu o sudoare rece, m-am ghemuit, simţind în stomac o arsură insuportabilă.

O zăream pe Adina ca prin ceaţă, înconjurată de un grup de admiratori care vorbeau toţi deodată. M-am întins pe pat şi am emis în direcţia tavanului un sfios : „Mi-e rău !“ Doctoriţa Matei, care în clipa aceea intra pe uşă, s-a strecurat pînă la mine, cu dificultate, ca să mă roage să mă trag mai într-o parte, să-i fac loc adică, fiindcă vroia să se fotografieze cu Adina. Adusese şi un aparat cu blitz.

Cînd într-un tîrziu, foarte tîrziu, Adina a putut schimba cîteva vorbe cu mine, n-a mai avut timp să-mi spună decît că întîrzie la spectacol, că trebuie să plece de îndată. Şi a plecat.

Am condus-o, ameţit de durere, pe culoarul lung, spre uşa de la ieşire, şi, întors în rezerva mea, m-am îndopat cu un pumn de pilule antispastice. Treptat durerile au început să se calmeze, dar mi s-a uscat tare gura. M-am chircit pe pat şi am închis ochii. De undeva, din apropiere, răzbătea prin perete un crîmpei de cîntec :

„De ziua mea
Femeile-s frumoase,
Au sînii tari
Şi şoldurile-n mers,
Contradictorii...“

(Un cîntec, într-un spital, seamănă cu un zbor de pasăre care nu poate să se înalţe şi vîsleşte aerul la firul ierbii, cu o singură aripă. Părerea mea.)

Am recunoscut vocea. Era a unui tînăr prietenos şi vesel, condamnat fără drept de apel, de către una din bolile secolului, pe care noi, oamenii, le acceptăm cu o condamnabilă resemnare.

Răscolit de cîntecul călătorului spre moarte, am privit pe fereastră, dornic să-mi incendieze retina o rază generoasă de soare. Dar peste fereastră, singura din încăperea în care zăceam, erau trase perdele din doc cenuşiu murdar.

Eram trist. Poate şi pentru că n-am apucat să stau de vorbă cu Adina, să tăifăsuim. Mă pregătisem să-i povestesc ceva dintr-un spectacol, o scenă care pe mine m-a emoţionat, obligîndu-mă s-o păstrez printre amintirile tandre.

Am văzut spectacolul acela pe o videocasetă filmată într-un local („Chez Plumeau") din Montmartre şi aş fi vrut să ştiu acum, de la prietena mea, dacă emoţia de atunci a fost justificată de reale temeiuri artistice.

Pe scenă era sugerată, prin cîteva elemente, o porţiune dintr-o stradă. O siluetă de copac, o bancă şi în spatele băncii un mare panou publicitar, pe care era fotografiată o tînără superbă, cu braţele întinse, parcă oprindu-te să treci mai departe, invitîndu-te să te apropii de ea. Cu o mînă oferea trecătorului o sticlă suplă, pe a cărei etichetă scria : „Fior D'Alpe — Isolabella". Cealaltă mînă dăruia o floare gingaşă de colţ.

Un clochard s-a apropiat cercetînd temător împrejurimile. Singurul adăpost, la acel ceas de noapte, era banca solitară. S-a întins pe bancă respirînd adînc, mulţumit şi, cu mîinile sub cap, a rămas în admiraţia fetei încîntătoare de pe panou. Un pian a prins să susure o melodie delicată. Atmosferă de vis. Tînăra din fotografie s-a animat, a clipit, ochii ei au devenit o chemare, buzele ei au murmurat ceva, o întretăiere de şoapte care se topeau în aer, încălzindu-l.

Ca hipnotizat, năpăstuitul s-a ridicat de pe bancă şi s-a apropiat de frumoasa care, cu ochii cutreierati de lu-

mină și cu un zîmbet prietenos, i-a întins sticla din care el a sorbit cu pudoare. Acordurile muzicale s-au amplificat, pianul a fost acoperit de armonia viorilor și, inspirat de cîntec, vagabondul a invitat-o pe fată la dans, cu o reverență stîngace.

Pluteau înlănțuiți, într-un dans ciudat, ca printr-o apă luminoasă. Contemplîndu-i, fericirea, în cel mai omenesc sens al cuvîntului, părea posibilă.

La sfîrșitul dansului, tînăra și-a lipit de buze floarea de colț și a dăruit-o partenerului. Ea s-a întors la locul din panou și a încremenit în poza dinaintea gingașei idile.

Clochardul s-a ghemuit pe banca singuratică și părea un morman de zdrențe peste care cineva a așezat o șapcă ponosită.

În scenă a apărut un polițist, un *flic*, care își făcea rondul de noapte. L-a zărit pe trențăros, l-a scuturat violent și i-a cerut prin semne să spele putina.

Omul în mizerie, aflat încă sub impresia valsului, a încercat să povestească miracolul. A mers în fața femeii din panou și a implorat-o să-l ajute cu un gest, să confirme că povestea lui s-a petrecut aievea. Firește, fotografia a rămas imobilă.

Deloc dispus să-și piardă timpul, polițistul l-a luat de guler și a ieșit cu el din scenă. Un *spoot* de lumină s-a oprit pe bancă, pe banca unde a rămas doar o floare plăpîndă de colț, de un alb incandescent, ca al stelelor căzătoare.

În urma celor care au plecat, frumoasa din panou a întins brațele. Un gest de așteptare la capătul unui drum pustiu. Într-o mînă se ghicea sticla cu „Isolabella", cealaltă era goală, cu degetele răsfirate. Lipsea floarea de colț și surîsul fetei nu mai era comercial.

Mie mi s-a părut că surîsul acela patetic i se potrivește nemaipomenit și prietenei mele Adina Raiu.

Am adormit îngrijorat că durerile vor reveni peste noapte și în timpul dinaintea somnului mi-am închipuit că prin fereastra rezervei mele de spital zăresc un colț de mare verde, pe care se întorc pescarii cu asfințitul în năvoade.

Călător printre amintiri

Zilele de ședere în spital mi-au prilejuit nenumărate călătorii prin viața mea trecută, slalomuri printre amintiri. Ciudat cu cîtă limpezime îmi reveneau în memorie întîmplări anodine, chipuri de oameni pe care le-am crezut prin vreme, vorba poetului : „...Fețe fără nume / Întîlnite-n cale / și pierdute în lume".

Într-o zi am ajuns pînă hăt-departe, în copilărie, cînd țînci de-o seamă cu mine ne strîngeam sub salcîmul lui Sile Ciucalău, cel mai răsărit dintre noi, să ne spună povești. Mare povestitor Sile, dar înainte să-și dezlege sacul avea meteahna lui. Desena cu un băț, în țărînă, un fel de jilțuri și ne invita să luăm loc. Zicea că la el în curte e musai să stăm ca boierii.

După atîția ani (refuz să-i număr) mi-aduc aminte de una din poveștile lui Sile care m-a impresionat.

Trebuie să spun, mai întîi, că Sile avea un fel foarte personal de a povesti, atribuindu-și întotdeauna rolul principal. Așa de pildă, dacă ar fi povestit „Scufița roșie", totul ar fi avut o implicare autobiografică. Ar fi început cu : „Pe vremea cînd eram eu un vînător vestit, am aflat că un nemernic de lup aținea calea unei fetițe care..." Etc.

Spuneam că mi-a rămas în minte o poveste — nu știu de unde a „cules-o" Sile — care suna cam așa :

„Măi, băieți, m-apuc eu, într-o zi, să mă joc de-a soldații, cu niște țîști-bîști, unul Lambe, altul Țechea și încă unul, Pompi. Ne jucam în pădurea Andronache, trebuia să apărăm pădurea de un atac al inamicului otoman, sau rusesc, sau nemțesc, n-are importanță. Am fixat mai multe

puncte de observaţie, unde am pus santinele. Eu făceam de gardă în rînd cu ceilalţi, chit că eram cel mai mare în funcţie, cel mai deştept şi cel mai curajos.

Ţechea, un mucea, cel mai mic dintre noi, a nimerit între o băltoacă (inamicul putea veni cu flota, nu-i aşa) şi un pîlc de copaci.

Am stat noi în post, înarmaţi cu prăştii şi tuburi de suflat ace, pînă ce s-a înnoptat. Duşmanii ioc, nici ţipenie. Atunci am dat ordinul de retragere pe la casele noastre. Am ajuns acasă aşa de tîrziu, că tata a aruncat în mine cu o felie de pepene verde. Cînd m-a văzut, mamă s-a speriat foarte, i s-a părut că sînt plin de sînge. Abia cînd s-a dumirit, m-a luat şi m-a bătut pe îndelete.

Spre miezul nopţii ne pomenim în uşă cu tanti Melania, mama lui Ţechea. Ăla micu' n-ajunsese acasă şi femeia se dădea de ceasul morţii.

Eu m-am prefăcut că dorm buştean, dar nu mi-a mers. Am fost smuls din pat şi luat la întrebări. După a patra palmă, am făcut mărturisiri complete. Numai că, pînă să plecăm în căutare ne-a parvenit vestea că Ţechea s-a întors. A explicat că a stat planton în pădure, de unde nu s-a îndurat să plece, neprezentîndu-se schimbul, cu parola.

Am uitat să vă zic că stabilisem şi o parolă. Schimbul sau controlul trebuia să anunţe : «Eu sînt caisa. Tu cine eşti ?» Santinela răspundea : «Sîmburele, să trăiţi !»

Săracu' Ţechea, noi am uitat de el, pădurea a fost cotropită de umbrele înfricoşătoare ale nopţii, foşnetele, trosnetele misterioase îţi ridicau părul măciucă. Amărîtu' ăla mic murea şi învia de frică, da' nu s-a clintit, educaţia mea.

Un pic de noroc tot a avut, fiindcă tîrziu, foarte tîrziu, s-a întîmplat ca un soldat adevărat să taie drumul prin pădure şi a dat cu ochii de bîzdîgania noastră, clănţănind din dinţi. L-a întrebat ce face acolo şi puştiul a luat poziţia de drepţi, raportînd regulamentar în ce misiune se află. Soldatul l-a gonit acasă, dar Ţechea nu s-a lăsat dus fără să i se dea parola. Văzîndu-l căpos, militarul acela cumsecade l-a descusut cum s-a priceput el mai bine şi a aflat parola. Numai după ce s-a schimbat parola, în po-

ziția regulamentară, Țechea a consimțit să plece. N-ar fi lăsat el pădurea la cheremul inamicului, cu riscul să-l mănînce vîrcolacii."

Pentru bravura lui, micuțul a fost decorat de Sile cu o medalie, rotunjită dintr-o caramea cu lapte.

Mai mult ca sigur, Sile a citit povestea asta undeva, dar cine avea curajul să i-o spună-n față.

În '45, Sile a murit împușcat, în Piața Palatului Regal, unde se dusese să-l aclame pe rege, de ziua numelui, iubindu-l. S-a scris în ziare că au tras fasciștii lui Rădescu, dar istoria avea să-i acuze pe năimiții tovarășei Ana Pauker. Au fost cîțiva morți și comuniștii i-au înmormîntat cu mare pompă. Așa a devenit Sile erou al clasei muncitoare, luptător neînfricat sub steagul lui Lenin și Stalin. Cu numele său a fost botezată o străduță din cartierul Chitila, el născîndu-se și locuind toată viața în Obor.

Micuțul Țechea a ajuns, după ani, vajnic constructor al Canalului Dunăre-Marea Neagră, în urma unui denunț, că din copilărie a fost unealta plătită a burghezo-moșierimii. A scris cu bidineaua pe asfalt : „Votați ochiul !" Plătit cu prune și covrigi.

Cătinel-cătinel, m-au purtat anii de mînă, spre o altă vîrstă. Eram liceean, începusem să citesc, neselectiv, bineînțeles. Devoram cam tot ce-mi cădea în mînă. „Doxuri", „Cei trei cercetași", „Elevul Dima...", „București, orașul prăbușirilor"; „Apărarea are cuvîntul", poeziile lui Minulescu. Mai tîrziu avea să mi se bage pe gît, cu de-a sila, ca untura de pește : Macarenko, Boris Polevoi și A. Toma.

Tot pe atunci, a apărut în viața mea și Brigitte, o fătucă din vecini, blondă, rotundă ca un butoi cu motorină OSIN, pufoasă, dar cu niște ochi mai albaștri ca Adriatica. Păcat că erau zbanghii.

Prima întîlnire, în colțul străzii, la cofetăria „Heliotti". Am vrut s-o năucesc din prima pe Brigitte. Mă dedulceam pe vremea aceea cu un cuvînt : migrenă. Nu știam bine ce înseamnă, dar îl rostogoleam prin gură ca pe un bob de strugure tămîios. Citeam mereu în cărți : „Contesa n-a coborît la cină, din pricina unei migrene îngrozitoare", ș.a.m.d. Muream de plăcere.

Am hotărît, deliberat, să întîrzii la întîlnire, pretextînd că am avut o migrenă îngrozitoare. Apoi, nu vroiam să merg pe jos. Agonisisem un pol din niște schimburi comerciale cu gume „Elefant“ și peniţe „Klaps“, care îmi ajungea exact cît să-l rog pe moș Arșac, birjarul, să mă plimbe pînă la colţ. Puștii care m-ar fi văzut călătorind în trăsură, picior peste picior ca grangurii, ar fi dat în bîlbîială de invidie.

Așa a fost, numai că un pici mai al dracului a fugit după trăsură și mi-a tras un pantof din picior. Am coborît parţial desculţ și m-am apropiat de Brigitte mîngîindu-mi fruntea, în pregătirea frazei cu migrena îngrozitoare. N-am apucat s-o rostesc, fiindcă micuţa fiinţă rotundă m-a pocnit cu poșeţica, drept în locul unde trebuia să acuz eu existenţa migrenei rebele. Afișînd apoi un calm confundabil cu nesimţirea, s-a amestecat cu puștanii care jucau fotbal pe mijlocul străzii, cu pantoful meu.

(Peste ani, am fost obligat să scriu un pogon de declaraţii, la serviciul de cadre al miliţiei, pentru o ilustrată amicală pe care mi-a trimis-o Brigitte din R.F.G., unde se refugiase cu părinţii. S-ar putea spune că a obţinut o răzbunare tardivă, deși sînt sigur că nu și-a dorit-o.)

Alt timp, alte întîmplări. Mă împrietenisem în liceu cu un coleg mai mărișor decît mine (era o diferenţă de un an între noi), Bîrsan T. Florea. Eu fiind înarmat cu noţiuni puţine și confuze despre sex, Bîrsan T. Florea m-a fascinat. În fiecare zi mă înghesuia în cîte-un colţ și îmi povestea aventurile amoroase cu fete de pe strada lui. Toate frumoase, toate disponibile, toate contaminate de viciile (splendide) ale vechii societăţi în descompunere. Mănoasă stradă !

Mi s-a destăinuit că ai lui i-au dat voie să-și amenajeze o „căsuţă de vară“, într-o magazie aflată în fundul curţii, lîngă poarta din spate. A căptușit magazia cu rogojini, a mobilat-o cum a putut, a dus acolo cărţi din colecţia „Femei celebre“, ţigări „Aviator“, șerbeţ, halva, pricomigdale și o cutie cu mici podoabe din os (sustrasă din patrimoniul matern) după care fetele, de toate vîrstele, se dau în vînt.

Părinţii erau toată ziua la prăvălie — aveau un chioșc cu zarzavaturi —, iar el profita și făcea dragoste

în voie. În fiecare zi cu altă fată, fiindcă se plictisea instantaneu. Numele lor, o încîntare : Meropy, Azaleea, Carola...

I-am cerut unele amănunte tehnice, dar m-a refuzat, atrăgîndu-mi atenţia că posedă caracter cu ghiotura şi în consecinţă e discret pînă-n pînzele albe.

Îmi înghiţeam omuşorul de ciudă că n-avusesem, încă, de-a face cu nici o fată şi, în disperare de cauză, m-am hotărît să-l mint. El îmi spunea o poveste, hop şi eu cu alta. Nu m-a pus la îndoială şi abia aşteptam amîndoi şedinţa zilnică, pentru a ne trîmbiţa izbînzile erotice.

Într-o zi mi-a declarat că s-a cam săturat de fîţele din cartier şi că are chef de ceva mai special. Îi ajunseseră la ureche nişte vorbuliţe şoptite despre unele case de *rendez-vous* prima-ntîi. Pe Mavrogheni, în Sf. Gheorghe sau pe Brezoianu, vizavi de barul „Arizona".

Barul „Arizona" avea în epocă o faimă aparte. Aici s-a petrecut, în deceniul al patrulea, o dramă cutremurătoare, mult comentată prin gazete, preluată apoi de Cezar Petrescu în *Calea Victoriei* şi de Octav Dessila în *Iubim*. Într-o noapte, o pereche splendidă nu s-a clintit de pe ringul de dans. Erau tineri, frumoşi, îndrăgostiţi, legitimau împreună afirmaţia domnului Alfred de Musset : „A iubi înseamnă ceva, restul nu e nimic". La un moment dat, ea i-a cerut o ţigară, el i-a lipit-o de buzele întredeschise şi i-a aprins-o cu bricheta. Tot dansînd, tot înlănţuiţi, fără nici o privire pentru cei din jur, ameţiţi de şampanie şi de iubire lacomă. De la flacăra brichetei, rochia ei cu paiete s-a aprins, flacăra s-a întins cu nerăbdare de reptilă ucigaşă şi minunea aceea de fată a ars ca o torţă aprinsă absurd. Avea, avusese, numai douăzeci de ani.

Ajutoarele au venit tîrziu şi inutil, după minute de înmărmurire colectivă. Nevăzut, însoţitorul ei a fugit la toaletă şi imediat s-a auzit o detunătură. A murit cînd trupul iubitei încă fumega.

După consumarea dramei a izbucnit scandalul. Tînăra era căsătorită şi îşi lăsase acasă copilul în leagăn, iar el, un curtezan profesionist, vînător de fuste (scumpe) prin localurile de lux.

Mie mi s-a părut povestea de un romantism tragic.

Candid și impresionat profund, mi s-a părut o impietate să mergem la stabilimentul vecin cu acel cabaret. Ne-am decis pentru strada Mavrogheni. Problema banilor a rezolvat-o Bîrsan T. Florea, prin sustragere din încasările zarzavageriei părintești. Nu exista altă soluție, deși personal am încercat un regret ipocrit. Eu îl admiram sincer pe tatăl lui. M-am aflat în prăvălie, odată, cînd a venit un inspector de la fisc. Negustorul i-a întins mîna, au schimbat cîteva vorbe amabile și musafirul a plecat mai vesel decît a venit. Bîrsan T. Florea mi-a destăinuit că taică-su i-a pasat inspectorului, concomitent cu strîngerea de mînă, o bancnotă împăturită. Mie mi s-a părut o stratagemă uluitoare.

Escapada noastră la fete a fost programată într-o miercuri, pe la ceasurile șase, spre seară. Iarna, cînd se întunecă repede. Nu ne puteam permite o oră mai tîrzie, ambii fiind implicați, cu părinții personali, în desele conflicte dintre generații.

Doamne, ce de emoții și ce de manevre pînă să pot pleca de acasă îmbrăcat mai acătării și parfumat cu *Chanel 5*, din rezerva mamei mele.

Ne-am întîlnit la ceas, la „Brătianu" și am avut de făcut doar cîțiva pași pînă pe Mavrogheni. O stradă scurtă, cu cîteva case etajate. Am luat cadența de promenadă, încercînd să părem niște domni blazați, amatori indecișI de plăceri previzibile, îndelung exersate. În realitate pălisem amîndoi și ne străluceau pe frunți coronițe din broboane de sudoare. Am parcurs strada, de la un capăt la altul, eu încercînd să-mi acopăr cu poalele paltonului tremurul perfid al genunchilor. Pustiu pe stradă, era prea devreme pentru obișnuiții locului.

Spre deosebire de alte „case", aici, meseriașele nu te acostau din ușă. Intrai în vestibul (aveam informații amănunțite), te dezbrăca de palton un gealat, chipurile valetul, și te poftea în holul de recepție. Lumină difuză, fetele stăteau tolănite pe canapele, bînd cafele și arătînd tot ce aveau mai ispititor.

Clientul, după ce le inventaria, cu privirea, își făcea loc lîngă cea aleasă și era servit cu un păhărel de lichior.

Făhărelul rămînea nebăut, fiindcă „aleasa“ te invita — mintenaş — la dans. Se dansa, cel mai adesea, „Amapola“, un tangou pe care-l adora patroana. În timpul dansului se evaluau tactil rotunjimile femeii, se adjudeca preţul şi pe la jumătatea cîntecului se pornea, braţ la braţ, în odaie, pe o scăriţă însîngerată de un bec roşu, slab.

Noi n-am intrat în clădire, să verificăm. Ne-a întrerupt plimbarea o arătare de gen feminin, urîtă ca ceasul rău. Ne-a descusut asupra motivelor prezenţei noastre prin partea locului, despre banii pe care îi aveam şi a urmat o insultă incalificabilă. Ne-a întrebat dacă am mai fost la fete. I-am explicat, ca uneia slabă de minte, că sîntem aşi în materie şi ea s-a interesat, obraznică, dacă n-am vrea să-i dovedim. Am acceptat numai dintr-un sentiment umanitar.

Ne-a dus undeva, pe un gang şi ne-a parcat într-o cameră mizeră de baie. Peste cadă erau aşezate scînduri, acoperite cu o pătură soioasă. Am zărit pe podea un obiect ciudat. Un fel de cilindru smălţuit, plin pe jumătate cu un lichid, ce părea colorat cu mine de creion chimic. În prelungirea acestui vas, se încolăcea un furtun de cauciuc, avînd la capăt o ţeavă din ebonită neagră cu fluture închizător. Nu ştiam la ce foloseşte.

Femeia ne-a cerut banii, exprimîndu-se vulgar, că trebuie să plătim înainte, ca la..., şi a plecat să se dezbrace, într-o cameră alăturată. Urma să bată în perete, semnalul pentru a se duce la ea primul dintre noi.

Rămaşi singuri, mi s-a precipitat respiraţia şi m-am lipit înfricoşat de Bîrsan T. Florea. L-am simţit că tremură şi-i clănţăneau dinţii în mod discret. Nu de frig. Articulînd cu greu cuvintele, i-am propus să se ducă el primul, fiind mai în vîrstă cu un an, mai bine clădit şi cu un palmares net superior. Surprinzător, a început să se smiorcăie, mărturisindu-mi, printre amarnice suspine, că el n-a făcut dragoste niciodată. M-a minţit mai înainte, ca un laş, ca un ticălos.

Plînsul lui s-a dovedit contagios. Cu obrajii scăldaţi în lacrimi, l-am anunţat că mă aflu în aceeaşi situaţie.

Ne-am luat în braţe şi am plîns, eliberator, înfrăţiţi de sfîntul adevăr.

Am fost descoperiţi în această jalnică stare de către o babă masivă cît „Liceul Cantemir“, care s-a interesat — răcnind — dacă ne trezim la parastas. Ne-a acuzat imediat că ne-am aciuit acolo ca să furăm. Ce ? Vasul acela cu maţ de cauciuc ? I-am explicat despre doamna care ne-a încasat banii, asigurînd-o că renunţăm la tranzacţie, fără nici o pretenţie. Nu mai aşteptăm bătăile în perete, nici alte bătăi; noi plecăm. Am fost lăudaţi pentru inteligenţă şi informaţi că „doamna noastră“ este o bătrînă prostituată, ratată din motive de beţie, care, iată, şi-a bătut joc de doi tîmpiţi cu caş la gură, ea dispărînd ca măgarul în ceaţă. Am fost invitaţi, prin îmbrîncire, să părăsim acea încăpere, amenajată sumar pentru cazuri de aglomeraţie.

Cînd am povestit şi altora despre vizita noastră în strada Mavrogheni, atît eu cît şi Bîrsan T. Florea am avut grijă ca totul să semene cu orgiile din palatele luxoase ale strămoşilor noştri romani.

Nu cu mulţi ani mai tîrziu, am luat parte, ca poliţist, la desfiinţarea şi evacuarea caselor de prostituţie din Bucureşti. Dar, despre asta în altă pagină.

Ispita de a fi polițist

O rază de soare se juca pe obrazul meu, ca și cum ar fi fost dirijată de un copil cu oglinda. M-am trezit.

Ziua aceea a început cu o dispută ; din cauza mea s-a înfruntat medicul chirurg cu radiologul. Primul susținea necesitatea unei fibroscopii, al doilea afirma că examenul radiologic a fost relevant. (Eu îi dădeam dreptate acestuia. Aflasem că la fibroscopie ți se introduce un tub lung pînă-n stomac, prin care se strecoară apoi o vergea, care are la capăt un beculeț. În acest fel plăcut și vesel se putea obține o imagine clară și putea fi depistată orice anomălie a locului cercetat. Un examen foarte ispititor pentru bolnav.)

Norocul meu a fost că fibroscopia trebuia făcută la alt spital și mașinile de salvare, pur și simplu, nu aveau benzină. Circulația taxiurilor și a celorlalte mașini particulare era interzisă, cu grijă părintească, de tovarășa sau tovarășul, sub pretextul urgiilor naturii. Venise — de fapt —prima ninsoare. Comentarii inutile, era un lucru unanim cunoscut, că în „anii lumină“ spitalele au fost transformate într-o antecameră a morții.

Medicii au plecat din salon mai îngrijorați decît mine și umiliți de propria lor neputință. Curînd mi s-a adus micul dejun și eu am rămas să mă gîndesc la meseria mea...

Am terminat liceul comercial, cu gemete mari la examenul de matematică, obiect la care am fost permanent gîtuit de strigoiul corijenței. Am urmat „comercialul“, pentru că așa decretase mama, care mă vedea dotat cu

toate calităţile unui contabil paşnic, predispus, de timpuriu, la mînecuţe negre. Pe mine însă nu mă inspirau deloc registrele contabile şi îmi doream, în taină, să devin motociclist la „Zidul morţii“, culmea bărbăţiei şi a curajului.

Nu m-a angajat nimeni contabil, o duceam greu şi s-a îndurat de mine un prieten din vecini, fotoreporter la ziarul *Universul*. El a intervenit pentru angajarea mea, cu gîndul să mă înveţe aceeaşi meserie. N-au fost locuri de ajutor de fotoreporter şi m-au angajat ucenic.

Era bine la ziar. Sindicatul funcţiona (încă) după regulile foştilor exploatatori şi se îngrijea să primesc zilnic lapţe, cîte un exemplar din toate publicaţiile care se tipăreau la *Universul*, să pot face un duş cald, la ieşirea din schimb, să primesc săptămînal două bilete de favoare la cinematografele care îşi făceau reclamă în paginile ziarului nostru, să nu prestez ore suplimentare, fără ca editorii publicaţiilor respective să mă plătească pe loc. Am prins şi un concediu de odihnă. Acelaşi sindicat m-a trimis, pe banii lui, să stau (singur într-o cameră) la hotelul „Europa“ din Cîmpulung Muscel. Nu se milita încă „pentru fericirea poporului“, cum s-a intitulat şi o piesă proletcultistă, jucată ceva mai tîrziu.

De unde mi s-a tras beleaua cu poliţia ? Într-o bună zi, nea Gică, un meşter zeţar, mi-a cerut să-i fac un serviciu. Să duc la Prefectura Poliţiei Capitalei, domnului comisar şef Eugen Alimănescu, nişte cărţi de vizită, proaspăt tipărite. M-am emoţionat. Aveam şansa nesperată să dau ochii cu faimosul şef al brigăzii „Fulger“, spaima infractorilor de categorie grea. Erau pline ziarele cu isprăvile viteze ale acestei brigăzi şi ale şefului ei, cu popularitate de erou naţional.

M-am dus la poliţie, mort de curiozitate. Cunoşteam clădirea Prefecturii bucureştene numai pe din afară. Mare, solemnă, cenuşie. Făcînd legătura cu uniformele comisarilor, care erau la fel de cenuşii, îmi închipuiam totul în această culoare. Zugrăveala încăperilor, vopseaua mobilierului, chiar şi lumina care pătrundea înăuntru. Culoare lungi, pardosite cu mozaic cenuşiu, tăcute, cu ceasuri pe pereţi, măsurînd un timp ce acolo avea altă valoare. Mi-i imaginam pe toţi comisarii înalţi, zvelţi, cu păr grizonat,

cărare pe stînga, vorbind monosilabic. Fumătorii trebuiau să aibă ţigarete lungi, ca ale lui Edgar Wallace.

Părerea astă o aveam doar despre comisarii din prefectură, pe cei nou angajaţi la circumscripţii îi ştiam din vedere. Parcă făcuţi în serie, scurţi, groşi, cefe late, răguşiţi de drojdie şi mahorcă, înceţi la mers şi la gîndire. Mă miram că n-au fost obligaţi, prin ordin, să ţină picioarele depărtate cînd vorbesc şi să fie încălţaţi cu cizme *Birgheli*, ca ale geambaşilor. În loc de cap, le-aş fi pus cîte un mosorel. Tragi de-un gînd, se termină aţa.

N-aveam simpatie pentru ăştia, îi priveam şi mi se strepezeau dinţii. La urma-urmei, fiecare gîndeşte cum vrea, dacă ştie să tacă.

Intrat în clădirea poliţiei, emoţiile mele au atins punctul maxim cînd liftierul m-a lăsat singur în faţa biroului unde aveam treabă. N-am intrat imediat, m-a uimit locul. S-a răsturnat tot ce gîndisem. Aiurea tăcere, culoare cu pardoseală lustruită, tic-tacul monoton al ceasurilor. Gălăgie, mai ceva ca-n gară, fum de tutun (m-au usturat nările) şi pe jos numai mucuri de ţigară, strivite. Erau prezente două categorii de oameni. Unii care treceau grăbiţi, răspundeau la saluturi sau urlau la cîte cineva, atît de tare, încît mă aşteptam să cadă tencuiala de pe pereţi. Ceilalţi, a doua categorie, salutau (unii mai familiari, alţii mai temători) şi fumau, rezemaţi de pereţi. Fizionomii comune, aşa că trebuia să-i socoteşti comisari pe cei care treceau grăbiţi. Eu i-aş fi pus să poarte cîte un dosar sub braţ, s-ar fi deosebit imediat.

Uitasem de ce am venit, m-am proptit şi eu de un perete şi am aprins o ţigară. După două fumuri, a ieşit pe uşa biroului, unde trebuia să ajung şi eu, un individ slab, de parcă ar fi fost presat între copertele unei cărţi enorme. Ăsta, dacă s-ar fi urcat pe un cîntar public, i s-ar fi restituit juma' de fisă. Era galben la faţă, cred că avea icter. Cînd a trecut pe lîngă mine, am văzut că purta o cravată cu palmieri albaştri, între care se tupilase o arătare roşie, de un posibil gen feminin. A intrat în vorbă cu un tip grăsuţ, foarte elegant, care fuma „Lucky-Strike", lîngă o scuipătoare. În afară de haine şi de ţigară, nu era mare lucru de capul lui. Să fi ştiut atunci

că-l am în față pe marele Gioală, primul spărgător indigen care a tăiat case de bani cu aparatul de sudură !...

Eram aproape și auzeam ce vorbesc. Redau cu aproximație :

Tînărul hepatic a spus :

— Te-ai mai gîndit, nene Gioală ?

— Puță, tu ești foarte greu de cap. Nu-i nevoie, nu înțelegi că am vorbit cu Slăvoacă și, la întîi, te face...

— Nu mă face, nene, ce te iei după rinoceru' ăla ? Mă ia cu munca de lămurire. Tot figura cu arestarea „la truc" mă salvează. De mata depinde...

— Lasă, mă, că se aranjează. De ce îți place să căpiezi omul ?

O discuție anapoda și am pomenit-o, fiindcă, peste timp, cînd am intrat și eu în pîine, m-am dumirit. Dacă reușeai să convingi un hoț din ăsta mare, un barosan, să se lase, măcar o dată, arestat de tine, se făcea o vîlvă nemaipomenită în gazete. Te aranjai cu un reporter gălăgios și erai un om făcut, îți punea Dumnezeu mîna-n cap.

Dacă erai agent, te făcea comisar ajutor, dacă erai comisar ajutor, te făcea comisar plin și așa mai departe. Am cunoscut, în timp, mulți comisari de prim-plan, despre care am citit o groază de lucruri frumoase în *Cotidianul* sau *Momentul*, lansați prin bunăvoința miloasă a marilor hoți.

Atunci, însă, habar n-aveam. Am terminat țigara, mi-am pregătit pachețelul cu cărți de vizită, am ciocănit în ușă și am intrat în birou. La prima masă lucra un ins cu figură blajină, de paracliser. Nu semăna cu idealul închipuit de mine, nici măcar nu fuma cu țigaret lung, ca Edgar Wallace. Sugea, meschin, dintr-un chiștoc de „Națională".

I-am spus de ce am venit și pe cine caut, dar nu m-a onorat decît cu un țistuit. Adică, să tac din gură. Am tăcut și am rămas, în picioare, lîngă o fereastră. Priveam strada. De sus, oamenii păreau mai mici și mișcările lor mai încete. Se vînturau trecători, încoace și încolo, fiecare cu treburile lui, firesc, ca întotdeauna. Din nu știu ce toană, m-am întrebat ce-ar fi să poți alege, din mulțimea de pe stradă, oamenii ce poartă fraudulos acest titlu. Dar cum ? Dacă, de exemplu, fiecare gînd ar fi vizibil, ca un obiect, și fiecare ar avea o culoare, consacrată pentru rău

și bine, ar fi foarte simplu. Sau, gîndurile rele să miroasă scîrbos și să se prefacă în gunoaie. Periculos. Dacă salubritatea n-ar mai putea face față ? Geometria canalizării ar deveni inutilă, spațiile circulabile s-ar micșora, din oră în oră, oxigenul ar fi pe terminate și ca peisaj unic, am avea numai munți de gunoaie, reziduuri, dejecții, lături, mirosuri pestilențiale. Ar fi vai de capul nostru sau numai de-al meu, care e mai slab.

De plictiseală am început să conjug, în gînd, pe franțuzește : „Eu sînt, tu ești...“ Apoi, celelalte timpuri și am încheiat cu „Eu voi fi“. Număram optsprezece ani, singura certitudine. Ce urma să fiu ? În nici un caz nu bănuiam că... polițist.

Mi-am închipuit, mai departe, că dau extemporal, într-o sală de clasă, așezată pe suprafața valurilor marine. Subiectul : „Ce voi fi ?“ Clasa era împărțită în grupuri de bănci vopsite în culori pastelate, dispuse în anumite zone, ca într-un atlas geografic. Elevi, de pe întreg cuprinsul țării. Așteptam, nerăbdător, să sune, din moment în moment, deoarece băncile nu aveau nici un fel de stabilitate. Explicabil, atîta timp cît nu erau fixate în dușumele și pluteau pe suprafața mării. Vîntul, sau nu știu cine, făcea valuri. Bazaconii...

Așteptarea se prelungea și tot nu mă băga nimeni în seamă. Îmi amorțise un picior, mă furnica și îmi venea să rîd prostește. N-am rîs fiindcă a intrat în birou un comisar în uniformă, înalt, zdravăn, cu mustață vrabie și bărbie format galoș. M-a văzut și m-a întrebat leneș : „Cîți ani ai, cocoș ?“ „Optsprezece, domnule !“

A trecut cu privirea peste costumul meu mizer, din celofibră, o privire creștinească și, din senin, mi-a dat o palmă, de-am crezut că rămîn șașiu. El a continuat, tot moale : „Și la vîrsta asta furi, cocoș ?“

S-a milostivit să intervină tipul care lucra în cămașă și i-a zis : „Pauză, Țucule. Dînsu' a venit să-i aducă niște cărți de vizită lu' șefu'.“

Mustăciosul a mormăit ceva, vizibil nemulțumit, din care am înțeles că m-a confundat cu un pungaș de buzunare, poreclit „Vrăjeală creață“, pentru că era bîlbîit.

„Binefăcătorul“ meu a ieșit din birou și eu am rămas cu „paracliserul“. A schimbat cîteva vorbe cu mine, a

vrut să știe ce învîrtesc, mai m-a iscodit despre una, despre alta, inclusiv ce e tata. L-am lămurit că tata e de profesie : mort ! A căzut în Munții Tatra. Polițistul s-a bucurat. Cică e bine că n-a murit pe celălalt front, în luptă cu viteaza armată roșie, că aș fi buclarisit-o pentru tot restul vieții. E mișto și că lucrez în mediu muncitoresc. Mai compensează originea mea socială mic-burgheză, întrucît tata a fost funcționar în viața civilă.

Nu știam unde bate și l-am întrebat direct. A apreciat că sînt „destupățel" la minte și că, dacă mă interesează, poliția are nevoie de cadre noi. Bacalaureatul meu nu contează, că se angajează cu cîte clase are trenul de Băicoi, adică, două. Dacă vreau, el poate să mă ajute, să mă trimită undeva, pentru verificare. Poate se leagă (nu pe mine). Mi-a dat telefonul lui — Pamfil îl chema —, rămînînd să mă gîndesc și să-i dau răspunsul. Puteam pleca, o să-i dea el șefului cărțile de vizită.

M-am ofticat cumplit că nu l-am văzut pe marele Alimănescu. În noaptea care a urmat, am rulat un film pe tavanul camerei mele de dormit. Un film polițist, cu mine în rolul polițistului imbatabil. Se făcea că l-am prins în flagrant pe hoțul „Vrăjeală creață", tocmai cînd golea poșeta lui Nutzi Pantazi, o actriță care-mi plăcea la nebunie. Mi-a fost frică să-mi imaginez răsplata dorită de mine din partea actriței. Apoi, am trecut la anchetarea celor cinci crime, însoțite de violuri, făptuite de un autor necunoscut. Victimele erau tinere muncitoare, toate blonde, care lucrau în schimbul doi. Criminalul pîndea în jurul fabricilor, acosta femeile prin locuri ferite și... (E fantastic ! După amar de ani, s-a stabilit, indubitabil, că acest criminal, rămas nepedepsit, a fost tatăl sîngerosului Rîmaru, care a ucis identic.)

M-am surprins gîndindu-mă la cine să-mi comand un *holșter*, bun de camuflat la subsuoară. Așa poartă pistolul un polițist serios.

Cîte istorii extraordinare nu mi-am imaginat în noaptea aceea și am fost mîndru de maturizarea mea. Nu demult visam să ajung as la „Zidul morții" și, mai înainte, toboșar într-o mare orchestră de jazz. S-a întîmplat după ce am văzut de patru ori „Rapsodia diabolică".

Tot așa, în timpul dinaintea somnului, îmi închipuiam concerte formidabile, în care, ca o noutate absolută, executam un uimitor solo la tobe, cu lumina stinsă. Beţele ar fi trebuit să fie fosforescente, eu le aruncam şi le prindeam cu inegalabilă îndemînare. Publicul mă aclama în picioare.

Firește, eram un neînţeles, ca fiecare mare artist, cu mîna pe clanţa de la ușa gloriei. Sufeream din lipsa de discreţie a mamei, care se plîngea oricui avea timp s-o asculte :

— Ştiţi ce face ?... Pune muzică la radio şi cu două beţe îmi distruge cutia de pălării. Bărbat în toată firea !

Cuvîntul „bărbat“ era rostit într-un fel special, îl înmuia, parcă în zeamă de lămîie.

Ce distanţă de la aceste fantasmagorii de puşti tembel, pînă la posibilitatea de a deveni un poliţist cu mare clasă. M-am hotărît — în secret, deocamdată — să încerc. L-am sunat pe Pamfil şi el mi-a spus unde trebuie să mă prezint cu o cerere. Prima mișcare. La a doua, mi s-a pretins un maldăr de acte, autobiografii peste autobiografii, referinţe etc. Iar suplimente, iar completări la autobiografii.

Un „cadrist“ care lucra chiar sub lozinca lui Stalin : „Cadrele hotărăsc totul“ (de fapt şi pe asta au răstălmăcit-o, nu la lucrătorii de la cadre se referea Stalin), văzîndu-mă dispus să renunţ, s-a zbîrlit rău :

— Tovărăşelule, bagă-ţi minţile în cap. Voi, orăşenii, sînteţi cam bramburiţi. Ţăranul muncitor cunoaşte care-i lozinca noastră, a comuniştilor : „Nu ştii ? Te învăţăm ! Nu poţi ? Te ajutăm ! Nu vrei ? Te obligăm !“

(Numai că, mai tîrziu, comuniştii au retras această lozincă, atît de străvezie şi au înlocuit-o cu cea stalinistă clasică : „Ne sprijinim pe ţărănimea săracă, în alianţă cu ţărănimea mijlocaşă, împotriva chiaburilor.“)

Acelaşi „cadrist“ m-a certat pentru că am terminat liceul, el fiind de părere că şcoala, cu cît e mai înaltă, cu atît se face o concesie mai mare spiritului mic-burghez. Cele mai temeinice şcoli au fost universităţile de partid, urmate de conducătorii noştri dragi prin puşcării. Ehei, şi ce deştepţi au ieşit ei de acolo şi pe ce culmi or să ne înalţe ei pe noi...

L-am indispus anunţîndu-l că nu sînt utemist.

— Hopa ! Cine nu-i cu noi e împotriva noastră ! a fost răspunsul lui tăios. Pe urmă s-a liniştit : Lasă, bă, că te facem noi. Dacă n-ai dosarul bun, te dăm afară cu tinicheaua de coadă. Ştii lozinca noastră cu tovarăşii de drum. Păi, pînă la alegerile din pa'şase, conducătorii noştri iubiţi nu s-au făcut fraţi cu dracii de reacţionari, pînă au trecut puntea ? Şi, pe urmă, nu i-au băgat pe toţi la mititica ? Hai ?

N-am renunţat la angajare, deşi de mai multe ori am vrut s-o fac. Nutream speranţa că, dacă Pamfil m-a recomandat, voi fi repartizat în brigada lui Alimănescu. Doamne, ce debut !

Singurul om care mi-a pus beţe-n roate a fost mama, femeie cu prejudecăţi.

— Adică, îţi trebuia liceul să poţi fugări vînzătorii de seminţe şi să aduni cerşetorii de prin cîrciumi ? Ce pot să-ţi fac ? Copil crescut fără tată...

Greu să-i explic, dar nici eu nu ştiam prea bine cum să-i explic. Îi dădea zor că ea este o femeie respectată în tot cartierul.

Am făcut nişte vizite medicale şi urma să aştept rezultatul. El a fost afirmativ. Cînd am dat în primire la ziar tot ce aveam asupra mea, un amărît de laborant a vrut să mă încarce cu nişte rolfilme, fără să ţină seama că voi fi — chestie de zile — comisar în poliţia bucureşteană.

N-am fost angajat direct comisar, ci m-au trimis la o şcoală de agenţi cu o durată de cîteva luni. Şcoala îşi ţinea cursurile în clădirea Corpului de gardieni publici, în Piaţa Victoriei.

Noii mei colegi, tineri şi mai puţin tineri, erau veniţi de peste tot şi de nicăieri. Ţărani, după locul naşterii, muncitori, mulţi fără vreo calificare, tineri căzuţi la facultăţi, golani de oraş, şmecheri puşi pe căpătuială, entuziaşti de ocazie, dar şi oameni care vroiau să devină profesionişti oneşti şi eficienţi.

Cei din primele categorii asigurau, în exces, profesorii de ataşamentul lor la cauza clasei muncitoare. Profesorii, ofiţeri de poliţie sau de jandarmerie, cu studii superioare sau chiar doctorate, erau înspăimîntaţi de această faună.

A rămas celebră replica unui profesor de criminalistică, Savin, care a spus la cancelarie : „Domne', am la mine în clasă pe unul atît de prost, că și-au dat seama și ăilalți."

Privită retrospectiv, perioada pare tragicomică. Un oltenaș, de profesie dogar, cînd a făcut de planton la cancelarie, a răspuns la telefon. Era solicitat un profesor. Plantonul a închis și s-a dus să-l cheme pe cel căutat. Olteanul vorbise pentru prima oară în viața lui la telefon. Mulți se temeau să se urce în lift, nu mai întîlniseră o asemenea cușcă zburătoare.

La terminarea școlii mi-am promis să nu uit niște considerații ale comisarului Ceacanica (timpul impune aproximarea) : „Sînteți aici două categorii de oameni și mă tem că veți porni în direcții diferite. Fiecare direcție începe cu aceleași patru litere, numai că unii vor face politică și alții poliție. Celor din urmă le doresc tărie, fiindcă se vor «bucura» de toate relele."

Mai apoi, m-am gîndit la aceste cuvinte într-o noapte cumplită, urîtă ca viața noastră, cînd am aflat că Ceacanica a fost arestat, împreună cu toți polițiștii eminenți pe care îi avea judiciarul poliției Capitalei.

Aspirant la gloria lui Maigret

...După terminarea şcolii de agenţi de poliţie judiciară am primit o insignă, care atesta această calitate (se purta după rever), legitimaţie, o rablă de pistolet şi repartiţie la poliţia judiciară a Capitalei, dar nu, nici vorbă, în brigada „Fulger".

Am devenit un poliţist cu stagiu, lucram de o săptămînă. O săptămînă întreagă am purtat pistol şi pe urmă l-am lăsat acasă, în şifonier. Mama a protestat vehement şi ocolea şifonierul ca pe o stropitoare.

Nu exista prieten să nu mă întrebe ce crime anchetez. Nici o crimă, în fiecare zi duceam invitaţii, ca un factor poştal. Două-trei ciocănituri în poartă, lătrau cîinii, ieşea vreo femeie şi eu strigam :

— Aici stă domnu' Tănase ?

— Acilea, ia zi, eu sînt nevastă-sa...

— Dă-i hîrtia asta şi să vină mîine la prefectură. Scrie acolo camera şi etajul.

— Da' de ce să vină ?

— O să vadă dînsu'...

A fost dispoziţia domnului chestor Slăvoacă, să încep cu treburi uşoare. Meseria se învaţă cu încetul.

Chestorul Slăvoacă era temut printre poliţişti. Luptase în Spania, trecuse şi pe la Moscova, se tutuia pînă şi cu membri din comitetul central al partidului comunist. Era singurul care îşi capitonase uşa biroului cu muşama, în romburi, ca la plapumă.

Se pretindea un om cult, argumentînd cu diploma de doctor în drept. (Gurile rele insinuau că această diplomă

era falsă, o confecţionase Picu Rizea, cel mai bun specialist în falsificarea bancnotelor de o mie.)

În perioada la care mă refer, Slăvoacă era un şef mare şi eu îi respectam întocmai ordinele. Duceam invitaţii.

Plictiseală mare, în schimb, fiind toată ziua pe drumuri, vedeam oraşul. Îmi găsisem şi un aghiotant, pe Firică, un om de la mine de pe stradă, care se întorsese fără o mînă din război. Înainte fusese chelner. Cunoştea foarte bine Bucureştiul şi mă ajuta să identific străzile pe unde aveam treabă. Nu-i plăcea să stea acasă, n-avea de lucru. Trăncăneam amîndoi pe drum, era un cunoscător de excepţie al bodegilor, birturilor, cîrciumilor, cafenelelor, restaurantelor, barurilor şi cabaretelor, foste şi prezente, ale oraşului. Amănuntele pe care le aflam de la el mă încîntau.

Îmi povestea de „Casa Capşa" de pe vremea cînd prin saloanele ei au trecut Sarah Bernard, Carusso, Joseph Schmidt, Hary Baur, Josephine Baker, Louis Barthou, Robert de Fleur, generalul Gamelin, Tache Ionescu, Dinu Brătianu, I. G. Duca, Gheorghe Tătărăscu, Armand Călinescu, Nottara, Tonitza, Rebreanu, Topîrceanu, Arghezi, Victor Eftimiu, Puiu Iancovescu, Iancu Brezeanu, Ionel şi Păstorel Teodoreanu şi cîţi alţii.

Cofetarul „Casei Capşa" a lansat celebrele „Joffre", cu ocazia vizitei mareşalului francez la Bucureşti, în 1920.

După primul război mondial, într-un salon de la „Capşa" i s-a servit ambasadorului german, pe o tavă uriaşă, o balerină de numai 16 ani, de la „Cărăbuş", virgină. În jurul ei, pe tavă, multe trufe, făcute de cofetarul casei, din cea mai delicioasă cremă de ciocolată.

La „Continental" au cîntat mari instrumentişti ca Grigoraş Dinicu, Cristache Ciolac, Ionescu Găină, Jean Marcu etc., ca şi ţambalagiul Petrache, cel care îi „„zicea" la ureche marei Sarah Bernard, cu ţambalul acoperit de un şervet, pentru surdină.

Pe aceşti mari vrăjitori veneau să-i asculte : Titulescu, Madgearu, Dr. Lupu, C. Argetoianu, Perlea, George Georgescu, Sadoveanu, Octavian Goga, Victor Ion Popa, Cincinat Pavelescu, Tănase...

La restaurantul „Iordache", de pe strada Covaci, puteau fi întîlniţi Caragiale, Ranetti şi, mai tîrziu, George Enescu.

Pe la „Athénée Palace" au trecut Jaques Thibaud, Tito Schipa, Zogu, regele Albaniei, Iehudi Menuhin, David Oistrach, Shirley Temple, boroana Edith von Köhler, verişoara lui Himmler, spioană, ca şi Tester, alt mare spion.

Vestita cîrciumă bucureşteană „La trei ochi sub plapumă", semnalată cu ocazia aceloraşi peregrinări cu Firică, am găsit-o aşezată în paginile cărţii *Dîmboviţă, apă dulce* de Alexandru Predescu :

„Aproape de întretăierea Căii Moşilor cu Bulevardul Republicii, au pomenit bătrînii o cîrciumă cu mare renume în tot oraşul.

Cîrciuma Fărămiţoaiei, pe care o cumpărase un anume Gheorghe Băcanu, o botezară numaidecît bucureştenii „La trei ochi sub plapumă", fiindcă nevasta cîrciumarului era chioară de ochiul stîng. Avea acest beteşug, ce-i drept, dar ce minunăţii ieşeau din mîinile ei !

Ciorba de burtă sau tuslamaua, piftia, trandafirii, şcordaleaua de raci şi sarmalele chioarei n-aveau pereche în Bucureşti. Iar vinul adus cu oala din adîncul răcoros al pivniţei, pentru fiecare client în parte, ca să nu se trezească, oprea de multe ori avalanşa bucureştenilor în drumul spre Moşi. Cînd se aprindeau din vinul cel proaspăt, puneau lăutarii să le zică de inimă albastră, ori îndemnau pe cîrciumar să le povestească întîmplarea de pomină în care crîşmăriţa făcuse moarte de om. Fusese la tinereţea ei femeie aprig de frumoasă. Dar într-o noapte dînd hoţii buzna peste ei, i-au pus bărbatul în frînghii şi au început a-l chinui ca să le spună ascunzătoarea banilor. Pe femeie, care dîrdîia de frică, aproape că nici n-au băgat-o de seamă, cînd au văzut-o chitindu-se sub macat, cu dinţii clănţănind ca-n gerul Bobotezei, deşi întîmplarea se potrivea în toiul verii.

Numai că ea dăduse lîngă pat de făcăleţul cel nou, cumpărat în ajun şi cînd îi veni bine, izbi cu disperare în capul a doi dintre tîlhari, culcîndu-i la pămînt. În luptă cu al treilea şi-a spart ochiul în cuţitul care încerca s-o fulgere.

Nu l-a mai putut doborî ; însă uluit de furia acestui drac de muiere, hoţul a dat bir cu fugiţii. Femeii i-a mers numele în tot tîrgul, care s-a şi grăbit, după nedezmînţitul obicei al bucureştenilor, să-i poreclească cîrciuma aşa cum s-a arătat mai sus."

Bodega şi băcănia Dragomir Niculescu au fost, de asemenea, printre cele mai celebre. Aflate pe Calea Victoriei, unde astăzi este magazinul „Romarta", ofereau nişte bunătăţi care, înşirate de Firică, mă făceau să salivez. Tot ce se vindea în băcănie putea fi servit şi în bodegă. Preparate din peşte proaspăt sau conservat, calde şi reci, icre de crap, de ştiucă, de Manciuria, icre negre, moi şi tescuite (cum or fi alea moi, dar mai ales tescuite ?), ficăţei de pasăre, prăjiţi în unt, ficat de gîscă, chifteluţe de pasăre, cîrnăciori traşi pe loc, la tigaie, bucheuri, pateuri fierbinţi, ciuperci umplute, măsline de toate neamurile. În anturajul acestor minunăţii, adăstau ţuica de Văleni, pelinul lui Dragomir, nenumărate sortimente de vinuri de-ale noastre şi străine, coniacuri fine de toate naţiile, bere de *Pilzen* sau *München* *.

La Dragomir venea şi regele, pe jos, însoţit de cîte un aghiotant (fără întreaga Direcţie a 5-a), să ia o ţuică cu măsline, aşezîndu-se la care masă o găsea liberă, printre ceilalţi consumatori.

În Bucureştiul antebelic, localurile de noapte te întîmpinau la tot pasul. Pe la începuturi, artistele făceau cheta printre mese. Era pe vremea caféurilor chantante : „Singer", pe strada Doamnei, „Stadt-Pesth", vizavi de Poliţia Capitalei, „Raşca" în strada Academiei, „La Pisici", pe Cîmpineanu, „Paţac", strada Carol.

Un prefect al poliţiei, Saita, a desfiinţat cheta, pretinzînd patronilor de localuri să fixeze taxe de intrare.

Cabaretul „Maxim", franţuzesc, situat pe strada Oteteleşeanu, te îmbia cu şampanie *Mumm Cordon Rouge* sau *Veuve Clicquot*. La *„Alcazar d'Été"*, de la şosea, făcea mare succes Josephine Baker, care se plimba pe Calea Victoriei într-o şaretă trasă de un struţ. La cabaretul „Moulin Rouge", aflat pe terasa fostului Senat, a cîntat pentru

* Pentru detalii în domeniu am răsfoit peste timp şi cartea lui Ion Paraschiv şi Trandafir Iliescu *De la hanul Şerban Vodă la hotel Intercontinental*, Editura Sport-Turism, 1979.

prima oară o orchestră de negri, la cabaretul „Maxim Zig-Zag“ evoluau Stroe și Vasilache, la „Dutdzi bar“ (în subsolul Cercului Militar) era aplaudată frenetic frumoasa cîntăreață maghiară Dutdzi Dalver, la „Barul concert Pagony“ a lansat Alfred Pagony șansoneta cu mare vogă „Fumul de țigară“.

O cîrciumă mizeră, de pe Calea Șerban Vodă, unde se adunau oltenii cu cobilițele și coșarii, a fost transformată de Nicolae Zisu, fost ofițer de jandarmi, într-un elegant bar, „Barul Zissu“, care vara funcționa în saloanele restaurantului „Colonade“, de la șosea.

La acest bar, patronul a angajat o cîntăreață frumoasă ca o duminică, Isabele, care a refuzat să aibă salariu. A inventat un cocteil care-i purta numele și se mulțumea cu cîștigurile încasate pe cocteilurile sale. A făcut avere.

După ce a închis barul, Zissu a deschis un restaurant pe strada Batiște, într-o fostă casă boierească. (Aici am fost și eu, după primele salarii de polițist și poate am să povestesc cîte ceva din ce-am văzut acolo.)

Cînd nu eram cu Firică, să-mi povestească despre cîrciumi faimoase, mă opream în drumurile mele și citeam afișele de la cinematografe, cercetam pozele. Filme de dragoste, de război sau cu cowboy. În pauze cîntau difuzoarele pe holuri. Cinci din zece cîntau : „Hello, Baby, mademoiselle“.

Numele cinematografelor, o încîntare : „Nisa“, „Tivoli“, „Rex“, „Trianon“. Publicul se democratizase, în săli mirosea a creolină și șmecherii mîncau semințe la balcon, pe care le scuipau jos.

Săruturile de pe ecran înnebuneau galeria și nu știu nici acum de ce se striga : „Sonoruuuu !“

O mulțime de aprecieri despre filmele văzute se puteau citi pe pereții closetelor, din incintă, cuprinși de o adevărată furie epistolară.

La spectacolele de seară se înghesuia lumea, apăreau trupele de revistă. Dan Boerescu, Bimbo Mărculescu, Puiu Călinescu, Ștefan Georgescu și... cine le mai știe. Bancuri, șlagăre, dansuri la modă. Și dă-i rîs ! Rîdea lumea cu lacrimi. Unde să rîzi în altă parte și atît de ieftin ? !

În continuare se cînta „Hei, baburiba“ și se dansa „Conga“, molipsindu-se și spectatorii, care mai distrugeau niște scaune.

Trupele de revistă (și agățatul de tramvaie) erau bucuriile copiilor de la mine din cartier. Cărau tobele și contrabasul, de la „Vergu“ la „Florida“ și pe urmă la „Ileana“ (artiștii făceau *pendel)*, avînd astfel ocazia să vadă gratis cîte un film de nouă ori. Copiii din cartierul meu știau pe dinafară filmele săptămînii, poezia „Cîinele soldatului“, trei colinde de Crăciun, „Pluguşorul“, „Sorcova“ și „Tatăl nostru“.

Artiștii dîn trupele de revistă făceau avere sau mureau tuberculoși.

Ori răsturnai o căruţă cu bolovani pe un pod de fier, ori trecea un tramvai pe stradă, zgomotul era același. Urlau vînzătorii de ziare, de te sculai în zori năuc, cu senzaţia că ţi-a ţipat cineva de sub pernă : „Ediţie specială !“

În general, orașul arăta pe dos. Războiul era încă prezent prin tot ce lăsase în urmă. Case cu tencuiala numai găuri, altele cu un singur perete în picioare și în grămezile de moloz, uși culcate. Unde puteai merge pe o asemenea ușă ?

Ferestre chioare, altele cu jurnal sau tăiţei de hîrtie albastră; ce nu au vrut să se dezlipească după ce nu a mai fost necesar camuflajul.

Mă scotea din sărite o firmă de pe șoseaua Bonaparte. O firmă în formă de T, culcat spre stînga. Vertical scria : „La acvila de porcelan“ și orizontal numele patronului : DOBRE I. DOBRICĂ. Firma era sfîșiată și partea cu „Dobrică“ o clătina vîntul, o izbea de zid, tabla scîrţiia. Lăsa impresia că Dobrică se dă cu capul de perete.

La mine-n cartier se înjura lumea la coadă la gaz, deși la radio se transmitea un cîntecel foarte instructiv : „Bob, bob, c-un săpun / Bob, bob, cel mai bun...“

Care „Bob“, că nimic nu-i mai bun ca gazul și mașina de tuns numărul zero, în lupta cu păduchii. Tot cu gaz se alimenta și lampa „Globus“, care cumula două funcţii : încălzirea mediului ambiant și mașină de gătit.

În hală și în toată piața, numai mălai de mătură și vinerea carne de cal. O bombă suflase acoperișul halei, mai dărîmase cîteva ziduri, făcînd inutil avertismentul administrației : „Murdăria oprită, pedeapsă cu bătaia".

Precupeții veneau în păr și jucau rișcă :

— Capul sau coroana ?

— Coroana ! Stai, ia să văd banul... E pe nasoale !

— De ce dai, bă, în gură ?

Camionagiii se adunau la bufetul lui Sterică, pe Avrig, țineau bicele cu capătul codiriștii în buzunar, jucau mărunt pe loc și cîntau răgușit :

„Nu-i pîine și nici mălai,
Nu-i zahăr să pui în ceai,
Nu-i făină, nu-i verdeață,
Cîntă megafonu-n piață.
Cine bate noaptea
La fereastra mea ?
Garda economică,
Nu te speria.
Ne-au luat făina,
Ne-au luat slănina,
Iar Ecaterina
S-a leșinat pe ea.
Și ne-au dus la prefectură,
Nașă, nașă,
Ce de pumni am luat în gură,
Nașă, draga mea..."

Speculanții (nu erau încă înnobilați cu titulatura de bișnițari) mîncau înăuntru, în salon. Vagabonzii și țăranii, afară, în jurul grătarului. Trăiască pîinea, mama noastră ! Veche, neagră, scrîșnea în dinți ca praful de cărămidă, dar căutată. Marca „Herdan", „Otto Gagel". Fomiștilor ăștia amărîți li se bulbucau ochii de poftă așa de tare, că din clipă-n clipă puteau să le iasă din orbite și să le scape în țărînă.

Mirosea grătarul, de căpiau cîinii și scotea un fum argintiu, sfîrîind pe el plutoanele micilor din carne de cal. În jurul grătarului, pîinea se mînca goală, dar pe locul acela avea un gust extraordinar.

Nicu Buric, iaurgiul, se ruga de Sterică :

— Dă, bre, fumul și spre mine...

Sterică, om de suflet, flutura tabla deasupra grătarului și împingea fumul în direcția cerută. Din sfert în sfert de oră, căra micii în salon, pe un fund de lemn. Picăturile de sînge care se scurgeau le lingeau repede cîinii.

Și tutungiii mîncau mititei. Deschiseseră debite pe numele invalizilor de război și se învîrteau. Așa-i viața, dacă nu te descurci, mănînci pîine goală, fluturată prin fumul de la grătar.

În vilele de la șosea începuse să se mute clasa muncitoare, prin reprezentanții săi.

Lumea nevoiașă spera, fără să știe bine ce anume.

Hoții atacau pe stradă, furaseră sau cumpăraseră, pe băutură, arme și trăgeau pînă și în polițiști. Se băteau de la egal la egal cu brigada „Fulger".

Eu, în schimb, umblam prin baruri. Mă trimisese un inspector (fost verzuliu, înroșit de curînd, la comuniști, ca un ou de Paști), să „invit" de la barul „Colibri" un chelner care l-a servit cu o seară înainte. L-a servit și i-a cerut plata. Ce tîmpit ! A zis inspectorul că-i dă 34 de palme. (Nu știu de ce atîtea.) Avea acest obicei cu palmele, pe care le distribuia fără părtinire. De exemplu :

— Să trăiți !

— Zi-i scurt.

— Știți dumneavoastră, eu sînt ăla cu *baltonul* bej.

Inspectorul nu știa care palton, în cadrul funcției sale nici nu se putea ocupa de un caz așa mărunt, dar pentru edificare îi dădea prima palmă. (Spre deosebire de alți colegi, nu se menaja, în mod meschin, lovind cu scaunul.)

— De ce dați, domne' ?

A doua palmă și întîiul avertisment serios :

— Nu fi obraznic, că te pupă mă-ta rece. Unde-i paltonul ?

— Eu ce știu ? Am reclamat că mi s-a furat paltonul...

Omul legii se minuna :

— Și ce sînt eu, ghicitoare, să știu dacă ți s-a furat sau l-ai vîndut ?

— Îl vindeam, nu făceam reclamație...

Pauză și recapitulare :

— Va să zică, mata eşti reclamantul ?

Reclamantul zîmbea vinovat, îi părea rău că a pus „organul“ într-o situaţie jenantă. Uşoară enervare din partea anchetatorului :

— De ce n-ai spus că mata eşti reclamantul ?

Tăcere, din care cauză enervarea creştea :

— Păi ?... Ne batem joc ?... Acu'... dă-ţi o palmă singur, că eu nu mai am voie să te bat. Eşti parte civilă...

Dimineaţa erau cele mai frumoase bătăi, toată lumea odihnită. Aşa se face că, la un moment dat, au venit reclamaţii din ce în ce mai puţine. Scăzuse starea infracţională.

Cunoşteam comisari, foşti caftitori de cartier, cu o rezistenţă uimitoare. Dacă îi ambiţionai, erau în stare să-ţi dea prima palmă în Piaţa Sf. Gheorghe, la kilometrul 0, şi ultima la intrarea în Cîmpina.

Ce înseamnă prostia la om ! Eu îmi închipuiam comisarii ca pe nişte profesori ursuzi, care te tot întreabă, discută despre viaţă, fac din fiecare dosar un caz omenesc şi se ţin scai de capul tău să te întorci numaidecît între oamenii cinstiţi. Mai mult, asemuiam copertele dosarelor judiciare cu ferestrele dincolo de care trăiesc oameni.

Ferestrele ştiu să povestească întîmplări. Se sting şi se aprind lumini. De ce ? Ce fac oamenii atunci ? Cînd se închid sau se deschid ferestrele, acoperă şi descoperă bucurii, tristeţi ? Cînd oamenii se nasc şi mor este de faţă, întotdeauna şi o fereastră.

Aveam toate motivele să-i fiu recunoscător chestorului Slăvoacă, pentru că m-a trimis cu invitaţii, în loc să stau la prefectură şi să asist la scene dure.

Într-o zi îmi spune un mai mare al meu :

— Ţîcă, uşcheală la arest şi du hîrtie, toc, cerneală, că se anchetează acolo unul periculos şi au nevoie pentru declaraţie.

Cînd am intrat l-am văzut pe inspectorul verzuliu-roşcat, care mă trimisese după chelner. Hoţul era cu spatele. Solid cît un hamal cu gabarit depăşit. Cînd a întors capul am văzut că avea nasul şi gura acoperite cu spumă de sînge proaspăt. M-am apucat de perete. El s-a rugat de inspector :

— Stați, dom' șef, un bob zăbavă, nu mai dați, să plece dumnealui, că leșină acilea...

Dar am luat-o razna.

Era vorba despre chelnerul timpit, de la barul „Colibri". Nu l-am găsit decît seara, tîrziu, și pînă să pot vorbi cu el a trebuit să stau în local vreo jumătate de oră.

Între timp am văzut o parte din program. După un mulatru care a bătut step și a făcut scamatorii cu țigări aprinse, a apărut o blondă, Nitouche Poiret (probabil Niculina la origine, născută pe Griviței), frumușică, *mignonă*, cu forme perfecte, parcă făcută cu șublerul. Era îmbrăcată școlăriță. Pantofi de lac cu baretă, închiși cu nasturi, șosete trei sferturi, fustița scurtă, scurtă, bluza deschisă în față, atît cît să ai impresia că vezi ceva interzis pe gaura cheii, codițe legate cu funde.

S-a așezat pe un ghiozdan, după ce a scos din el o banană și a început s-o decojească și să muște din ea, cu gesturi care te făceau să te gîndești în altă parte. A început apoi să cînte, fîțîindu-se, „La cincisprezece anișori", pe muzica lui Paulman, un cîntec cu trimiteri vulgare, care făcea furori, se tipărise în broșurele, apăruse în ziare.

Aplauzele s-au revărsat cu un asemenea vuiet, încît am crezut că a început să tune afară. Gusturi și gusturi, la „Tănase" se spuneau cuplete mult mai deocheate.

(Apropo de Tănase, în vremea aceea s-a auzit că ar fi fost arestat, pentru o glumă făcută pe scenă la „Savoy". Stătea lîngă o pendulă-mobilă, din care se auzea o voce : „Ce zici, Tănase, o să fie bine ?" Marele actor răspundea : „Tu *tic*, eu *tac* !" Nu știu dacă e adevărat, așa se vorbea prin oraș.)

La barul „Colibri", locul artiștilor era pe un podium circular, luminat de dedesubt cu becuri roșii. Toți cei din local păreau plini de sînge.

În tavan, o invenție unică în Capitală : șase inele mari în care se legănau fete dezbrăcate, cu măști de carnaval pe față. În prelungirea brațelor își legaseră aripi de mucava, vîslind cu ele aerul, pentru a-l primeni.

Între artiști și clientelă, concurență mare. Se cînta la mese cu o voință rară : „Doi ochi negri / Două stele...",

„violete pentru fete / Și scaieți pentru băieți...", „Mamă, de-ai ști traiul meu, / N-ai mai dormi noaptea greu / Te-ai scula la miezul nopții / Și mi-ai ruga ceasul morții..." În amintirea bombardamentelor care se încheiaseră nu prea demult, se cînta : „Ochii tăi nu-s camuflați / Și-ai s-o pați / O să te fluiere sergentul, c-ai călcat regulamentul..."

Cînd clientela își epuiza vocea, se tropăia din picioare. În tact sau nu.

Situații și situații. La o masă, în fața mea, cea mai tînără și frumoasă fată din bar se descălțase. Purta pantofi cu talpă de plută și pluta arde. (Mai tîrziu, cînd a dispărut talpa din talpă, lumea și-a pingelit pantofii cu bucăți din anvelope de automobil.)

Fata aceea era înaltă, subțire și îmbrăcată numai în verde, părea o plantă însuflețită. O ajunsese plictiseala. Bărbatul de la masa ei adormise și ea s-a apucat să-i toarne șampanie în buzunarul de batistă. N-a băgat nimeni de seamă.

La masa de lîngă ei, doi domni distinși se pupau pe gură, ca îndrăgostiții.

Se dansa. Am văzut spatele unui tînăr, foarte bine făcut. Avea picioare lungi, umerii frumos conturați, costumul pe care-l purta părea decupat de pe coperta unei reviste de modă. Părul ondulat i se pierdea pe ceafă ca un abur negru. Își îmbrățișa afectuos partenera în dans, își lipise șăgalnic fruntea de fruntea ei. Pe ea n-o vedeam, dar bănuiam o pereche pe care o privești întotdeauna cu plăcere, ca pe ceva curat, un argument viu că există dragoste pe lume.

Strica poezia un smintit care dansa cu un scaun în brațe și cu o frapieră pe cap. Își compusese o mină gravă, făcea pe sfinxul sau... cine știa ce era în capul lui ?

Tînărul pe care l-am admirat a făcut o piruetă și chipul partenerei mi-a apărut deslușit. Era bătrînă, avea o față pe care au explodat nopțile dubioase, colierul scump ce-i strălucea la gît nu reușea să acopere cutele gelatinoase. Mi-a fluturat, o clipă, pe pupile, o cortină de tristețe.

N-am numărat, dar se găseau în bar vreo 50 de femei, și mătăsurile în care erau înfășurate dacă-ți ajungeau să croiești vreo 17 rochii normale.

A trecut o jumătate de oră. Chelnerul pentru care venisem îmi făcea semne să-l aştept un pic, încă un pic. Se spetea cărînd frapiere cu şampanie la mese.

M-am uitat de jur-împrejur şi, conform obiceiului, am dat drumul unui film în cap. Se făcea că eram cel mai puternic de pe tot pămîntul. Avusesem armate, cai, arcaşi, şi i-am gonit. Îl păstrasem lîngă mine numai pe chelnerul cu frapierele. Stătea smirnă în faţa mea şi i-am cerut propuneri pentru pedepsirea onoratei clientele din bar. Părerea lui era să fie legaţi toţi, în jurul unui bazin plin, ochi, cu mîncăruri şi vin negru. O troacă imensă, din care trebuiau să mănînce şi să bea, fără repaus.

N-am aprobat. I-am transformat pe toţi în omizi şi am dat ordin unei găini să-i întindă cu ciocul prin curte.

Am oprit filmul şi am plecat. Dacă inspectorul avea nevoie de chelnerul acela, să şi-l aducă singur. Eu am să spun că nu l-am găsit. Hărmălaia din bar s-a ţinut după mine pînă-n stradă. De afară se auzea mai stins şi cu întreruperi. Intrase disperarea într-un balamuc. Mi se uscase rău gura, parcă n-avusesem altă treabă decît să mestec pîslă.

Ultimul tramvai se retrăsese şi m-am cărat opt staţii pe jos, pînă acasă. În drum am smuls nişte frunze dintr-un copac. Le striveam cu degetele, se umezeau, mustea clorofila. Cel mai bine e să faci aşa cu frunze de lămîi.

În curînd am pus mîna pe o împărăţie. Îmi rămînea timp liber, după ce distribuiam invitaţiile şi mă întorceam la prefectură, unde ardeam gazul, iar cineva, mai vechi în branşă, m-a învăţat să dau cîte o raită pe la „Cazier". Vă închipuiţi că erau acolo dosarele celor mai înspăimîntători criminali, spărgători, tîlhari, borfaşi, escroci, proxeneţi, falsificatori şi... cine poate să-i cuprindă pe toţi ?

O arie infinită de specialităţi, în ordine alfabetică, după randament şi valoare profesională. Arhivarul de la cazier devenea o relaţie demnă de o atentă cultivare. Cum toţi sînt ca nişte molii bătrîne, care se dau în vînt după biscuiţi, la prima vizită m-am dus înarmat cu trei pachete „Petite beurre".

În sala spaţioasă, cu rafturi metalice înalte, era un singur om. Un tip fotogenic. Judecînd după fizic se cuvenea să se numească Eduard sau Robert, nu Fane,

cum am aflat că i se spune de regulă. El era funcționarul principal al arhivei.

M-a văzut intrînd, a așteptat să ajung aproape de masa lui și m-a luat tare :

— Lapte, alături, la bufet...

Dacă nu s-ar fi uitat spre pachetele de biscuiți pe care le aveam în mînă, aș fi zis că vorbește singur. Am băgat biscuiții în buzunar, am privit neglijent prin el și am întrebat cu glas străin :

— Cine-mi poate da niște dosare ? Am o misiune specială și trebuie să mă documentez la-bo-ri-os, înainte de a începe arestările...

(Cuvîntul „laborios" l-am preluat dintr-un roman polițist, în care detectivul șef își avertiza adesea colaboratorii : „Domnilor, vă solicit o activitate laborioasă". Astfel de cuvinte nu te înduri să le rostești dintr-o dată, mai întîi le ștergi de praf.)

Fane m-a ascultat cu luare-aminte, s-a ridicat respectuos de la birou și mi s-a adresat deferent, în timp ce-și potrivea nodul cravatei perpendicular cu omușorul :

— Mă tem că nu vă pot fi util... Reveniți cu părinții sau după majorat...

Oricine, în locul meu, s-ar fi înfuriat la fel. Ar fi trebuit să-l mînjesc pe față cu un pumn de dude negre și n-ar mai fi rămas nimic din frumusețea lui. De înjurat, nu era cazul, că m-ar fi dat pe ușă afară. Ori găseam o frază să-l fac praf cu ea, ori plecam.

M-am întors și am ieșit din birou. El după mine. M-a ajuns în dreptul liftului și m-a apucat de cot :

— Hai, lasă grațiile. Unde lucrezi ?

— La judiciar !

— Ești de mult la noi ?

— De mic copil...

A zîmbit, m-a invitat să mă întorc și m-a așezat lîngă o masă lungă, pe care se putea juca ping-pong.

Mi s-a părut foarte curios că un om tînăr, ca Fane, vegetează la arhivă, în loc să lucreze într-o brigadă operativă. Nu știu cum, a priceput ce gîndesc, s-a uitat la mine pe sub ochelari, ca un babalîc și m-a lămurit, cu gura încrețită :

— Am fluierat în biserică...

N-a fluierat, am aflat mai pe urmă. Inspectorul meu, acela cu chelnerul, îl potcovise. Zgondea îl chema pe inspector.

Fane a lucrat la „falsuri" şi, fiindcă nu-l înghiţea pe Zgondea, susţinea despre el, în gura mare, că nu s-ar trage ca tot omul din maimuţă, ci invers.

Nu de aici i-a venit necazul, a fost alt motiv mai grav. Zgondea s-a lăudat, într-o zi, că se duce în vizită la nevasta unui colonel, Fotiade, plecat în misiune pe la judeţe. Se duce s-o „purceleascâ". (Asta se chema, în limbajul lui, a face amor.) Îşi anunţase vizita printr-un buchet imens de flori.

N-are de lucru Fane, caută în cartea de telefon şi cînd a socotit că Zgondea a ajuns la doamna Fotiade, a format numărul :

— Alo ! Sărut-mîna, coniţă. Vă deranjează căpitanul Septimiu. Domnul colonel a sosit la domiciliu ?

— Nu, domnule, nu e în localitate.

— Ba da, am sosit cu acelaşi tren, ne-au rechemat la comandament.

— Daaaa ?

— Înseamnă că trebuie să sosească din clipă-n clipă... Cu îngăduinţa dumneavoastră, revin !

În trei minute , Zgondea a fost în stradă. I s-a părut că se cam uită lumea după el, dar şi-a zis că-i numai o părere. După ce şi-a revenit din emoţie, a simţit sub tălpi răcoarea asfaltului. În graba mare uitase să se încalţe, circula în ciorapi şi îmbrăcat cu uniforma de culoare neagră, destinată ocaziilor oficiale.

Cînd l-a descoperit pe făptaş (turnătorie între colegi) l-a luat deoparte şi i-a vorbit prietenos :

— Mersi, Fane, şi îţi rămîn dator...

Prin ordinul chestorului Slăvoacă, Fane a fost mutat la arhivă pentru : „inadaptare la specificul funcţiunii deţinute pînă la data prezentei". O rezolvare ca între oameni civilizaţi.

Mie, Fane mi-a făcut o impresie excelentă. Un băiat capabil, citit şi studios.

Primul dosar pe care mi l-a dat să-l citesc era compus din mai multe volume. Fraude în administrarea unei so-

cietăţi în nume colectiv. Respectivii au lucrat atît de „curat", încît nu s-a găsit articol în lege, pe baza căruia să fie judecaţi.

Am început cu acest dosar şi mi s-a dus bucuria de-a dura. Doream o lectură palpitantă despre o crimă, care să-mi taie respiraţia şi cînd colo, acte contabile, cecuri, cambii, situaţii liniate şi tabele. Fane a observat că eu, citind aceste acte, nu mor de fericire. M-a încurajat :

— Ia-o încet, e un caz interesant, bineînţeles, dacă nu-ţi plac mai mult coţcăriile cu „uite marca, nu e marca".

N-am răspuns, m-am prefăcut că subliniez grupuri de cifre. În mai puţin de un ceas, am şters-o. Mi-a fost uşor, pentru că se întorseseră din oraş cele două funcţionare, ajutoarele lui Fane. Pe ele nu prea le găseam la birou, erau însetate să cunoască viaţa.

Pe una din ele, Anda, am invitat-o într-o seară la un bîrt, în Piaţa Amzei şi, de banii pe care i-am avut, am mîncat macaroane cu brînză. Din aceleaşi resurse materiale, am comandat şi carcalete. Şpriţ cu vin şi sirop, la ţap.

Aveam complexe faţă de Anda. Ea, o cuconiţă de 24 de ani, versată, cu experienţă, antecedente amoroase, eu, un marţafoi de 19 ani, ieşit de nu prea multă vreme din pedeapsa acneei juvenile.

Era drăguţă Anda. Ochi uşor exoftalmici, pofticioşi, rîdea frumos, arătîndu-şi toţi dinţii, nişte boabe de orez, avea sîni fermi, ca două strigăte de piatră, sfîrcurile destrămau bluza, lăsîndu-te să ţi le închipui tari şi rotunde, două bile de rulment. Picioare, potrivit de lungi, poate un pic grosuţe, dar la care nu te puteai uita fără să-ţi intre prostii în cap.

Nu prea ştiam cum s-o vrăjesc, m-am dat „bărbat" şi i-am vorbit despre lecturile mele din André Gide, ca şi din marchizul de Sade, aşa, pentru ruperea gurii.

Rîdea ca proasta. Am condus-o pînă acasă, pe undeva, pe Apolodor şi în faţa casei m-a sărutat lung şi perfid, de am ameţit, ca după două pahare de coniac *Remmy Martin*. A dispărut, nălucă, şi m-am simţit victorios, de-mi venea să plîng ca Gîgă. M-am aşezat pe bordura trotuarului, de sub fereastra ei, fumînd ţigară de la ţi-

gară. Eram astfel util rarilor trecători, care n-aveau de la cine să-şi aprindă ţigara. Dacă ar fi ieşit la fereastră, aş fi învăţat-o să bea apă de lună. Se spune că, dacă îndrăgostiţii pun în serile cu lună plină un pahar cu apă în pervazul ferestrei şi o beau la prima ameninţare de nor, dragostea lor ţine pînă-n eternitate.

M-a prins dimineaţa pe bordură, eram luat drept ceea ce păream, o haimana fără adăpost, dar, anunţîndu-se o zi caldă, Anda a deschis fereastra. M-a văzut şi a rămas bujbé. A avut un zîmbet omenos, într-un fel compasiv, dar fără lumină venită din interior. Mi-a făcut semn să vin la ea. M-am dus şi de la uşă m-a luat în braţe. Purta o cămaşă de noapte lungă, din pînză topită, care mai mult o dezgolea. Era caldă, cu părul moale şi mirosind a pernă curată. Mă cercetau braţele ei. M-am desprins, m-am dus la fereastră şi i-am spus soarelui de pe bolţă : „Bună dimineaţa, Anda !“ Întors la ea, am precizat băţos : „Sînteţi soarele meu, domnişoară !“

Fără voie i-a scăpat privirea pe un ceas de perete.

— Eu mă duc puţin în baie, dezbracă-te, omule, că întîrziem la serviciu...

Am simţit în gură gust de chinină, dar în scurta ei absenţă m-am dezbrăcat. Ne-am iubit ca în tren, ea s-a grăbit să-mi placă, totul avînd un aer de ajutor umanitar. Nu m-am simţit foarte bine şi m-am gîndit : „Aşa ajungi să faci dragoste cu sentimentul că intri într-o scurtă şedinţă de producţie !“

N-a durat legătura mea cu Anda. La cîteva zile de la „premieră“ ne-am înţeles s-o aştept în faţa casei, spre seară. M-am ambiţionat, nedemn, să stau pe stradă, peste o oră. Probabil uitase că sînt prin preajmă, şi a venit însoţită, pînă la colţul străzii de un domn, îngrozitor de bătrîn. La despărţire, el a sărutat-o distrat. Cînd a dat cu ochii de mine a fost surprinsă. Nu ştia dacă observasem ceva, cred că nici n-o interesa, dar pesemne uitase de întîlnirea noastră. Era destinsă, avea un aer de mulţumire pe figură, mişcările molatice, ca pentru somnul de după dragoste.

Pe atunci nu învăţasem că în asemenea situaţii este preferabil să te faci că plouă. În casă, am sărit cu gura pe ea. A urmat o explicaţie inconsistentă, călîie. Un bun

prieten şi atît... la, la la... nu e nimic altceva între ei... la, la, la... nu permite nimănui s-o pună la îndoială... la, la, la... dacă nu-mi convine, casa e a ei, uşa-i a mea.

M-am retras demn, nu înainte s-o întreb ce vîrstă are respectivul moş Bodîrcă. Treizeci şi patru de ani. Adio !

Ce copil eram. Am urît-o, vreme îndelungată, pe Anda, nu că m-a înşelat, ci pentru că a făcut-o cu un bătrîn. La nouăsprezece ani ai mei, treizeci şi patru mi se păreau o vîrstă matusalemică. M-am făcut mai bun cu timpul, minţindu-mă ca toţi bărbaţii, la vîrstele respective, că viaţa începe la patruzeci, la cincizeci de ani şi tot aşa, pînă la sorocul veşnicei pomeniri.

Cît despre prietenia platonică, dezinteresată, neangajată a femeilor cu bărbaţii, am învăţat că cele mai durabile asemenea prietenii se construiesc numai după ce s-a trecut prin pat. De obicei, femeile le zic prieteni foştilor amanţi, legături pasagere, pe care i-au abandonat, sau, cel mai adesea, care le-au abandonat. E treaba lor, nu ştiu dacă le-am înţeles întotdeauna, dar le-am iubit.

Evident, Fane n-a aflat nimic despre „episodul Anda" ; de la mine, cel puţin.

Veneam la arhivă, zi de zi, relaţia mea cu Anda s-a mărginit la o ignorare reciprocă, citeam file îngălbenite, pînă cînd mi se părea că se înroşesc literele şi sar ca purecii. Ar fi fost catastrofal — convingere indestructibilă — să mor în perioada aceea şi să rămînă atîtea dosare necitite de mine. Filele acestor dosare cuprindeau toate categoriile de oameni şi acţiunile lor, care justificau articolele Codului penal. De la cel care a furat o gutuie, pînă la ucigaşii de copii. Unii aveau atîtea condamnări, încît, ca să le poată executa, ar fi trebuit să le împartă cu generaţiile trecute, prezente şi viitoare din propria familie.

Am mai observat un lucru, despre care aveam o părere tocmai pe dos. Hoţii mici aveau condamnările cele mai mari, desigur pentru a se stăvili evoluţia pericolului social pe care-l reprezintă categoria lor. „Cine fură azi un ou, mîine fură un bou" şi devine un temut hoţ de vite.

Cine fură azi un vapor, mîine fură o flotă întreagă, devine amiral, bărbat viteaz şi neînfricat, uneori cu poză în cărţile fundamentale ale neamului.

Eu n-am vapor, nici prietenii mei şi nici restul populaţiei. Puteam trăi liniştiţi, apărînd legile şi legile pe noi, împotriva găinarilor.

Fane pritocea în cap nişte idei bizare, pe care după ce ne-am împrietenit destul, mi le-a spus, cu un curaj irresponsabil.

Susţinea că noul regim, instaurat cu japca, are mari calităţi. Birocraţia care proliferează la toate nivelurile aparatului de stat, incompetenţa şi neglijenţa slujitorilor lui. Altfel, am fi pierduţi iremediabil. Un filozof francez afirmă şi are dreptate : „Comunismul este un regim criminal, temperat de neglijenţă !“

Mi l-a citat şi pe Curzio Malaparte, cu aserţiunea : „Într-un regim totalitar, ceea ce nu este interzis devine obligatoriu“.

Opiniile lui Fane prezentau pericol de moarte, dacă adăugăm şi faptul că se apucase să scormonească printre fişele de antecedente penale, în căutarea faptelor de drept comun, pe care acum, autorii lor le prezentau ca activitate antifascistă ilegală, bătîndu-se cu pumnii în piept. (Cei care au scăpat ocazia s-au bătut cu pumnii-n cap.)

Am mai aflat ceva de la Fane. Funcţionau în prefectură mai mulţi comisari şi comisari şefi provenind din infractori de drept comun, cu nişte caziere lungi, cît linia tramvaiului 14 barat, care în închisoare au ajutat şi apărat deţinuţi politici, ajunşi în posturi-cheie. Ciudată răsplată.

„Băieţii“ au profitat de acest nesperat noroc şi au trecut la treabă, în uniforme şi sub pavăza funcţiilor oficiale. A făcut vîlvă spargerea de la „Creditul Minier“. Un astfel de comisar o iniţiase. Nu s-au putut strînge dovezi împotriva iniţiatorului acţiunii şi a fost promovat la brigada „Fulger“. Într-o acţiune, pentru capturarea unei bande periculoase, a căzut eroic la datorie. Numai că banda ataca din faţă şi comisarul nostru a fost secerat din spate.

Odată, am însoţit şi eu un astfel de poliţist paradoxal, într-o anchetă la Timişoara. Părinţii unei fete de 15 ani au reclamat un viol comis de 11 colegi de şcoală ai fetei.

Am ajuns în oraş seara şi comisarul meu, Jean Podiloi — de la Podul Iloaiei — m-a uluit. Treceam pe lîngă o

clădire şi-mi arăta : „Vezi magazinul ăla, unde scrie în vitrină „Centru de agitaţie“. Aici era, prin '35, prăvălie de bijuterii. Am dat o gaură, la noroc, şi m-am ales cu un *briant*, de un carat jumate'.“

Am mai parcurs o distanţă şi iar : „Uite blocul ăla înalt. Am coborît într-o noapte, pe burlan, de la etajul 8, înfăşurat într-un covor persan. Mi se vedeau numai capul şi picioarele. Dacă trăgeau caralii în mine, luau plasă, nu m-ajungea glonţul.“

Am simţit că mi se zbate o venă pe tîmplă. Eu îl ştiam poliţist, superiorul meu, habar n-aveam că a făcut parte din lotul celor care au ajutat ilegal ilegaliştii.

Prima discuţie cu victima violului, pentru care ne-am deplasat la Timişoara, a fost de rîsul lumii. Copila ne-a declarat dezinvoltă că : „Sanchi, viol !“ Ea i-a convocat în parc pe cei 11 colegi, din plăcerea ei, şi pînă să ne sesizăm noi, poliţia, „joaca“ s-a repetat, în formaţie ba mai restrînsă, ba mai lărgită. Cercetările noastre stăruitoare n-au scos altceva la iveală. Jean Podiloi se pricepea să extragă adevărul şi din piatră seacă.

Revenind la convingerile politice ale lui Fane, trebuie să recunosc că am trecut prin stări contradictorii. Prima a fost că se urmăreşte o provocare, ce poate să mă nenorocească, în vecii vecilor, amin ! A doua a fost de laşitate, amestecată cu o frică scîrboasă. Mă îngrozea faptul că sînt depozitarul unor asemenea păreri-dinamită. Mi-am impus să mai aştept, cu toate riscurile, şi bine am făcut. Fane era un om adevărat.

Continuam să duc invitaţii, grăbit să mă întorc la arhivă. Aş fi citit şi noaptea, aş fi stat nemîncat şi nedormit ca fachirii.

Au venit la rînd dosarele cu crime şi am dat peste una grozavă : „Crima de la distanţă“.

Unul a vrut să scape de nevastă-sa şi ce i-a dat prin minte. A plecat la Lugoj, unde avea un post de mare răspundere, dar înaintea plecării i-a îndrugat o poveste. El a adus de pe front o grenadă pe care a ascuns-o în cutia măştii de gaze, aflată în pod. Erau timpuri tulburi. El are duşmani mulţi în Lugoj, poate fi atacat noaptea-n casă şi n-are cum să se apere. Reacţionarii sînt foarte primejdioşi. El trebuie să plece la post, în noaptea aceea,

dar peste trei zile va trimite la nevastă, un curier cu salariul. Pînă atunci :

— Scumpete mică, te duci în pod, iei cutia cu masca de gaze şi scoţi afară grenada. Nu-i nici un pericol, comoara mea. Atîta timp cît nu dai cu ea, puternic, de pămînt, n-are ce să se întîmple. O înveleşti într-un ciorap şi o ascunzi într-un pantof, din valiza cu primeneli. Pentru orice eventualitate, s-ar putea ca tăntălăul de curier să lovească valiza pe drum sau s-o scape din mînă, uite ce faci tu. Fii atentă la ceaşca asta de cafea, grenada are o toartă la fel, un inel. Tragi cu putere şi-i moartă. Dacă vrei mă urc eu în pod, dar e întuneric şi nu ştiu pe unde e pusă cutia măştii de gaze. Nu-i nici o problemă, pisica mea deşteaptă. Vino încoace să ne pupăm.

În lipsa lui, femeia a făcut cum a fost învăţată, grenada a explodat în şase secunde şi a sfîrtecat-o. Alibi superb. Cînd victima a fost ucisă, la Bucureşti, criminalul se afla la sute de kilometri distanţă.

Soţul victimei a făcut cel mai mare tam-tam, acuzînd un atentat politic, îndreptat împotriva lui, dar, nefiind acasă, a căzut victimă soţia, acel înger de femeie. Pînă cînd reacţiunea furibundă va arunca grenade prin ferestrele oamenilor de bine, care şi-au asumat răspunderi istorice ?

A preluat cazul comisarul Ioaniţiu, un poliţist vechi, de elită, care îşi făcuse o religie din profesie. A pornit de la constatarea elementară că cioburile ferestrelor au fost aruncate, de explozie, în exterior, şi nu în interior, cum s-ar fi întîmplat, în cazul cînd grenada ar fi fost azvîrlită din stradă. Coroborînd rezultatul investigaţiilor şi al cercetărilor, efectuate cu minuţiozitate de bijutier, a încercat să clarifice şi ipoteza dacă nu cumva criminalul ar putea fi chiar soţul reclamant. După un interogatoriu de două nopţi, acesta a luat-o la vale pe pîrtia mărturisirilor.

În acest moment, cercetarea a fost preluată, prin ordin de sus, la siguranţă, care se pregătea să devină (în anul 1948) securitatea statului şi a poporului muncitor. Nu se mai ştie dacă ingeniosul ucigaş a fost pedepsit vreodată.

Tot felul de cazuri. „Prinţul Grande“, supranumit astfel cu sinceră stimă, de către cobreslaşi, escroc inter-

național, l-a lăsat sărac pe vestitul bijutier „Glazian și fiii". S-a dus în magazinul lui, îmbrăcat malagambist (modă lansată la noi de Sergiu Malagamba, un virtuoz al instrumentelor de percuție) și mestecînd blazat chewing-gum. În vremea despre care povestesc, te îmbiau vînzătorii ambulanți, la orice colț de stradă : „Ia contra foamei, *cingam* american, *cingam*..." O exprimare mai literară, decît *ciunga* de mai tîrziu.

Răsfoind niște bancnote (multe și mari), „Prințul Grande" a cerut să i se arate cîteva pietre cu valoare deosebită. Într-un moment de neatenție a patronului, a înșfăcat-o pe cea mai prețioasă și a făcut-o să dispară ca prin farmec. Scandal, insulte, smucituri și în cele din urmă, Glazian a chemat poliția. „Prințul" a fost căutat pînă la piele, sub limbă și dus la raze. Nimic, un cetățean cinstit, cel puțin cît patronul firmei.

Zic așa despre Glazian nu din răutate, dar avea și acesta dosarul lui de cazier. Plasa diamante bogătașilor și pe urmă vindea pontul lui Mișu Gîmă, zis Cairo, tatăl broaștelor de seifuri. După lovitură, recumpăra pietrele cu jumătate de preț. Oricum, cîștigul trebuia făcut pe din două.

La cîteva zile, „Prințul" s-a întors la Glazian, să-i reproșeze că l-a plimbat degeaba pe la poliție, că a fost bruscat, umilit, jignit, provocîndu-i, deci, mari daune morale. Glazian i-a dat brînci în stradă, înjurîndu-l în trei limbi, două europene, una orientală. Abia acum a luat escrocul piatra, pe care o lipise cu chewing-gum, sub rama tejghelei, la prima vizită.

„Prințul Grande" avea o fire chibzuită, concluzie desprinsă de mine dintr-o declarație scrisă cu mîna lui :

„Tragem tare cît mai ține, se schimbă într-o zi calimera și nu mai pune nimeni preț pe zdrăngănelele cu pietre, meșterite din aur și platină. Cine are, i le *întoarce* potera și-l bagă la zdup, cine n-are, nu mai e curios să cumpere. Atunci, *măndel* mă angajez sifonar pe Calea Plevnei, unde nu mă știe nici o gagică."

Făcea pe nebunul. Porecla „Prințul Grande" se datora tocmai pasiunii sale, constante, pentru pietrele prețioase. Cu cîte *trosneli* avea „Prințul" în dosar se putea scrie un roman, care să facă cinstită concurență celor ale

lui Georges Simenon. Şi parcă numai cu ale lui ? Mamă, ce de dosare aveam pe mînă; nu ştiu cînd le-aş fi terminat. Mă prindea pensia în arhivă. Hoţi infiltraţi peste tot şi, la drept vorbind, prea mulţi pentru o ţară atît de mică. Aproape că merita să pui la vot alegerea între explozia unei bombe atomice şi existenţa în libertate a unor Terente, Coroiu, Sile Constantinescu, a lui Hary Tonegaru (specialist în decupaje artistice la vitrine cu mărfuri scumpe, indiferent cu ce sisteme de alarmă erau prevăzute), Vanghele zis Fibra Malaezǎ (specializat în furturi de podoabe, la recepţii somptuoase, de granguri), Mişu Gîmă zis Cairo (specialist în case de bani, cu orice fel de cifru), Mielu Feredieru (morţi subite, la comandă telefonică), căutat cu dragoste dezinteresată de cinci poliţii, de pe trei continente. Eu, care le-am citit dosarele, aş fi ieşit în piaţa unde s-ar fi ţinut votul şi aş fi urlat, pînă ce mi-ar fi plesnit plămînii : „Fraţilor, mai bine duceţi-vă acasă şi pregătiţi-vă pentru ciupercuţa atomică. Mai e şi lume care scapă..."

Venise toamna, dulcele septembrie, cînd năvălesc copiii spre şcoli şi miros străzile a creioane ascuţite. Mie mi se năzărise că m-am îndrăgostit de Sorana, vînzătoarea cu părul roşu aprins, ca arama, de la florăria din colţul străzii Aurel Vlaicu.

Mă uitam la celelalte fete care treceau pe stradă şi mă miram cum de mai aveau tupeul să iasă din casele lor, cînd pe lume exista Sorana, atît de frumoasă. Dar cum s-o iau, să nu ratez ?

M-am sfătuit cu Fane, prietenul meu. Mi-a reproşat că, pentru un poliţist, sînt cam mototol.

— De ce crezi tu — a întrebat el — că fata asta şi-a ales ca loc de muncă o florăria şi nu s-a făcut infirmieră ? E la mintea cocoşului, pentru că-i plac florile, ăsta e punctul ei slab. Deci, atacăm cu flori.

Am făcut o mutră lungă.

— Cum adică, ea face toată ziua buchete şi eu îi duc taman flori ?

— Ăsta-i chichirezul, să vadă că vă leagă aceeaşi nevoie de frumos. Iei garoafe roşii, dacă o iubeşti mortal,

albe, dacă dorești o prietenie sinceră, și galbene, dacă ești gelos. Sau mai bine, știi ce ? Iei cîte una din fiecare culoare ; ia unșpe', nu fi meschin, ca să priceapă Sorana în ce dezastru au intrat sentimentele tale. Pe urmă te duci cu florile la ea, alegi un moment cînd e singură și măcăi : „Domnișoară, dați zilnic flori, la toată lumea, dar eu vreau să și primiți. Dacă n-aveți glastră acasă, vă las inima mea. Le puneți acolo și vor rămîne proaspete, pentru totdeauna..." Pleci brusc, să pari un romantic candriu. Vii și a doua zi, la fel, lași o pauză de alte două zile, s-o fierbi și te arăți din nou. Bagi vorbe hoațe și... te prezinți să-mi raportezi rezultatul. Dacă nu ți-o plăcea, să mă trimiți după țigări...

N-am găsit decît garoafe roz. Mai rău a fost cu hîrtia de ambalaj, întrucît țiganca terminase stocul și s-a împrumutat de la vecinul cu taraba de brînzeturi. Am refuzat ambalajul ca fiind necorespunzător și am plecat cu florile în mînă. Cînd am zărit-o pe Sorana, prin geamul florăriei, a început să-mi bată inima ca un motor Leyland. În florărie nu era lume, dar eu nu prea aveam curaj să intru. Mă învîrteam de colo pînă colo, cu florile în mînă, de se putea crede că am venit cu sorcova. Noroc că a apărut, ca din pămînt, Fane. Mă filase banditul, formidabilă chestie ! M-a luat la rost :

— Dacă mai întîrzii mult vine ora închiderii și se apucă de monetar. Înainte, piciule ! *All right !...*

Într-o dispoziție de sinucigaș, am intrat în florărie și m-am apropiat de Sorana, ascunzînd florile la spate. Nu m-a observat imediat fiindcă bătea cu un papuc în mașina de marcaj, care, pesemne, se defectase.

I-am întins florile, cu mînă de lemn, înfrigurat, ca un om de zăpadă. Fata le-a luat imediat, mi-a zîmbit și pînă să zic vorbele, le-a pus staniol, ferigă, le-a înfășurat în foiță vernil și mi s-a adresat cu glas catifelat :

— Treizeci și trei de lei, unsprezece fire, plus doi lei verdeața, vă rog...

Cînd am ieșit cu florile-n stradă, Fane se dădea cu capul de autobuzul 42.

Am rărit-o cu vizitele la arhivă, găsind altceva tentant. Raportul de dimineaţă. Într-o sală mare, agenţii şi comisarii de la judiciar se aşezau pe scaune, ca la teatru şi, pe o scenă luminată cu reflectoare, defilau pe rînd infractorii arestaţi în Capitală, în ultimele 24 de ore, pentru diferite activităţi antisociale. Îşi declarau datele de stare civilă, antecedentele şi descriau (evident, în versiune proprie) faptele pentru care au ajuns în arestul poliţiei.

În acest fel, poliţiştii îşi întipăreau în memorie figurile respective, în eventualitatea că îi vor întîlni şi cu alte prilejuri, „pe teren".

La unul din cazurile prezentate la rampă, m-am distrat copios. Doi escroci, fraţii Zongorete, au dat un anunţ la ziar : „Vindem, convenabil, vechi bijuterii de familie, piese rare."

Au dat adresa de la o casă închiriată sub nume fals, plătind chiria pe o lună înainte. Praf în ochii proprietarului.

Urmăreau să atragă în cursă persoane cu bani, pe care să le jefuiască de sumele aduse asupra lor, în vederea cumpărăturilor. Numai că lucrurile au ieşit altfel. Prima vizită le-au făcut-o doi pungaşi, deghizaţi în cumpărători, veniţi cu intenţia să „înfieze" bijuteriile.

N-au găsit bijuteriile promise prin anunţul din ziar şi i-au snopit în bătaie pe confraţii lor.

Povestea nu s-a încheiat. Au venit, apoi, nişte poliţişti care au răsturnat casa cu josul în sus, căutînd bijuteriile, ţipînd, cît îi ţinea gura, că provin dintr-un furt. I-au dezbrăcat la piele pe fraţii Zongorete, au pipăit fiecare cusătură a hainelor lor şi în nodurile de la cravate au găsit cîte o pereche de cercei, din metal alb, cu pietre sclipitoare. Cei în culpă aduseseră totuşi nişte mostre pentru ispitirea cumpărătorilor şi au declarat că cerceii sînt din platină cu diamante. Au căzut la înţelegere să lase cerceii şpagă şi poliţiştii să-i facă scăpaţi. Aşa s-a întîmplat.

Ultimă surpriză : cerceii s-au dovedit la fel de falşi ca şi poliţiştii respectivi, alţi doi manglitori, care au avut şi ei iniţiativa lor.

Curios. Îmi împărţeam timpul de lucru între raportul

de dimineaţă, distribuirea invitaţiilor şi şuetele cu Fane, fără ca vreunul dintre şefii mei să mă pună la muncă serioasă. Pînă într-o zi, în care comisarul Stănescu, şeful biroului unde figuram în schemă, mi-a încredinţat primul caz. Se primise de la o fiică de ştab o reclamaţie pentru înşelăciune. Pilă de sus, fetiţa trebuia să primească satisfacţie maximă şi procletul pedepsit exemplar.

Am studiat plîngerea şi situaţia era descurajant de simplă. Fata a împrumutat unui cunoscut, Florin Mezianu, domiciliat în Bucureşti, strada... numărul... suma de treizeci de mii de lei, pe care, la data convenită pentru restituire, acesta a depus-o pe un libret C.E.C., trecînd-o pe ea la clauza de împuternicire. Mergînd să lichideze libretul, s-a constatat că este falsificat. Declaraţii, tevatură.

Tăticul ei a aranjat cu C.E.C.-ul, totul s-a muşamalizat, cei de la agenţie nu vor deschide gura nici sub tortură, nimeni nu doreşte complicaţii colaterale, doar să dea nefericitul banii şi gata.

I-am telefonat reclamantei, să stăm de vorbă, pentru amănunte, mi-a răspuns ofuscată că ea nu pune piciorul la poliţie. Oferindu-mă s-o vizitez, mi-a retezat-o că tot ce-a avut de spus există în reclamaţie.

Rămînea să chem pîrîtul, mi-am făcut un plan de interogatoriu şi am realizat că nu e bine. Era necesar ca mai întîi să-l caut la cazier, poate e recidivist şi să fac nişte investigaţii, în legătură cu domnia sa, încercînd să aflu cît mai multe, din cele care îl preocupă în viaţa de toate zilele.

Din aproape în aproape, folosindu-mă şi de informaţiile unui „ciripitor“ voluntar de la cooperativa „Prestarea“, unde Florin Mezianu funcţiona ca reparator de umbrele, am aflat că este cam năzdrăvan şi face prăpăd printre femei. L-am văzut şi cum arată. Avea ceva de animal tînăr, puternic, leneş şi crud. Nu era cunoscut la cazier, dar intra în categoria escrocilor sentimentali, fără ca faptele sale să întrunească elementele constitutive ale vreunei infracţiuni.

La interogatoriu a fost destul de sincer, neavînd scrupule, pudori sau regrete. A povestit cu lux de amănunte cum păcălea domnişoarele şi doamnele cărora le pusese gînd rău.

De pildă, pe o ingineră, Dănuța, a convins-o să-i cedeze, prin zgomote intensive de eșapament. A condus-o acasă, într-o noapte, cu motocicleta și ea l-a mințit că-și ia niște lucrușoare de care are nevoie a doua zi, la birou, și se întoarce. Nu s-a întors, l-a lăsat mască și el a început să ambaleze motorul, ca un apucat. S-au trezit toți vecinii, au ieșit la geamuri, au strigat la el, l-au înjurat, au aruncat cu apă, cu cartofi. Degeaba.

L-a întrebat cineva, din balcon, de ce ambalează pîrîitoarea aia ca un irresponsabil ? A urlat, ca tăiat în două cu circularul : „O iubesc pe Dănuța de la etajul 5, scara B și ea nu vrea să coboare, oameni buni. Mor aici !“

Un vecin i-a sunat la ușă și a avertizat-o că, pînă moare motociclistul ei, mor mai întîi ei, toți locatarii din bloc. A implorat-o să coboare. S-au strîns la ușă o grămadă de vecini, care i-au propus cele mai absurde soluții : să se arunce de la balcon în capul nebunului, să-l ia sus în casă și să-l închidă în frigider, să se urce cu el pe motocicletă și să se ducă amîndoi... opt și cu a brînzii nouă etc., etc.

A coborît, a dus-o în garsoniera lui, unde a cazat-o două săptămîni.

Dănuța asta avea mania scrisului. Nu trecea zi, să nu-i lase o scrisoare, lungă ca fularul, în care înșira verzi și uscate. După ce s-au despărțit i-a cerut să-i trimită, urgent și fără comentarii toate scrisorile, inclusiv fotografia cu dedicație. Nu le merită.

El i-a trimis un colet poștal baban, în care erau vrafuri de scrisori sentimentale și fotografii de femei. Deasupra a pus un bilet scurt : „Alege scrisorile și pozele tale, eu nu mai știu care ești și trimite restul înapoi. Te pup sub nas. Florinel al vostru. Pa !“

Firește, într-un asemenea caz poliția n-are de ce să se amestece, ca nici în altele, în care, deși înșelăciunea apare mai evident, miza este interpretabilă și persoana evită să depună plîngere legală.

Mezianu mi-a relatat, în continuare, „secvența Liliana“. El se afla la un debit de pe Bulevardul Magheru, în fața vitrinei în care s-au afișat rezultatele ultimei trageri Loto și își verifica biletul de participare. Curioasă să afle de ce s-a strîns lumea în fața acelei vitrine, Liliana s-a oprit și ea. O cuconiță tînără, elegantă, cu mers

unduios, numai bună să întorci capul după ea.

Florin a intrat imediat în rol și a acostat-o cu o figură de martir sanctificat. Se căuta agitat prin buzunare și-i tremura buza de jos ca unui țînc, gata să plîngă. A rugat-o miorlăit : „Nu vă supărați, nu-mi găsesc ochelarii. Vreți să-mi citiți și mie rezultatele afișate în vitrină ?“

Prima grupă de cifre coincidea. A rugat-o să-i spună ce valoare are premiul special pe care — nesperată șansă — tocmai el îl cîștigase. Erau vreo 120 000. El s-a răsucit pe călcîie și a plecat, cu o mină chinuită de parcă n-ar fi cîștigat la Loto, ci ar fi mîncat aguridă. Lumea din jur începuse să comenteze întîmplarea.

Liliana și-a continuat drumul amuzată. Pe la Piața Romană a ajuns-o din urmă fericitul cîștigător. Cu același aer aiurit a îngăimat niște scuze că a uitat să-i mulțumească, s-a prezentat și i-a făcut capul calendar, cu credința lui în superstiții. Spunea că emoția lui nu s-a datorat cîștigului atît de substanțial. El considera întîlnirea cu ea adevărata șansă, norocul lui cel mare. Cit despre loz, era convins că a devenit cîștigător — fiecare cu ticneala lui — numai în clipa în care ea, Liliana, a rostit grupele de cifre. Puterile ei magice au transformat un biet petic de hîrtie în ceva foarte valoros. A ținut morțiș să-l cunoască pe soțul ei, să-i invite la un local scump și să împartă banii cîștigați. Pur și simplu. Cu argumentul că el a jucat ani în șir, n-a cîștigat niciodată și că asta s-a întîmplat numai datorită ei, steaua lui bună.

I s-a răspuns că nu există nici un soț. (Și chiar dacă ar fi existat, puține femei l-ar fi convocat la împărțirea a 120 000 de lei cu un tînăr timid, distrat, dar chipeș.) A insistat să-l însoțească la „Cina“, ea a făcut mutrele de rigoare, bîra, bîra, și pînă la urmă a acceptat.

La sfîrșitul serii Florin i-a îndesat lozul cu forța, în poșetă, amenințînd că dacă nu-l ia îi dă foc cu bricheta.

În această situație o obliga pe ea să-l caute, bineînțeles, în cazul că era o persoană onorabilă. A simțit că Liliana era. O alta lua lozul, se prezenta cu el, încasa banii și „au revoire“. Nici măcar nu-i cunoștea numele de familie. În taxiul cu care a condus-o acasă i-a dat numărul lui de telefon, atrăgîndu-i atenția să nu-l caute decît în caz de... dor. Altfel prefera să nu-l sune.

A doua zi, Liliana l-a sunat și i-a cerut rituos să-și ia

hîrtia de la ea. Florin a replicat sec că nu știe despre ce vorbește și că regretă dacă numai pentru asta l-a sunat. Cînd i-a auzit vocea el a sperat altceva mai puțin prozaic. Fițe verbale. S-au reîntîlnit, s-au împrietenit, s-au iubit și, la sfîrșit, i-a povestit cu o candoare inimitabilă care e secretul lozului. A cumpărat un loz, după ce au apărut rezultatele tragerii, a șters cu guma cifrele inițiale și le-a rescris pe cele cîștigătoare. Nu comitea un fals sub aspect penal. Se juca. Nu ar fi mers niciodată la vreo agenție să pretindă banii. Se proțăpea doar la o vitrină unde se afișau rezultatele, făcea jocul cu negăsirea ochelarilor — nici nu purta ochelari — și acroșa o femeie frumoasă. Era o stratagemă de a ajunge în apropierea femeilor fără de care viața lui nu mai conta nici cît un dop de plută găurit cu tirbușonul. A rugat-o călduros: „Țuțu, să nu-l arunci deși e fals. Lozul meu fermecat și-a făcut datoria. M-a adus în stadiul de produs inflamabil, aprins nemilos cu scîntei de la inima ta. Să nu mă uiți..."

Cu fiica de știab care l-a reclamat la poliție a folosit un alt „model". O cunoscuse, cu mai mult timp înainte, la o petrecere, i-a plăcut și intenționat n-a curtat-o, nici atunci, nici mai tîrziu și n-a căutat-o. Cînd a socotit că i-a venit timpul, s-a dus la ea cu flori de cîmp și un libret C.E.C., rugînd-o cu cerul și pămîntul să-l asculte, numai cîteva minute. E singur pe lume, suferă de o boală incurabilă, ajunsă la scadență. Tot ce a agonisit în viață, sînt niște bani mizerabili, pe care-i dăruiește singurei ființe pe care a iubit-o cu adevărat, fără speranță și fără ca nimeni să știe.

Apropierea tragicului deznodămînt l-a obligat să-și dezvăluie sentimentele. Nu vrea nimic, decît să fie păstrat, chiar și pentru scurtă vreme, în amintirea femeii iubite. Așa a fost destinul lui, absurd.

A urmat lovitura de maestru. I-a spus că a reușit să-i afle numele și anul nașterii, pe care le-a înscris într-un libret C.E.C., cu un sold de 30 000 lei, la „Clauză de împuternicire". Domnișoara avea aceleași drepturi ca și titularul. A rugat-o, cu ochi de muribund, să primească libretul.

Cum era de prevăzut, ea s-a emoționat (bănuții erau bine veniți) și a încercat, cu toată dăruirea, să îndulcească ultimele zile ale viitorului decedat.

După o lună, Florinel s-a plictisit de ea și i-a mărturisit — el era eminamente sincer — că a depus pe libret numai 30 de lei și a mai adăugat niște zerouri, doar ca să reușească în acțiunea de asediere a unei cetăți inexpugnabile. „Cetatea“ ea era ! Adio și-un praz verde !

Aflînd de la mine că a fost reclamat pentru această glumă, Florin Mezianu a apreciat că respectiva domnișoară nu e prea inteligentă. De fapt el a scris cu propria-i mînă, pe ultima pagină a libretului : „Acest document a fost modificat de mine (din 30 în 30 000 fără intenția să-l mai folosesc vreodată. Este o metodă personală, prin care păcălesc femeile proaste și lacome.“ Dacă ar fi controlat, cu atenție, ar fi găsit această însemnare. Nici vorbă să fi împrumutat bani de la ea și nu crede că s-a dus la C.E.C. Doar o avertizase. Vrea să se răzbune și atunci bate cîmpii. Dacă-i proastă, să stea acasă.

Mezianu nu s-a ferit să-mi deconspire și alte sisteme. Avea el niște amici și organizau în cîte o zi petreceri. Sărbătoreau, chipurile, ziua de naștere a unuia dintre ei. Toți invitau numai fete cunoscute de curînd. Sub ochii uimiți ai acestor fete, sărbătoritul primea cadouri totalizînd o avere. Magnetofoane „Grunding“, ceasuri de aur, cupoane de stofe scumpe și tot așa.

A doua zi, după petrecere, obiectele „dăruite“ se întorceau la posesorii lor. Totul era doar un truc pentru impresionarea, la maximum, a găinușelor căzute în plasă, care se gîndeau la cît de generoși și avuți sînt acești băieți. Dacă fac daruri atît de prețioase la aniversarea unui amic, cum se poartă ei atunci cu femeile pe care le iubesc ?

Deși s-au făcut presiuni de sus să-l trimit în judecată pe Florin Mezianu, sau măcar să-i aplic o corecție, pe care să n-o poată uita curînd, m-am sfătuit cu procurorul și i-am ascultat sfatul, propunînd clasarea. Susținerea din reclamație, despre împrumut, nu era dovedită și reclamanta refuza să prezinte libretul falsificat. C.E.C.-ul mi-a comunicat, în scris, că nu s-a înregistrat vreo încercare de a se scoate bani de pe acel libret.

Primul meu caz s-a dovedit, așadar, o simplă șmecherie a unui domn fără scrupule, în dauna unei doamne credule și fără prea multă glagorie.

Capcanele meseriei de polițist

Șederea mea în spital se prelungește, crizele devin tot mai dureroase, mai violente, cresc dozele de medicamente și scade efectul lor. Mă obsedează o frază din *Condiția umană* a lui Malraux : „Suferința nu poate avea sens decît atunci cînd nu duce la moarte ; și duce aproape întotdeauna."

Un tovarăș de suferință, tînăr (trebuie să fi schimbat de curînd prefixul cu 3), care se lipea la masa mea de la „Medical II", a ținut să-mi spună o poveste, care cred că a circulat prin toate spitalele. Dacă știu bine, s-a scris și o piesă într-un act, cu același subiect, s-a făcut și un film. Nu-mi cădea bine, mă simțeam golit de gînduri, sub o povară de neliniști, o simplă formă de relief uman, o moviliță de durere. L-am ascultat totuși, dîndu-mi seama că el o aflase de curînd și abia aștepta s-o transmită. Am rezumat-o astfel, în caietul meu cu însemnări făcute spre o mai ușoară trecere a timpului.

...O rezervă de spital, două paturi, doi bolnavi. Unul lîngă o fereastră înaltă, celălalt lîngă peretele dinspre ușă. În patul de la fereastră, un bătrîn, condamnat, se pare, să moară, de inima lui obosită și ostilă oricărui tratament. Patul de la perete, era ocupat de un tînăr, nu se știe cît de grav atins de boală, dăruit cu încrederea sublimă a tinereții, cînd ești convins că moartea este o întîmplare tristă a altora. Era imobilizat la pat, pus în ghips pînă-n gît, urmare a unui grav accident de mașină. După tăcerile de început, izvorîte din grija pentru propria suferință, a venit și nevoia de comunicare. Nu prin dialog obișnuit. Înaintea asfințitului, cînd în spital liniștea în-

cepea să devină stăpînă, bătrînul se ridica, întotdeauna cu un mare efort, pînă la marginea ferestrei și povestea tot ce vedea. Tern, plat, ca un registrator ursuz, fără să comenteze. Trecea o femeie, pe strada de dincolo de geam, el o prezenta. Tînără încă, la cumpăna anilor 35, cu păr lung, înroșit incomplet cu vopsea ieftină, gură cărnoasă, bust oarecare, fund rotund ca un ceaun, genunchi groși, călcătură spre interior. Bronzată și cu o privire nesigură.

Vecinul costumat în mumie egipteană prindea acest fir de ață și începea să brodeze. Se închipuia cu femeia aceea, ascunși de-un colț de stîncă ieșit în fruntea mării, împletindu-i părul cu alge. Ducea închipuirea atît de aproape de realitate, încît simțea în nări aroma iodată a algelor.

Poate că banalitatea exasperantă a imaginilor descrise de bătrîn îl făcea să fabuleze. Altădată bătrînul i-a „fotografiat" ploaia de afară. Legau cerul cu pămîntul fire lungi, reci și dese de apă. Prin sticla ferestrei, nu prea curată, un copac stingher tremura parcă sub diluviu. Un cîine s-a zgribulit sub copac, așteptînd cu ochi luminați de speranță să treacă vreun om fără piatră în mînă.

Ascultînd, tînărul și-a zis că, în zile ca acestea, sufletul se căptușește cu bulgări de frig și dacă n-ai pe cineva al tău, fie și un cîine, ploaia și ceața te pot lua cu ele. Aproape că a simțit în palmă nasul rece, umed, negru ca măslina, al unui cîine de pripas. S-a pomenit îngînînd un crîmpei de cîntec, învățat de aiurea :

„Am avut un os și-o pîine,
Am hrănit un om și-un cîine.
Cîinele mă recunoaște,
Omul nu mă mai cunoaște
Și mă-ntreb și azi și mîine
Care-i om și care-i cîine ?..."

Încet, încet, poveștile bătrînului l-au acaparat ca un drog. Așa cum erau ele, fără surprize, secvențe dintr-un cotidian amorf, văzut cu ochii altcuiva.

În timpul unei asemenea povestiri, care se anunța ceva mai interesantă, fiindcă începuse cu o ceartă între două cumetre, una acuzînd-o pe cealaltă că i-a luat bărbatul, bătrînul s-a oprit și s-a lăsat în perne.

Ascultîndu-l cu ochii închiși, tînărul a înregistrat tăcerea, a tresărit și ridicîndu-și pleoapele a întrebat :

— Zi, zi, ce se-ntîmplă acolo ? Se păruiesc ?...

Bătrînul a continuat să tacă, întors cu spatele. S-a mîniat vecinul de rezervă, fierbîndu-i pe buze otrava reproșurilor :

— De ce taci, moșule, hai ? Te-ai făcut al dracu' ! Te doare gura să-mi zici și mie ce vezi pe geam. Ce-ți pasă ? Te-ai aranjat unde-i bine și stai ca la cinema. Ești om rău și egoist... Bine, taci, poate vrea Dumnezeu și rămîi mut...

S-a terminat otrava, tăcere încrîncenată și tot tînărul a vorbit :

— Iartă-mă, omule, mi-am ieșit din pepeni și am spus altceva decît aș fi vrut. Odihnește-te, mai e și mîine o zi...

Pentru bătrîn n-a mai fost nici una. Povestea lui a fost întreruptă de un stop cardiac și bătrînul n-a mai putut fi salvat.

În patul bătrînului, a fost mutat, mai tîrziu, tînărul și, atunci cînd s-a putut ridica în capul oaselor, a văzut prin fereastră doar un zid cariat, peste care s-au prelins, de-a lungul anotimpurilor, șuvițe de apă ruginie, ca niște vechi lacrimi ale materiei.

După o istorie ca asta se cere un pahar de alcool tare sau, în lipsa lui, cianură.

Eu am simțit nevoia imediată să mă refugiez între filele carnetului meu, îmbibat de trecut, cu sentimentul de ocrotire și siguranță, pe care-l ai navigînd prin furtună, într-un vapor de hîrtie.

Din respect pentru propriul intelect, n-am să spun că viața mea e un roman, nici o odihnă somnolentă într-un balansoar și nici senzațională. A fost obișnuită. De vreo două ori era s-o pierd, alteori am însoțit-o cu cine nu trebuia. Mi-a plăcut italianul care a spus că drumurile vieții înseamnă întoarcerea dintr-un vis și pornirea în urmărirea altuia nou.

Existența individului este modificată, cel mai adesea, de întîmplări neînsemnate. Așa o fost și cu mine. Am împrumutat de la biblioteca prefecturii *Procesul marii trădări naționale*, fiindcă auzisem pe unii mai deștepți

vorbind în şoaptă despre o înscenare grosolană. Într-adevăr, cîteva pasaje din actul de acuzare m-au surprins, prin similitudini exacerbate grav de noul regim. În plus, se făceau afirmaţii fără suport juridic, într-un limbaj cepeleag, un fel de manifest hăulitor : „Guvernul Ion Antonescu îşi are originea în acţiunea de trădare a intereselor naţionale ale poporului român în folosul Germaniei...“ „Cele mai elementare drepturi muncitoreşti au fost călcate în picioare. Muncitorimii i s-a răpit, cu desăvîrşire, dreptul de organizare profesională...“ „Însămînţările se făceau cu forţa, asistînd la ele organele administrative şi militare...“ „Germania a urmărit prin intermediul guvernării Ion Antonescu să transforme România în colonie germană. Această idee a fost urmărită în toate sectoarele de activitate ale ţării şi întreaga politică a dictaturii Antonescu se rezumă la realizarea acestui scop al imperialismului german, o dată cu satisfacerea poftelor imperialiştilor români...“ „Otrava nazistă a fost infiltrată de dictatura Antonescu în întregul aparat de stat şi în toate sectoarele vieţii naţionale, de la poliţie la finanţe, de la justiţie la arte, de la armată la biserică...“

Am citit, mi-am păstrat părerile pentru mine ; am ţinut pentru mine şi însemnarea pe care á făcut-o cineva, cu creionul, pe ultima copertă a cărţii, despre o frază pe care regele Ferdinand i-a adresat-o lui Antonescu, după primul război mondial : „Nimenea în ţara aceasta nu ştie mai bine decît regele tău cît îţi datorează. Ai fost nedreptăţit pentru că nu ţi s-au recunoscut meritele cum trebuie. Pentru a îndrepta aceasta îţi dau decoraţia mea.“ Frumos gest ! Am lăsat cuvintele aşa cum au fost scrise, să le citească şi alţii.

Am restituit cartea, n-au trecut decît două zile şi m-a chemat Zgondea.

— A cui e, agent, zmîngălitura asta împuţită ?

— Care ?

— Ai orbul găinilor sau vrei să te bag cu nasul, ca pe căţei, în rahat ? Eşti ultimul care a luat cartea de la bibliotecă. Ce-ai scris aici ?

— Nu e scrisul meu şi nici n-am observat-o. Dacă aveţi dubii că nu eu am scris-o, se poate face expertiză grafologică, nu ?

— O să cercetăm la sînge şi dacă te dovedesc reacţionar, îţi iau gîtul...

S-a cercetat, am fost găsit nevinovat şi, preventiv, am fost mutat disciplinar la o circă.

M-am prezentat la comisarul şef (cu delegaţie, nefiind membru P. C. R.) şi el a părut bucuros să cîştige un om. Comisarul şef Radu Irimescu era un bărbat înalt, cu trăsături ferme şi o boltă craniană socratică. Nu frumos, în genul actorilor cu poze pe afişele cinematografice. Un bărbat puternic, alături de care înfruntarea unei primejdii ţi se părea o bagatelă. Privindu-l, mi-a trecut prin minte că multe femei frumoase au fost înhămate la carul lui de triumf.

După gustul meu, i-ar fi stat bine îmbrăcat mai neglijent, oarecum sportiv, cu pulovere din lînă aspră, cu cămăşi din pînză groasă, croite simplu, cu încălţări solide care să miroasă iute, a piele tăbăcită proaspăt. După cum arăta, cînd l-am văzut prima oară, Radu Irimescu semăna cu un diplomat, pregătit să intre, deîndată, în sala unor tratative internaţionale.

Mi-a spus că am fost azvîrlit în ţarcul lui ca o oaie neagră, că nu-l interesează ce se spune despre mine, nici măcar cum mă cheamă. Mă va verifica la cald, pe nicovală. Meseria jos se învăţă, la circă, şi un timp voi fi omul de lîngă el.

Personalul de la circă, la fel ca şi cel de la prefectură, era amestecat. Vechi poliţişti care se temeau de epurări, profesionişti remarcabili, şefi compromişi, subalterni incapabili, foşti agenţi din garda financiară, sosiţi prin transfer, muncitori transplantaţi într-o lume stranie, chemaţi — cu sau fără vocaţie — să se confrunte cu cei ce în filme se numesc inamicii publici.

Raportul de dimineaţă exista şi aici, dar într-un cadru restrîns. Poliţiştii îşi aduceau clienţii la şef, descriau împrejurările reţinerii, probele, stadiul cercetărilor. Evident, cu tactul necesar, căci se făcea informarea şefului nu şi a infractorului.

Irimescu vroia să cunoască toți infractorii de pe raza circumscripției lui. Ordonîndu-mi să asist la aceste prezentări, am văzut și eu cîteva figuri interesante. Pe Cecil Motrocea, un spărgător nocturn, singuratic, care pornea la treabă în smoking și cu mănuși albe, afirmînd despre sine că face artă.

L-am cunoscut și pe Sebi Degete de Pluș, hoț din buzunare pe linia tramvaiului 16. Nimeni nu se amesteca în fieful lui. De fapt, hoții din buzunare își împărțeau liniile de tramvai, o adevărată sectorizare, și dacă unul ar fi îndrăznit să opereze în sectorul celuilalt, nu i-ar fi fost cald.

Sebi se purta și el foarte elegant, arăta ca un intelectual proaspăt ieșit la pensie. Pe teren simula întotdeauna o criză cardiacă, prăbușindu-se peste omul pe care îl alegea pentru a-l buzunării. Îi cerea ajutor, de pe „pragul morții" și respectivul, impresionat, îl ajuta să coboare sau chiar își întrerupea călătoria cu tramvaiul și îl conducea pe „bolnav" la un taxi. De unde să-i treacă prin minte, că domnul acela fin, căruia i s-a făcut rău în tramvai, l-a lăsat fără portofel.

Irinel Bozoncea avea de asemenea un mod distinct de operare. Trăia din comerțul cu păpuși. La ea găseai de cumpărat păpușile cele mai ieftine și cele mai frumoase.

Umbla prin magazine cu o fetiță de mînă, închiriată cu ora de la madam Popazu, ghicitoare în bobi, cărți, cafea și glob de cristal. Irinel și copilul se puneau la patru ace, ca să cîștige încrederea victimelor. La raionul de jucării, copilul, bine dresat, arăta cu degețelul o păpușă scumpă și începea să urle, ca ars cu lampa de benzină, că o vrea pe loc.

„Mama" se agita, încerca (fără succes) să-l tîrască afară din magazin. Mica pușlama făcea un și mai mare circ. Femeia disperată își smulgea verigheta (groasă) de pe deget și propunea să-i rămînă amanet vînzătorului, pînă cînd se va înapoia cu banii reprezentînd costul acelei jucării. Întîmplător, cu totul întîmplător, nu-i avea la ea.

Se oferea să lase și fetița acolo, pînă la întoarcere, însă patronul sau vînzătorul preferau să nu le rămînă în magazin micuța scandalagioaică. În clipa aceea, tocmai

se tăvălea pe jos, scoţînd nişte ţipete isterice. I se punea, în braţe, copilului păpuşa dorită şi „mama" era rugată fierbinte să-l ia de acolo. Verigheta de aur lăsată în păstrare era o garanţie suficientă că preţul jucăriei va fi achitat. În plus, se putea observa, cu ochiul liber, că doamna era o *doamnă* şi că zvăpăiata progenitură era obişnuită să i se satisfacă toate capriciile.

Firește, nu se mai întorceau, şi negustorii aflau că verigheta era confecţionată (cu grijă) din aur de... trîmbiţă.

Unul din primele cazuri la care m-a luat cu el Irimescu, pe teren, a fost cel al buteliilor fantomă.

Într-o dimineaţă, în faţa magazinului cu articole de menaj şi fierărie din strada Bîrsan, au apărut doi indivizi în halate albastre, cu o măsuţă pliantă şi un chitanţier. Asta cu două ore înainte de deschiderea magazinului.

Trecătorii întrebau ce se vinde, iar „vînzătorii" răspundeau că fac înscrieri pentru butelii de aragaz, care se vor pune în vînzare peste două ore. Oamenii, neavînd bani la ei, alergau acasă, achitau apoi cîte o butelie (nu se primeau înscrieri decît pentru una singură), luau chitanţa şi aşteptau cuminţi.

Cu o jumătate de oră înaintea deschiderii, „vînzătorii" şi-au strîns taraba, au intrat în curtea din spatele magazinului, şi-au scos halatele şi... pe-aci ţi-e drumul. Cînd s-a deschis magazinul, adevăraţii lucrători nu pricepeau ce vor oamenii aceia care vociferau la coadă, în faţa vitrinelor şi le fluturau prin faţa ochilor nişte chitanţe ciudate.

Irimescu era îngrijorat privind posibilitatea identificării acestor escroci periculoşi. Cei înşelaţi, cum se întîmplă, îi descriau cu semnalmente foarte diferite.

Unii susţineau că erau tineri, cu mutre de criminali sadea, alţii că erau mai în vîrstă, cu figuri blajine.

Singura urmă erau chitanţele şi oamenii demonstrau cu ele că li s-au luat banii. Chitanţe simple, fără „semne particulare", pe care erau tipărite cuvintele: „Felul mărfii" şi „Preţul". În rest, nişte linii paralele. Cum să afli unde au fost tipărite, de ce şi de cine ?

Scrisul de pe chitanţe putea fi supus unor examene grafoscopice, dar asta ajuta mai mult la conturarea vinovăţiilor infractorilor, după ce i-ai identificat.

Șeful meu a dispus să efectuez dimineţile, în zori, pînde pe la magazinele de menaj, cu speranţa secretă că hoţii își vor repeta lovitura.

Rezultatele se lăsau aşteptate. Irimescu a avut o idee. Să strecurăm la rubrica „Întîmplări din Capitală“ a ziarului „Universul“ o notiţă în care să dăm de înţeles că escrocii cu buteliile au fost arestaţi. În acest fel, adevăraţii făptaşi vor fi, poate, tentaţi să reapară. Notiţa a apărut și eu înlemneam pe străzi, în preajma magazinelor cu articole de fierărie și menaj.

Truda ne-a fost răsplătită. Într-o dimineaţă, în faţa unei prăvălii de pe Strada Sporului, au apărut cei doi, în halate albastre, cu măsuţă și chitanţier. Lumea s-a strîns repede. Eu l-am sunat pe Irimescu și el a venit cu o maşină de piaţă. Nu aveam maşină în dotare.

În aşteptarea şefului m-am aşezat la coadă. Cînd am ajuns în faţă și-au făcut loc lîngă mine Irimescu și un alt agent, Păun. I-am confiscat pe „vînzători“ cu tot cu utilaje. Cetăţenii erau să ne linşeze. După explicaţii, furia lor s-a mutat asupra infractorilor, pe care, cu greu, i-am salvat în stare de funcţionare.

La percheziţiile făcute la domiciliul lor, am descoperit şaptesprezece butelii noi-nouţe. N-au vrut să mărturisească, în ruptul capului, de unde le-au procurat. Manipunîndu-le, mi s-a părut că sînt mai uşoare decît cele obișnuite. I-am atras atenţia și comisarului şef. A constatat că sînt... false. Erau confecţionate din tablă groasă, de niște complici ai escrocilor. În momentul încărcării, la fabrică, ar fi explodat. Firește, în locul buteliei explodate, fabrica ar fi restituit una nouă. Dar dacă butelia falsă ar fi explodat în bucătăria omului care a cumpărat-o ?

Promptitudinea noastră în rezolvarea afacerii buteliilor a făcut impresie atît colegilor, la prefectură, cît și ceţăţenilor din cartier.

Ne-a chemat să ne felicite chestorul Vasincu. În faţa lui, Irimescu m-a lăudat :

— Puștiul ăsta va ajunge poliţist !

Deci nu eram. Oricum, Vasincu mi-a strîns mîna. Cînd rosteai numele acestui chestor, unii colegi zîmbeau. A plesnit cîndva peste bot un ofiţer superior neamţ, la restaurantul „Princiar“, impertinent faţă de doamna Vasincu,

care a refuzat să danseze cu el. Soţul violent a fost arestat de Siguranţă. Luat de acasă şi urcat într-o maşină, cu „brăţări“ la mîini.

După numirea în funcţie de chestor, s-a nimerit ca şoferul maşinii sale de serviciu să fie cel care a condus automobilul Siguranţei în noaptea arestării.

— Cînd îl văd, dimineaţa, că opreşte sub geamul casei mele, simt furnici pe piele, se văita chestorul. Îmi vine să-mi iau schimburi groase şi provizie de ţigări... De cîteva ori i-am spus că merg pe jos şi s-a ţinut cu maşina după mine. Începeam să tremur...

Nu ştiu cît a meritat doamna Vasincu reacţia cavalerească a soţului său. Nu după mult timp, la o descindere făcută în casa unui chelner proxenet, de pe Calea Moşilor, am găsit-o în patul acestuia. Zglobie şi nerușinată. Am tăcut mîlc, deşi nu merita. Mai întotdeauna, fufele astea îşi menţin o oarecare condiţie morală aparentă, mizînd pe discreţia oamenilor de bun simţ.

Începuse să-mi placă şeful meu, Radu Irimescu. Într-o seară a organizat o descindere la cafeneaua *Carambol*. Clienţii se întîlneau aici la o secăricică, un biliard, un 14/31, o copcică sau barbut. Unii mai vindeau obiecte provenite din infracţiuni sau... ponturi. Comisarul şef a hotărît să tulburăm, din cînd în cînd, liniştea acestor stabilimente. Chiar dacă nu cu folos imediat, măcar să producem îngrijorare. Am aflat despre descindere în clipa în care Irimescu ne-a spus că mergem cu el. Avea motivele lui să nu aflăm mai din vreme. Din echipă făceau parte Păun, eu şi un alt agent, Antohi.

În holul cafenelei, Antohi a început să tropăie cu bocancii lui cu ţinte, jucînd un fel de sîrbă pe loc, adică se scutura de zăpadă. Păun l-a îmbrîncit şi s-a repezit ca un apucat, pe uşa de intrare. Prin deschizătura ei am văzut nori de fum şi o grămadă de oameni bulucindu-se spre ieşirea din spate. Două fete ciufulite s-au rezemat calme, de o masă, drept în faţa comisarului şef, înfoindu-şi fustele ieftine. Pînă să ocolească Păun masa, ultimii clienţi dispăruseră în curte.

Irimescu le-a dat în lături pe cele două „animatoare“. Apoi s-a uitat sub masă şi l-am auzit strigînd :

— Ieşi afară de-acolo, Baboie...

De sub masă s-a ivit, hlizindu-se, un ins mărunțel.

— Să trăiți, domnu' șef !

Șeful l-a apucat de ureche, ca pe un copil obraznic și i-a vorbit blînd :

— Baboie, se apropie revelionul...

— Așa e, domne șef. Mai îmbătrînim cu un an.

— Tu, cu un an și patru luni. Ți-am reținut masă la saloanele „Văcărești".

— Da' ce-am făcut, stăpîne ?

— Baboie, mă obligi să vorbesc în plus. Dacă am fi la „Mica publicitate", te-ar costa treizeci de lei cuvîntul. Adică tu nu știi că ești urmărit cu un mandat de un an și patru luni ?

— Da' ce-am făcut, păcatele mele ?

— Te-ai ramolit, Baboie. Mai ai răbdare să-ți fierbi cafeaua ?

Nu înțelegeam mai nimic. Irimescu a continuat :

— Trebuie să execuți și condamnarea asta, Baboie. Cere-te la muncă, să ieși mai devreme. Pe urmă bea-ți cafeaua numai la tine acasă. Vii mîine, singur, la circă sau te plimbi acum cu un băiat de-al meu ?

— Păi, mîine ! Tuns, ras și frezat... Nu ! Mai bine acu'. Sînt ușor machit, mă „chiaunesc" de tot, mai mă cațăr pe „coarda" aia blondă și iese tămbălău.

Șeful s-a întors spre mine :

— Dinule, du-l pe micuț la culcare. Nu-i pune cătușe, că e rușinos. Merge cuminte ca mielul. Eu mai rămîn să mă uit prin hîrtiile patronului.

Patronul, o namilă, s-a uitat pieziș la Antohi, care, aprinzîndu-și o țigară, a ridicat neputincios din umeri.

L-am luat pe Baboie și am plecat, paralizat de spaimă, să nu-mi facă figura și să fugă. Singura armă pe care o aveam la mine era cheia de la ușa casei mele. N-a fugit, ba chiar am tăifăsuit pe drum. Eram curios să știu ce s-ar fi întîmplat dacă hoțul promitea că vine singur la circă și pe urmă dispărea. Cu vorbe ocolite, l-am făcut să priceapă frămîntarea mea.

— Să mă ușchesc ? s-a mirat Baboie. Eu pot s-o păcălesc pe mama, nu pe domnu' comisar. Anu' trecut am prăduit un ministru, de ăsta nou, și mă căuta potera, ca pe piatra lunii. M-a ghicit domnu' comisar la o bombă

pe Pieptănari, în ziua nunții. Mă-nsurasem cu Javrica, frumoasă de crăpa ochiu'. Veselie mare. Mireasa tocmai dansa pe masă, într-un cerc de cuțite. Să le am la-ndemînă, dacă poftește vreun gagiu. M-a chemat afară și m-a întrebat ce fac.

„Mă-nsor, în morții mă-sii, i-am zis eu. Am uitat să invit și «presarii». Asta-i, nu ? V-ați șucărit !"

„Nu, Baboie, a făcut dînsu', serios. Tu știi ce trèabă avem. Uite cum facem. Eu te las să te însori, să termini nunta. Te legi cu mireasa și mîine te legăm noi. Pe la prînz, ca să ai timp să te dregi. Vii singur, Baboie, că eu acum îmi joc epoleții la rișcă, pentru tine. Sînt un om bun, dar care nu suportă să fie mințit decît o singură dată. Tu, cum crezi, așa faci..."

S-a întors, domne, și a plecat, de m-a lăsat țuț. Și-atunci, cum să nu mă duc a doua zi ?

Am ajuns cu bine la circă și l-am depus la arest pe Baboie, urmînd să i se facă formele de trimitere la penitenciar, pentru executarea condamnării.

Am aflat, pînă la urmă, la ce-a făcut aluzie Irimescu cînd a vorbit de cafea.

Baboie avea un mod de a opera foarte original. Nu fura decît din apartamentele de la bloc. Punea ochii pe cîte o familie care i se părea lui mai înstărită. După ce se convingea că nu-i nimeni acasă, intra, dădea drumul la radio în surdină și căuta în bucătărie cafea, zahăr ibric și ceașcă. Punea la fiert cafeaua pe care o bea liniștit, fumînd și ascultînd radioul.

Făcea imediat curat, nu lăsa dezordine. Mai întîi, închidea căpăcelul cutiuței pe care o adusese cu el ca să pună scrumul și chiștocul țigării fumate. Băga cutiuța în buzunar, sufla ultimul firicel de scrum, real sau imaginar, mai ștergea o dată ceașca și ibricul, pe care le așeza așa cum le-a găsit. Închidea radioul.

Urma „operația". Deschidea șifonierul. Cu degete experte răsfira cămășile așezate teanc. De obicei găsea între ele economiile familiei sau banii de coșniță ai gospodinei. Ba și cîte o bijuterie. Le transfera în buzunarul lui. Altceva nu fura.

Cît despre mascarada cu radioul și cafeaua, Baboie avea o explicație personală. Își controla, astfel, sistemul nervos. O spunea răspicat :

— În ziua cînd nu mai am răbdare pentru toate astea și încep să gîfîi de frică, să-mi tremure mîna pe ibric sau să mă opăresc din greșeală cu cafeaua, înseamnă că nu mai am stare pentru meseria asta și trebuie să duc o viață mai pufoasă. Vînd bragă și plătesc impozit.

Și totuși n-a vîndut bragă. După mulți ani l-am arestat eu pentru niște furturi făcute la casieriile unor ministere. Chiar și la cel al Justiției !

Întîmplarea a apărut și în presă.

Intra în clădirea unui minister, sub un pretext sau altul, aștepta pauza de masă cînd casierul pleca la bufet și, mai întotdeauna, încuia ușa biroului, dar nu și pe cea a casei de bani.

Baboie constatase că la ușile birourilor existau patru tipuri de broaște. Atîtea fabrica industria noastră și chei potrivite se puteau cumpăra de la orice *Ferometal.*

Rezolva astfel cu ușa și, dacă era deschisă casa de bani, îi golea conținutul într-o servietă „Diplomat". Pășea în stradă fluierînd „Balada soldatului". De cele mai multe ori intra în clădirea ministerelor protăpindu-se în fața portarului și întrebîndu-l răstit :

— M-a căutat cineva ?

— ? ? !

— Dacă mă caută, am venit, sînt în biroul meu....

Pînă să se dezmeticească portarul, o lua pe scări și-l întreba pe primul întîlnit, unde este casieria că are de făcut niște deconturi.

Pentru aceste isprăvi, Baboie a primit o condamnare... dolofană. Acum, însă, Baboie fusese arestat ca să ispășească o pedeapsă pentru furt din șifonierul unei familii de funcționari. Tocmai cînd am terminat cu formele de depunere în arest, m-am pomenit că s-au întors la sediu și ceilalți trei din echipă. Șeful părea bine dispus. Păun era încruntat, iar Antohi avea un cerc vînăt în jurul ochiului stîng. I-am privit întrebător. Nu m-a lămurit nimeni. Sughițînd, Antohi s-a așezat la birou și a început să scrie ceva pe o coală de hîrtie.

Păun m-a chemat în biroul de alături și mi-a povestit că scuturarea zăpezii, tropăitul cu bocancii în holul cafenelei, era un semnal al lui Antohi, pentru „onorata clientelă", că vine poliția. Din această cauză au fugit toți pe ușa din dos. Singurul care n-a avut timp a fost Baboie, el ascunzîndu-se sub masă.

La plecare, rămași în trei, Irimescu l-a pocnit pe Antohi și i-a cerut să-și scrie urgent demisia. Altfel, l-ar fi deferit justiției.

Povestindu-mi, Păun se înneca de furie. Repeta întruna că așa nu se poate, nu se mai poate.

Mi-a fost milă de Antohi, era tînăr. Am încercat să-l îmbunez pe Irimescu. M-a dat afară din birou, recomandîndu-mi să-l întreb pe Păun ce „cheie" i-a făcut Antohi.

L-am întrebat și mai întîi mi-a explicat că o „cheie" sau „Wertheim" se numesc niște „servicii" drăguțe, făcute între colegii care se iubesc. Lucrătură, cu alte cuvinte.

Din cauza lui Antohi, Păun a intrat într-o încurcătură superbă. Chiar în prima lună de activitate.

Era căutat cu zel un periculos falsificator de bani, unul Axente. Antohi l-a chemat pe Păun și i s-a adresat cam așa :

— Băiete, puiule, te simpatizez sincer și vreau să-ți ofer un prilej de afirmare. Am o informație sigură mie-n sută, despre locul unde se ascunde bestia de Axente. L-aș putea sălta eu, tipul e fricos și las, cînd pui mîna pe el se face cocoloș, vorbește în limbi străine, dar vreau să-ți deschid și ție drumul. Ești tînăr, primul zbor, aripi... Bunghează la mine. Omul nostru se ascunde în blocul cutare, numărul cutare. Te instalezi pe palier, gînești apartamentul și cînd îl vezi ieșind, hat, îi pui pistolul în piept, brățările la mînuțe și-l aduci pachet. E bine ?...

Păun, naiv și conștiincios, s-a conformat și așa se face că a doua zi a apărut la circă, cărînd cu el un individ legat fedeleș, care s-a dovedit a fi cu totul altcineva decît falsificatorul de bani Axente. Era pur și simplu funcționar străin, la o ambasadă și a ieșit un scandal groaznic.

Antohi a cîrîit peste tot despre incapacitateta noului polițist.

(Am fost și eu victima unei „chei", pe care, cu mea, mi-a organizat-o șeful meu, Radu Irimescu. Într-o noapte

de Înviere, ca să fie bucuria completă. Mi-a dat ordin să pîndesc, în acea noapte, casa Coraliei, una dintre concubinele lui Stere Vasi, un ghiduș care a atacat o dubiță cu haine și lenjerie, plecată de la boiangeria și curățătoria „Aftalion“ spre domiciliile clienților. După jaf, s-a dat la fund și noi aveam mare interes să dialogăm cu el.

Comisarul meu șef avea date sigure că Stere va petrece noaptea de Înviere cu delicioasa Coralia, vor ciocni ouă roșii și vor bea Pelin de mai.

Cum ordinul se execută, am dat ocol, toată noaptea, casei doamnei Coralia, pînă cînd am făcut cîrcei la picioare. Nici urmă de Vasi.

M-am prezentat destul de pleoștit la serviciu și în loc să mă privească chiorîș, Irimescu rîdea de nebun. Mi-a spus că Vasi Stere e arestat de două zile, la prefectură, el știa și a vrut să mă țină dinadins pe stradă. Colegii noștri comuniști au făcut echipe care să depisteze, pe la biserici, polițiștii credincioși. Să se facă țîrcovnici, dacă nu le place să lucreze în organele de stat.

— M-am gîndit că și tu ai fi luat vreo fătucă de mînă și te-ai fi dus la biserică, a adăugat șeful meu.

— Așa aș fi făcut, bineînțeles, am recunoscut. Vă mulțumesc !

— Cristos a înviat !

— Adevărat a înviat !

Deci nu mă pot văita că mi s-a făcut o „cheie“... prea păgubitoare.)

Șeful meu, Radu Irimescu, avea multe idei care, pe vremea aceea, m-au impresionat. Una dintre ele era urmărirea pe față a unor infractori potențiali, pentru a preîntîmpina săvîrșirea unor acte antisociale.

In virtutea acestei idei mi-a cerut să fac o vizită de tatonare lui Sandu Precup, condamnat cu patru ani în urmă pentru o spargere la „Asigurarea românească“ și care fusese văzut de curînd dînd tîrcoale pe la agenția L.A.R. Cu ce se mai ocupă el ? N-are cumva de gînd să ne mai facă o surpriză ? Să-l întreb și ce mai știe despre Lulu Orban.

Am ales pentru vizita la Sandu Precup o oră mai spre seară crezînd că am astfel mai multe șanse să-l găsesc acasă.

Sandu Precup stătea pe prispă și bea rom eu un curcan, care avea ceașca lui. Am aflat că îl botezase Vasile și nu-i dădea rom ca să se frăgezească, ci ca să aibă un tovarăș de băutură. Vaşile se comporta mulţumitor, începuse să ţină la băutură mai bine decît stăpînul său.

— Bună seara, i-am urat gazdei, intrînd pe poartă.

— Să trăiţi, mi-a răspuns acru. Ce-am făcut ?

— Întîi să-ţi spun cine sînt.

— Nu-i nevoie. Eu știu un singur joc. De-a hoţii și vardiștii. Hoţ nu păreţi...

— Ai dreptate, sînt de partea adversă. M-a trimis domnul Radu Irimescu să te întreb de sănătate. Să trăncănim despre una, despre alta. Ce-ai mai făcut nou, ce-ai de gînd să faci mai încolo...

— Ferește-mă, Doamne, de prieteni din ăștia, a mîrîit Sandu. Stați jos ! Dacă tot ați venit, să vă torn o ceașcă de rom.

Am luat o înghiţitură, urmărit de ochiul tulbure al curcanului.

— Ce mai lucrezi, nea Sandule ? am început eu discuţia.

— Ce am învăţat. Hoţ !

— În timpul liber, fiindcă, mi-a zis șeful meu, te-ai angajat la un atelier de ambalaje.

— Acolo sînt. Lipesc cutii de carton pentru tacîmuri.

— Te ajungi cu banii ?

— Mai cîștigă și nevastă-mea.

— E acasă ?

— Nu e ! O să se bucure cînd o să afle că au fost pe la noi gaborii.

— Și eu care mi-am scos un costum de la curăţat, ca să vin pus la ștaif. E o simplă vizită.

— Așa vizite să aibă cine știu eu. Începeţi !

— Ce ?

— Gargara. Să mă luaţi la întrebări.

— Nu te întreb nimic. Dacă ai ceva de povestit, începe matale. Șeful mi-a zis : „Du-te personal și vezi ce mai face Sandu Precup, din ce mai trăiește, cum o mai duce și de ce se învîrtește, de la un timp, pe la agenţia de bilete L.A.R. ?“

— Are o apăsare ? Nu doarme de grija mea ?

— Se gîndeşte la tine. Nu prea ţi-e simpatic.

— Nu mi-e în nici un fel. Deşi... dînsul s-a purtat frumos cu mine. Nu m-a caftit, nu m-a înjurat, n-a băgat zegras în plus în dosarul meu. M-a găbjit la prima faptă.

— „Asigurarea românească" !

— Aia a fost a treia.

— Care a fost prima faptă ?

— E o întreagă peltea.

— Spune, nu mă grăbesc.

Sandu a zîmbit cu ochii în jos, urmărindu-şi amintirile.

— Are demult dom' Irimescu damblaua asta, pentru care hoţii mai întîi îl înjurau în gînd şi pe urmă dădeau acatiste în sănătatea dumnealui.

— I-auzi !... Chiar aşa ?

— Aşa vine vorba. Dom' Irimescu, cînd afla că un hoţ pregăteşte o lovitură, aplica figura cu filajul pe faţă.

— Cum adică ?

— Chiar nu ştiţi ?... Vă daţi neutru ! Punea un agent să te fileze la vedere. Sigur că te speriai, ţi se făcea acru de frică şi te astîmpărai. Te lăsai păgubaş, dar nici nu aveai de ce să faci puşcărie. Alţi comisari, cînd prindeau un pont din ăsta, căutau să te toarne în flagrant şi să te-nfunde.

— Totuşi, pe tine, te-a ghicit cu faptă.

— Eram un puşti tîmpit. Mă înhăitasem cu nişte vagabonzi din Plumbuita, care mă duceau la filme cu Arsene Lupin şi ne minunam cum spărgea ăsta casele de bani...

— E frumos dacă ai început direct cu o gaură la „ursoaică".

— Timpuri nasoale. Nici măcar n-am făcut o spargere. Tentativă !

— Pune rom în cești şi zi-i...

— Ce să zic, domnişorule, că nu-i nimic de zis. Mă ţincam cu slujnica unui băcan din Crevedia şi am văzut că băcanul avea în casă un dulap de fier, ca o casă de bani.

— Aşa...

— Ei, şi băcanul a plecat vara la băi, cu familionul şi eu m-am oplôşit în casă cu Nuţa, aşa o chema pe Mariţă. Într-o noapte m-am strecurat afară din pat şi m-am

apucat de lucru pe un întuneric beznă.

— Cu ce ?

— Guriță, a fost demult, de ce să mai răscolim rahatul ?

— Îmi place să stăm de vorbă.

— Și mie, dar numai cu Vasile. Tot curcan, băiat bun însă, nu întreabă. O să-ți spun, că te văz crud și la vîrsta dumneatale și eu eram curios. Aveam un burghiu, bomfaier și o coarbă. Gură de lup de unde ?...

— Și ?

— Și... nimic !

— Parcă ai fost închis atunci.

— Ușor, să nu verși ceșcuța curcanului... Am făcut pușcărie pe aiurea.

— Cum ?

— Așa... Că am sucit dulapul de fier cu spatele, ca profesioniștii. Ei întorc casele de bani cu spatele, fiindcă la spate peretele e mai subțire... L-am întors cu spatele și dă-i găuri. Am tăiat și niște țevi, pînă am făcut o ferestruică. Asta a fost. Pe urmă am băgat mîna în dulap și am scos o roșie, încă o roșie și o bucată de brînză. Spărsesem frigiderul. Nu mai văzusem pînă atunci, neam de traistă, și pe întunericul ăla... După aia m-au poreclit frații „Sandu Roșioară". De ce rîdeți ?

— Nu-i de rîs ? Cum te-au prins ?

— Cum se prinde. S-a trezit husăna de Nuța și să te ții orăcăieli. Că o dă afară, că o pune pe ea să plătească frigiderul, o duce la poliție. M-a reclamat și... dă-i cu subsemnatul: A fost o tîmpenie. Avem țigări ?

— Ia, nea Sandule, ia și foc...

— Să trăiți !... Îmi aduc aminte că mama nici nu știa unde sînt.

— A aflat.

— I-am scris eu de la Văcărești. Munceam la grădină și cîștigam cîțiva poli, pe care i-am trimis ei. Amărîta n-a înțeles bine unde sînt, s-a bucurat că muncesc, că am cîștigat și eu niște bani și mă povățuia într-o scrisoare pe care am primit-o la pîrnaie : „Vezi, ai grijă cum te porți, băiatul mamei, să nu te dea ăia afară..."

Începuse să se întunece. Chipul lui Sandu se dizolva în întuneric. Vasile, curcanul, se îmbătase și adormise. Zîmbeam fără prea multă veselie. Sandu a azvîrlit chiștocul țigării departe, în curte și mi-a spus posac :

— Dom' comisar Irimescu a scris în dosar că am mărturisit singur, că sînt la prima faptă și n-am luat decît șase luni. Pe urmă, pînă la halimaua cu C.E.C.-ul, am stat cuminte, am muncit, am cărat saci pe rampă la Obor.

— Cum a fost cu C.E.C.-ul ?

— Tot de belea, așa îmi merge mie. Cap prost. M-am apucat să tai grilajul, au trecut pe acolo doi soldați tocmai atunci. M-au luat în brațe și m-au descărcat la circă. Ghiftuit de pumni... Acu' pun pariu că o să mă întrebați de ce nu mă astîmpăr...

— Nu ! E bine că te întrebi tu !

— Da' tot nu mi-ați spus de ce ați venit încoace.

— Ți-am spus. M-a trimis șeful, care se miră de ce tot dai tîrcoale pe la agenția de bilete de avion.

— Filaj pe față. Poliția joacă în deschidere.

— N-o să-mi spui că abia aștepți să te vezi în boxă !

Sandu s-a foit pe scaun, ca și cum nu m-a auzit. Mi-a spus mai tîrziu :

— Nu știu ce ață rea mă trage, cîteodată, afară din casă. Mai ales după ce mă fură romul.

— Fă doza mai mică. Sau nu mai ieși din casă cu rom în cap.

— Mă țin cît pot. Și zău că pot. Vreau, pe bune, să nu mai îmi iau maidanul.

— Să-ți ajute Dumnezeu !... Ce mai e cu Lulu Orban, tot bosul vrea să știe...

— Luleață ? Cică să nu crezi în minuni. Șmotruiește. Și-a cumpărat un camion cu un cal și cară zarzavaturi pentru precupeți. Altă minune, s-a însurat. Nu cu Jeni, aia s-a dilit, deși dom' Irimescu i-a găsit copilul. Adică știți toată tărășenia...

— Nu știu ! Nici ce-nvîrtea Lulu, nici de Jeni. M-a pus șeful să te întreb de el și atît.

— Un pungaș amărît, ca și mine. Fura numai vara, cînd lumea pleca în concediu. Aproape de fiecare dată a fost legat, avînd în mînă valiza cu boarfe zulite. Dădea

mereu aceeaşi vrăjeală, ca ultima zgaibă. Cică tocmai a găsit valiza pe stradă şi se pregătea s-o ducă la poliţie. De zece ori l-a prins, de zece ori a ţinut-o aşa. Dacă în momentul cînd era săltat de pe stradă, se aduna lume în jur, începea să urle la sticlete, să-i lase sora în pace, să nu mai umble după ea şi lui să nu-i mai facă mizerii. La mişto, n-avea nici o soră, dar să creadă trecătorii că este vorba despre o treabă de familie şi să nu sară la cafteală.

A mai încercat el şi ca „hoţ de bună dimineaţa". Rufele de pe frînghii, nici o pricopseală...

Povestea lui Jeni, aflată de la Sandu Precup, m-a impresionat. Era prostituată şi, în noaptea unei descinderi a poliţiei în cartierul cu „fete", a fugit şi s-a ascuns în casa unor oameni din vecinătate. N-avea vizita medicală trecută în condicuţă, pentru a nu ştiu cîta oară, şi o păţea. Îşi luase copilul în braţe, învelit într-o broboadă. Copilul crescut în camera sordidă pusă la dispoziţie de tanti Suzănica, motiv permanent de reproşuri grosolane.

În toiul nopţii, o noapte geroasă de iarnă, şi-a înghesuit copilul într-o lădiţă de conserve *Flora*, a pus lădiţa pe o sanie şi a plecat unde a văzut cu ochii. Prin Căţelu, pe maidane, s-a rătăcit. Fără să ştie cînd şi unde, lădiţa a alunecat în zăpadă. A căutat disperată, a urlat pe cîmpul pustiu cît a ţinut-o glasul şi i-au răspuns din depărtare cîinii.

A venit dimineaţa la poliţie, parcă pentru a demonstra cum dintr-un om poate rămîne, uneori, doar un săculeţ umblător, umplut cu suferinţă. Murmura întruna aceleaşi cuvinte stranii, cu pleoapele coborîte peste un licăr de nebunie tragică : „Ştima zăpezilor mi-a furat copilul..."

Cînd a reuşit să afle de la ea ceva amănunte despre pierderea copilului, Irimescu, cu o întreagă echipă, a bătut toate coclaurile, pînă ce l-a găsit, degerat în albia unei chivuţe.

Pe drumul de numai cîţiva paşi, făcut ca să-şi ia copilul bolnav din braţele lui Irimescu, Jeni a albit.

I-a murit copilul, după două zile, şi de atunci nu mai rosteşte decît o frază anapoda : „Jucaţi la loteria Campus-Bassa... Norocul vine peste noapte..."

Odată, cînd i-am pomenit comisarului şef despre Jeni, mi-a spus îngîndurat :

— O văd și eu, uneori, pe stradă. Nu mă recunoaște. Știi, mînzule, de cîte ori îmi apare în față femeia asta, nu mai suport să aud pe cineva că a avut necazuri în viață...

A doua zi, după vizita mea la Sandu Precup, ofițerul de serviciu ne-a zăpăcit cu o veste proastă. În cursul nopții, sucursala C.E.C. de pe raza secției noastre fusese devalizată.

Seara, după închidere, au apărut doi lucrători în salopete, cu o căldare plină cu pap și au lipit afișe pe vitrine. Cei ce treceau prin preajmă, le citeau cu indiferență : „Sucursala C.E.C. no. 404 se mută cu data de (era scrisă data zilei următoare) în clădirea sediului central din Calea Victoriei."

Sfîrșindu-și treaba „lucrătorii" au plecat. Cînd s-a prezentat la post, paznicul a citit afișele distrat, fiind binișor amețit cu o țuică de corcodușe. După miezul nopții a sosit un camion cu patru bărbați. L-au tratat pe paznic cu țigări *Select* și l-au rugat să-i ajute la încărcarea casei de bani în camion, în vederea mutării. Nu se zoreau, munceau pe îndelete. Erau utilați cu frînghii și pîrghii de lemn. Au urcat casa de bani în camion, asistați de un grup de cheflii, care s-au oprit să caște gura, plini de bună dispoziție.

Bărbații care se ocupau de mutare, i-au spus paznicului să nu se miște din fața ușii, pînă nu se vor întoarce să încarce rafturile metalice cu documente și mobilierul. Paznicul nu s-a clintit, dar ei nu s-au mai întors.

Ajunși la fața locului, Irimescu, Păun și cu mine, n-am avut prea multe de examinat. Obiectul principal pe care se puteau găsi amprente, casa de bani, dispăruse o dată cu autorii furtului.

Clanțele de la ușa de intrare, regiunea din jurul broaștei, n-au relevat impresiuni digitale. Paznicul a făcut o descriere destul de aproximativă a celor patru. La un moment dat, unul se adresase celui care părea șeful cu „Nis..." Atît a zis și s-a oprit. Omul care părea șeful, purta o mustață á la Clark Gable.

Ceva a găsit totuși comisarul șef. Manivela camionului. Alunecase cînd roțile din față au coborît de pe rigolă.

Paznicul strigase după ei, dar nu l-au auzit. Numărul mașinii nu-l reținuse.

A trebuit informat „judiciarul prefecturii". A fost alertată și brigada „Fulger".

— S-a întîmplat însă în sectorul nostru și bine-ar fi să-i prindem noi... Cred că știu cine e „Nis", Nistor, de fapt. Un client vechi și periculos. Se potrivește pînă și mustața á la Clarck Gable, a spus Irimescu.

Ne-a rezumat, pe loc, una din isprăvile faimoase ale acestui Nistor.

Cu cîțiva ani în urmă, la sediul unei societăți pe acțiuni din Brașov, a venit într-o noapte un fals comisar de poliție, care i-a luat cu el pe paznici, să dea ocol clădirii, în control de rutină. În acest timp s-a strecurat în clădire Lică Barosanu, specialist în „chiuretarea" caselor de bani.

„Comisarul" s-a oprit departe de locul unde opera Lică și le-a făcut paznicilor un instructaj amănunțit despre atribuțiunile lor. Apoi i-a reinstalat la posturi. Totul s-a petrecut conform planului, pentru ca Lică să poată transfera pachetele cu bancnote în două rucsacuri încăpătoare.

Poliția a aflat abia în zorii zilei. S-a găsit aruncat în W.C.-ul gării costumul de comisar. S-a bănuit că hoții au ales calea ferată pentru a se face „strigoi".

S-au organizat razii în gări, în trenuri, au fost controlate mașini particulare, au fost anchetați o mulțime de infractori cunoscuți. Fără succes.

Mai tîrziu s-au aflat toate amănuntele. Lică Barosanu și Mogoș, complicele său, s-au abătut pe la gară, unde au aruncat uniforma și celelalte haine. S-au îmbrăcat amîndoi în costume de alpiniști. În rucsacuri aveau banii furați. Numai că n-au luat trenul. S-au îndreptat spre ieșirea din oraș, unde-i aștepta Nistor cu o mașină de... pompieri.

Lică și Mogoș au rămas pe drum, la Bușteni, iar Nistor a plecat cu banii mai departe.

De acest caz s-a ocupat inspectorul Antoniu, un polițist curajos, dur, incoruptibil. I-a descoperit pe Lică Barosanu și pe Mogoș. La somația de arestare aceștia au răspuns cu focuri de revolver. Antoniu, țintaș bun, i-a spitalizat pe termen lung.

Cînd a aflat, Nistor s-a speriat de moarte. Știa că pînă la urmă Antoniu îl va găsi și a căutat o soluție să se pună la adăpost. A lipit pe gardurile unor vile de la Șosea, locuite de ștabi, manifeste antisovietice, scrise cu creion chimic și s-a predat singur, la Siguranță. A fost reținut ca instigator la dezordine. În acest fel era ferit, măcar o vreme, de furia lui Antoniu. Cînd a fost descoperită adevărata cauză a antisovietismului său, a cerut să fie predat Parchetului.

În cazul sucursalei C.E.C., printre alte măsuri, Irimescu a ordonat să fie supuse expertizei manivela găsită pe locul spargerii și fulia de la motorul camionului lui Nistor. Era sarcina lui Păun.

Eu trebuia să stabilesc, atît cît va fi posibil, drumul pe care a dispărut camionul și să încerc să găsesc cîțiva martori care au văzut, măcar fragmentar, cîte ceva din desfășurarea acestui furt. N-am reușit să identific nici unul. Casa de bani a fost găsită pe un maidan din apropierea barierei Vergului, cu ușa smulsă de o explozie provocată cu trotil. Era goală.

Păun nu a adus vești mai îmbucurătoare. Manivela se potrivea exact cu fulia motorului de la camionul lui Nistor, dar în seara furtului mașina se găsea la Pîncota, lîngă Arad.

Cumnatul lui Nistor făcuse un transport de budane. Nistor era arestat, de două săptămîni, pentru escrocarea unor podgoreni din Panciu. Fiind interogat, a declarat că a pierdut manivela sau i-a fost furată.

Irimescu era furios cum nu l-am văzut niciodată. La un moment dat a strigat :

— Nu las eu lucrurile așa, copiii moșului ! Trebuie să aflăm cine a vrut să ne pună pe urmele lui Nistor. Și banii, băieți... Nu sînt cîteva sute de lei, pe care să le cheltuiești la un șpriț. Să vedem ce suspecți fac cheltuieli mari în zilele următoare. Să verificăm cine pleacă în străinătate. Cu trenul, cu vaporul, cu avionul, cu mașina.

Pe măsură ce vorbea, Irimescu se monta mai tare.

— Mînzule, mi-a spus. Tu să examinezi, împreună cu cei de la laborator, casa de bani. Căutați amprente, studiați spărtura, stabiliți cît explozibil s-a folosit, de unde putea fi procurat, tot, tot...

Păun a primit ordin să verifice cît mai multe camioane de tipul celui care operase la unitatea C.E.C. ; să stabilească unde au fost ele în noaptea furtului, să caute pe trotuarul din faţa C.E.C.-ului urme de cauciucuri, pete de ulei, orice...

Şeful era aproape isterizat, a plecat trîntind uşa.

Pe de altă parte, cei de la brigada antispargeri a Capitalei făceau un tărăboi teribil, susţinînd că furtul casei de bani este de competenţa lor.

Irimescu a intervenit pe lîngă un director din Ministerul de Interne şi a obţinut să ni se lase cazul măcar cîteva zile.

Între timp, un reporter de la „Momentul" a scris un articol ironic la adresa noastră. Şi încă un ghinion ! Sucursala C.E.C., unde avusese loc jaful ne-a anunţaţ că paznicul s-a spînzurat.

Şeful a plecat val-vîrtej. După nici o oră mi-a dat telefon, spunîndu-mi să i-l trimit pe Păun.

— Cum s-a întîmplat ? am îndrăznit eu.

— Cum să se întîmple ? Cu o bucată de funie şi o bucată de săpun. Numai că ăsta care atîrnă în funie nu e paznicul nostru. Adică ăsta e paznicul... ia, lasă-mă, mînzule.

Şi mi-a trîntit telefonul. Am rămas ca pe ace. Întorcîndu-se de la domiciliul sinucigaşului, colegul Păun m-a lămurit :

— Mortul e paznicul adevărat. Dar nu el a fost de serviciu în noaptea furtului, ci altul, acum dispărut.

— Ce vorbeşti ?... Bine, dar a apărut cîteva zile la rînd, după furt, a fost interogat, a fost confruntat cu cumnatul lui Nistor. Ne-a dat manivela...

— A fost, acum a dispărut ca măgarul în ceaţă.

— Dar cum nu şi-au dat seama cei de la C.E.C. că nu era paznicul lor ?

— De unde vrei să ştie ei pe cine trimite societatea de pază în fiecare noapte ? Omul veghează în exterior... Şeful spune că trebuia să fim atenţi şi să nu-l fi lăsat fără supraveghere. Are dreptate, dar nu dă vina pe noi. Se socoteşte primul vinovat.

— Ce motive aveam să-l bănuim, să-l arestăm ?

— Aveam, n-aveam, am greşit grav. Tu trebuie să stabileşti — ăsta e ordinul — motivele sinuciderii paznicului şi de ce nu s-a prezentat la post în noaptea respectivă. Pe mine m-a trimis la penitenciar să aflu de la Nistor pe cine bănuieşte că a vrut să-l amestece cu tot dinadinsul în furtul casei de bani.

Păun şi-a înfundat pălăria pe cap şi s-a dus. M-a lăsat cotropit de gînduri. Nici nu ştiam unde stă victima, dar ştiam că, pînă la urmă, tot la morgă ajunge.

Mergeam grăbit pe stradă şi o rază de soare îmi sărea ba în faţă, ba în spate, parcă juca şotron cu mine. Treceam pe o străduţă mică, în pantă, care dădea spre Splai. În spatele meu, un ţigan bătrîn îşi biciuia mîrţoaga înhămată la căruţa, vîrfuită cu nişte mobilă sărăcăcioasă. Pe capră, lîngă el, un băieţel chiuia haiduceşte şi rotea braţul prin aer, cu mişcări largi, ca şi cum ar fi avut şi el bici. Calul trăgea greu la deal. Proprietarul mobilei stătea călare pe un cufăr şi sorbea vîrtos dintr-o sticlă de monopol. Cu cealaltă mînă se ţinea de un cuier pom şi avea pe cap patru pălării, una peste alta. Dîndu-şi seama că-l privesc, a înălţat sticla cu rachiu în semn de noroc şi a zbierat în direcţia mea :

— Despărţire, cununie, le trecem cu veselie... E bine ?

N-am ştiut dacă e bine şi n-am răspuns.

La morgă l-am întîlnit pe doctorul Caligari. M-a privit cu răceală şi mi-a explicat aferat, ca unui vizitator oarecare, că paznicul Serghie s-a spînzurat „în stil clasic". Mi-a arătat cadavrul şi mi-a spus că obiectele mortului au fost cercetate de Irimescu, căruia îi va transmite şi rezultatele necroscopiei. Am notat adresa paznicului şi m-am despărţit de Caligari, spunîndu-mi că un om cu meseria lui nu avea motive să fie întotdeauna bine dispus.

Am luat-o spre fundătura Sinocului. Sinucigaşul îşi dusese zilele într-o căsuţă de paiantă, a cărei curticică se prelungea pînă-n buza unei gropi cu gunoaie. Cumplită vecinătate !

Uşa era descuiată. Casa avea o tindă şi o odaie cu pereţii ticsiţi de calendare ortodoxe şi sfinţi zugrăviţi pe lemn, pe carton sau pe sticlă.

Sub god'nul din mijlocul odăii se rostogolea un ghemotoc cenușiu. M-am apropiat și am văzut că era o pisică, care-și lingea puiul.

Nu știam ce să fac, cu ce să încep. M-am așezat pe capacul de lemn al căldării cu apă. Așa m-a găsit o bătrînică uscată, care sîsîia ca șerpii și își făcea cruci repezi. Era tare gîrbovită. Într-o mînă ținea o lumînare aprinsă, înfiptă într-o felie de pîine, în cealaltă, un pahar cu vin. Le-a pus pe masă, fără să-mi dea vreo atenție.

Am ieșit afară și am făcut vreo cîțiva pași prin curte. Serghie voise, pesemne, să pună flori. Pămîntul era săpat, dar anapoda. Brazdele răscolite desenau un triunghi. În mijlocul lui, o groapă rotundă, semăna cu un puț, adîncă de vreun metru. Ce-o fi vrut să facă ? Ceva mai încolo se afla copacul de care probabil atîrnase funia.

Am auzit un sîsîit în spatele meu și m-am întors. Bătrîna se strecura pe poartă. Mi-a bălmăjit ceva despre Sfîntul Anton. Am ajuns-o din urmă. Cu răbdare am reușit să aflu de la ea că Serghie trăia singur, că era evlavios din cale-afară, foarte milos (iubea și îngrijea toate vietățile pămîntului) și că, după ce își făcea somnul, se așeza la masă și scria pînă la amiază. Pe înserat, cînd pleca spre slujbă, împînzea curțile vecinilor cu bilețele adresate Sfîntului Anton. Cine le găsea, trebuia să le copieze de patruzeci și patru de ori și să le arunce în curtea altcuiva, care să le copieze tot de patruzeci și patru de ori și așa mai departe. Baba m-a sfătuit să scriu și eu bilețele Sfîntului, dacă vreau să am reușită în viață.

Cum puteam să-i raportez eu toate astea lui Radu Irimescu ?...

Întorcîndu-mă la sediu mi-a explicat comisarul șef ce rol a jucat sfîntul în cazul nostru.

Cînd a fost desprins din lanț, Serghie strîngea în mînă două misive expediate lui, din partea Sfîntului Anton. În prima, sfîntul îl îndemna să tragă o brazdă cu sapa, un triunghi în partea de răsărit față de dudul din curte. Un triunghi, adică semnul Sfintei Treimi. În mijloc, unde era ochiul Domnului, să sape un puț adînc. Dar neapărat la miezul acelei nopți. (Era vorba de noaptea în care s-a co-

mis furtul.) Neascultarea va atrage după sine pedcapsă. Dacă va săpa puțul, va găsi în pămînt răsplata cuvenită.

Al doilea bilet venea tot din partea Sfîntului Anton, dar avea un cuprins ceva mai laic și anume :

„Oprește-te, vită încălțată, că Sfîntul Anton te-a părăsit. În timp ce tu scurmi pămîntul, acilea, tîlharii au făcut harcea-parcea prăvălia unde trebuia să te afli, acușica, de pază. Pușcăria te mănîncă, păcătosule !

Vărul Sfîntului Anton“

Același scris, ca și pe primul bilet. O cursă naivă, dar care l-a dus pe Serghie la sinucidere.

Mai tîrziu a ieșit la iveală că al doilea bilet fusese introdus într-o sticlă îngropată superficial, pe locul unde i s-a spus să sape puțul.

Primul bilet, cu instrucțiuni, l-a găsit în fața ușii, dimineața, cînd s-a întors de la lucru. Îl pusese pe prag un copil din vecini, la rugămintea unui bărbat cu mustață care i-a dat bani de halviță.

Credincios peste măsură, Serghie a fost reținut acasă în noaptea tîlhăriei. În locul lui a mers falsul paznic, hoții fiind păziți chiar de omul lor.

Păun nu s-a dus la penitenciar să stea de vorbă cu Nistor, pînă nu s-a pregătit. El îl anchetase pe paznicul fals, știa deci cum arată. A studiat la cazier, cu ochi încețoșați de nesomn, cîteva mii de poze a diferiți infractori. În acest fel s-a impus atenției noastre domnul Truță. Paznicul avea acum o identitate, ba chiar și un cazier. Cu ani în urmă fusese angajat la societatea „Fichet“, care vindea case de bani și seifuri bogătașilor. Truță lucra la serviciul livrări. S-a lăsat ademenit de niște spărgători, care i-au cerut, în schimbul unei bune părți din pradă, copii după cheile caselor de bani vîndute și adresele cumpărătorilor.

Așa s-au comis în București cîteva spargeri „curate“. Hoții lucrau aproape fără urme.

Intrat în posesia fotografiei lui Truță, Păun nu s-a dus imediat să-l interogheze pe Nistor. Irimescu a cerut să fie cunoscute, cu precizie, motivele pentru care fusese încarcerat Nistor.

Înșelase niște podgoreni lacomi, din Panciu, cu o „instalație de învechire rapidă a vinurilor". Le explica credulilor că a construit o instalație pentru „ionizare cu argint". Vinul nou, spunea el, trecut printr-o conductă de argint și bombardat cu ioni de argint, își încetează procesul de fermentație, căpătînd calitățile vinului vechi. Dădea și exemplul aghiazmei, care nu se depreciază niciodată, tocmai pentru că este păstrată în vase de argint. Făcea demonstrații cu o instalație în miniatură. Turna tulburel pe o parte și curgea vin vechi pe cealaltă. Avea vin vechi pregătit într-un recipient al instalației. Din acesta gusta omul. Cel nou, pe care-l turna, rămînea blocat într-o țeavă.

Trucul însemna totuși o decădere „profesională" pentru Nistor, căruia îi reușiseră, în carieră, lovituri mari și spectaculoase.

În posesia tuturor acestor amănunte, Păun s-a dus la penitenciar și i-a pus lui Nistor în față fotografia paznicului fals. Nistor s-a jurat că nu știa a cui e poza. Păun l-a amenințat că va preda cazul inspectorului Antoniu. Deși speriat, Nistor ceda greu. Degeaba îi spunea Păun că Truță făcea parte dintr-o bandă care a vrut să îndrepte bănuielile, pentru tîlhăria de la C.E.C., împotriva lui.

— Nu e treaba mea să aflu cine și de ce a vrut să mă înfunde, se apăra Nistor. În momentul loviturii eram la zdup și acolo nu se dau învoiri. Dacă aflați cine a vrut să-mi terfelească onoarea, să-mi spuneți și îi plătesc eu, cînd ies...

Păun mai avea un as în mânecă. Verificase și-i știa pe cei cărora le preda Truță copii de pe cheile caselor de bani, pe vremea cînd era funcționar la „Fichet". Truță le dădea unei bande de spărgători al cărei șef a fost temutul Goghez. Între Goghez și Nistor existau pricini temeinice de dușmănie.

Primul conflict s-a produs pe vremea cînd Nistor ținea o casă de *rendez-vous*, pe strada Cazărmii. Aici mai puteai prinde, dacă te programai din timp, și cîte o cuconiță măritată, care își oferea rotunjimile, spre a-și rotunji veniturile.

Casa era cu pretenţii, fetele se machiau, miroseau a parfumuri bune, se servea şampanie. În această casă a lovit Goghez, la ora răzbunării.

El clocise o idee foarte rentabilă. Înarmat cu o legitimaţie falsă de inspector poştal, se prezenta la oficiile din oraşe mici, intra în biroul dirigintelui, se legitima, spunea că e în trecere, a intrat doar să-l salute şi să bea un pahar cu apă, pe care dirigintele se grăbea să i-l aducă. În absenţa lui, Goghez aplica ştampila oficiului (care se păstra pe biroul dirigintelui) pe niste formulare de mandate poştale, în alb. Îşi bea paharul cu apă, se mai întreţinea amical, cîteva minute şi pornea spre gară. Alegea (direcţia n-avea importanţă) numai trenurile aglomerate, care aveau vagon poştal, unde i se permitea accesul pe baza legitimaţiei de inspector. Îl trata pe conductor cu o sticluţă de ţuică şi îi cerea voie să călătorească în acel vagon, întrucît în celelalte era multă lume. Bineînţeles că era admis cu toată solicitudinea. În prealabil avea grijă să completeze mandatele poştale. Numele expeditorului, fictiv, numele destinatarului, real, din Bucureşti. Într-un moment de neatenţie al conductorului, care de obicei carta corespondenţa, Goghez, strecura mandatele sale printre celelalte. Pe baza formularelor acceptate şi ştampilate la oficiile din provincie, poşta bucureşteană plătea sumele înscrise, unor persoane din Capitală.

Sigur, la un moment dat, apăreau undeva sume de bani lipsă, dar era greu de verificat mandat cu mandat, din miile expediate în toată ţara. Şi, chiar în cazul că se găsea vreun mandat fără acoperire, ce se putea face? Primitorul ar fi declarat, de pildă, că nu-l cunoaşte pe expeditor, dar, dacă i-au sosit niste bani, i-a încasat cu gîndul că se va lămuri mai tîrziu. Destinatarii erau, de fapt, angajatele casei de *rendez-vous* a lui Nistor.

Aici a intervenit complicitatea proxenetului. Goghez avea nevoie de multe nume pe care să expedieze banii. Repetîndu-le pe aceleaşi, ar fi bătut la ochi. Atunci s-a înţeles cu Nistor care îi furniza numele. Fetele încasau banii, îi predau patronului şi acesta lui Goghez, minus un comision substanţial. Văzînd cît de prosperă este afacerea lui Goghez, cîte mandate sosesc şi cu ce sume, Nistor a devenit mai lacom.

Goghez a încetat colaborarea și s-a răzbunat. A trimis la casa cu plăceri din strada Cazărmii cîțiva băieți cu bani, dar atinși de boli venerice. Vreo două fete de-ale lui Nistor, mai puțin prevăzătoare, s-au contaminat. Apoi a fost alertată poliția de moravuri să facă o descindere și controale medicale în stabilimentul prietenului său. „Casa" a fost închisă.

Dar nici Nistor nu a stat cu mîinile în sîn. În acea vreme Goghez ținea în tovărășie bodega-restaurant „Roata vieții". Într-o seară, un client cherchelit i-a arătat vecinului de masă un joc cu chibrituri. Din greșeală a aprins fața de masă. Primul care a luat extinctorul din cui și a început să stropească flăcările a fost un olog pripășit prin cîrciumă de curînd, care distra clienții cîntîndu-le din armonică.

Nici pînă astăzi nu se știe cine a înlocuit conținutul extinctorului cu o substanță inflamabilă. Focul s-a întins cu repeziciune, ologul a aruncat extinctorul, a sărit din căruț și a luat-o la goană, pe picioarele proprii, fără să uimească pe cineva, toți fiind prea speriați.

Nu mult după aceea, domnișoara Camelia, iubita lui Nistor, a fost găsită în garsoniera ei, sfîrtecată de o explozie. Nu s-a reținut nici o dovadă, care să facă posibilă inculparea cuiva.

Nistor și Goghez aveau, așadar, destule motive să se urască. Iar Truță, paznicul fals, fusese mîna dreaptă a lui Goghez.

Radu Irimescu a organizat acțiuni chinuitoare, care să ducă la găsirea lui Truță și a fostului său șef, Goghez.

În nopțile acelea de trudă, mă mira cum se putea odihni comisarul șef. Punea capul pe birou și ne cerea: „Liniște, cinci minute!" În clipa următoare adormea tun și după exact cinci minute își scutura capul.

I-am găsit multe calități. O rară putere de muncă, dublată de inteligență, vocație, capacitate rapidă de adaptare la orice situație, voință excepțională, o nevoie cinstită de a fi de folos oamenilor, o conștiință deosebită. Avea forța unei sonde în erupție. Și peste toate astea, era omul dăruit cu puterea și curajul de a trece prin viață vertical.

Uneori, seara, pe cîte o stradă mărginaşă, făcea cu mine unele experienţe, astăzi le am numi teste, pentru dezvoltarea spiritului de observaţie.

Mă punea să privesc cu atenţie, timp de cîteva minute, un anume trecător, apoi începea să mă întrebe :

— Cam ce vîrstă are omul ăsta, mînzule ?... Cu ce crezi că se ocupă ? Cam ce stare materială are ?... De unde vine acum ?... Unde s-ar putea duce ?... În ce dispoziţie pare ?... Cam ce fel de om este ? etc., etc.

După ce răspundeam, Irimescu îl oprea pe trecător şi îi cerea, politicos, să se legitimeze, sub pretextul că facem un control de rutină în cartier. Îi punea întrebări asemănătoare celor la care răspunseşem eu. După asta era lăsat să plece, iar eu trebuia să-mi compar presupunerile cu realitatea. Irimescu mă învăţa, mă corecta, îmi sugera repere logice.

Aflasem deci cine erau Truţă, Goghez, care au fost relaţiile acestuia cu Nistor, dar nu puteam înainta.

Aveam fotografiile şi dosarele de cazier ale bănuiţilor, dar nu găsisem nici o pistă care să ne pună pe urma lor.

Irimescu a hotărît să aibă loc o nouă discuţie cu Nistor şi acesta s-a crucit cît de repede am aflat despre vendeta dintre el şi Goghez. De data asta, mai limbut, a confirmat informaţiile noastre.

Nu ştia unde pot fi Truţă şi Goghez. Vara, acesta din urmă se caza la un grec din Constanţa, Marulis, de la care se aproviziona cu uzo, mastică şi coniac „Metaxa", pentru cîrciuma lui din Bucureşti.

Şeful m-a chemat împreună cu Păun şi ne-a spus :

— Nu e prea ortodox ce facem noi, nu avem competenţă teritorială, şi de altfel, dacă ne află Inspectoratul General, am împopistrat-o, dar e păcat să ne oprim tocmai acum. Vă trambalaţi la Constanţa, copii. Am acolo un prieten bun, pe comisarul Bădoiu, o să ne ajute şi o să meargă pe burtă...

Marulis era un contrabandist cunoscut de poliţia locală. Bădoiu ne-a spus că îl cheamă la spovedanie şi la plecare, noi, nefiind cunoscuţi în Constanţa, să-l luăm în filaj.

Adus la poliţie, grecul l-a minţit pe Bădoiu, că îl văzuse pe Goghez pe la începutul verii, întîmplător. Se plimba pe faleza de la Cazino.

La plecarea de la poliţie, i-am făcut grecului umbră discretă şi am prins un fir. Marulis i-a trimis vorbă lui Goghez, printr-un marinar, că era vînat de poliţia Capitalei. Informaţia a fost expediată în Deltă, la Maliuc, unde Goghez plecase la pescuit. Gazda era un lipovean pe nume Miţea.

Am zburat spre Deltă, era prima oară cînd o vedeam, dar nu-mi amintesc să fi reţinut ceva din cele văzute. Eram absorbit de griji. Am ajuns la casa lipoveanului Mitea înaintea emisarului lui Marulis, pe care Bădoiu îl împiedicase să părăsească Constanţa.

Dacă există noroc, atunci l-am avut. L-am găsit pe Goghez făcîndu-şi somnul de după-amiază. Cînd s-a trezit, a dat cu ochii de noi. Gazda zîmbea, crezînd că sîntem nişte prieteni veniţi să-i facem o surpriză plăcută. Goghez a închis şi a deschis ochii de cîteva ori, sub impresia că visează urît. Cînd l-am scos din casa lipoveanului, acesta l-a întrebat inocent ce să-i comunice prietenului care trebuia să vină la Colea.

Păun a rămas cu Mitea în curte, pentru a cere lămuriri. Eu am preluat paza peştelui cel mare. L-am prevenit :

— Sînt un tînăr sperios, nene Goghez. Cînd văd picior de hoţ care vrea să scape, trag rafală, ca să nu se mai poată închina cu ce i-a rămas din mîna dreaptă.

— Te cred, a consimţit el, doar eşti din ăştia noi, pe care i-a băgat regimul vostru.

A făcut un gest de lehamite.

Om cinstit, lipoveanul a declarat că Goghez a mai închiriat o cameră, la Colea, pentru un prieten care venea şi el la pescuit. Plătise chiria pentru o lună întreagă şi dusese în camera închiriată un cufăr în care se găseau uneltele de pescuit ale prietenului. Eu am luat-o spre postul de jandarmi, legat cu Goghez prin aceeaşi pereche de cătuşe, iar Păun a plecat imediat la Colea. A găsit cufărul de care nu se atinsese nimeni. L-a deschis cu mare greutate, pentru că avea încuietori la fel de sigure, ca

ale unei case de bani. De altfel asta îi era menirea. Înăuntru se aflau banii jefuiţi de la agenţia C.E.C.

Eram fericiţi. Autorul principal al tîlhăriei fusese descoperit şi arestat, iar prejudiciul a fost recuperat în întregime. I-am raportat comisarului şef şi el ne-a dat vestea bună, că Nistor a dezvăluit identitatea complicilor, la care apela Goghez de obicei.

Comisarul Bădoiu l-a chemat, din nou, pe Marulis şi i-a tras o praftură că ne-a minţit. L-a lăsat liber, noi pe urmele lui. Grecul a plecat, imprudent, la Bucureşti. L-a preluat Irimescu, în Gara de Nord. Marulis a intrat în legătură cu oamenii pe care îi indicase Nistor.

Şeful mai avea o surpriză pentru noi. După săvîrşirea tîlhăriei, dăduse un anunţ în ziare, invitînd cetăţenii care au trecut în noaptea respectivă prin dreptul agenţiei C.E.C., în timp ce se „muta" mobilierul, să ne telefoneze. Se gîndise la grupul de cheflii. Îi vorbiseră despre ei şi locatarii din clădirea unde se afla agenţia, care au fost treziţi de zgomote.

Chefliii s-au prezentat la poliţie şi Irimescu îi ţinea în rezervă, ca să-i folosească la confruntare. Am descoperit şi cine a jucat rolul omului cu mustaţă á la Clarck Gable. Marulis ! Avea aceeaşi statură cu Nistor şi a „lucrat" cu mustaţă falsă. Tot el i-a trimis biletele lui Serghie. Alt complice, Boiangiu, care a participat la lipirea afişelor pe geamurile agenţiei, s-a ocupat de supravegherea paznicului. Dacă s-ar fi îndreptat spre locul de muncă în acea noapte, avea misiunea să-l împiedice cu orice chip. N-a fost nevoie, omul s-a spînzurat.

Goghez, şeful bandei, n-a mers la locul faptei. A aşteptat rezultatul loviturii în bodega lui. Unde a greşit ?... Fără să ştie că Nistor este arestat în Moldova, a avut ideea să-l implice şi să-i fure manivela de la camion. Manivela „pierdută" pe trotuarul din faţa agenţiei. El a decis ca Truţă să rămînă pe loc şi să facă pe paznicul, pentru a deruta poliţia.

Truţă ! Singurul dispărut fără urmă, de parcă l-ar fi înghiţit pămîntul. Toate eforturile noastre de a-l găsi păreau zadarnice, nu mai puteam păstra secret acest caz faţă de superiorii noştri de la prefectură. Oricum ieşea

balamuc, dar e cu totul altceva să fii mustruluit după un succes important.

Cei de la prefectură se aflau sub tirul presei, pentru o crimă care a zguduit Capitala. S-au găsit plutind pe Dîmboviţa, colete conţinînd bucăţi din trupul unei fete ciopîrţite. Faimosul „Caz D". Nu se prindea nici cea mai mică urmă şi, spre groaza generală, au apărut, tot plutind pe Dîmboviţa, alte colete, cu membre ale altei fete.

A fost atunci una din puţinele perioade în care toate înjurăturile adresate guvernului au fost mutate la poliţie.

S-au mai potolit un pic spiritele după ce un comisar deştept şi medicii legişti au stabilit că membrele umane din a doua serie de colete au aparţinut unui cadavru autopsiat la Morgă, aflată pe malul aceleiaşi Dîmboviţe. Nişte studenţi medicinişti zurlii au făcut o glumă macabră şi au pus pe firul apei alte pachete.

Într-o dimineaţă, lovitură de teatru ! Irimescu ne-a ordonat să încetăm acţiunea de căutare a lui Truţă, pentru că se întîmplase ceva foarte grav, despre care vom afla la timpul potrivit.

Am fost chemaţi, Irimescu, Păun şi cu mine, la organele noastre superioare şi informaţi că Truţă Boroianu s-a predat de bună voie şi ne acuză de... luare de mită. Ni s-a atras atenţia că nu era o simplă afirmaţie calomnioasă. Mai multe persoane întăreau prin declaraţiile lor acuzaţia.

Evident, se făceau cercetări. Şi de la judiciarul Capitalei fusese arestat un grup de poliţişti — cei mai buni, cei mai capabili — sub aceeaşi acuzaţie. L-am întrebat pe Irimescu de ce şi cum a fost posibil ? Mi-a spus că ancheta o face securitatea, care atunci se înfiinţa, din mers. Oameni necalificaţi, inoculaţi cu ură, răzbunători, zeloşi să arate că poliţia va trebui desfiinţată şi înlocuită cu miliţia „populară".

Pe undeva, ăsta a fost norocul nostru, că nu ne-au arestat. La Capitală erau nume şi funcţii mai importante şi compromiterea lor ar fi fost mai răsunătoare.

S-a hotărît ca un timp să nu mai participăm la acţiuni operative. Am fost numit ofiţer de serviciu, în

ture fixe, Păun, detaşat la biroul pentru evidenţa populaţiei, iar şeful, pus la dispoziţia prefecturii.

Irimescu ne încuraja anemic şi confuz, spunîndu-ne că adevărul este o monedă cu aceeaşi efigie pe ambele feţe.

Curînd am fost chemat la „Secu". M-a interogat un malac, cu fălci de mistreţ. Că eu sînt tînăr... ta-ra-ta-ra... că pot fi recuperat, aparţin noii societăţi... ta-ra-ta-ra... să demasc rămăşiţele din vechiul aparat criminal... L-am rugat să treacă la obiect. M-a întrebat de unele persoane despre care nu auzisem în viaţa mea. Dacă am fost împreună la restaurant, dacă mi-au promis sau mi-au înmînat sume de bani, în schimbul cărora să uşurez situaţia unor infractori.

Mai toate întrebările se refereau la persoane şi întîmplări imaginare pentru mine.

Mieluţa Garoiu, concubina lui Baboie (hoţul pe care l-am escortat de la cafeneaua *Carambol*, la secţie) pretindea că m-a cunoscut prin Truţă şi mi-a dat o sumă de bani ca să am grijă de Baboie. Afirma că a venit, într-o seară, aproape de circa noastră de poliţie. Am ieşit din clădire şi Truţă a făcut prezentările. Am mers cu toţii la restaurant, ea a plătit masa, apoi mi-a dat banii.

Mi s-au citit declaraţiile. Am cerut să fiu confruntat cu amîndoi şi mi s-a promis că se va face acest lucru cît mai repede.

Pe de altă parte, Truţă şi-a recunoscut toată vina în tîlhăria de la C.E.C., şi-a demascat complicii, a spus tot ce ştia despre fărădelegile comise de Goghez. Poza în omul care îşi regretă faptele, vroia să-şi ispăşească pedeapsa şi să fie redat societăţii.

Cînd a venit clipa confruntării cu Truţă, malacul anchetator n-a procedat corect. În loc să cheme mai multe persoane la confruntare, cu date fizice asemănătoare cu ale mele, ne-a pus faţă-n faţă. M-a înspăimîntat siguranţa acestui infractor, în timp ce descria relaţiile cu mine.

Apoi a fost introdusă Mieluţa Garoiu.

Aici, procedeul incorect al securistului a avut efect de bumerang. Întrebată despre banii daţi mită lui Dinu Predescu (eu eram acela) a repetat întocmai cele scrise

în declarație. Malacul care conducea confruntarea a arătat înspre mine și i-a spus :

— Uite, femeie, ce tupeu *obraznic* are Dinu Predescu al dumitale. Susține că nu te-a văzut niciodată.

— Așa o fi ! a acceptat femeia. Nu m-a văzut pentru că dumnealui nu e Dinu Predescu. Acela arăta cu totul altfel și eu n-am mințit. I-am dat banii ! Știți bine că n-am recunoscut pînă ce...

— Gura, că ți-o mut din loc !

Mi s-a făcut semn să plec.

A mai trecut o săptămînă în care am continuat să fiu ofițer de serviciu, timp în care s-a întîmplat ceva neprevăzut. Truță a evadat de la securitate, deși era închis la subsolul al doilea, singur, și păzit permanent de doi ostași. Cu o putere de convingere ieșită din comun, aproape hipnotică, a reușit să-i convingă pe aceștia, într-o noapte, să-l scoată printr-o ușă dosnică. a centralei termice și să-l însoțească la o adresă din oraș, unde are el o valiză cu bani, pe care vrea să-i împartă în trei părți egale. A fost o joacă să-i piardă-n drum pe mocofani. Unul s-a spînzurat în pădurea Băneasa, celălalt s-a predat după trei zile. Truță a fost găsit după două săptămîni, într-un șanț, spre Ciorogîrla, cu fermoar pe burtă (serie de cartușe, într-o linie verticală pe abdomen). Mut pentru vecie.

Au circulat două versiuni. Văzînd că li se năruie dosarul, după ce au decapitat poliția judiciară de cei mai buni profesioniști, securiștii l-au amuțit pe Truță. Totdeauna, mortul e de vină.

A doua versiune, lansată de „băieți" : Poliția a înlesnit evadarea, ca să poată lichida martorul.

Nu prea ținea versiunea asta. Martorii, mituitorii, existau, numai că ei au dat bani altor persoane, decît polițiștilor.

O anchetă începută la meserie ar fi descoperit, din pornire, acest vicleșug.

Cum a procedat Truță ? El a intrat în legătură cu rudele unor infractori cercetați la prefectură sau la secția noastră și a pretins că este prieten, la toartă, cu cei de care depinde ancheta.

Pe cei interesaţi îi ducea pînă aproape de prefectură (sau pe lîngă secţia noastră), la ora cînd se termina programul. Un complice al lui Truţă ieşea din clădire, amestecat printre ceilalţi funcţionari. El intrase înăuntru sub pretextul unor treburi la un birou care lucra cu publicul. Truţă îl arăta omului pe care îl adusese pînă acolo :

— Uite, ăsta e Irimescu, de exemplu, sau Păun etc.

Cînd complicele ajungea lîngă el, îl oprea cu efuziune şi îl prezenta sub numele poliţistului. Urma invitaţia la un local. Pe parcursul discuţiei, falsul poliţist îşi dădea aere, avertiza că e un caz grav şi în cele din urmă lua banii. Cel care îi dădea era convins că l-a mituit pe Irimescu ş.a.m.d.

Acuzaţiile s-au spulberat însă la confruntări, cînd n-am putut fi identificaţi cu persoanele care s-au prezentat sub numele nostru.

Ce curaj nebunesc a avut Truţă ! Noi îl căutam şi în gaură de şarpe, iar el acţiona la cîţiva paşi de noi, la vedere, urzindu-ne pieirea.

(Un singur caz asemănător mai cunosc, cel al lui Iancu Fletchman, vechi recidivist, căutat cu disperare, de întreaga poliţie, pentru mai multe tîlhării cu omor. Cînd acţiunile poliţiei aveau cea mai fierbinte temperatură, a pus pariu cu gealaţii din banda lui că se duce la prefectură, se plimbă pe săli şi iese nevătămat. S-au pariat sume uriaşe.

Aşa a făcut şi chiar dacă vreunui poliţist i s-o fi părut că-l recunoaşte, acesta nu şi-a imaginat că Iancu s-ar putea plimba, nestingherit şi jovial, în bîrlogul lupilor.

Banditul a avut însă un ghinion. Ieşind din clădire, l-a urmărit cu privirea gardianul de la poartă. Acestuia i s-a părut ceva caracteristic în mersul lui Fletchman, o notă particulară. Într-o fracţiune de secundă şi-a amintit, că, mai demult, îl escortase pe acest om, de la arest la biroul de anchetă. Mergînd în spatele lui de mai multe ori, i-a remarcat mersul.

N-a mai stat pe gînduri. A fugit sus, la judiciar, şi, găsindu-l acolo pe comisarul Stamatin, i-a spus că Iancu Fletchman a ieşit, liber, din clădire. Comisarul a avut inspiraţia să se uite pe Calea Victoriei, prin fereastra deschisă. Iancu se îndrepta spre „Galeriile Lafayette“

și gardianul i l-a arătat. Decis, Stamatin a scos pistolul, a ochit atent, a tras — un singur foc — și Iancu a înroșit asfaltul.)

Mai trebuie spus că pentru demontarea anchetei stîrnite de Truță a contat și faptul că un șef de judiciar, rudă cu cineva mare-mare, a făcut presiuni să se stabilească adevărul și dacă polițiștii au fost nevinovați să li se asigure reparații morale.

După aceste evenimente am primit ordin să ne prezentăm la minister. Irimescu, Păun și eu. Așteptînd în fața ușii, Irimescu mi-a zis :

— Ai slăbit, mînzule, și îți stă mai bine...

Am fost introduși într-un birou spațios și invitați să luăm loc. Ni s-au adus cafele. A mea mi s-a părut îngrozitor de amară.

După vreun sfert de oră a intrat în birou un colonel cu epoleți albaștri, împuternicit să ne comunice următoarele : ancheta la care am fost supuși a fost necesară pentru a înlătura orice urmă de bănuială privind cadre de bază, cele mai destoinice, ale poliției judiciare ; din primul moment al sesizării despre „necinstea noastră“ nu s-a acordat nici un credit celor care au vrut să ne compromită. Cercetările întreprinse, cu maximum de obiectivitate, au stabilit precis că noi am desfășurat o activitate fără pată ; situația neplăcută pe care am traversat-o nu va trebui să influențeze în nici un fel activitatea noastră viitoare ; se va prelucra „cazul nostru“ la toate nivelurile, pentru a se face reabilitarea corespunzătoare și pentru a întări moralul colegilor noștri ; autorii denunțului calomnios vor fi deferiți justiției...

La sfîrșit ne-a strîns mîna și ne-a urat succes. Pe sală, Irimescu ne-a luat de ceafă, a vrut să spună ceva, dar a tăcut, mușcîndu-și buza.

Ne-am întors la dosarul nostru, pentru că, în urma „împăcării“ cu mai marii noștri, am fost lăsați să-l definitivăm.

Goghez știa doar că Truță a fost capturat, la rîndul său, și a vorbit vrute și nevrute în legătură cu spargerea de la agenția C.E.C. A vrut să-i plătească polița. (Se potrivea perfect zicala că ajuta acum ca o frecție la un picior de mort.)

Abia acum ne-au fost procurate toate dovezile pentru a pune în cîrca lui Truţă şi asasinarea tinerei Camelia, fosta iubită a lui Nistor.

Crima fusese săvîrşită în stil american. Truţă şi-a procurat un mic tub cu un puternic conţinut exploziv, realizat pe principiul pocnitorilor de la bîlci. Tragi de o aţă, pocneşte. Se aruncau din avioanele americane, în ultimele luni de război, asemenea jucărioare, ca şi stilouri explozive, pachete de ţigări, ceasuri etc.

În lipsa Cameliei de acasă, Truţă s-a strecurat în locuinţa ei şi a montat tubul în telefon. Aţa care declanşa explozia, a legat-o pe dedesubt, de discul aparatului. A închis locuinţa şi — din imediată apropiere — a pîndit momentul cînd s-a întors Camelia acasă. A chemat-o de la un telefon public şi a avertizat-o că este vital pentru ea să sune, imediat, la un anumit număr de telefon. Un număr cu multe zerouri, ca să fie sigur că, rotindu-se, discul va smulge aţa tubului ucigaş. A închis telefonul şi a aşteptat momentul exploziei. S-a produs la mai puţin de un minut după funestul mesaj.

Toate aceste dezvăluiri veneau prea tîrziu.

Pe Goghez l-am reîntîlnit, după mulţi ani, în libertate, datorită numeroaselor graţieri şi amnistii. Arăta prost, îmbătrînit mult, mi s-a părut ieşit din garanţie. Se potolise şi povestea pe la cozi, pensionarilor, despre uluitoarele lui succese la femei. Fusese într-adevăr un mare cuceritor al sexului slab.

Reîntîlnirea mea cu el s-a petrecut într-un mod mai curios. Invitat la serviciul paşapoarte, i s-a propus să se „reîntregească", via Australia, cu un văr de-al doilea, care îl chema acolo. Ai noştri erau gata să-l lase. Era bătrîn, bolnav, inutil, consumator, nu producător şi, pe deasupra, mai ţinea şi o garsonieră ocupată.

A refuzat hotărît, m-a căutat prin clădire şi a venit la mine, să-mi povestească.

— Eşti nebun, Goghez, i-am zis. Cum să scapi o asemenea ocazie ?

— Nu plec, domne şef ! Pe vărul ăsta nu l-am văzut de treizeci de ani şi n-am prea avut vorbe cu el. Ce să fac eu acolo ? Nu vedeţi, arăt ca împăiat...

— Bine, dar aici nu mai ai pe nimeni. Familie, nu, tovarășii tăi de afaceri au murit de mult, prin pușcării sau de moarte bună, ești mai singur ca o mănușă despere-cheată.

A avut o replică spusă cu un zîmbet strepezit, a glumă sleită, care pe mine m-a înfiorat :

— Aici măcar vă mai am pe dumneavoastră, cîțiva carali, care știu că n-am fost o mazetă la viața mea...

Mi s-a părut copleșitor să trăiești într-un loc pe lume, unde singurul contact uman, dorit, să-l ai cu foștii tăi hăituitori. Simțindu-mă impresionat, Goghez a dat s-o dreagă :

— Mai pun piedică la cîte o gagicuță, țară bogată pe partea asta, mă descurc, trăiesc, pîș-pîș...

Servindu-l cu o țigară, s-a întins la vorbă și mi-a istorisit cum își trece zilele. Cu autoironie, cu amănunte hazoase, interesant, și așa se face că ultima lui poveste și-a găsit loc în caietele mele.

În fiecare dimineață, două semne îi confirmau trezirea din somn : un junghi ascuțit în umărul stîng și un altul în șale.

— Spondiloza și discopatia, le identifica Goghez.

Ca în fiecare zi, primul drum îl făcea la oglindă pentru examenul de rutină, pe care el îl numea : „controlul armelor de seducție".

Observa că vîrfurile firelor de păr deveniseră roșiatice, deși frizerul l-a asigurat că a folosit vopsea de cea mai bună calitate, negru-abanos. Găsise o soluție reparatoare. O șepcuță „Golf", pusă pe creștetul capului.

Fruntea era brăzdată cu multe linii, dar ele puteau fi asemuite — nu-i așa ? — cu o hartă migălos desenată a unui continent în care se ascund misterele dulci.

Punctele negre și de grăsime de pe obraz erau îndepărtate (parțial) prin frecare repetată cu tărîțe, cum l-a învățat o tînără prietenă.

Ochii ?... Își mențineau bunele relații și vechea înțelegere cu inima : „Ochii văd, inima cere !".

Despre pungile de sub ei se putea spune că sînt mici portofele în care se păstrează, ca mărunțișul, imagini fără prea mare valoare, cele care nu merită să-ți încarce

memoria. O explicaţie cam fantezistă, dar el nu găsea alta pentru a justifica aceste semne ale vîrstei.

Ridurile de la colţurile ochilor rămîneau o problemă în curs de rezolvare. A încercat să prindă noaptea pielea de pe pomeţii obrajilor cu cîrlige de rufe, ca să netezească ridurile, dar a fost incomod. Trebuia să doarmă numai cu capul pe spate.

Se consola cu gîndul că obrazul unui bărbat din tagma marilor cuceritori, trecuţi prin tumultuoasele bătălii ale dragostei, trebuie să arate aidoma cu al unui viteaz războinic, crestat de spadele duşmane, tăietură, lîngă tăietură. Or, şi obrajii lui, erau numai pliuri.

Gura ar fi putut compune, încă, zîmbete ademenitoare, dacă n-ar fi lipsit incisivul central, greu de înlocuit. I se confecţionase un dinte mobil — fluturaş —, cu cîrlig de sîrmă, care, montat cu grijă, îndrepta situaţia.

Gîtul — ici, colo mai fluturau fîşiile de piele — nu prezenta prea mare importanţă. Un fular de mătase, înnodat cochet, era remediul cel mai potrivit.

Hainele rămîneau să ascundă micile diformităţi ale trupului, semnele de îmbătrînire, ca şi cicatricele unor intervenţii chirurgicale, salutare la timpul respectiv.

Cam acesta era rezultatul după confruntarea cu oglinda şi Goghez nu se socotea căzut la examen, motiv pentru care îşi bea în linişte ceaiul gastric şi fuma numai o jumătate de ţigară, observînd că de la o vreme respiraţia lui a devenit mai şuierătoare decît aburul din locomotivă.

Urmînd acelaşi ritual al fiecărui început de zi, păşea în debaraua în care păstra un cufăr mare (cel din Deltă, în care am găsit noi banii furaţi de la C.E.C.) şi, aşezîndu-se pe un scăunel, deschidea capacul. În interiorul lui, ca într-un fişier modern, erau orînduite mai multe clasoare, pe grupe de litere. Fiecare literă era indicativul unui dosar. Să zicem : „A“. În acest dosar existau toate femeile care au trecut prin viaţa lui Goghez şi s-au repartizat, după nume, la litera A. Numele, fotografia şi un mic rezumat al respectivei poveşti de dragoste. (Sigur că posesorul cufărului tînjea, într-un viitor apropiat la achiziţionarea unui computer, în memoria căruia să fie stocate aceste documente sentimentale. Pînă atunci trebuia să le cerceteze tot artizanal.)

Îi plăcea mult să extragă, la întîmplare, cîte un dosar. Să zicem, pe cel cu litera Z. Zozo ! Zozo ? Cine a fost Zozo ?... A, da, a fost o primă balerină de la „Casino de Paris“. A flirtat cu ea prin 1942, nu mai mult de o săptămînă. În seara de adio a fost invitat la local, promiţîndu-i-se o surpriză. Zozo a vorbit cu toate dansatoarele, cu cîntăreţele, cu întreg ansamblul şi, în deplină înţelegere, au convenit să-i plătească ei, artiştii, patronului, reţeta pentru acea seară. O seară închinată unui singur invitat, marele Goghez, care a devalizat singur o sucursală a Creditului lionez.

A fost un spectacol de neuitat. Chelnerii îi turnau şampania invitatului de onoare nu în cupe de cristal, ci în frapiere de argint. Între două dansuri venea şi Zozo să-şi bage boticul în frapieră. S-a cam grizat şi, la un french-can-can, a căzut.

Cam zăpăcită Zozo, dar dansatoare de mare nivel, ridicase tot Parisul în picioare.

Altă filă, alt nume : Zînița. Un înger de fată, care de cîte ori o scotea la plimbare pe Calea Victoriei, îl ruga să o lege cu o lesă de gît şi să o tîrîie în urma lui. Ca pe o căţelușă supusă, ca pe o sclavă. Atît de tare îl iubea Zînița...

Dar Zaza ? Nebuna de la Veneţia, care l-a purtat împreună cu trei surori ale ei într-o lectică pe Puntea Suspinelor. Lectica era urmată de un lung cortegiu de fecioare, cu făclii. Şi pe Zaza a părăsit-o repede. A auzit că, după acest şoc, ea s-ar fi retras la o mînăstire de maici. Sau de taici... Şi el era retras pe atunci, flotant, la pîrnaie.

Dar pe cine n-a părăsit frumosul şi măreţul Goghez la banii lui ?

Iată şi fişa Zetei. Nu va uita în vecii-vecilor cum a cunoscut-o pe pătimaşa Zeta.

În ziua în care el împlinea 40 de ani, a primit acasă, printre alte cadouri (ar fi putut încărca cu ele un mărfar) şi o cutie uriaşă, îmbrăcată în mătase roz. A deschis acest colet neobişnuit şi s-a pomenit că-i sare în braţe Zeta, drapată în văluri albe şi cu flori albastre în păr. I-a spus doar atît :

— Ia-mă, iubitule ! Sînt cadoul tău...

Pe Zeta, da, își amintește, a iubit-o, a stat cu ea aproape trei săptămîni și i-a făcut un capot, cu falduri bogate, din hîrtii de o mie.

Zorela !... În ultimii 35 de ani nu s-a mai gîndit niciodată la Zorela. Nedrept !

Zorela a fost studenta cu pomul. L-a invitat la un revelion în Poiana Brașov și a transformat un brad înalt și viguros, din fața vilei, în pom de Crăciun. Cînd, la miezul nopții, s-au aprins lumînările electrice, printre globuri și steluțe lucitoare, a zărit fete culcate pe crengi, legate în talie cu funde mari, albe, ca niște pachete cu daruri. Pesemne aflaseră, de undeva, că îl impresionase gestul Zeței și încercaseră să o imite.

Tinerețe... tinerețe...

Nu lipsea din colecție nici poza Zambilicii, exaltata aceea care a vrut să se sinucidă cu un tun, soțul ei fiind comandantul unei baterii de artilerie.

Zambilica era de o gelozie feroce. A plătit, nu se știe cîți meseriași și nici cu ce sume, pentru ca într-o noapte aceștia să zidească toate ușile și ferestrele casei lui Goghez.

A fost salvat de Zenobia, fiica unui colonel de tancuri, care a dat ordin să se spargă pereții și astfel a fost scos la lumină.

Să mai zică cineva că memoria lui e ingrată. Dovadă că nici pe Zizi n-a uitat-o. Ce mare actriță de revistă a fost Zizi, ce vedetă, o frumusețe fără termen de comparație. Adică, pe primul loc în lume venea Zizi și abia după aceea celelalte frumoase ale pămîntului.

Din cauza lui, fata a rămas cu ghebă. L-a remarcat pe un peron de gară, trenul ei tocmai pleca și atîtea semne disperate i-a făcut, atîta s-a aplecat peste geam, pînă ce a căzut și a izbit-o scara unui vagon. Asta-i viața ! Zici dragoste, zici suferință...

Ce viață magnifică a dus el, ce lovituri a dat, de vuiau ziarele. A meritat să trăiască într-un permanent pericol. Cu femeile nu-i la fel ? De fiecare dată, te culci cu o primejdie în pat.

Un prieten al lui glumea pe cînd era în plină glorie :

— Mă, băiatule, lasă-te de prostii, deschidem în tovărășie un atelier de îndreptat capul femeilor și ne um-

plem de bani. Tu doar să treci mîndru pe Calea Victoriei, în amurg, și eu aș chema în atelier, pentru deșurubare, sutele de femei rămase cu capul întors după tine.

O, tempora !... Cum să te apuci să întinezi, să degradezi o astfel de viață, siluind-o spre condiția precară de soț ?

Și-l poate imagina cineva pe Casanova vizitînd cu soția Tîrgul Moșilor ? Ea mîncînd floricele și el dîndu-și plodul în scrînciob ?

Nici Goghez nu era omul...

Pe un perete al locuinței sale era montată o draperie din pluș roșu. Cînd o trăgea în lături, descoperea un fel de hartă cu careuri colorate, cum sînt cele ale statelor-majore din marile armate. De fapt, nu era o hartă, ci o foaie mare de calendar de perete, pe care erau înfățișate zilele dintr-o săptămînă. În dreptul fiecărei zile era înfipt un mic steguleț. Pe steguleț, un nume de femeie. În cadrul aceleiași săptămîni, stegulețele puteau fi mutate de la o zi, la alta.

Ținînd seama de data curentă, Goghez își începea studiul. Pe cine să caute el azi... Pe un steguleț galben era scris : Veronica. N-o mai văzuse de la ultimul întîi aprilie, cînd se jucaseră „de-a v-ați ascunselea". El, Veronica și Mitel, un tînăr arhitect. Pe Goghez l-au ascuns într-un șifonier. A fost hazul de pe lume, nu l-au găsit pînă dimineața și ea nu l-a trădat.

Cît s-o fi perpelit Veronica, din acel 1 aprilie, de dorul lui, dar el n-a căutat-o.

I s-ar mai fi cuvenit un ceas sau măcar un minut și Oanei, fata slăbuță cu ochi de ametist, pe care a cunoscut-o la semaforul de pe strada Armenească. A săgetat-o cu privirea lui de șoim neîmblînzit, ea s-a pierdut și s-a oferit să-l treacă strada. Ca pe un bătrînel neputincios. Săraca, ce timidă !, de emoție s-a pierdut toată.

Goghez mai povestea, amuzat, cum într-o zi a încercat să curteze, la telefon, o doamnă cu o voce minunată, care răspunde la 058 : „La semnalul următor, va fi ora 16.28 de minute, 10 secunde..."

A aflat, după aceea de la un cunoscut că a vorbit cu un robot.

Cel mai tare l-a jignit pe Goghez, în vremea din urmă, o amărîtă de chioşcăreasă.

El a avut ghinion de la plecarea din casă. La un zîmbet, de probă, în oglinda din hol a observat că nu şi-a luat fluturaşul care înlocuia incisivul. A fixat sîrmuliţa şi... altă viaţă !

Cînd a încuiat, a văzut, nu fără amărăciune, că o mînă răuvoitoare a scris cu creta pe uşă : „Muzeul de anti-chităţi Goghez". A şters inscripţia cu batista, zicîndu-şi că este acţiunea pizmaşă a unui rival laş.

A traversat bulevardul şi s-a oprit la debitul de tutun de pe colţ. Gestionara, o jună copilă, trăgea grilajul în faţa uşii.

A abordat-o, aranjîndu-şi cu un gest elegant batista înfoiată din buzunarul de sus al hainei.

— Aţi închis, domniţă de cleştar ?

— Am închis, a confirmat fata, arţăgoasă. Îmi ajung opt ore, am şi eu dreptul să mă destind un pic, în oraşul ăsta...

— Mergeţi în oraş ?

— Că nu m-oi duce să mă destind la Bolintin.

— Am întrebat. E frumos oraşul, acum, sub pelerina amurgului. Apropo, vă cer o sugestie. Ce credeţi că pot face, în oraş, la această oră, doi tineri sufletişti de 36 de ani ?

— Depinde ! Cine sînt cei doi bărbaţi de 36 de ani ?

— Eu sînt, distinsă domnişoară !

— Dacă matale eşti ăia doi, eu zic să iei de la farmacie nişte „Carmol", că îţi cam bîţîie genunchii moşulică, şi e o toamnă friguroasă...

După aceste vorbe, fata a luat-o la fugă. A vrut să se năpustească în urmărire, dar l-a ţintuit locului o mişelească durere de mijloc.

N-a apucat să se înfurie, amintindu-şi că are cerere înregistrată la Ministerul Sănătăţii („Prevederea e mama înţelepciunii") pentru un cărucior cu scăunel, pedale şi cîrmă. Cine a fost el şi ce trebuie să îndure acum !

I-a revenit zîmbetul pe buze şi a vorbit ca pentru sine : „Nu-mi soseşte mie căruciorul, să vezi ce le mai fugăresc pe paraşutele astea obraznice..."

Grandoare şi decadenţă !

Bietul Goghez, cu poveştile lui de-a rîsu'-plînsu'. A murit fără să intereseze pe nimeni. Şi, o dată cu el, a murit o lume. L-a vegheat doar un gropar, care aştepta să se întunece, ca să-l poată uşura de pantofi...

Înfiinţarea miliţiei s-a petrecut atît de repede, că n-am avut timp să realizăm cît şi ce înseamnă pentru noi. Eram ocupaţi, pînă peste cap, cu acţiunea de închidere a caselor de prostituţie.

În ziua hotărîtă, m-am aflat la „Crucea de piatră". Stăteam alături de un căpitan necunoscut, chiar lîngă scăriţa dubei poliţiei, în care urcau „fetele". Căpitanul îmi bîzîia în ureche ce superbă operă de asanare morală face noul regim. Cîte drame se curmă astfel. Cîte destine cu mers tragic vor fi stopate şi îndreptate pe un drum de împliniri. În timpul ăsta nu-şi dezlipea ochii bulbucaţi de la cele care urcau în maşină, fiindcă, urcînd scăriţa, li se dezgoleau pulpele.

Cînd a suit ultima, o ţigăncuşă firavă, şi cînd peste chipul ei s-a închis, ca o copertă, uşa cu gratii, de după s-a apropiat un copil, care avea agăţată de gît o tavă cu bomboane verzi, sticloase. Ea l-a privit cu ochi măriţi şi, cînd a pornit motorul maşinii, a strigat cu voce spartă, acoperind zgomotele :

— Rămîi singur, Gheorghe, ca o gură de canal.

Înfiorătoare... metaforă ! Am plecat de lîngă căpitanul care rîdea.

Era o seară urîtă. Întunericul ud năclăia străzile. Lumina becurilor din vîrful stîlpilor desena cercuri lăptoase ; nişte pete de lumină agăţate, nefiresc, ici şi colo, sub un cer mohorît. Imaginea era haşurată de razele oblice ale ploii.

Din pricina vremii aceleia păcătoase, pe care îţi era silă să o priveşti şi pe fereastră, dintr-o cameră luminoasă şi încălzită, strada în care am poposit noi arăta mai tristă ca de obicei.

În faţa mea, o fată îşi tăia cu foarfeca şuviţe lungi de păr, pe care le arunca în noroi. A ţipat, isteric, înspre mine :

— Mă coafez singură, că de la maşina voastră de tuns iau păduchi...

Mi-am adus aminte cum descria un mare reporter al nostru acest gen de femei — femeile de stradă, „Didinele“ cu viaţa împărţită între trotuar şi pat, în articolul „Rondul de noapte“ *.

„Dacă Didina roşcovana şi-ar fi socotit paşii executaţi, noapte de noapte, în cei cincisprezece ani de activitate «trotuaristă», ar fi constatat că nu-i trebuiau mai mulţi ca să fi înconjurat pămîntul pe jos. Dar cum să-şi imagineze un asemenea record, cînd soarta a proptit-o ca de o frînghie nu mai lungă de cinci sute de metri, într-o arie avînd drept centru «Macedonia», micul hotel «cu ora» pe Academiei ? Zona ei de acţiune nu numai că nu a depăşit marginea iniţială, dar s-a mai restrîns cu vremea. A restrîns-o ea, pentru economia efortului, calculat s-o ţină cît mai aproape de patul meseriei...

...În peisajul crepuscular al cartierului central, silueta ei s-a integrat de mult. Face parte din imageria publică a străzii, căreia îi aparţin şi alte cîteva chipuri familiare : vardistul cu manta de piele dirijînd etapa finală a circulaţiei, rărită de înserare — *toamna ;* vînzătorul de «calde maroane, calde !» ce-şi vîntură marfa ca să-şi dezgheţe degetele — *iarna ;* birjarul înţepenit în staţie, în aşteptarea ultimei curse (dorită condiţional în sectorul lui domiciliar) — *vara ;* comisionarul cu mustaţa căruntă de pe pragul hotelului, adăstînd răbdător clientul providenţial ; şi, în toate *anotimpurile*, orbeţul cu mîna întinsă în vid, de la intrarea cinematografului.

De cincisprezece ani, o dată cu asfinţitul, Didina roşcovana explorează acelaşi perimetru municipal. Pe orice vreme. Pe zăduf, pe ceaţă şi pe viforniţă. S-ar zice că o poruncă tot atît de implacabilă ca aceea a ursitei, o împinge afară din casă în fiecare seară. «Didino, s-a lăsat noaptea ! Didino, la datorie !»

Da, îşi ascultă destinul. Noroi, lapoviţă, zăpadă — nu importă. Va continua să calce pe paşii ei din ajun, care sînt ceasuri, care sînt zile, care sînt ani — fără să ştie că în zîmbetul ei profesional oferit străzii timpul şi-a imprimat cutele ca în pavoazul corăbiei fantomă. Nu-şi dă

* F. Brunea-Fox, *Reportajele mele*, Editura Eminescu, 1979.

seama și va continua să-l fluture cu cochetărie, în virtutea unei deprinderi contemporane cu primul ei client, cînd gura îi era nouă ca un steguleț de copil.

Și-n acest timp, în jurul ei, orașul nu stă degeaba. Altă generație, alți oameni, alte edificii, alte străzi, alte frea-măte... Altă noapte chiar..."

În seara desființării caselor de prostituție din „Cruce", căutînd să scap de căpitanul cu ochi bulbucați și rîs ani-malic, m-am lipit de doctorul Teodorescu, dermatolog la „Colentina", un bărbat frumos, sprinten la minte și ome-nos. Ne simpatizam.

Am mers cîțiva pași alături, tăcuți, pînă ce ne-am oprit privirile pe două femei, apariții spectrale, dîrdîind în drep-tul unei porți. Cînd am ajuns alături, una din ele și-a desfăcut haina. Atîrna pe ea o rochiță, ca foaia de ceapă, foarte scurtă, care lăsa să se vadă picioarele subțiri ca niște macaroane. Semăna cu o husă plină cu undițe. Era greu să-i ghicești vîrsta.

Doctorul s-a repezit la ea :

— Încheie-te la haină, oropsita pămîntului, că-i frig și ești bolnavă. Arăți ca o... radiografie îmbrăcată...

— Să trăiți, domnu' doctor ! s-a bucurat femeia vă-zîndu-l.

— Să vii la spital, să te mai văd la plămîni.

— Veniți dumneavoastră, să mă vedeți la „Pătrun-jelu'", că ne-adună poli-milițienii ăștia...

— Mai fumezi ? a vrut să știe doctorul, făcîndu-se că n-aude restul cuvintelor.

— Așa, una-două, domnu' doctor.

— Fumează ! Și așa plămînii tăi arată ca două prune uscate. Și dispari de pe aici ! Așa frumoasă cum ești, nu te iau nici hingherii. Na-ți un bilet de consultație, să arăți printre cordoane...

Cuprinsă de un acces de tuse, femeia a rămas în poartă, petrecîndu-ne cu privirea.

— Vai de mama lor ! a făcut doctorul. Pe lîngă ce viață duc amărîtele astea, cîinii trăiesc omenește...

Lîngă altă poartă, sub o umbrelă, aștepta un bătrînel cu ochelari și cu melon. Avea o ținută îngrijită și prezența lui era nepotrivită într-un asemenea loc.

Doctorul mi-a spus despre el ceva ce m-a lăsat perplex.

— Boşorogul ăsta face pe tăticul sever. Dimineaţa o aduce pe fiică-sa la bordel şi seara o ia acasă, ca nu cumva, căpătînd deprinderi rele de la celelalte, să meargă singură pe stradă. De, cartierul e rău famat ! S-ar putea s-o agaţe vreun bărbat neserios, pus pe aventuri. Spune şi tu, Dinule, dacă babalîcul ăsta e sănătos ?

Tot în seara aia am mai intrat într-o mulţime de cămăruţe hidoase. Într-una din ele am văzut o fotografie înrămată care m-a surprins : o fotografie de nuntă. Era a fetei care stătea în faţa noastră cu privirile plecate.

În poză, îmbrăcată mireasă, zîmbea pudică aparatului de fotografiat. Lîngă ea, un tînăr uscăţiv, cu părul lins, dat pe spate, cu mustăcioară „muscă" şi cu o privire rătăcită.

Mi-am zis că o fi fost măritată cîndva şi că pe urmă, nişte catastrofe din viaţa ei au obligat-o să coboare pînă la treapta umilitoare, dramatică, a prezentului.

Am greşit. Într-altă cameră am văzut altă fotografie, înfăţişînd tot un mire şi o mireasă. Adică, acelaşi mire, dar altă mireasă.

Vreo patru sau cinci prostituate aveau în odăile lor fotografii în care erau îmbrăcate mirese şi lîngă ele stătea acelaşi bărbat slăbănog, cu mustăcioară „muscă" şi privire rătăcită.

Cum era posibil ? Le luase pe rînd de neveste sau era poligam ?

Pe drumul spre ultima casă pe care trebuia s-o mai controlăm, doctorul Teodorescu mi-a satisfăcut curiozitatea.

În cartier ţinea un atelier de fotografiat, mic şi prăpădit, un bătrîn, moş Sapşe. La el îşi făceau „fetele" poze pentru ibovnici, pentru buletin, pentru condicuţe, pentru poliţie sau pentru ce mai aveau ele nevoie.

Odată, mai demult, fotograful a întrebat-o pe una dintre ele :

„Cum vrei să te pozez ?"

„Cum n-am să mă pozez niciodată pe lumea asta împuţită : mircasă !", a răspuns ea cu năduf.

Sigur că bătrînul n-a pozat-o mireasă, că i-a făcut fotografiile pentru care venise ea de fapt. Dar i-a spus să revină peste cîteva zile.

Între timp, fotograful a cumpărat cea mai ieftină rochie de mireasă, o cunună de lămîiță, lumînări din tuburi de carton, care imitau ceara, îmbrăcate în hîrtie creponată, buchete de mireasă tot din flori artificiale, un frac ponosit, pentru mire, mă rog, toată recuzita.

În rolul mirelui poza un fel de nepot al lui, născut idiot, pe care-l ținea pe lîngă casă.

După ce au văzut acest tablou, au venit foarte multe „fete“ să-și comande poze de mireasă.

În toate pozele astea, ele, miresele, aveau pe chip niște zîmbete căznite, de o tristețe care le desfigura. În strălucirea ochilor presimțeai lacrima.

De fiecare dată, după ce făcea fotografia, moș Sapse le oferea „mireselor“ cîte o verighetă subțire de alamă și un pahar cu vin. Ceremonios, le făcea urări de fericire și de... nuntă adevărată.

Niciodată n-a vrut să primească bani pentru aseme-nea fotografii de nuntă. El numea acest joc trist : „forțarea norocului“.

A trăit și a murit sărac bătrînul fotograf din cartierul cu „fete“.

De curînd, s-a întîmplat și altceva, care mi-a amintit de toate acestea. Vizitîndu-mă, la spital, vechiul meu prieten, doctorul Teodorescu, mi-a adus ciorapi de lînă, mănuși cu un deget și o tichie. I-am spus că mai îmi trebuie și o cămașă lungă, de noapte, și am să arăt exact ca în uitatele reclame „Koprol“.

În spital e la fel de frig ca afară și mi-a spus că mi le-a tricotat, cu devotament real, o bătrînică, fostă „fată“ în „Cruce“.

Văzîndu-mă surprins — cum m-a ținut minte femeia asta, după atîta timp ? —, doctorul m-a înviorat cu o remarcă maliționasă.

— Voi, caltaboii, stați mai rău cu priceperea. Cînd s-a împărțit mintea, ați fost trei pe-un loc...

L-am consolat cu aprecierea că medicul este acea persoană care știe totul și nimic altceva. Mi-a servit, imediat, un banc :

— Cică, un negustor ambulant, cu o cotigă, striga pe străzi : „Hai la creier, hai la creier. Creier de vînzare, proaspăt, creier...“ Un trecător îl întreabă : „Ce fel de creier ai ?“ „De care doriți. Uitați aici, creier de academician, 200 de lei kilu, creier de savant, 250 de lei kilu, creier de milițian, 1 200 de lei kilu...“ „Nu înțeleg, de ce creierul de milițian este atît de scump ?“ „Cum de ce ? Păi, cîți milițieni trebuie să omori, ca să strîngi un kil de creier ?...“

Am rîs amîndoi și eu am întors discuția la femeia nefericită, care nu m-a uitat și la gestul ei emoționant. Am vrut să-l nimicesc cu nivelul meu cultural și am citat frumoasele cuvinte ale lui Sabatier : „Femeile sînt dădacele noastre în copilărie, tovarășele noastre în vremea maturității, sprijinul nostru la bătrînețe, consolarea noastră în nenorociri și victimele noastre în toate timpurile.“

Lumea poliției

O dimineață a zilelor din spital mi-a fost înseninată de vecinul de salon, Milu, pe cît de simpatic, pe atît de bolnav cu inima.

Odată, cînd eram numai noi doi într-o sălită de așteptare, la Radiologie, mi s-a adresat, mucalit :

— Uite, domnu' Dinu, eu știu ce meserie ai mata și, cu toate astea, am să-ți spun ceva. Eu sînt recunoscător conducerii de partid și de stat care a dezvoltat economia socialistă falimentară. Sincer să fiu, mie această economie păguboasă mi-a salvat viața. Iarna trecută, am vrut să mă omor. Mîncare nu, băutură nici atît, țigări ioc. De televizor mă feream ca de conjunctivită. La teatru sau la cinema nu se putea merge că lumea venea îmbrăcată ca la hochei pe gheață și făcea cuburi în gură.

Ca să mai bagi vreo femeie în casă, nici pomeneală. Dacă găsea cu ce să vină, trebuia s-o dezgheți cu fierul de călcat. Tot fără folos, că n-avea unde să se spele. Baia devenise sala de arme. Știi bancul ? Dacă intri gol-pușcă, ieși înghețat-tun ! Pentru ce să mai trăiesc ? La moarte, Milule ! mi-am zis.

M-am hotărît să mă înec în cadă, fiind cel mai higienic, pentru că mă păstram congelat. Dau drumul la apă și... adio viață ! Am dat și robinetul a bolborosit la mine, ca un cașalot astmatic: Cum o să curgă apa la bloc ? Eu n-aveam în casă decît apă de-o cafea. Și ce să fac, să mă înec în ibric ? Nu, mi-am zis. Mai bine înghit otravă de șobolani. Șobolani erau berechet, otravă, sufletul. Și-atunci m-am gîndit să iau o conservă de stavrid în sos

tomat, de la Alimentara. Efect fulgerător ! Am stat la coadă, dar n-am mai prins. Luaseră toate conservele alţi sinucigaşi.

Mai era o soluţie : aragazul. Dau drumul la un ochi şi fîs ! Respir adînc, fîs, fîs şi mor. Am răsucit butonul şi nici un fîs. În loc să mor eu, murise gazul. La ce presiune avea el, ar fi însemnat să stau aplecat peste aragaz vreo lună jumate'. Şi nu puteam, că am spondiloză.

Am vrut să fac altceva. Să deschid fereastra, stau la etajul 9, şi vîj ! Zbor ! Nouă, opt, şapte, şase, cinci... N-am zburat, fiindcă n-am reuşit să clintesc ivărul ferestrei. Rămăsese înţepenit, întru' Domnul, de cînd am semnat recepţia apartamentului. Să le fie de cap !

Noroc că mi-a venit o altă idee genială. Am luat „Mersul trenurilor" şi am aflat că peste puţin timp urma să sosească în gară expresul internaţional Pătîrlagele — Ciulniţa Sud, cu locuri rezervate. Îmi rezerv şi eu un loc pe şine, ca Anna Karenina.

Aşa am făcut, aşteptînd în gară să se anunţe sosirea expresului, fix la 22,42. La fix 23,45, s-a anunţat o întîrziere de 352 de minute. Şase ore întîrziere. Ce să fac şase ore, între şine ? Ce sînt eu, traversă ?

N-am renunţat totuşi la hotărîrea mea. M-am dus la bufetul gării şi l-am servit pe un ospătar cu o ţigară *Kent*, înfăşurată într-o hîrtie de-o sută. Mi-a dat în schimb, două coniacuri mari, „Zarea". Asta nu iartă... Aş ! Am scăpat bine mersi, dacă nu punem la socoteală o intoxicaţie tip detergent, nişte bubuliţe roşii, care mi-au ieşit pe gît şi căderea progresivă a părului. Important e că trăiesc, are şi comunismul avantajele lui. Am scăpat cu viaţă, sînt aici cu dumneavoastră şi să auzim numai de bine, vorba postului de radio „Bucureşti 4"...

Văzînd că rîd, Milu a remarcat :

— Rîzi, da' nu-i rîsul matale...

Milu mi-a amintit de un şef de sală de la restaurantul „Modern". Semănau la chip, vorbă şi gesturi, de parcă erau fraţi.

„Modern" era un restaurant scump, aflat în vecinătatea Cercului Militar, în care eu nu pusesem piciorul nici în vis, pînă ce nu m-a invitat Irimescu, într-o zi, să mîncăm împreună.

Cînd am intrat în restaurant cu Irimescu, înainte de a ne așeza la o masă, el i-a strecurat unui chelner, din mers :

— Două cotlete, salată verde și bere !

A ales o masă, ne-am așezat și chelnerul a sosit cu comanda. Incredibil ! Citindu-mi uimirea pe față, Irimescu mi-a explicat.

— Aștia mă știu grăbit, de aia mă servesc așa. N-am timp să mă dedulcesc prin cîrciumi...

Mi-a urat „poftă bună“ și s-a apucat să-și taie friptura. Cînd a băgat în gură prima bucățică de cotlet a ridicat capul și și-a pironit privirea pe o pereche așezată la o masă, în dreapta noastră. Un bărbat și o femeie. Bărbatul, brunet, cu o mustață neagră, lucioasă, cam la 40 de ani; femeia mult mai tînără, frumoasă și elegantă, ca o nevastă de director general de la Societatea „Astra“. Însoțitorul ei a luat de pe masă un pahar înalt, cu picior și a început să toarne în el vin negru, dintr-o sticlă învelită într-un strat de ceară. Apoi a făcut mai multe mișcări cu mîna, deasupra paharului, ca un scamator și l-a întins doamnei.

Irimescu s-a grăbit să-mi spună, cu gura plină :

— Asta-i Sonia, o putoare de lux. Îi simte pe speculanții cu bani mai sigur ca noi. Îi mai amendează ea, tot cîștigă băieții atît de ușor... Ai văzut ? Tipul i-a scăpat ceva în pahar. Te pomenești că e rău de pagubă și vrea s-o pedepsească. Hai cu mine...

L-am urmat la masa celor doi. Irimescu a atacat cu aplomb :

— Sărut mîna, coniță Sonia, am onoarea, domnule !... Sînt un prieten de familie al doamnei... El e Dinu, vărul meu, student la arhitectură.

Doamna Sonia a făcut fețe-fețe și a îngăimat ceva, care semăna cu o invitație să luăm loc. Domnul zîmbea strepezit...

Ne-am strîns mîinile, murmurînd fiecare un nume neinteligibil. Eu am sărutat mîna doamnei, care mirosea a primăvară și a soare.

— Ce mai faceți, doamnă Sonia ? a întrebat-o Irimescu voios și cu o curiozitate simulată.

— Pînă acum cîteva minute aș fi spus bine ! a ripostat frumoasa doamnă.

A surîs mulțumită, ca și cum i-ar fi făcut lui Irimescu un compliment. Ne-a invitat să bem un pahar cu vin. Însoțitorul Soniei a turnat, de îndată, vin roșu în pahare. Ca din greșeală, comisarul a vrut să ia paharul femeii, dar cu un gest precis prietenul ei i-a pus în față un alt pahar, ridicîndu-l pe al său în semn de închinare.

Înainte ca Sonia să-și moaie buzele în vin, Irimescu a intervenit :

— Nu beți, doamnă ! E un gunoi, sau o bucată de dop în pahar. Dați-l să-l vărsăm în frapieră.

Prietenul Soniei s-a întunecat și i-a reproșat indispus comisarului.

— Mi-ați stricat surpriza, stimate domn, Nu e nici un gunoi în pahar. Nu-l vărsa, Soniuța. E un cadou, un micuț obiect din aur. Cum să vă spun ?... Mă obligați la confidențe. Știți, eu am acest obicei romantic. Atunci cînd beau întîia oară vin roșu cu o doamnă mult iubită, îi pun în pahar o surpriză drăguță, o mică bijuterie, un inel, un medalion, niște clipsuri, ceva...

Sonia a bătut fericită din palme, ca un copil la care a venit Moș Crăciun. A băgat o linguriță în pahar și a scos de acolo un ceas micuț din aur. L-a șters cu un șervețel, alintîndu-se :

— Vai, ce mumușel e ! Pentru fiecare oră de pe cadranul lui, Soniuța îi dă lui Toni al ei cîte un pupic. O duzină de pupici...

Cu obiceiul meu de a tăia firul în patru, m-am întrebat în gînd dacă la plural se spune „pupicuri“ sau „pupici“ ?

Comisarul șef a întins mîna după ceas și Sonia i l-a pus în palmă. El l-a studiat cîteva clipe și l-a lăudat pe Toni :

— Foarte frumos ceas și elegant. Sînteți un om de gust, domnule. Este exact podoaba de care avea nevoie mîna delicată a doamnei Sonia. E nou-nouț și desigur „water-prof“ dacă ați avut curajul să-l scufundați în vin.

— E ultimul model al elveților.

— Ați avut noroc că l-ați găsit la noi, a plasat șeful meu.

— Unul singur era la „Consignația" și n-am stat pe gînduri, s-a împăunat Toni.

Irimescu mi s-a adresat mie, de parcă eu aș fi fost directorul consignațiilor :

— De cînd se vinde aur la consignații, Dinule ?

M-a luat prin surprindere și n-am apucat decît să bălmăjesc un : „păi..."

Sonia m-a scos din încurcătură, mustrîndu-l, în glumă, pe comisar :

— Nici aici nu puteți uita că lucrați unde... lucrați ?

— Nu uit niciodată, a replicat Irimescu, cu o severitate rău prevestitoare. Sînt comisarul de poliție Radu Irimescu și, ca o răsplată a sincerității mele, vă rog și pe dumneavoastră, domnule Toni, să vă spuneți numele întreg.

— Mă cheamă Anton Purdea, s-a conformat omul, neplăcut impresionat.

— Unde locuiți în București, domnule Purdea, că din cîte știu, aveți domiciliul stabil la Arad ?

— Locuiesc, provizoriu, la viitoarea mea soție. În curînd vom face toate formele legale.

— Stați la Sonia ?

— Nu ! La doamna Anca Tripon. Soniuța este o bună prietenă a noastră.

— Și atunci, iertați-mi insinuarea, cum se explică ritualul vinului roșu băut cu doamna mult iubită ?

— E o problemă personală și... tot ce-mi doresc acum e să termin masa numai în compania prietenei mele...

Purdea n-a depus armele.

Irimescu s-a înfipt în el.

— De curînd ne-a fost semnalat un anume Purdea Anton, complice al unor contrabandiști care introduc în țară, pe la Curtici, ceasuri, ciorapi de nailon, metraje de blană sintetică și alte bazaconii... Deci ceasul dăruit doamnei cu atîta grație n-avea cum să ajungă în țară decît prin contrabandă.

S-a întors către femeie.

— Sonia, este urît că i l-ai suflat pe generosul Toni prieteniei tale Anca. Să vezi ce tărăboi îți face cînd am să-i spun.

— Domnule comisar, viaţa mea particulară mă priveşte, s-a formalizat drăgălaşa făptură.

— Dacă e să vorbim despre viaţa ta particulară, ar trebui să-mi iau concediu cel puţin două luni. Poate o s-o facem cîndva. Deocamdată, pentru că îmi sînteţi simpatici, mergem împreună la doamna Anca şi mă uit un pic prin bagajele amicului tău.

Purdea n-a depus armele.

— Cu ce drept, domnule ?

— Existenţa acestui cesuleţ seamănă a flagrant delict. Ca să nu mai vorbim că dumneavoastră nu vă opuneţi, domnule Purdea. Nu-i aşa ?

Irimescu a strigat după chelner. Am plătit şi noi, şi ei. Pe mine m-a trimis să aduc un taxi, să tragă în faţă şi să vin să-l anunţ. Aşa am făcut.

Comisarul a luat femeia şi bărbatul de braţ şi a ieşit cu ei din local. Păreau un grup de prieteni care se simt bine împreună şi care sînt foarte mulţumiţi de felul în care şi-au petrecut ziua.

Eu am fost urcat în faţă, lîngă şofer, ceilalţi au stat în spate. Irimescu i-a cerut şoferului să ne ducă în Piaţa Puişor.

Anca Tripon locuia într-o vilă de pe o străduţă din apropierea Pieţei Puişor. Mai bine zis, ea ocupa, cum am văzut mai tîrziu, podul unei viluţe, înconjurată de o palmă de grădină, cu gard înalt, din fier forjat.

Am aflat că vila aparţinea bunicilor ei, că Anca putea sta într-un apartament normal, avea loc în casă, dar dintr-un capriciu îşi amenajase locuinţa în pod. Ducea o viaţă mai liberă şi aşa îi era mai uşor să-şi primească şi să-şi găzduiască prietenii.

Avea acces la pod pe o scară de serviciu, ferită de privirea bunicilor, care o cicăleau de cîte ori aveau ocazia pentru felul în care trăieşte.

Astea toate şi altele le-am aflat de la Irimescu, mai pe urmă.

Ajunşi în faţa vilei, comisarul a împărţit sarcinile. Mie mi-a spus să rămîn jos, să supraveghez curtea şi ieşirile, să nu se arunce niscaiva obiecte jos, ceva ce nu trebuia găsit de noi şi să nu încerce cineva să dispară. Dacă în-

cearcă, să-l somez cu arma. Mai rămînea să-mi spună cu ce armă, că oricum n-aveam nici una.

Pe Sonia a trimis-o singură pe scări s-o anunțe pe gazdă că o vizitează poliția, s-o povățuiască să consimtă la un control domiciliar, fiind în interesul ei.

El a rămas cu Purdea, pe care l-a rezemat de un perete și l-a căutat de armă. Superficial, mai mult ca măsură de intimidare. Așa mi s-a părut mie.

N-am înțeles jocul lui Irimescu. De ce a trimis-o pe Sonia singură sus s-o prevină pe Anca ? Avea să mă lămurească la plecare, pe stradă.

Am rămas în curte pîndind să nu iasă cineva. N-a ieșit nimeni. Mi-am plimbat privirile pe zidul clădirii, pînă la acoperiș. Undeva, sub acoperiș s-a închis o fereastră. După cîteva minute s-a deschis o alta, prin care a scos capul comisarul și a strigat la mine : „Dinule, vino sus !"

Scara de serviciu m-a dus pînă la ușă, pe care am deschis-o.

Irimescu răsturnase o valiză cu lucruri bărbătești pe pat și îl pusese pe Purdea să ia la mînă și să scuture fiecare obiect. Sonia ședea pe un scaun, iar în picioare, sprijinită de un stîlp, o altă femeie îmbrăcată într-un pulover și într-o fustă, ambele albe.

M-au frapat mai multe lucruri. Primul, ținuta lui Toni. Era în cămașă, cu cravată, încălțat cu pantofi maro cu alb, deasupra cărora se ridicau ciorapii, prinși sub genunchi cu jartiere. Arăta caraghios cu aerul lui de demnitate ultragiată.

Doamna de lîngă stîlp, cam de 27-28 ani, putea juca oricînd — era convingerea mea — rolul Cleopatrei, în orice film cu pretenții. Înaltă, suplă, cu picioarele perfecte și cu un bust pentru care merita să te apuci de sculptură.

Fața ei albă, ovală, era încununată de un păr negru-onix, lung și cu firul mătăsos. Sub o frunte înaltă, netedă, străluceau doi ochi albaștri, aproape transparenți. Gura părea făcută pentru povești de spus în semiîntuneric.

(Este o descriere subiectivă, eu am obiceiul să exagerez cînd cineva îmi place foarte tare. Adică mai pun și de la mine.)

Locuința era foarte original mobilată ; nu mai văzusem așa ceva. Podul mare, de aproape o sută de metri

pătraţi, avea grinzi de lemn, cu stîlpi de susţinere tot din lemn, cu ferestre mici, laterale, rotunde, ca hublourile de vapor, peste care se prelungea marginea acoperişului înclinat.

Tot spaţiul era deschis, cu excepţia unei singure uşi, care închidea baia. Într-un colţ, un cotlon, o bucătărie mică, închisă de formă, cu două uşi groase, zăbrelite pe orizontal, batante, ca de salon, montate între doi stîlpi. Mobilierul din bucătărie amintea tot de Vestul american.

Pe podeaua din scînduri solide din stejar erau aruncate blănuri.

Fiecare colţ — şi erau o mulţime acolo, în podul Ancăi — fusese mobilat altfel, dînd senzaţia unei case cu multe încăperi pentru pitici şi cu destinaţii foarte diverse. Măsuţe joase, perne de blană, sofale acoperite cu cergi, tăburete din piele, orientale, jilţuri scunde din stejar natur, lucrate simplu, fără ornamente. Un zar mare, tot din piele punctat cu ţinte de aramă, pe care era aşezat un vas sferic de porţelan alb, din care izbucneau lalele mov. Luminat din spate, vasul părea ireal. Îl credeai pictat acolo, pe un fundal de abur.

În stîlpi, stîlpii de pe lîngă pereţi, erau bătute nişte ţepuşe de fier la înălţimea unui om. De ele erau agăţate rochii, taioare, blănuri cochete, în culori delicate şi datorită lor puteai crede că stăpîna abia a venit sau că se pregăteşte să plece într-o călătorie. În faţa unei perdele cu falduri bogate era pus un havuz mare din gresie, cu volume rigide. Părea brumat şi mi-am închipuit că în el se pot păstra proviziile de aer rece. Pe fiecare perete era cîte o oglindă, care te surprindea din toate unghiurile şi nu te lăsa să te desparţi de tine.

Din starea mea de dulce admiraţie m-a scos brutal Irimescu, cerîndu-mi să scotocesc fiecare colţişor, centimetru cu centimentru şi să-i semnalez orice obiect a cărui proveniență mi se pare suspectă.

Nu ştiam cum să procedez şi mi se părea o impietate să răvăşesc toate jucăriile din casa aceea de poveste, ca un barbar.

Comisarul şef n-avea reticenţele mele. El controla peste tot, repede, metodic, organizat. Nici el, nici eu, n-am găsit nimic.

Gazda fuma ţigară de la ţigară şi zîmbea ironic. Anton Purdea îşi trăsese pantalonii, pe care şeful meu îi pipăise la fiecare cusătură, şi cu gesturi nervoase îşi netezea reverele hainei, care suferise acelaşi tratament.

Năduşea în continuare şi se ştergea cu o batistă mare, din mătase.

Sonia nu se mişca de pe scaunul ei şi nu ridica ochii din podea.

În pofida insuccesului nostru. Irimescu nu părea afectat sau brava. A fixat cu privirea mîna în care Anca ţinea ţigara. Pe încheietura mîinii selipea strîns o brăţară din platină spuzită cu granate mărunte. Comisarul a întrebat-o prietenos :

— Ce-ai făcut înainte să ai brăţara asta superbă ?

— Am rîvnit să o am ! a răspuns femeia şi în podul ei de basm s-a iscat, parcă, o pală de vînt îngheţat.

Irimescu a intrat în baie, s-a uitat şi pe acolo, cu uşa deschisă, apoi s-a spălat pe mîini.

Camera de baie era placată cu ceramică bleu, plină de oglinzi şi de lumini. Cada, lavoarul, toate celelalte vase erau bleumarin. Pe marginea căzii, am văzut aruncată o cămaşă de noapte albă, transparentă, punctată ici şi colo cu cîte o mică floare de nu-mă-uita.

Comisarul a ieşit din baie cu o expresie maliţioasă pe chip.

— Fetelor, vă cer scuze pentru deranj şi vă promit că nu mă las pînă nu vă bag ori în serviciu, ori în puşcărie. Depinde de voi.

S-a uitat la Purdea.

— Nu scapi nici mata de mine, domnule Toni. Ştiu ce învîrteşti şi mi-ar face mare plăcere să te iau cu mine, dar n-am temei. Zero la unu pentru... mine ! Şi acum, pe noi vă rog să ne iertaţi, trebuie să plecăm. S-a făcut tîrziu. Aţi fost o companie agreabilă. La revedere !

— Domnule comisar, l-a oprit Anca, arătînd înspre Sonia. Vă rog s-o luaţi şi pe această creatură cu dumneavoastră. Să plece imediat din casa mea.

— Vezi, păsărică ? a căinat-o Irimescu pe Sonia. Ţi-am spus că Anca se face foc dacă află că l-ai vrăjit pe fantele ei scump şi doldora de „money". Vino cu noi, ca să nu te coafeze.

Sonia s-a ridicat și s-a îndreptat spre ușă. Am ieșit toți trei și, înainte de a închide ușa, Irimescu le-a urat celor rămași : „Petrecere frumoasă în continuare !“

Pe stradă, în fața porții, a sfătuit-o pe Sonia :

— Eu, în locul tău, m-aș pune bine cu fiara de Irimescu. I-aș gînguri la urechiușă ce a ascuns Ancuța cînd a auzit că poliția e pe scări.

— Sictir ! a replicat Sonia și ne-a întors spatele.

A pornit în josul străzii, bîțîindu-și șoldurile, pe tocurile ei înalte.

Șeful mi-a spus destul de tare ca să mai poată auzi și femeia :

— Să știi de la mine, puștiule, că singurele cocote manierate sînt în Place Madelaine, la Paris. Păcat de ea, că uite ce *popos* apetisant are...

După ce Sonia s-a îndepărtat, Irimescu a schimbat tonul :

— Să-ți spun eu cu ce schepsis am trimis-o pe Sonia singură la Anca, înaintea noastră. Cînd cineva îți năvălește în casă, ca să te anunțe că poliția e la ușă și tu te simți cu musca pe căciulă, te ia cu frisoane și încerci să ascunzi ce e de ascuns. Dacă ai timp, dacă nu ești surprins. Uneori raționamentul ăsta a avut rezultate bune... Tu, cît ai stat în curte, ai observat ceva ?

— Nimic, doar că s-a închis, sus, o fereastră, l-am informat eu.

— Care fereastră ?

— Aceea... A doua din stînga, acolo sub acoperiș.

Irimescu s-a uitat atent și s-a arătat dezamăgit.

— S-ar fi putut ca sub fereastră să fie montată o lădiță pentru flori, ceva, în care să se ascundă un pachet, dar nu e...

A ridicat încă o dată capul, spre fereastra indicată de mine. Sub impulsul nu știu cărei idei, m-a luat de un cot și m-a tras după el.

— Hai să mergem înapoi !

Sus, la capătul scării, a deschis ușa năvalnic și nu s-a oprit decît în mijlocul podului. Am observat că Anca plîngea. Purdea era furios.

Irimescu s-a dus glonț la fereastra cu pricina, a deschis-o și a încălecat pe ramă. A început să pipăie cu o

mînă scobitura streaşinii în porţiunea de deasupra ferestrei. Cei doi îl priveau ca hipnotizaţi. Eu, cu interes. Toni a făcut o mişcare cu intenţia să se repeadă la fereastră. Comisarul stătea într-un echilibru instabil.

Am făcut un pas înainte, m-am uitat ţintă la Toni şi am băgat rapid o mînă în buzunar. În buzunarul în care n-aveam decît o batistă mototolită.

Irimescu a descălecat fereastra şi a sărit în încăpere, ţinînd de un capăt un sul gros ca un salam şi negru la culoare. Lung de vreo jumătate de metru. Nu înţelegeam nimic. Sulul era, în realitate, o bucată de cameră de bicicletă, umplută cu ceva şi legată cu o sfoară la capete ca un caltaboş.

— Dragi copii, s-a maimuţărit şeful meu, haideţi să chemăm doi martori. Dinule, coboară şi invită-i aici pe bunicii doamnei Anca. În prezenţa lor, Irimescu a mai spus : N-o să puteţi mîrîi la proces, fiindcă vom găsi, mai mult ca sigur, amprente pe tubul ăsta şi pe jucăriile dinăuntru... Desfacem surpriza ?...

N-a aşteptat vreo încuviinţare şi a dezlegat sfoara de la un capăt. A scuturat, pe pat, conţinutul tubului. Au curs din el o mulţime de ceasuri micuţe aurii, mai multe stilouri „Pelikan", ace de cravată, butoni de manşete, tot aurii şi ciorapi de nailon, în plicuri făcute sul.

Comisarul le-a atras atenţia că au... împopistrat-o.

Purdea a tuşit, încurcat, şi l-a rugat pe şeful meu să mă trimită pînă afară, doar cîteva minute. Irimescu a vrut să ştie cu ce scop.

— Vrei să le facem pe din două sau mi le dai mie pe toate ? Nu ţine, frumosule !

— Nu le-aţi găsit la mine, nu le-am văzut în viaţa mea, a mai încercat domnul Toni.

— Ce vrei să spui ? a sărit ca o tigroaică dulcea Ancuţă.

— Aveţi-vă ca fraţii, a fost de părere comisarul. Deocamdată trebuie să trecem totul într-un proces-verbal. Ancuţa, scoate tu nişte hîrtie. Stilou am eu...

Femeia s-a dus să caute într-un scrin, şi Purdea şi-a lărgit nodul de la cravată. Respira greu.

— Să nu mai pui cravată cu romburi, la costum în dungi, l-a sfătuit Irimescu. Merge una, obligatoriu, uni.

Purdea a început să amenințe.

— Să știți că unchiul meu este...

— Știu, mare comunist pe stil nou și de mîine o să înunde cu memorii Ministerul de Interne, despre înscenarea odioasă a poliției aservită vechiului regim. Mă lasă rece. Pînă una alta pe tine te arestez, o luăm și pe Anca la noi și diseară vor mai fi arestați atît omul care ți-a dat marfa, cît și conductorul de pe trenul internațional care a băgat-o în țară. Colegii mei de la Arad cunoșteau toată schema, dar n-aveau corpul delict. Ți-au semnalat venirea în Capitală, cu scopul de a plasa un transport. Nu eu trebuia să mă ocup de tine, a fost o întîmplare că ne-am întîlnit. Sonia ți-a purtat ghinion, nu-i așa, Ancuța ?

Anca a tăcut.

— Deci, domnule Purdea, nimeni nu ți-a făcut vreo înscenare. Eu sînt doar un polițist nevandabil, ca să zic așa. Și acum să fie liniște, că am de scris. Ancuța, ascultă sfatul meu, că mă pricep. Să te piepteni cu cărare pe mijloc, ți-ar sta mult mai bine.

După ce Irimescu a terminat toate formalitățile m-a trimis iarăși după un taxi.

Cînd am ajuns la sediu, m-a luat cu el în birou. A mai completat niște acte și le-a dat hîrtie celor doi să scrie tot ce știu în legătură cu marfa de contrabandă. Mie mi-a șoptit prietenos la un moment dat :

— Dacă mai aștepți vreo oră, te iau undeva să mîncăm de... prînz.

I-am răspuns, cuviincios, că dacă nu mai are nevoie de mine, aș prefera să ajung acasă, gîndindu-mă, cu îngrijorare, unde ar mai fi fost în stare să mă ducă. Cine știe cu cine s-ar mai fi întîlnit și ce bucluc ar putea să înceapă.

N-a insistat.

— Bine ! Hai, cărel-poteca ! Noapte bună !

Am plecat aruncînd o ultimă privire Ancăi. Avea maxilarele încleștate și fixa cu ochi tulburi coala de hîrtie din fața ei, pe care nu scrisese nici un cuvînt.

Am ieșit în stradă, cu un sac de impresii și eram dornic să dau filmul acelei zile înapoi, să revăd totul pe îndelete.

Mi-am adus aminte că n-am mîncat mai nimic toată ziua și foamea m-a făcut să iuțesc pasul.

Mama m-a așteptat cu cartofi copți. După masă, am sărutat-o lung și apăsat pe frunte și m-am vîrît în pat. Pe întuneric, ascuns în plapumă, am început să desfac în felii întîmplările zilei.

A doua zi de dimineață m-am sculat cu noaptea-n cap. Dar nu destul de devreme ca să nu găsesc pe masa din bucătărie un ou fiert, o felie de pîine unsă cu magiun și o cană de „Cicoare" fierbinte.

Ajuns la circă, am tras o șuetă lungă cu Păun. De la el am aflat că înainte de război, Radu Irimescu a fost profesor de gimnastică la un liceu bucureștean. În timpul războiului a fost ales, dintre mai mulți ofițeri, într-un serviciu special de contraspionaj.

După terminarea războiului i s-a propus, în toamna lui 1945, să lucreze în Ministerul de Interne și el a acceptat, punînd condiția să fie repartizat la poliția judiciară.

O ispravă de a lui, ca ofițer de informații din vara lui 1944, a făcut vîlvă. În acea vară, un serviciu de specialitate al armatei noastre a aflat că hitleriștii au instalat pe teritoriul unei țări vecine, aproape de hotarele românești, o rampă de lansare a cumplitelor bombe zburătoare „V". De acolo bombele trebuiau trimise să nimicească orașele noastre, ca represalii pentru întoarcerea armelor.

Ofițerul român Irimescu a primit ordinul să distrugă rampa de lansare și el și-a îndeplinit strălucit misiunea, pe care a pregătit-o inteligent, migălos și cu niște rezolvări de mare efect.

Păun nu mi-a povestit în detaliu, dar ce mi-a spus mi-a plăcut. Irimescu, cu un avion „Messerschmidt" (care cu puțin timp înainte fusese capturat de aviația noastră de vînătoare), a aterizat chiar în mijlocul militarilor nemți care asigurau serviciul la rampa de lansare. Românul purta o uniformă de ofițer superior german (Oberst) și reprezenta, chipurile, O.K.W.-ul. Un ordin semnat de feldmareșalul Wilhelm Keitel îl împuternicise — pur și simplu — să organizeze distrugerea tuturor instalațiilor

rampei de lansare (care dispunea și de unele dispozitive noi, construite în cel mai mare secret), pentru a împiedica astfel o acțiune a britanicilor. Acțiunea ar fi constat în trimiterea unui comando de parașutiști, cu misiunea să ucidă întregul efectiv al inamicului, să distrugă toate instalațiile, să demonteze și să ridice toate dispozitivele ultrasecrete, care urmau să fie transportate la Londra pe calea aerului.

Încă un amănunt la care Irimescu s-a gîndit pentru a face toată povestea verosimilă. Din buzunarul mantalei lui ieșeau, împăturite pe lungime, niște ziare, „Völkischer Beobachter" și „Das Reich", purtînd data zilei respective. Prin felul cum erau împăturite, fotografiile führerului atrăgeau atenția.

Comandantul obiectivului german a cerut să vadă și el aceste ziare proaspete, pentru că la ei presa ajungea cu întîrziere. În ambele ziare, în fotografia de pe prima pagină, Hitler, cu o figură radioasă, strîngea mîinile unui ofițer superior neamț. Acest ofițer era chiar cel aflat acum în mijlocul lor și care le aducea ordinul de distrugere a rampei de lansare.

În explicația de sub fotografie se spunea că führerul îl felicita pe Oberst Wolfgang Bosch, pentru succesele hotărîtoare obținute în pregătirea unei operațiuni cu arme ultrasecrete, cu o putere de distrugere necunoscută pînă atunci, care urmează să fie declanșată, pentru a schimba rapid și radical soarta războiului.

Ziarele, ca și fotografiile de pe primele pagini, erau bineînțeles, trucate. Dar au avut efectul pe care și-a mizat. Rampa de lansare a fost aruncată în aer chiar de păzitorii ei.

Falsul colonel Bosch a mai pretins că are ordin să-l conducă pe comandant la Berlin, unde este așteptat la raportul generalului Jodl, de la care va primi alte însărcinări. Nu mică a fost surpriza acestui comandant cînd s-a văzut dezarmat și făcut inofensiv imediat ce avionul a decolat și, mai ales, cînd a constatat că echipajul avionului, inclusiv colonelul Bosch, vorbește românește. Aeroportul pe care a aterizat „Messerschmidt"-ul la destinație, ca și persoanele care l-au luat în primire, n-au fost nici ele cele mai potrivite pentru a-i întări moralul.

Cam așa arăta, povestită incomplet și de mîntuială, una din acțiunile de senzație, realizată în alt timp, de șeful meu, Radu Irimescu.

Păun a trecut imediat la bancuri. Cică doi șmecheri care mureau de foame s-au înțeles într-o bună zi să se apuce de falsificat bani. Să facă hîrtii de două mii, că pe acestea nu le știe nimeni cum arată, că n-au fost niciodată pe piață. O să le spună la fraieri că atunci au fost puse în circulație. Zis și făcut. Fac ei prima hîrtie de două mii și, hai să încerce s-o schimbe, să vadă dacă merge. Cel mai curajos dintre ei a intrat cu hîrtia în mînă într-o băcănie. Celălalt îl aștepta afară. Nevasta băcanului, care stătea la casă, avea o faimă de femeie a dracului. Cînd era vorba de bani, îi sucea pe toate părțile, îi pipăia, îi mirosea, îi punea la bec, mă rog, o cîrcotașă fără pereche. Șmecherul care a intrat în băcănie cu bancnota se înțelesese cu asociatul să cumpere ceva de doi lei și să ceară restul. Adică, la marele risc. Cel de afară s-a dat de ceasul morții pînă cînd a ieșit din prăvălie fîrtatul lui. Acesta arăta însă ca și cum cîștigase atunci la loterie. S-au tras după colț și „fericitul" a deschis palma, în care se afla o bomboană „Negro" și un purcoi de bani. Imediat a dat drumul la vorbe : „Tată, a mers treaba, unt !" ; „Cum ?" a vrut să afle prietenul. „Taman cum am vorbit noi. Am intrat, am cerut o bomboană de doi lei și i-am întins bănuții. Zgripțuroaica s-a uitat la hîrtie ca la un zepelin care i-a căzut în supă. De cinci ori m-a întrebat ce bani sînt ăștia ? I-am zis că sînt bani nou-nouți, de la bancă, nu se vede ? Apăruți de alaltăieri. Nu zici, tinere bavarez, că mi-a dat bomboana și mi-a numărat restul la leuț ?... Doamne a noastră-i victoria. Ne facem bancheri !"... ; „Cît ți-a dat restul ?", a ținut-o pe a lui, „Toma necredinciosul". „O mie nouă sute nouăzeci și opt. Bob numărat. Uite șase bancnote a cîte trei sute de lei și două de cîte nouăzeci și trei de lei."

Am rîs pînă ce ofițerul de serviciu ne-a chemat la șef. În biroul lui Irimescu mai erau trei bărbați. Comisarul șef a făcut prezentările :

— Dumnealor sînt noii noștri colegi, detașați de la Prefectură. Domnul comisar ajutor Dobrin și domnii agenți Cornel Vianu și Mitică Buzea.

Strîngîndu-ne mîinile i-am privit în fugă pe cei trei. Dobrin era un bărbat scund, bine legat, cu părul tuns perie. Cornel Vianu era înalt şi slab, cu ochelari, cu început de chelie şi cu un aer de student timid. Mitică Buzea, un negricios, era tot înalt, cu o burticică respectabilă, cu faţa rotundă, cu gura cărnoasă şi cu un zîmbet stereotip pe figură, care părea că nu-l părăseşte niciodată.

Din senin, Irimescu s-a înfipt în mine :

— De ce eşti, dragă, îmbrăcat aşa de Doamne-ajută ? Vreau să te scot în lume astă-seară. Cum să te duc într-un local de mare lux cu hanţele astea ale tale ?

Cred că m-am făcut stacojiu.

— E costumul meu de gală, domnule comisar şef !

— Arăţi ca un pomanagiu !

Mi-a aruncat vorbele astea şi a deschis un dulap în care a început să cotrobăie. A scos o cravată de mătase pe care mi-a întins-o.

— Pune măcar asta la gît ! E cadou de la mine.

Am luat cravata, fără să mulţumesc, şi am rămas cu ea în mînă. Mi-am înghiţit, cu mare efort, nişte cuvinte rele.

Irimescu a intuit starea mea.

— Dinule, eu sînt rău de clonţ. Hai să ne împăcăm. Vino să-ţi fac un nod à la Hollywood.

Zîmbitor, mi-a ridicat gulerul cămăşii şi mi-a înnodat cravata.

— Domnilor ! a vorbit Irimescu. Aterizăm la „Văduva veselă". Îi facem o vizită de curtoazie domnului Stavros. Am o presimţire neagră că astă-seară, în salonul de sus, se joacă pocher pe cocoşei şi pe devize. Vin toţi capii de bursă neagră... Să facem şi noi distribuţia. Pe mine şi pe Dobrin ne cunoaşte patronul. Dacă intrăm noi doi, se telegrafiază sus şi se sparge gaşca. Facem aşa : Vianu se postează la uşa din spate, care dă în strada Bursei. Uşa se deschide în afară. Tragem maşina în spate, am făcut rost de o maşină, şi o lipim cu bara de uşă, să nu se poată deschide. Dinule, tu te ţii de mine, umbra mea. Buzea, la fel. Intrăm în local, eu primul. Cînd vedeţi că am luat-o pe scări şi pun piciorul în salonul de sus, apare Dinu, după un minut, pe ceas, şi raportează : „Domnule comisar şef, plutonul de gardieni a încins hora în jurul pră-

văliei..." Am eu o schemă în cap, o mai pritocesc și v-o spun. În orice caz, Dobrin, dumneata cazi pe patron. Nu-i dai timp nici să clipească. Dacă Stavros apucă să facă vreun semn, am buclarisit-o ! Am trimis acolo, înainte, o duduiță frumoasă și un domn distins, prietenii mei, care să studieze terenul pînă la venirea noastră și cînd mă zăresc, dacă e cazul, să-mi dea ultimul buletin de știri. Deocamdată, cam atît. Vorbă multă, sărăcia omului. Tu rămîi aici..Păun, de gardă. Dacă e nevoie, știi unde sîntem, te chemăm cu ajutoare. La mașină, băieți, că nu vă mai duc pe jos, să transpirați și să-mi răciți.

Irimescu s-a instalat la volan, eu lîngă el, în față, cei-lalți trei, în spate.

Costumul comisarului șef degaja un discret miros de „Mouson-Lavendel" și aburul respirației lui păstra aroma de „Savon-dentifrice Kalodont".

(Acestor produse cosmetice le-am învățat întîi mirosul și pe urmă denumirile.)

L-am întrebat pe șef ce s-a întîmplat cu Toni Purdea și el a țistuit din buze.

— Îl expediez la Arad cu viteză maximă și cu toate corpurile delicte. Îl așteaptă poliția de acolo cu brațele deschise... Nu spun că, la arest, individul și-a descoperit vocația artistică. Modelează căișori din miez de pîine, pe care călăresc femei despletite, cu forme prelungi. Căișorii îi înmoaie în zațul negru de „Frank-cafea", ca să se deosebească la culoare de amazoane. Statuetele acestea le vinde pe țigări. S-a acomodat urgent, nu e prima oară cînd e cazat în beciul poliției... Cred că este un tip optimist, adept al devizei : „Viața merge înainte !"

— M-am gîndit odată, a vorbit Dobrin din spate, că e un destin urît și tragic să rămîi în memoria semenilor numai prin răul pe care-l faci. Nu știu dacă ei, infractorii, își dau seama că...

— Amărîți, dar o duc bine ! l-a întrerupt Buzea. Nu ca mine, care mă fluieră vîntul prin buzunare...

— Lasă, Buzea, l-a consolat Irimescu. A noastră este împărăția cerurilor. Deși nu cred să primească polițiști în rai...

Comisarul șef s-a uitat la ceas și a luat-o pe „11 Iunie".

— Nu mergem „La văduva veselă“ ? a întrebat Buzea, nervos.

— E prea devreme şi m-am gîndit să dăm întîi o raită pe la „Texana“. Am auzit că se adună nişte gealaţi suspecţi pe acolo care nu ştiu ce tot moşmondesc. Mai bine să aflăm din timp decît să ne doară capul un trimestru, după nu ştiu care mare lovitură. E bine să ne vadă, din cînd în cînd, prin bîrlogul lor, să-i speriem. Pot crede că sîntem avertizaţi şi stăm cu ochii pe ei...

Irimescu a tăcut şi a oprit maşina lîngă un părculeţ. Printre copaci se zărea o firmă luminoasă pe care scria „Texana“. Deasupra ei era desenat cu becuri colorate conturul unei pălării de *cowboy*.

La intrare, patru găligani, în uniforme de şerifi, conduceau muşterii în local şi îi predau şefului de sală.

Cum ne-a văzut pe noi, şeful de sală s-a schimbat la faţă. Irimescu, numai miere, l-a întrebat dacă e bucuros de oaspeţi ?

Omul a dat din cap fistîcit şi ne-a arătat o masă. Comisarul şef l-a asigurat că nu stăm, sîntem doar în trecere. L-a eliberat cu un semn care vroia să însemne că se poate ocupa de treburile lui. A făcut semnul pornind spre bar şi noi ne-am luat după el. Ne-am instalat pe scaunele înalte, pivotante şi am clătinat cu toţii din cap cînd barmanul ne-a oferit de băut.

— Sînteţi pocăiţi ? s-a obrăznicit barmanul.

— Sîntem gabori ! l-a lămurit, amabil, Irimescu.

Restaurantul avea tavanul foarte jos şi era luminat cu becuri gălbui, montate în felinare de căruţă.

O notă veselă dădeau feţele de masă, fiecare de altă culoare. Sala dreptunghiulară părea un plic mare pe care cineva a lipit, jucîndu-se, timbre colorate.

Serviciile de masă erau compuse din farfurii şi căni de tablă din aluminiu. În loc de cuţite se foloseau bricege cu lama îndoită. Chelnerii purtau costume de *cowboy*. Femeile şi bărbaţii din local — clientela — purtau pe cap pălării americăneşti, oferite gratuit la garderobă.

Părea că la mese stau fete şi flăcăi din Vestul sălbatic. Totul ca într-o operetă dubioasă.

Altminteri, lume elegantă, bine dispusă, băuturi fine, şampanie gîrlă, băută din căni de aluminiu şi la preţuri care te îngheţau.

Dobrin mi-a suflat la ureche :

— Ăştia n-au griji. Ies din cîrciumă o dată cu ziarele, căpiaţi de băutură şi se miră, probabil, cînd se întîlnesc cu gloata care pleacă la slujbă : „Ia uite, frate, cîtă lume iese de la chiolhanuri în zori !“

De la o masă, o roşcată cu breton i-a zîmbit lui Irimescu. El a schiţat un semn de salut, a trecut cu privirea peste ea şi a început să-i studieze pe cei din local, om cu om, parcă-i fotografia pe rînd.

— E aşa de mişto roşcata, că ai vrea să fii albină şi s-o înţepi..., a comentat Buzea, grobian.

— Domnilor, s-a auzit în surdină vocea lui Irimescu. Plecăm. Dar mai înainte să lăsăm nişte invitaţii, pentru mîine, la noi, la poliţie. Sînt cîţiva indivizi prin sală pe care trebuie să-i mai întrebăm de sănătate, să aflăm, dacă se poate, de unde vin miuţele pe care le topesc aici. Îi poftim să ne viziteze pe la ora şapte, să-i văd cu ochişorii cîrpiţi. Dobrin, dumneata te duci la namila cu părul alb, de la masa de lîngă perete. Vianu, tu invită-l pe blondul mustăcios care cumpără acuma flori de la ţigancă. Buzea, tu du-te la beţivii ăia doi care se ţin pe după umeri. Mi-i chemi pe amîndoi... Dinule, faci şi tu un drum pînă la tipul care fumează trabuc, a patra masă, acolo la stînga. Spune-i că mi-e dor de el şi vreau să-l văd mîine dis-de-dimineaţă. În linişte, băieţi. Eu mă duc să schimb o vorbă cu patronul şi ne întîlnim la maşină.

M-am îndreptat spre tipul care pufăia din trabuc, i-am spus bună seara şi l-am anunţat că a doua zi, la şapte dimineaţa, îl aşteaptă comisarul şef Irimescu, la circă. Dumnealui mi-a suflat un fum în ochi şi m-a informat că la ora aceea nu se dă jos din pat decît cu mandat de aducere. N-am ştiut cum să-l conving. Am mai spus : „Vă salut !“ şi am plecat.

M-am dus la maşină, au sosit şi ceilalţi. Ultimul a ajuns Irimescu şi eu m-am grăbit să-l informez de răspunsul individului. Fără o vorbă, comisarul şef s-a întors în local.

După cîteva minute a fost în maşină. A spus, ca să auzim cu toţii :

— Domnul Vidraşcu, la care l-am trimis pe Dinu, este un remizier de bursă, escroc. Îi e greu să se scoale de dimineaţă. Nu poate să vină la şapte. Vine la cinci...

Am pornit spre „Văduva veselă". Acolo, după ce a oprit motorul, a stins luminile şi a mai supt cîteva fumuri din ţigară, şeful a recapitulat cu noi planul de acţiune :

— Va să zică, mai întîi blocăm uşa din spate cu maşina. Rămîne de pază lîngă maşină Vianu. Dinule, m-am gîndit că pe tine nu te cunoaşte nimeni de-ai casei. Intri primul. Prin uşa aia mare, luminată. Dai într-un hol şi, în dreapta, e garderobă. După garderobă, tot în dreapta se face un culoar. Din culoar, ajungi la o intrare cu arcade. Acolo îşi face veacul Topală, cîinele de pază al patronului. Ai să-l recunoşti. Este mare, are o faţă ca de tuci şi ochi albicioşi. E aşa de urît, că, dacă-l mănîncă lupul, îl varsă. Întotdeauna poartă un frac verde. Te uiţi de formă, prin preajmă, ca şi cum ai căuta pe cineva. Cînd te reperează, te duci la el şi-l întrebi de unde poţi da un telefon... Trebuie neapărat să-l faci să se întoarcă spre tine şi să piardă din ochi, măcar o secundă, culoarul. Să te plasezi între el şi perete — acolo, pe undeva, e o sonerie. E la mintea cocoşului că dacă o atinge ne strică toată combinaţia. N-o să aibă timp, că în secunda cînd va sta întors spre tine ţîşneşte prin culoar Buzea şi îi propteşte ţeava pistolului în burticică.

Tu, frate Buzea, îl scoţi pe Topală în stradă, îl duci la maşină şi îl predai lui Vianu. Urangutanul nu îndrăzneşte să poarte armă, dar, decît să-ţi dea ăsta o palmă, mai bine te loveşte tramvaiul 16 în oră de aglomeraţie. Trebuie luat scurt. O dată scos din joc Topală, tu, Dinule, intri în restaurant şi traversezi salonul principal, spre scara din fund. Încet, te faci că te uiţi după o cunoştinţă... Dobrin, cum l-ai văzut pe Buzea ieşind cu gorila pe uşă, intri. Te duci întins la patron şi îi spui că facem un control poliţienesc. Nu-l slăbeşti din ochi... Eu mă duc, trap săltat, direct spre salonul de sus. Le ştiu semnalul, ştiu cum trebuie ciocănit la uşă. Buzea, după ce-l predai pe Topală lui Vianu, vii şi tu sus. Dinu o să fie cu mine.

Domnule Dobrin, te rog controlează, la sînge, casa de bani a pungaşului... Am terminat. Pe cai !...

Irimescu a tras maşina la uşa din spate a localului şi a blocat-o. Am coborît cu toţii. Vianu a rămas lîngă maşină.

Pe mine şi pe Buzea, Irimescu ne-a expediat cu o mişcare a mîinii. Am plecat, urmat la doi paşi de Buzea. Îmi cam bătea inima, de ce să mint. O simţeam galopînd în coşul pieptului şi mi se uscase gura. Am apăsat clanţa de la uşa de intrare, cu o mînă îngheţată.

Am ajuns uşor la culoarul despre care mi s-a vorbit, l-am străbătut şi m-am pomenit în faţa arcadelor, unde veghea Topală. A avut dreptate şeful. Nu arăta prea simpatic. Ba chiar m-am gîndit la maică-sa, care, pesemne, cînd l-a adus pe lume şi a văzut ce-a făcut, trebuie să se fi speriat îngrozitor.

M-am fîţîit un pic pe sub privirile lui curioase, am vrut să-l depăşesc, m-am răzgîndit, m-am întors şi am rămas în spatele lui, aproape lipit de perete. Cînd s-a răsucit după mine să vadă ce mă tot agit de colo-colo, l-am întrebat, cu o gheară în gît, de unde pot da un telefon. Pe sub braţul pe care l-a ridicat să-mi arate în ce direcţie e telefonul, l-am zărit pe Buzea venind în goană. Tropăia ca un dinozaur şi Topală s-a întors rapid. Buzea s-a repezit cu capul înainte, zdrahonul a întins o mînă, să-l oprească, şi cu cealaltă căuta ceva pe perete, pe lîngă mine. A urmat o busculadă scurtă, am fost strivit de perete, apoi îmbrîncit, am căzut în genunchi şi mai mult am simţit decît am văzut o mînă care pipăia peretele, căutînd, desigur, soneria aceea de alarmă. Am lovit cu toată puterea şi am auzit un geamăt de durere. Am reuşit să mă ridic în picioare. Topală îl zgîlţîia pe Buzea. I-am sărit gorilei în cîrcă. S-a scuturat să mă arunce, dar mi-am încolăcit braţele pe după gîtul lui. În încleştare, Buzea a zbierat în urechea brutei : „Urîtule, dacă nu ridici mîinile, număr pînă la trei în gînd şi trag ! Aşa să am parte de mama !“ Am simţit colosul de sub mine destinzîndu-se. A început să ridice braţele şi mi-a dat drumul la pămînt. Mi-am netezit hainele cu palma, scuturîndu-le de var. Am tras cu ochiul în jur şi n-am văzut pe nimeni care

să fi asistat la încăierare. Buzea îl împingea, uşor, pe Topală spre ieşire.

Ţinuta mea nu era prea elegantă, dar mi-am făcut curaj şi am păşit pe sub arcade, am traversat un hol şi am nimerit într-un salon imens, luminat cu veioze verzi, aşezate pe mese. Predomina culoarea verde. Covoarele, tapetul de mătase, draperiile grele de pluş, plantele exotice, plasate ici şi colo, aveau această culoare. Cît mi-am putut da seama dintr-o privire, la mese serveau fete tinere, toate frumoase. Aveau rochiţe din satin verde, foarte scurte — o expoziţie de picioare superbe ! Ciorapii erau negri, prinşi cu jartiere verzi, o împletitură de frunzuliţe din mătase verde, ca nişte cununi de laur. Pe cap purtau cîte o tocă verde, cu voaletă scurtă, neagră, care le umbrea faţa. Vezi, Doamne, astea erau „Văduvele vesele".

N-am avut prea multă vreme să casc ochii, fiindcă în întîmpinarea mea a venit un domn cărunt, îmbrăcat într-un smoking, tot verde, fără o cută. Parcă era făcut din sticlă netedă şi dacă-l atingeai, din întîmplare, te-ai fi aşteptat să facă „cling !" În salon nu era zgomot, plutea doar un zumzet, ca de albine, ascultat cu urechea lipită de peretele stupului.

Bărbatul cărunt care mi-a tăiat calea m-a întrebat dacă am masă rezervată ? N-am apucat să-i răspund. În spatele lui a apărut Dobrin, spunîndu-i : „Vă căutam, domnule Stavros."

Stavros s-a întors spre Dobrin şi eu am pornit mai departe spre scara din fund, pe care o ghiceam mascată de nişte mari draperii verzi. Pe lîngă mine a trecut, strecurîndu-se ca un ţipar, Irimescu. M-am ţinut după el, am urcat scara în urma lui. În faţa uşii din capătul scării, înaltă, cu două canaturi, s-a oprit şi a bătut în ea de mai multe ori, într-un anume fel. Uşa s-a întredeschis, el a împins-o brusc cu piciorul şi a intrat cu revolverul în mînă. I-am auzit vocea puternică, tunătoare :

— Poliţia ! Toată lumea cu mîinile pe masă !

Am ajuns şi eu în spatele lui. În acest salon, la o masă lungă erau aşezaţi nişte domni foarte eleganţi, adunaţi parcă la un consiliu de administraţie al unei mari societăţi bancare. Cam o duzină de bărbaţi. Pe masă, cupe de şampanie, ţigări, scrumiere. Bani nu, nici cărţi de joc.

Şeful meu mi-a vorbit peste umăr :

— Închide uşa, ridică-i pe rînd în picioare şi percheziţionează-i !...

I-am avertizat, îngîmfat, pe cei din salon ;

— Să nu facă cineva o mişcare în plus, că sînt nervos. Trebuie să vă mai spun că toată şandramaua geme de sticleţi ! O.K. ?...

Am fost mîndru de această replică şi de tonul meu, în schimb nu ştiam prea bine cum să fac percheziţiile pe care mi le ordonase Irimescu. M-am apropiat de un bărbat sfrijit din capul mesei, care s-a ridicat în picioare, şi am început să-i pipăi hainele, cum am văzut că fac, în filme, poliţiştii americani.

Comisarul şef m-a oprit.

— Caută-i în buzunare şi pune totul pe masă. Dumnealor nu poartă arme, aici e lume bună, *high life*.

S-a deschis uşa şi în salon a intrat gîfîind Buzea.

Irimescu l-a pus şi pe el la treabă.

— Percheziţie corporală la toţi ! Urgent !

Eu lucram pe o latură a mesei, Buzea pe cealaltă. Mai îndemînatic ca mine, a sfîrşit mai repede cu ai lui şi a venit pe partea mea.

Cînd am terminat de scotocit hainele ultimului om, pe masa lungă se aflau acte, chei, batiste, stilouri, brichete, agende şi portvizite, fără bani în ele.

În timpul acestor percheziţii, Buzea se folosea, cu mare efort, de mîna dreaptă, apoi a încercat să se descurce numai cu stînga. Şeful nostru a vrut să ştie.

— Eşti rănit, colega ?... Dacă te-a atacat cineva, spune. Lămurim aici, la faţa locului !...

— Nu, domnule comisar şef, a negat Buzea. M-am lovit, e un fleac. De altfel am terminat. Recolta e pe masă...

Ştergînd cu o privire ironică grămăjoarele de obiecte de pe masă, Irimescu a comentat :

— Minunea minunilor ! O reuniune sobră, de domni exemplari. O cupă de şampanie, o ţigară fină, o şuetă agreabilă. Nu-i aşa ?

Un bărbat îndesat, cu o figură de buldog, dinspre un capăt al mesei, a început să-şi bage, calm, în buzunare, obiectele din faţa sa. I s-a adresat tăios lui Irimescu :

— Gata, comisare ! Păstrează-ţi ironiile căznite pentru troglodiţii dumitale. Ajunge ! Aţi făcut o descindere, aţi dat-o în bară, acum, luaţi-vă tălpăşiţa. Ieşirea e în spatele dumitale...

Irimescu l-a înfruntat suspect de liniştit :

— Un moment, domnule Gorun. Aşa vă numiţi, dacă nu mă înşel. Fost inspector în Garda Financiară, mazilit pentru repetate luări de mită şi trafic de influenţă...

— Destul ! Cînd am să apreciez că e momentul, am să te angajez biograful meu. Valea !...

— Încă puţin. Poate mă lămuriţi dumneavoastră, ca mai isteţ : cum se face că nici unul dintre domnii aici de faţă, n-au la ei nici o leţcaie.

— Nu e nimeni obligat să umble cu bani la el. La revedere, băieţi...

— Domnule Gorun, vom pleca atunci cînd vom aprecia noi că ne-am încheiat misiunea.

Gorun s-a apropiat ameninţător de comisar ; eu cu Buzea am ridicat capetele, cu o expresie întrebătoare pe figuri. Irimescu ne-a făcut semn din ochi, să stăm liniştiţi.

Gorun s-a oprit în faţa şefului nostru şi l-a apucat de piept.

— V-aţi încheiat misiunea voastră penibilă. Căraţi-vă, ca să nu vă scot eu în brînci !

Sucindu-l, a încercat să-l întoarcă pe Irimescu cu spatele şi să-l împingă spre uşă. A greşit. O fracţiune de secundă mi s-a părut că Irimescu se supune, a făcut o jumătate de piruetă şi cînd a revenit cu faţa i-a plasat lui Gorun o lovitură cum n-am mai văzut nici la Joe Louis.

Din forţa loviturii Gorun a aterizat pe masă, ca un sac de cîlţi. Izbindu-se de tăblie, pe lîngă sunetul sec al lemnului, s-a auzit un zornăit.

— Zurgălăi, a constatat, vesel, comisarul şef. Staţi cuminţei, că abia m-am încălzit.

Ne-a făcut un semn, mie şi lui Buzea.

— Demontăm masa asta în bucăţi. Luaţi-l jos pe domnul Gorun şi rezemaţi-l de un perete, să doarmă mai comod.

Şeful s-a întors spre mine.

— Dinule, să vină aici Dobrin cu patronul.

Am deschis ușa și am fugit pe scări, căutînd pe cineva, pe care să-l întreb unde se află camera de lucru a patronului. Într-un colț, un burlos cu chelie, aproape înfășurat în draperii, înghesuise o „văduvioară“ cu voaletă și îi umbla pe sub fusta scurtă. M-am oferit imediat :

— Dommișoară, continui eu ce a început dumnealui, dacă îmi spuneți unde îl pot găsi pe patron.

Fata a scos limba la mine.

N-aveam timp, am plecat mai departe și am acostat un chelner, care mi-a spus că îl găsesc pe patron după ușa încadrată de doi ficuși uriași.

Prin ușa aceea am pătruns într-o cameră unde Dobrin, asistat de un bărbat, de o femeie și de patron, copia pe o coală de hîrtie seria unor bancnote, răvășite pe o tavă. Tava stătea lîngă un ventilator impozant, fixat pe un postament înalt, masiv. Paletele ventilatorului se mișcau încet, bancnotele de pe masă foșneau și parcă voiau să se ridice pentru zbor.

Dobrin a zis să comunic că vor veni imediat. Am alergat înapoi pe scări. N-am mai întîlnit-o pe fata care a scos limba la mine, dar asta nu m-a împiedicat să-mi făuresc unele planuri de viitor, la care am asociat-o.

Ce am văzut reintrînd în salon m-a lăsat mut.

Domnii aceia eleganți stăteau cuminți pe scaune și Irimescu se juca cu un ornament de la rama mesei. Cînd îl mișca, pe lateral se deschidea în mijlocul mesei un fel de șanț lung cît masa și lat de vreo douăzeci de centimetri.

În această deschizătură sclipea un morman de monezi de aur, bancnote românești și străine, pachete desfăcute cu cărți de joc.

Irimescu manevra ornamentul care se dovedise de fapt o manetă pentru acționarea plăcii longitudinale, care acoperea ascunzătoarea.

Buzea era tot un zîmbet. Văzîndu-mă cum mă minunez, comisarul șef s-a rățoit la mine :

— Vine Dobrin sau nu vine ?... Să-i arăt comoara lui Ali-Baba...

— Vine imediat, domne şef, l-am asigurat fără să-mi dezlipesc ochii de pe mica avere din pînteculul lunguieţ al mesei.

A venit Dobrin şi l-a adus cu el pe Stavros.

În faţa spectacolului din salon, patronul s-a sprijinit de perete. Dobrin i-a făcut cu ochiul, ghiduş, comisarului şef, care nu înceta să se joace cu dispozitivul secret al mesei. .

Buzea a fost trimis să aducă martori. Între timp, fostul inspector financiar a început să-şi revină în simţiri. L-am ajutat să se aşeze pe un scaun, a întins mîna după o cupă de şampanie şi a luat o gură, strîmbîndu-se.

A urmat o operaţiune plictisitoare, de numărare a banilor, de întocmire a unui interminabil proces-verbal, în mai multe exemplare, pe care le-am semnat toţi cei prezenţi.

În final, eu am avut cea mai multă treabă. A trebuit să fac vreo şase drumuri pînă la circă şi înapoi. Îmi luasem, între timp, carnetul de conducere auto. Întîi i-am cărat pe Vianu, pe Topală şi pe doi dintre jucătorii clandestini. I-am luat apoi pe Buzea şi pe alţi trei clienţi. Şi tot aşa. Ultimii au fost Irimescu, Dobrin, patronul şi „marfa".

La sediu au fost împrăştiaţi în mai multe birouri şi au fost chemaţi cîţiva gardieni să-i păzească, sub supravegherea lui Cornel Vianu.

Pe Dobrin, pe Buzea şi pe mine şeful ne-a chemat în biroul lui.

L-a întrebat cu nerăbdare pe comisarul ajutor.

— Ce-ai găsit în seiful lui Stavros ?

— În seif, nimic, a răspuns Dobrin cu un zîmbet şmecher. Dar am găsit ceva în suportul ventilatorului de pe birou. Bani mulţi, bancnote !

— Cum ţi-a dat prin minte să-i demontezi ventilatorul ?

— Nu mă ştiţi tipicar ? I-aş fi demontat şi plombele din gură.

— Ceva ţi s-a părut suspect...

— Da ! După ce am terminat de controlat seiful, Stavros s-a înviorat. I-am verificat în continuare biroul, obiect cu obiect. Grecul m-a ajutat. Lua fiecare lucru în

mînă, îl sucea pe toate părţile, mi-l arăta. De un singur obiect nu s-a atins, de ventilator. Am ajuns şi la el. Nu aveam nici o bănuială. L-am pornit, l-am oprit, l-am ridicat şi m-am uitat la capacul postamentului. Şuruburile care îl fixau aveau nişte zgîrieturi de şurubelniţă aproape insesizabile. Stavros tocmai îmi spunea că ventilatorul are patru viteze, culisează pe o traiectorie semicirculară, marfă prima „A.E.G.", care merge de cinci ani şi o să mai meargă probabil zece, fără probleme.

L-am întrebat dacă nu s-a stricat niciodată. Aici a greşit el, a zis că nu şi am intrat la idei. Cine a desfăcut şuruburile postamentului şi de ce ?

— Tu trebuia să te faci inginer, a glumit Irimescu.

— M-am gîndit ca, la bătrîneţe, să-mi deschid o ceasornicărie, s-a destăinuit Dobrin, cu un oftat comic... Şefu', dar pînă atunci trebuie să vă spun că am găsit bani mulţi şi nu văd motivele pentru care grecul îi ţinea ascunşi. E negustor, poate să aibă bani, putea să ne mintă că nu sînt toţi ai lui, că s-a împrumutat, mă rog, orice alte aiureli. El n-a ascuns banii fiindcă nu-i putea justifica. Este posibil să-i fi pus la învechire pentru un timp. Pînă cînd seriile lor n-au să mai fie urmărite. Sau, a doua variantă, sînt bani falşi.

Irimescu a arătat o îndoială :

— Personal, nu-l văd pe Stavros încurcîndu-se cu bani falşi. Făcînd trampa cu falsificatorii sau cu intermediarii lor !...

— Nu ! a admis şi Dobrin. De altfel o să fie uşor să stabilim dacă bancnotele sînt false. Însă, păstrînd prima ipoteză, că banii provin din furt, este posibil ca grecul să-i fi cumpărat mai ieftin. Se cunoaşte metoda, adăugă Dobrin, întorcîndu-se către mine : hoţul pierde nişte procente, dar n-aşteaptă cu nemiluita pînă să se bucure de ei. Cumpărătorul, dacă are chimirul plin, îşi poate permite să aştepte. Şi, să recunoaştem, Stavros nu este deloc în situaţia să n-aibă din ce trăi. El poate repune banii în circuit şi după doi-trei ani, cînd nu se mai interesează nimeni de seriile lor.

— Îmi place cum mă instruieşti, s-a enervat Irimescu.

Dobrin l-a împăcat pe loc :

— Repet ce-am învăţat de la şefii mei. Mă gîndesc şi la furtul acela mare de la „Solarex“. Mîine putem confrunta seriile. O parte se ştiu...

Comisarul şef şi-a frecat mîinile rîzînd.

— Domnule Dobrin, s-au întîlnit astă-seară, aici, cei mai buni poliţişti din Bucureşti, eu şi dumneata.

— Ei, nici aşa ! Furtul de la „Solarex“ a rămas cu autori neidentificaţi şi poate pornim de la bani în direcţia făptaşi !

— Aşa o să facem, a promis Irimescu, dar acum am alt cui...

A venit în dreapta mea.

— Ia zi, Dinule, cum s-a întîmplat că Topală a avut timp să apese pe soneria de alarmă. De sunat a sunat, altfel n-aveau de ce să plaseze jucătorii banii şi cărţile în ascunzătoare. I-am descoperit printr-o întîmplare şi nu-mi plac întîmplările neprevăzute.

— Domnule comisar şef, am început eu, nesigur. Am făcut exact cum m-aţi învăţat... N-am ieşit din cuvîntul dumneavoastră. M-am strecurat în spatele lui Topală şi l-am întrebat de unde pot să dau un telefon. El s-a întors, spre mine, să-mi arate. Atunci s-a repezit domnul Buzea. Dacă l-a auzit alergînd, m-a lăsat baltă pe mine şi s-a răsucit spre domnul agent. Pe mine m-a lipit, cu o mînă, de perete.

— Eu cred, a intervenit Buzea împăciuitor, că, strivindu-l pe băiat de perete, fără să vrea o fi atins soneria. L-a izbit tare de zid, am văzut şi eu...

— Staţi un pic ! Cum adică l-a auzit pe Buzea alergînd ? Pe culoarul ăla e o mochetă groasă cît bureţii de baie. Ce, Buzea venea călare ?...

— L-a auzit, cum l-am auzit şi eu, am răspuns înfierbîntîndu-mă. Domnul Buzea s-a repezit la urangutan, s-au luptat, m-am atîrnat şi eu de gîtul fiarei, pe la spate, pînă ce, pierzîndu-mi echilibrul, am căzut în genunchi. Atunci cred că s-a sunat. Am simţit o mînă care pipăia peretele, care umbla după sonerie. Am lovit cît am putut eu de tare. Tîrziu, am văzut degetele mîinii cum se desprindeau de butonul soneriei. M-am ridicat şi am sărit în ajutorul domnului Buzea. Cînd l-a ameninţat că-l împuşcă, tipul s-a astîmpărat şi a început să ridice mîi-

nile. L-a scos afară și restul știți. Atît m-am priceput, atît am făcut. Eu nu știu să mă bat, să...

— Domn' șef, a intrat Buzea peste mine. Eu cînd am văzut că...

— Tăceți ! s-a răstit la noi Irimescu. Cum era mîna pe care ai văzut-o ?

Întrebarea era pentru mine. Am răspuns evaziv :

— O mînă ca toate mîinile.

— Da, a consimțit șeful. Numai că mîna lui Topală e mare cît un capac de closet. Și mîneca lui era verde. Brațul în care ai lovit tu, avea o mînecă verde ?

În clipa aceea am simțit ce răspundere îmi asum prin afirmația așteptată de la mine. M-am pierdut și, de emoție, am uitat, efectiv cum arăta brațul în care am lovit. Am tăcut, apoi am realizat că tăcerea mea poate fi interpretată și am scăpat un „nu știu !"

Irimescu s-a așezat pe un scaun. Rareori l-am văzut așa posomorît. A vorbit fără să se uite la vreunul dintre noi :

— Am citit undeva că după bătălii Vlad Țepeș poruncea tragerea în țeapă și a propriilor oșteni răniți în spate. Însemna că ei au fost răniți după ce au întors spatele dușmanului, adică în timp ce fugeau ca niște lași. Îi trăgea în țeapă ca pe tîlhari... Eu ce să-ți fac ție ?... Știi, Buzea, cînd s-a pus problema dacă să mai rămîi în poliție, Dobrin a insistat să te luăm în echipa asta pe care am format-o acum, că ești tînăr, că ai fost sărăntoc, că îți dai silința, că... pe dracu' ghem. Dobrin te-a judecat după el. Și acum ce văd ? Că tu nu ești laș, Buzea. Tu ești trădător. Un trădător mizer, ratat și în trădare.

Într-adevăr, Buzea arăta jalnic. A început să zică ceva :

— Domnule comisar șef, vă asigur că eu...

Irimescu nu l-a lăsat.

— Eu te asigur, nenorocitule, că dacă te pun să-ți ridici manșeta, ai încheietura umflată de la lovitura lui Dinu... Am să te învăț ce ai de făcut acum. Iei toc și hîrtie și scrii tot ce te leagă de Stavros, cine te-a mînjit prima oară, tot, așa cum se spovedesc infractorii. Să n-ai prea multe omisiuni, ca să nu fie nevoie să cercetez eu. Mîine dimineață, cu declarația asta în mînă, te prezinți la

raportul chestorului Hîncu. Pe mine să mă eviţi, eu nu mai vreau să te văd niciodată. Noapte bună, Buzea.

S-a ridicat să iasă din birou. Eram în drumul lui, cu ochii aţintiţi în pămînt. Mi-a ridicat capul, apucîndu-mă de bărbie.

— Sper că pentru tine a fost cel mai distractiv. Du-te acasă şi culcă-te. Scuze pentru deranj şi, pe mîine !... Pe dumneata, Dobrin, te rog să vii cu mine.

A ieşit trîntind uşa. În urma lui am îngînat un „să trăiţi“, abia auzit.

Se făcuse dimineaţă. Ceasul electric, fixat pe perete, înghiţea spasmodic bucăţelele de timp.

M-am trezit bolnav de somn a doua zi, către prînz. Cînd cutiuţa de gînduri a început să intre în ritmul normal de funcţionare, am înţeles că sînt nemulţumit grav. Nu prea îmi mai trebuiau mie nici poliţie, nici comisari, nici bandiţi, nici „văduve vesele“. Eu îmi doream o viaţă normală, să-mi văd de sărăcia mea şi să trăiesc omeneşte. N-am eu talent să mă iau la trîntă cu tot felul de borfaşi, nu-mi convenea să rămîn, toată viaţa, în ochii lui Buzea, un turnător...

Pe la douăsprezece eram la circă. Sus, pe culoar, m-am întîlnit, nas în nas, cu Dobrin. N-am apucat să articulez vreun cuvînt, m-a luat el în primire.:

— Bună dimineaţa, căciulă ! Tocmai întreba şefu' dacă nu cumva te-ai anemiat din cauza eforturilor de azi-noapte ?

Mamă, cu ce drag l-aş fi înjurat şi pe glumeţul ăsta de Dobrin. Aici la poliţie, toţi sînt mari, în afară de mine. Pînă şi hoţii !

— Ai picat la ţanc, a continuat domnul comisar ajutor. Tocmai am venit de la bancă şi de la tipografie. Am cerut experţilor băncii să verifice ipoteza falsului. La tipografie, omul căruia i-am arătat bancnotele a fost cel mai bun zincograf pe care l-a avut tiparul românesc. A lucrat, cîndva, chiar la secţia de clişee pentru tipărirea banilor, se pricepe ca nimeni altul. Şi el a spus că bancnotele sînt autentice.

Acum, hai cu mine la magazinul „Cehoslovaca“, e ordin ! Acolo mi-a cerut să-l însoţesc înăuntru şi m-a plimbat pe lîngă suporturile cu costume.

— Dacă ar fi să alegi un costum, pe gustul tău, pe care l-ai alege ? m-a încercat el.

Am pus mîna pe unul în carouri.

— Nu ! s-a arătat el împotrivă. Tu ai nevoie de un costum care să meargă toată ziua şi în mai multe anotimpuri...

— Un trening adică ! Şi nu înţeleg de ce îmi trebuie mie ?

— Păi, se vede cu ochiul liber că îţi trebuie.

— Am impresia că...

— Stai blînd ! Eu cu Irimescu, mai corect spus, Irimescu şi cu mine ne-am înţeles să-ţi cumpărăm un costum cu care să faci faţă... Nu sări în sus, că nu ne facem pomană cu tine. Îţi avansăm banii şi după aceea ni-i dai înapoi, în rate, la chenzină.

— Vă mulţumesc, e înălţător ce vreţi să faceţi, dar mă simt foarte bine în hainele mele. Nevoie de altele mai bune n-o să am. Nu prea cred că am să mai ies cu dumneavoastră în... lume. Chiar astăzi vreau să-i spun domnului Irimescu că eu îmi caut alt stăpîn. M-am cam lămurit cum e la poliţie...

Dobrin a fost mai puţin surprins decît mă aşteptam.

— Aşa să faci ! Deocamdată însă iei costumul ăsta, uite ăsta gri, te duci la cabină, îl îmbraci şi eu îţi spun cum îţi stă. Pe urmă, cînd ai să te spovedeşti lui Irimescu, să nu uiţi să-l întrebi şi ce cravată merge la costum. E cel mai mare specialist în viaţă. Hai, copăcel !

Cu un sentiment de umilinţă, cu lehamite, am luat costumul ăla nenorocit şi m-am dus în cabină.

Dobrin m-a examinat cu atenţie, din uşă, şi a decis că merge. Mai trebuiau lungiţi puţin pantalonii, mînecile, iar haina, îngustată în talie. Am lăsat acolo costumul, după ce un meşter a făcut nişte semne cu creta pe el.

Dobrin a plătit şi chitanţa a rămas la mine. Am mototolit-o ţîfnos şi am îndesat-o neglijent într-un buzunar.

Pe drumul de întoarcere am făcut popas de-o bere la „Gambrinus“, unde m-a invitat Dobrin. La masă a încercat şi a reuşit să-mi schimbe dispoziţia cu o povestioară nostimă.

— L-ai cunoscut pe Cornel Vianu, mi-a spus el. Băiatul ăsta, cu mutra lui de om neajutorat, de student sărac, a reuşit să salte o mireasă, chiar din curtea unui oficiu de stare civilă, datorită unui costum nou-nouţ, pe care tocmai îl îmbrăcase. Vianu se ducea uneori la oficiul stării civile din curtea primăriei de sector, cum se duc alţii la cinematograf sau în Cişmigiu. Să se destindă, să privească, să studieze oamenii. Îl interesau figurile morcovite ale mirilor, zîmbetele acre de invidie ale prietenilor miresei, privirile aprobatoare — sau nu — ale prietenilor mirelui, obrajii înlăcrimaţi de fericire — sau nu — ai părinţilor, stereotipia formulelor de fericire: „Casă de piatră", „Noroc cu carul", „Cîte pene pe cocoş, atîţia copii frumoşi" etc.

Era un mare spectacol uman pe care el îl savura cu delicii ascunse. Pentru aceasta colegul nostru îşi alegea cu pedanterie ţinuta. Se considera oaspete al bucuriei omeneşti şi înţelegea să aibă în această împrejurare solemnă o ţinută impecabilă.

În ziua despre care povestim, Cornel a fost deranjat din contemplarea nuntaşilor de un cunoscut, întîlnit acolo întîmplător, care l-a atras în mijlocul unui grup vesel şi l-a prezentat stupid : „Fraţilor, el e marele Vianu, tatăl burlacilor contemporani, foşti şi viitori."

Cornel a strîns cîteva mîini, fără să vadă deslușit chipurile celor cărora le aparţineau. O singură tînără l-a privit cu mult interes în momentul cînd şi-a abandonat mîna micuţă în palma lui. A strîns delicat degetele fetei şi ele au tremurat ca de o primejdie. Fata şi-a rostit numele, o chema : Pusi !

Deodată, grupul în care se aflau s-a precipitat spre poartă, în întîmpinarea unor prieteni şi Cornel s-a trezit singur lîngă Pusi. Cu un aer timid, el i-a propus să facă doi paşi împreună. Fata i s-a alăturat, sufocînd la piept un buchet de zambile. S-au oprit în spatele clădirii, departe de larma oamenilor din curte.

Urmărind o rîndunică ce şi-a luat zborul de pe creanga unui copăcel, Cornel a emis : „Ce libere sînt păsările cerului..."

De aici a început un dialog de milioane, fii atent. Pusi a întrebat : „Unde s-o fi dus rîndunica ?" „Oriunde, a

vrut să plece și a plecat", a stabilit Cornel. „De ce oare ?" „Nu i-o fi plăcut anturajul... Domnișoară, în altă ordine de idei. Te-ai gîndit vreodată de ce vin oamenii aici, la casa nunților ? Ce-i mînă pe ei ?" „Mînați de dragoste !" „Dragoste... dragoste... Oare cîți oameni iubesc sincer, pînă la moarte ?" „Păi, dacă n-ar fi dragostea pe lume..." „Eu am întrebat altceva, frumoasă domnișoară. Nu te eschiva." „Ce m-ați întrebat ?" „Cîți iubesc cu prețul vieții, asta să-mi spui mie, prințesă, cîți ?" „Mulți..." „Mulți ? Dumneata nu vezi ce gloată veselă mișună prin curtea asta ? Zburdalnici, de parcă au venit aici să joace bîza." „Și ce ?" „Of, simt în dumneata o zbatere, un ceva care te roade, nedefinit. Ia să-mi spui mie, scriitorii sînt oameni deștepți sau nu ?" „E, ce să mai vorbim..." „Sînt, domnișoară, îți spun eu. Ei creează lumea a doua oară. Eu îi venerez. Nu ca persoane fizice, că mulți sînt ai dracului și antipatici, dar cîte din cărțile lor nu-ți dau tremurici, pur și simplu." „Aveți dreptate, cărțile contează. Așa, ca persoană, am cunoscut și eu un scriitor care bea turț cu iaurt, că avea ulcer..." „Să-l ia gaia, noi vorbeam de dragoste. Păi unde mai găsești astăzi dragostea, marea dragoste ca în cărți ?" „În filme." „Mă uit la figura feței dumitale și nu-mi vine să-mi cred urechilor. Cum în filme ?... Filmele cele mai mari s-au făcut numai după cărțile cele mai mari. Și ce-au fost ele ? Niște copii, originalul a rămas cartea." „Așa e !" „Vedeți, după cum spuneam anterior, îndrăgostiții aceștia din curte sînt niște surogate. Se izmenesc, iertați-mi expresia. Păi, conspectînd marea literatură, ce observăm noi ? Că cele mai nemaipomenite iubiri au fost triste. Drame, disperare, durere, lacrimă și sînge. Îi vezi mata pe Romeo și Julieta țopăind pe aici prin curte și pupîndu-se, bot în bot, cu nașii ? Îi vezi ?" „Nu-i văd" ! „De cine să-ți vorbesc ?, că eu am studiat fenomenul pînă-n pînzele albe. Am citit și am răscitit, numai așa poți să cunoști durerea omenească. Care mare îndrăgostit al tuturor timpurilor s-a bălăcit în maioneza fericirii" „Aoleu !" „Ce e ?" „Mă strînge un pantof." „Scoate-l... Așa-i că te răcorești ?" „Spuneți mai departe, că mă captivează în mod excepțional." „Ehe, ne-ar trebui ani și ani, domniță, ca să epuizăm

subiectul. Aí văzut, de exemplu, ce bine s-a terminat dragostea Annei Karenina ?..." „Da, cu trenul acela..." „Tristan şi Isolda s-au iubit sau nu s-au iubit ?" „Vai, dar cum puteţi să-mi spuneţi aşa ceva ?" „S-au iubit, elocvent ! Şi care a fost sfîrşitul ? Înfiorător." „N-a fost şi un dans cu moartea Isoldei ?" „A fost şi cu moartea ei şi cu moartea lebedei." „Acolo, cu lebăda albă şi neagră, cu vrăjitorul, cu prinţul altă nenorocire." „Să fereasçă Dumnezeu pe toată lumea." „Ce exemplu mai vrei ? Vrei cel cu numita Esmeralda ?" „Care Esmeralda ?" „Ţigăncuşa cu capra, care, la realitatea originei ei, nu era ţigancă." „Fata cocoşatului ? Am văzut-o la cinema." „Ea e. Ştii cum se termină ?" „Sare de pe mănăstire !" „Durere mare... Traviata a iubit ?... Doamne cum a mai iubit. Şi ?..." „Săraca !" „Sau ce bucurie a avut de la amărîta asta de viaţă Mimi din *Boema* ?" „Moare cu mîinile în manşon, am văzut la operă." „Aşa e uşor de spus. Dar ce-o fi simţit Floria Tosca cînd s-a aruncat în Tibru, după ce Mario a fost — poc, poc — împuşcat ?" „A minţit-o Iago." „Nu Iago, Scanio a minţit-o. Parcă ce mai contează cînd a trecut prin cîte a trecut... Vai de măiculiţa ei. Cu Iago a fost alt aliş-veriş, alt cataclism. Şi ce dragoste a fost acolo între Othelo şi Desdemona... Ehe, cît de aprofundat se iubeau anticii... Şi acum mi se pune pata cînd mă gîndesc la Cleopatra..." „Uitaţi cum s-a făcut pielea pe mine. Brrrr !" „Piele de găină, aşa se spune. De ce te uiţi aşa fix la mine ?" „Nu ştiu, mă furnică ceva în ochi. Aţi urmat hipnoza, domnu'... ? Mă iertaţi dar nu v-am reţinut numele." „Mă cheamă Cornel, dar mata poţi să-mi spui scumpişor, la fel ca mama, că la mine ce e în guşă e şi-n căpuşă... Tot ce ţi-am spus eu totalizează secole de suferinţă în amor. Ai zis dragoste, ai zis suferinţă, ai zis durere şi moarte eternă." „Aţi încercat să scrieţi şi dumneavoastră ?" „Am cîteva încercări la bază, dar nu mă înghesui." „Ştiţi, mă gîndesc cît trebuie să fi suferit scriitorii clasici, ce s-au zdrobit ei dacă au zugrăvit dragostea aşa cum au zugrăvit-o..." „Erau şi alte timpuri, mai lejere. Şi apoi nu toţi care au scris au murit de dragoste. Au murit şi de bătrîneţe, şi de abuzuri de tot felul. Să n-avem grija lor. Grija noastră s-o avem, că noi ne încleştăm cu dragostea în prezent." „Aşa e. Ia să mă încalţ

eu...“ „De ce ?“ „Mă scuzaţi, trebuie să lipsesc un pic.“ „E presant ?“ „Mă întorc. Vin precis, deşi mi-aţi făcut inima fiere...“ „Să nu dureze !“ „Nu durează, că e după tipic...“

În aşteptarea fetei, colegul nostru, Cornel, a rememorat marile cupluri nefericite, pe care nu le-a citat. O să mai aibă timp. Pusi se va întoarce, părea serioasă, cultă şi ahtiată după suferinţă.

După nici douăzeci de minute, fata a apărut îmbujorată. I-a întins mîna şi l-a rugat : „Nu vrei să plecăm de aici ?“ „Ba da. Of, Pusi, Pusi, în ce ne băgăm noi acuma, cu ce suferinţe vom da piept...“ „Ce să facem, *scumpişor*, n-ai cum să dai roată destinului.“ „Pot să ştiu şi eu unde ai fost pînă acum, sufleţelule ?“ „Am fost să mă mărit, *scumpişor*, că n-am apucat să-ţi spun...“ „Şi, te-ai măritat, ai terminat ?“ „Da !“ „Atunci, hai...“

Au pornit înlănţuiţi şi au ieşit în stradă, printr-o spărtură din gard şi nu s-au oprit decît sub plapumă. Ţi-a plăcut de ce e în stare domnul Cornel al nostru ?

Am răspuns rîzînd :

— Foarte nostim ! Şi dumneavoastră aveţi har de povestitor.

— Le mai ajustez şi eu...

Pe drum, după bere, a început şi săpuneala, pe care Dobrin a avut-o în intenţie şi numai a amînat-o.

— Domnu' Dinu, a început el tărăgănat. Apropo de plecarea din poliţie, dumneata, cum crezi, aşa faci. Dacă îţi pute munca asta a noastră, e mai bine, e mai cinstit, să pleci. N-avem chiar o meserie plăcută, mai degrabă e periculoasă. Nu vreau să te sperii, văd că eşti gata speriat, dar, dintre noi, unii mai şi mor. Nu sîntem deloc nişte muşchetari, puşi să-şi încrucişeze graţios floretele cu nobili de-ai lui Dumas. Ţi-ai dat seama, pari un băiat deştept, că n-avem noapte, n-avem zi, avantaje ioc şi riscuri cu duiumul. Decît dacă vrei să fii descurcăreţ ca Buzea... Dumneata însă eşti corect, ne spui de la obraz că nu ne vrei. Ca dovadă că te admir îţi vînd o idee. Ai carnet de conducere, fă-te şofer pe un dric. Nu glumesc, n-ai riscuri de accidente, că mergi la pas, nu pierzi nopţile, te alegi cu un bănuţ de la rudele răposatului, mai un colăcel, mai o felie de colivă...

Cred că mă înroşisem ca un miez de harbuz copt.

— Domnule comisar ajutor...

— Te rog, să mergem la birou. Cred că Irimescu face spume...

L-am însoţit ca un cîine plouat. Cînd am deschis uşa biroului lui Irimescu, acesta a explodat :

— Ce faceţi, dragă ? Aţi fost la cinema ?... Tocmai mă pregăteam să vă comunic semnalmentele la serviciul de dispăruţi... Dobrine, am veşti proaspete. Stavros mi-a recunoscut de unde are banii găsiţi de dumneata în piciorul ventilatorului. Cum am bănuit noi, i-a luat mai ieftin,. deci proveniență dubioasă, clar ! Îi are de la Vidraşcu, remizierul de la bursă, ăla care se scoală greu dimineaţa şi l-am adus eu de la ora cinic. Culmea ! Eu l-am chemat doar să fac „bau !“ la el, ştiind că nu se dă înapoi de la nici o măhăreală. Însă, cu cîte am avut azi pe cap, n-am avut timp să ne conversăm, şi ăsta a fost norocul meu. Stavros, de care am tras toată dimineaţa, jurîndu-mă că-i închid locanta „pour toujours“, mi l-a servit pe Vidraşcu. Unde dai şi unde crapă ! L-am adus în birou pe Vidraşcu, exact cînd Vianu îl scotea pe Stavros. Deşi cu spatele, l-a recunoscut. Asta am şi urmărit. Vidraşcu să-l vadă pe grec, dar nu şi invers. Remizierul e fricosul-fricoşilor şi cînd a înţeles că-i fac direct formele de arestare a cotcodăcit ca o găină cînd îi arăţi cuţitul. El a fost numai intermediar între vînzător şi cumpărător. Cine credeţi voi că a avut banii de vînzare ?... Şurcă, frumoşilor !... Grigoraş Şurcă, cel mai hărnicuţ vînzător de ponturi pentru spărgătorii de case de bani. O minte, brici...

— Şurcă ?... Îl ştiu, şefu', a tresărit Dobrin.

— L-am şi localizat. În doi timpi şi trei mişcări. Păi, ce facem aici ? Poliţie sau... pîslari de casă ? E meritul lui Vianu. El a făcut un drum la nişte ţuţări din Ferentari şi a mirosit că Şurcă înnoptează la o metresă, Roxana, o croitoreasă de pe strada Inişor. La noapte e numai bun de cules...

— Şefu', lăsaţi-mi-l mie ! s-a rugat Dobrin.

— Stimate coleg, poate nu ştii, dar Şurcă, a fost condamnat de două ori pentru port ilegal de armă şi tot el l-a împuşcat în umăr pe comisarul Sava, cînd a vrut să-l

aresteze în tren. Procletul a scos pistolul, într-un vagon plin de călători. N-are mamă, n-are tată și trage binișor.

— Cu atît mai mult, să prind și eu un pește mare, a insistat comisarul ajutor.

— Îl prinzi dumneata ! Uite, faci planul, conduci acțiunea, ești stăpîn. Eu cu Dinu sîntem simpli asistenți. E bine așa ?

— E aproape bine... Numai că Dinu vrea să vă spună ceva.

Parcă mi-a căzut o cărămidă-n cap. Eram fericit că Dobrin a uitat de discuția cu mine, sub torentul de vești proaspete servite de mai marele nostru.

M-au trecut toate apele simțind privirea întrebătoare a lui Irimescu ațintită asupra mea. Am început să mă bîlbîi :

— Da... Vreau să vă... mulțu... mulțumesc pentru cos... costumul... știți... O să arăt ca... scos din cu-cutie...

Irimescu mi-a urat să-l port sănătos și a sărit la altceva.

— Treceți pînă diseară și vedeți casa Roxanei, da' fără să vă simtă nici vîntul, nici pămîntul. Poate că e mai bine să studiați locul din mașină. Peste trei ore vreau planul de bătaie. Osu' la muncă... !

Am plecat cu Dobrin spre strada Inișor. Așteptam să mă întrebe de ce nu i-am comunicat comisarului șef că vreau să-mi iau cîmpii.

N-aș fi știut ce să-i răspund. Oamenii aceia de lîngă mine aveau de rezolvat treburi prea importante, ca să-i stingheresc cu văicărelile mele. Simțeam că m-am pripit. Am tras cu coada ochiului spre Dobrin. Se gîndea la ale lui, liniștit. Mi-a venit să-l rog să-mi dea un pumn în nas. Nici asta n-am avut curaj, să nu mă creadă nebun.

La adresa pe care ne-a dat-o Irimescu am găsit casa croitoresei. O casă mică, ultima la capătul străzii. Gard cu portiță în față și o alee de cîțiva metri pînă la ușa de intrare. În spatele casei — o curte lungă, care se pierdea într-un maidan cu bălării.

Am dat ocol casei și am găsit fundătura în care dădea maidanul.

Dobrin a coborît și pe mine m-a trimis să parchez mai departe, după niște magazii.

A făcut şi o recunoaştere, pe jos, amestecîndu-se cu rarii trecători. S-a întors la maşină pe alt drum.

Reveniţi la sediu, Dobrin i-a prezentat şefului planul de acţiune. I-a descris casa concubinei infractorului. La faţă se afla uşa, încadrată de două ferestre. Pe fiecare perete lateral existau tot cîte două ferestre. În spate, deasupra zidului, în acoperişul înclinat, se deschidea un chepeng, prin care se ieşea, probabil, din pod, pe casă. Acolo era rezemată o scară. În spatele casei începea maidanul, care ieşea în fundătură. Fundătura se numea Căpitan Donescu.

Dobrin a propus ca timp al acţiunii ora două dimineaţa, pentru care se obliga să obţină aprobarea Parchetului.

Urma să luăm cu noi patru lanterne puternice, pe care să le plasăm cîte una sub fiecare geam lateral. Trebuiau aprinse pe rînd, repede. Farurile maşinii aveau să inunde cu lumină faţada.

Se dădea astfel impresia celor din casă că se acţionează cu o excepţională desfăşurare de forţe.

Irimescu era rugat să se ascundă într-un tufiş de pe maidanul din spatele casei, pentru cazul că Şurcă ar reuşi să se retragă pe acolo.

Eu cu Dobrin o să deschidem uşile din faţă ale maşinii şi o să ne postăm după ele, ca după nişte scuturi. Asta, după ce Irimescu şi Dobrin au să aprindă lanternele de sub ferestrele laterale şi or să le lase pe jos, rezemate de ceva.

Aprinzînd eu faza mare, Dobrin are să someze, cerîndu-i lui Şurcă să iasă afară.

După toate probabilităţile are să se supună, conştient că nu se poate măsura cu adversari atît de numeroşi.

Dacă încerca să fugă prin spate, acolo era Irimescu şi ne puteam deplasa în ajutor şi noi.

Irimescu nu s-a putut abţine să nu-l tachineze pe Dobrin :

— Ai conceput un plan, nebunia lumii, de parcă mergem să-l încălţăm pe Dillinger... Mă rog, o să lucrăm cum vrei tu. Totul e să nu sculăm tot cartierul în picioare... Acu' dau o fugă pîn-acasă, eliberez o puicuţă, care s-a autosechestrat la mine, fac un duş şi mă întorc. Voi ce faceţi ?...

— Stăm aici ! a hotărît Dobrin şi pentru mine.

— Să vedem, poate vă aduc cîte un sandviş şi un termos cu cafea. Dinule, dă cheile de la maşină... Să fiţi cuminţi !

După ce a ieşit şeful din birou, s-a aşternut un timp de linişte. Nu ştiam cum să înfirip o discuţie. M-am pomenit întrebîndu-l pe comisarul ajutor dacă e însurat.

— Sînt, domnu' agent. De curînd. N-ai văzut aşa frumuseţe, de aia am şi luat-o cu 26 de copii... Stai, nu sări pe geam. Nu sînt ai ei. E învăţătoare şi ea se laudă la toată lumea : „Am 26 de copii."

— Slavă Domnului ! Deşi e bine cînd o femeie creşte mulţi copii, n-are timp să umble creanga...

— Pentru asta găsesc ele timp. Irimescu e de părere că o femeie nu te înşeală decît atunci cînd nu are ocazia... La mine e sita nouă, deocamdată sîntem îmbrăţişaţi prea strîns, ca să încapă între noi duplicităţile. Poate o să vină şi timpul lor... Mie, de pe acum îmi mai dă inima brînci. Tu ? Ce viaţă duci ?

— Băiatul mamei cel cuminte, victimă sigură a femeilor cu iniţiativă.

— E un rol bun. Am un prieten, care a pus jos zeci de mîndruliţe, cărora le-a atras de la început atenţia că e neputincios şi că vrea doar prietenie. Fetele, curioase, încercau marea cu degetul şi, vindecat, pe loc, el le mulţumea pentru minunea săvîrşită.

— E de notat...

— Pe tine n-o să te creadă nimeni, ai faţă de asediator...

— Nu chiar aşa...

Discuţia a început să lîncezească. Am încercat tot eu să o animez :

— Îl împachetăm pe Şurcă noaptea asta ?

— Cum altfel ? Ne facem de rîsu' lumii ; el singur şi noi trei !

Dobrin s-a dus la fereastră. Nu ştiu dacă mie mi s-a adresat cînd a spus :

— E o noapte aşa de frumoasă, că-ţi vine să zbori spre lună. Să iei cu tine numai aripile şi o singură dragoste...

S-a întors şi mi s-a părut nemulţumit că i-am auzit cuvintele. Din senin, mi-a propus să ne jucăm.

— Cum să ne jucăm ? am făcut eu ochii mari.

— Știu eu niște chestii de verificat perspicacitatea, viteza de gîndire... Vrei ?

— Vreau !

— Bine, fă urechea pîlnie... Să zicem că intri într-o cameră goală și găsești un om spînzurat de o grindă. E mort de cîteva ore. De la picioarele lui pînă la podea este o distanță de 25-30 de centimetri. Pe podea, în apropiere de el, o mică baltă. Dintr-o privire, trebuie să stabilești dacă a fost crimă sau sinucidere ? Tu ce crezi că a fost ?

— Păi... ce-i cu apa aia acolo ?

— Aici e șmecherezul !

— Poate să fie și una, și alta.

— Nu ! E sinucidere ! Sinucigașul s-a urcat pe un cub de gheață, l-a împins în lături cu piciorul și, în timp, gheața s-a topit.

— E cam copilărească...

— A fost un caz real. Alta ! Patru prieteni joacă pocher. Unul e obosit, se retrage și se culcă pe o canapea din aceeași încăpere. Adoarme și visează cum se plimbă printr-o poieniță verde, smălțuită cu flori. Se apleacă să culeagă una, dar floarea dispare și în locul pe care a fost ea se cască o prăpastie adîncă. El își pierde echilibrul, cade în prăpastie și moare. După ce au terminat jocul, cei trei vor să-l trezească din somn, dar constată, înmărmuriți, că prietenul lor a murit.

— Să nu mă întrebați iar dacă a fost crimă sau sinucidere !

— Nu ! Ce ți se pare ilogic în istorioara asta ?

— Stați, să-mi pun bila la contribuție. Nu mă grăbiți... Deci, adoarme, visează, moare. Știu ! Păi dacă tipul a murit în somn, de unde să știe ceilalți ce a visat el ?

— Așa e ! Ai judecat corect. Mai vrei ?

— Aicea sînt !

— Uite... Un medic criminal prescrie unui pacient să ia niște pastile. Una din ele conține otrava mortală. Îi dă trei pastile pe care să le ia din jumătate în jumătate de oră. După a treia, moare instantaneu. În cît timp le-a luat pe toate ?

— Într-o oră și jumătate.

— Aș ! Într-o oră !

— Just ! M-am grăbit...

— Acum îți dau una de o să te doară capul o săptămînă.

Am scăpat de durerea de cap. A intrat pe ușă Irimescu, care ne-a adus chifle, brînză, parizer și cafea.

După ce am mîncat și am ajuns la cafea, Dobrin și-a adus aminte :

— Trebuie să trec pe la paza generală, să iau lanternele...

— O să treci. Verifică-ți pistolul ! l-a făcut atent șeful.

Cînd am ajuns noi, strada Inișor dormea. Nici o lumină, nicăieri. Am oprit la colț și am împins mașina în liniște, pînă în poarta casei pe care ne pregăteam s-o asaltăm.

Dobrin a înconjurat casa, aplecat pe sub ferestre. A plasat lanternele, sprijinindu-le pe cărămizi smulse din împrejmuirea unui petic de pămînt cu tufănele. În momentul aprinderii lor puteai crede că le mînuiesc niște oameni culcați la pămînt.

Cei doi comisari și-au făcut un semn și au aprins lanternele — unul pe partea stîngă, celălalt, pe dreapta. S-au retras în fugă, Irimescu spre maidan, Dobrin, spre mine. Am aprins și eu farurile, direct pe faza lungă și am dat în lături ușile din față ale mașinii. Ne-am adăpostit în dosul lor. Totul a durat cîteva secunde.

Dobrin a strigat cu un glas mai puternic decît mi l-am putut închipui :

— Poliția ! Toată lumea, afară din casă, cu mîinile sus !

În casă s-a aprins o lumină palidă, puțină, cît un pumn de mălai. Cîteva clipe de liniște, ușa s-a deschis și în cadrul ei stătea un om cu brațele ridicate. Atîrna pe el o cămașă de noapte lălîie. Pe cap, purta o căciulă.

M-am gîndit că Șurcă ăsta trebuie să fie cam ramolit.

Două împușcături au pornit aproape simultan. Una din casă, am văzut flacăra albastră, undeva, lîngă umărul bărbatului din ușă, și alta din pistolul lui Dobrin. Am fost stupefiat. Împușcat în piept, omul cu brațele ridicate s-a făcut... țăndări. A explodat în bucăți, ca o

statuie de ipsos, goală pe dinăuntru. Am înțeles imediat că în ușă n-a fost un om, ci un manechin de croitorie.

Din casă s-a mai tras o dată și Dobrin a țipat lung, sfredelindu-mi creierii. S-a prăbușit cu zgomot la pămînt. Am ocolit mașina și m-am dus la el. L-am luat în brațe, tremurînd.

Răsucindu-se brusc, mi-a pus palma pe gură și mi-a șoptit : „N-am nimic, potolește-te !“ M-a împins deoparte.

Au început să latre cîinii prin vecini și undeva s-a aprins o lumină, încă una...

În spatele casei s-a auzit o bufnitură. Probabil infractorul a sărit prin chepengul de la pod. Am vrut să fug într-acolo, dar Dobrin m-a apucat de picioare. S-a auzit cum aleargă cineva spre maidan. Dobrin a mai dat drumul la niște gemete impresionante și mi-a făcut semn să ne urcăm în mașină și să plecăm.

Am pornit și cînd am dat colțul mi-a vorbit cu respirația întretăiată :

— Oprește ! eu rămîn prin preajmă. Tu dă fuga la Irimescu, poate are nevoie de tine.

După ce a coborît, am demarat, cu pedala de accelerație lipită de podea.

Cînd am ajuns pe strada Căpitan Donescu, am văzut două siluete lîngă un gard. Am pus frînă în dreptul lor și am sărit pe trotuar. Irimescu îl legase pe un bărbat, Șurcă desigur, cu o cătușă de mînă și cu cealaltă de o ulucă. Șurcă se zbătea și a făcut o încercare să-l lovească pe comisar, cu piciorul. Irimescu s-a ferit într-o parte, a făcut o fentă și cînd l-a pocnit pe năbădăios, acesta a căzut cu gard cu tot. Am văzut pe jos un revolver, l-am ridicat și comisarul mi-a făcut semn să i-l dau. L-a băgat în buzunar.

Încercînd să-l ridicăm pe individ de jos, cum șeful meu era aplecat deasupra lui, Șurcă a vrut să-i plaseze un cap în plină față. Răspunsul a fost un pumn năprasnic al comisarului, aplicat în frunte. Anestezie totală. L-am urcat pe Șurcă, asemenea unui balot, pe pernele din spate ale mașinii. Spre mirarea mea, Irimescu s-a instalat la volan. Înainte de a trînti ușa m-a expediat :

— Du-te și caută-l pe Dobrin și vezi ce-și dorește de la viață.

M-am întors la casa croitoresei, cufundată în beznă. Am încercat uşa, era încuiată. Nu se auzea nici un zgomot şi colegul meu nu se vedea nicăieri.

Am traversat maidanul şi am ieşit în spate, de unde tocmai fusese transportat Şurcă. Peste tot pustiu. Am refăcut drumul în sens invers şi nu m-am întîlnit cu nimeni. Am ieşit pe Bulevardul Pache şi de acolo am luat-o spre centru. Am mers pe jos pînă la circă. Irimescu stătea singur în biroul lui şi bea cafea.

— Nu l-am găsit pe domnul comisar ajutor, m-am plîns eu.

— O fi luat-o la plimbare pe Roxana, a tras el concluzia.

— Cum s-o ia la plimbare ?

— Mititica o fi dat fuga undeva, la cineva, să guiţe că iubiţelul i-a fost luat din scutece, cu tam-tam şi că iar a găurit un copoi. Dobrin, curios cum e, s-o fi dus după ea să vadă pe umărul cui plînge.

— Nu v-aţi speriat că Dobrin e rănit, cînd l-aţi auzit ţipînd ?

— Tu erai lîngă el, îl puteai ajuta, eu trebuia să-l prind pe bandit. Cînd ai venit cu maşina, dacă ar fi fost rănit, nu mă lăsai tu fără să-mi spui. O fi avut el un truc în cap de s-a dat lovit... Vrei o gură de cafea ?

— Vreau !

— Toarnă-ţi în capacul ăsta !

— Mulţumesc !... Unde e Şurcă, domnule şef ?

— Face nani la arest. Îl las o jumătate de oră şi îl chem la o gargară. Vidraşcu mi l-a dat pe Şurcă şi el trebuie să mi-i dea pe spărgători. Obligat ! Tu te-ai putea duce să te bagi în cîrpe. Somn de voie. Mîine vino mai tîrziu.

— Nu plec pînă nu vine şi domnul comisar ajutor.

— Ţi-o fi drag de el ?

— Începe să-mi fie. De el şi, parcă, şi de dumneavoastră.

— Dacă e adevărat, mă bucur. O să-ţi fie mai uşor cînd punem şaua pe tine...

Soneria telefonului ne-a întrerupt dialogul. Şeful a ridicat receptorul, a ascultat o clipă şi a spus cuiva : „Stai acolo !“ Mi-a făcut semn să mă ridic de pe scaun.

— Mergem ! Cu Dobrin am vorbit. E la circa a cincea, a mai înhăţat un pezevenghi.

Dobrin ne aştepta în stradă, fumînd. Cum a coborît din maşină, Irimescu l-a luat din scurt :

— De ce ai urlat, domne, aşa în poarta lui Şurcă, de-ai băgat groaza în noi ?

— Din două motive, şefu'. Unul, ca să-l demoralizez pe Şurcă. Mai avea la activ un poliţist rănit. Panica devenea mai mare... Al doilea motiv : m-am gîndit că la anchetă o să vorbească mai uşor despre spargeri, ştiind că are în spate un alt poliţist rănit sau chiar omorît. Mai întotdeauna eşti înclinat să vorbeşti întîi de faptele mai puţin grave. Am vrut s-o sperii şi pe piţipoanca lui. Una e să ascunzi un hoţ şi alta să fii amestecată într-o crimă. Eram convins că Şurcă nu vă scapă dumneavoastră şi vi l-am trimis şi pe Dinu în ajutor.

Irimescu m-a luat martor.

— Poftim de vezi la ce fineţuri psihologice umblă colegul nostru... Spune-ne şi ce greşeală a făcut Roxana. Pînă acum ne-ai servit doar aperitivul.

— Vă spun. Eu am rămas pe lîngă casa ei. La un moment dat a ieşit ca o furie, eu m-am luat după ea şi m-a dus pînă acasă la Zgîrci. Şi el, şi Roxana sînt în biroul ofiţerului de serviciu... Rămîne de văzut de ce s-a dus ea glonţ la Zgîrci !

De obicei stăteam cuminte în banca mea, dar atunci nu m-am putut abţine şi am întrebat :

— Zgîrci ăsta cine mai e ?

M-a lămurit Irimescu.

— Un meseriaş cu mîini de aur. Numai că nu face, păcătosu', ce trebuie. Lucrează scule pentru spărgători. Chei false, guri de lup, coarbe, tot tacîmul... A spus mai departe : Dobrin, îi luăm pe clienţi la noi, la prăvălie. Eu îl iau la întrebări pe Zgîrci, tu te conversezi cu mironosiţa şi, spre ziuă, stăm de vorbă amîndoi cu Şurcă.

Aceste interogatorii au dus la identificarea autorilor spargerii de la „Solarex". Operaseră la locul faptei trei dintre cei mai periculoşi infractori : Sandu Neacşu, Gică Cernea şi Costică Ioachim — şeful.

Rolurile au fost împărţite astfel :

Şurcă a dat pontul, adică a aflat cînd se ridică o sumă mare de bani din bancă, pentru plata salariilor şi pentru nişte lucrări în antrepriză.

Banii urmau să stea în seiful întreprinderii doar o singură noapte. Deci timpul de „lucru“ era condiţionat. Tot Şurcă, un individ cu idei, a făcut planul loviturii. Un plan ingenios, îndrăzneţ, pentru care a pretins parte egală cu spărgătorii.

Cum arăta planul ? Cum s-au împărţit rolurile ?

Croitoreasa, concubina lui Şurcă, a vopsit în casă nişte metraje de postav în culoarea uniformelor de pompieri. N-au ieşit chiar la fel ca de fabrică, dar cine le analiza la microscop, mai ales că acţiunea se petrecea noaptea ?

Din acest material a confecţionat trei uniforme. Una de subofiţer şi două de ostaşi. S-au comandat la un ceaprazar chipie, epoleţi, petlişe, s-au procurat bocanci, centiroane, nasturi şi două ranişe.

Aceşti „militari pompieri“ trebuiau să apară la „Solarex“ cu o maşină militară, un turism vopsit kaki şi avînd număr corespunzător.

Ioachim, şeful bandei, avea o maşină „Nash“. Zgîrci a vopsit-o kaki, în doi timpi şi trei mişcări, cu o pompă de zugrav, stropind-o cu humă, adusă la culoare. Exista un singur pericol : ploaia. Dar, în ziar, meteorologul Topor, specialist nedezminţit, prezicea pentru noaptea respectivă timp senin.

Tot Zgîrci a schimbat masca „Nash“-ului cu una de „Dodge“.

Casa de bani trebuia tăiată cu aparatul de sudură. Au fost pregătite două tuburi de oxigen, mici, portabile, şi o trusă de brenere, reglate pentru flacără cu presiune, bună pentru tăierea metalului. Au fost înghesuite în cele două ranişe, laolaltă cu şase măşti de gaze. Trei dintre ele, destinate paznicilor, aveau filtrele de respiraţie înfundate cu vată îmbibată în cloroform.

„Subofiţerul“, Costică Ioachim, căra şi el o lădiţă metalică, vopsită tot kaki, cu alte scule trebuincioase : gură de lup, coarbe, rangă, cleşti, furtunele pentru brenere, pile, bomfaiere, burghie, bormaşină de mînă şi chiar un baros, cu coadă scurtă.

Aşadar, plănuiseră să apară cu maşina, la o oră după miezul nopţii, în spatele clădirii „Solarex", să-i convoace imediat la ei pe toţi paznicii şi să le spună că la „unitatea de pompieri" s-a primit un telefon alarmant, prin care a fost semnalată o gravă acţiune de sabotaj. O mînă criminală a deschis conducta de gaze şi la prima scînteie clădirea sare în aer. S-ar putea să fie şi o glumă tîmpită a unui iresponsabil, dar dacă era purul adevăr ?

Paznicii trebuiau să le deschidă o uşă de acces în clădire şi să-i însoţească pe „pompieri" pentru un control amănunţit.

De cum puneau piciorul în interior, se distribuiau măştile de gaze. Dacă paznicii s-ar fi mirat că în clădire nu se simte miros de gaze „subofiţerul" avea explicaţia pregătită : gazele se ridică, se concentrează la înălţime. Ca să fie şi mai convingător, ar fi scos din buzunar un mic tub, prevăzut la un cap cu un manometru, ar fi făcut cîteva mişcări cu el, apoi le-ar fi arătat paznicilor, pe cadran, poziţia acului care indica gradul de concentraţie periculoasă.

Greu de crezut că aceştia, în general oameni simpli, de la ţară, să sesizeze înşelăciunea.

Încă ceva. La aplicarea măştilor pe faţă, paznicii nu aveau cum să nu simtă mirosul de cloroform. Cu zîmbetul pe buze trebuia să li se spună că aşa miros ultimele tipuri de filtre antigaze. Şi, pe urmă, aveau exemplul „pompierilor", care în faţa lor îşi puneau măştile.

Venea momentul coborîrii la subsol, în căutarea conductei deschise. Căutarea urma să se facă atent, fără grabă, să dureze exact atît cît era nevoie ca paznicii să adoarmă. Cel pe care nu-l lua somnul era ajutat cu o lovitură în ceafă.

Etapa următoare : făcuţi inofensivi, paznicii trebuiau legaţi fedeleş şi tîrîţi undeva, într-un cotlon.

După asta se putea merge la casa de bani şi „munci" în tihnă.

Odată deschis seiful, banii se încărcau în cele două raniţe şi în cufărul „subofiţerului".

Toate sculele se abandonau la locul faptei. Dacă n-aveau amprente pe ele (şi n-aveau, că se lucra cu mănuşi) nu puteau fi de prea mare folos poliţiei.

Una din grijile hoţilor trebuia să fie ca, pînă la punerea măştilor care îi făceau de nerecunoscut, să nu se arate paznicilor în lumină. Chipiile să fie înfundate pe frunte.

S-a recurs la cîteva amănunte de machiaj. Neacşu să aibă lipit pe obraz un plasture în cruce, Ioachim să poarte mustaţă falsă şi Cernea să-şi îmbrace cîţiva dinţi din faţă în staniol.

La plecare, conform planului, aveau să se despartă. „Subofiţerul" pleca singur cu maşina, cărînd cufărul de metal cu banii, din care trebuiau plătiţi Şurcă şi Zgîrci. În cufăr se punea partea lor, în raniţe, a celorlalţi trei.

Primul drum al lui Ioachim trebuia făcut în comuna Odăile, lîngă Bucureşti, pe o şosea pustie şi în plină noapte. Acolo aştepta Zgîrci, cu camioneta lui, în care trebuia să transporte un butoi cu apă, găleţi, cîrpe, bureţi şi masca originală a „Nash"-ului lui Ioachim. Nu era greu să se monteze masca şi să se spele huma. Uniforma „subofiţerului" trebuia să fie stropită cu benzină şi arsă.

Tot aici Zgîrci urma să-şi primească partea de bani şi ieşea din scenă.

Dimineaţă, devreme, Ioachim avea întîlnire cu Şurcă în Piaţa Matache Măcelarul, ca să-i predea cufărul cu suma promisă. În forfota din piaţă era mai greu să fie remarcaţi.

Din piaţă, şeful bandei pleca direct, cu maşina, la Predeal, să se odihnească şi să aştepte liniştirea apelor.

La momentul potrivit se întorcea să împartă banii cu ceilalţi doi complici, asociaţi nu o dată la lovituri de răsunet şi în care avea deplină încredere.

Părăsind locul furtului, Neacşu şi Cernea, „ostaşii", plecau fiecare la el acasă. Prima grijă : arderea uniformelor, a raniţelor şi ascunderea banilor în buteliile de aragaz. Şi Neacşu, şi Cernea ţineau în bucătărie cîte o butelie anume confecţionată, ca să se poată demonta suportul de jos. Funcţiona ca un capac circular, prevăzut cu filet.

Secretul buteliilor îl cunoşteau doar Neacşu, Cernea şi Ioachim.

La întoarcerea şefului, care putea să aibă loc şi peste o lună, două, se împărţea prada. Aveau răbdare, nu se

grăbeau. Mai întîi să se domolească zarva iscată la descoperirea furtului.

Cu toate părţile lui mai puţin solid construite, şi altele de-a dreptul comice, planul a fost executat întocmai şi a reuşit, fără nici un incident. Totul a mers uns.

Prima greşeală a făcut-o Şurcă, tocmai Şurcă, creierul bandei, omul care a prevăzut totul atît de migălos.

Dintr-un exces de prudenţă, gîndindu-se că o parte din seriile banilor furaţi ar putea fi comunicate poliţiei, n-a vrut să riste cheltuind chiar banii aceia. În schimb, timp de aşteptare nu avea. Îi trebuiau bani ca aerul de respirat. A preferat atunci să-şi împuţineze partea de cîştig. Oricum prada fusese mai mare decît se aşteptaseră. Cu Stavros, patronul „Văduvei vesele", mai făcuse afaceri deocheate (prin Vidraşcu) şi nu i-a fost greu să-i vîndă banii, la preţ mult mai mic. Pînă să-i cheltuiască, bogatul Stavros putea să aştepte şi un an, oricît era nevoie, ca pericolul să fie exclus.

Un concurs de împrejurări, neprevăzut, făcuse ca Irimescu să organizeze descinderea de la „Văduva veselă" şi să surprindă clienţii jucînd, jocuri de noroc, pe cocoşei şi pe devize. De-ar fi fost numai atît. Comisarul ajutor Dobrin, scotocind cu încăpăţînare biroul grecului, dăduse de banii ascunşi în postamentul ventilatorului.

Toate s-au înşirat ca mărgelele pe aţă. Stavros nu putea justifica banii aceia, cu serii demascatoare, decît recunoscînd proveniența lor reală.

Firește, cercetarea locului faptei — furtul se comisese cu ceva timp în urmă — nu o făcusem noi, dar mărturiile paznicilor, corpurile delicte, descoperite lîngă casa de bani, confirmau recunoaşterile complicilor arestaţi.

Totuşi dosarul nu putea fi definitivat : lipseau autorii principali şi restul de bani. Identitatea lor fiind cunoscută, arestarea se impunea de la sine, ca şi preluarea integrală a dosarului de către noi. Prima cerinţă : efectuarea unor amănunţite percheziţii domiciliare, mai ales că se cunoştea taina buteliilor de aragaz.

Deşi, din acest unghi de vedere, acum lucrurile păreau simple, au apărut nişte surprize extraordinare.

Investigaţia la domiciliile lui Neacşu şi Cernea, precedînd reţinerea lor, a relevat un fapt de necrezut : soţiile

lor susţineau că respectivii erau arestaţi, că li se făcuseră percheziţii şi, curios, singurele obiecte ridicate de la amîndoi din casă fuseseră buteliile cu pricina.

Varianta asta semăna a farsă. Totuşi Irimescu i-a căutat la toate unităţile de poliţie din Capitală. N-au fost găsiţi.

S-au făcut percheziţii la locuinţele lor. Nimic ! Nevestele o ţineau întruna că venise poliţia şi îi luase, împreună cu buteliile. De ce ? Habar n-aveau !...

Ce se întîmplase cu şeful bandei, cu Ioachim ? A fost şi el arestat ?

Într-o zi, Cornel Vianu a venit să ne spună că, prin ciripitorii lui din lumea interlopă, i-a ajuns la ureche că nea Costică Ioachim a fost văzut la restaurantul de pe Cioplea.

Irimescu a reacţionat prompt :

— Îţi iei catrafusele şi mîine eşti la Predeal. Te duci direct la comisarul Iordăchescu, e prieten cu mine. Îi spui pe cine cauţi şi îl rogi să te ajute să-l găseşti. Dacă dai de Ioachim, să nu te pună Aghiuţă să faci pe zmeul şi să încerci să-l confişti de unul singur. Îi ceri lui Iordăchescu o echipă antirechin !...

Vianu şi-a ridicat umerii înguşti şi şi-a împins pieptul costeliv înainte.

— Vă raportez că plec cu primul tren !... Lumea bună îşi petrece concediul la munte...

— Ai să vezi tu în ce hal îţi frec eu ridichea dacă vii cu traista goală ! l-a ameninţat comisarul şef.

A fost o zi neverosimilă, prin surprizele ce ni le-a oferit. La cîteva minute după plecarea lui Vianu a intrat în birou Dobrin, vizibil emoţionat.

— Am trăit s-o văd şi pe-asta ! a exclamat Irimescu. Domnul comisar ajutor scos din calmul său englezesc get-beget !

— Şefu' ! a strigat el ca de pe trotuarul de vizavi. Am o bombă pentru care merit o halbă de gin „Gordon".

— Întîi pune bomba pe masă şi văd eu ce meriţi.

— Cernea şi Neacşu sînt arestaţi la poliţia din Iaşi, s-a primit o înştiinţare la cabinetul chestorului.

— La Iaşi ?

— Da ! Şi, dacă cineva de la noi care e în problemă se duce acolo, ne dau toate relaţiile.

— Se duce, obligatoriu, cineva. Dumneata pe cine propui ?

— Pe dumneavoastră şi pe mine.

— Şi aici punem de închiriat ?

— Atunci mă ofer voluntar.

— Pe cai !... Să vii repede, că sînt leşinat de curiozitate. Te aştept cu ginul în frigider...

A plecat şi Dobrin. Comisarul a aprins o ţigară şi prin fumul ei a dat cu ochii de mine. Uitase că sînt acolo.

— Ia uite ! Vorba cîntecului : „Şi din cîţi am fost aseară, am rămas numai noi doi...“ Puştiule, îmi pare rău, dar vei rămîne singur aici, să păzeşti telefonul. Eu sînt cam neiubit, de la o vreme şi vreau la fete. Mă duc să mă tund, îmi tai părul din nas, mă fac frumos. Mă duc după o blondă ţicnită, dar frumoasă cît să împlinească toate dorinţele unui bărbat. Roagă-te să nu am ghinion şi să nu mă întorc prea repede. Ura, mînzule...

Rămas singur, am scotocit într-un dulap cu hîrţoage prăfuite. Răsfoind un breviar cu legi mai vechi de 1944, am înţeles că ţărişoara noastră chinuită a fost bîntuită, mai întotdeauna de taifunul decretelor-lege. Pentru orice s-au dat decrete. Citez : pentru reducerea de taxe la importul opincilor din cauciuc, pentru reglementarea activităţii întreprinderilor de fabricat şi debitat aţa, pentru înfiinţarea unor taxe de consumaţie pe amidon, dextrină, carbonat şi bicarbonat de sodiu, pentru scutirea parţială şi temporară de taxe la importul de arpagic, legea asupra impozitului pe spectacole, pentru înfiinţarea unor suprataxe asupra făinei şi a grişului, pentru reduceri acordate la importul de biciclete, pentru scutirea parţială şi temporară de taxe la importul încălţămintei cu talpă de lemn, de cauciuc sau alte surogate care înlocuiesc talpa din piele, pentru înfiinţarea taxei de un leu asupra ilustratelor de orice fel admise în comerţ etc...

Am aflat şi unele obligaţii fiscale. Cînd cineva îşi căsătoreşte o fată, trebuie să facă o foaie de zestre. Legea prevede că această foaie de zestre — act dotal — trebuie să fie vizată de administraţia financiară şi de tribunal.

La valoarea zestrei se plăteşte un impozit special. Foaia de zestre nu are valoare, dacă nu are aceste vize.

Sau, cîinii trebuie ţinuţi închişi în curte şi să aibă la gît o tăbliţă cu numărul dat de percepţie...

Pînă a doua zi dimineaţa nu s-a întîmplat nimic demn de luat în seamă. Apoi a venit Dobrin, cu noutăţi de natură să-l surprindă şi pe un poliţist versat ca Irimescu.

La organele de poliţie din Iaşi se primise un denunţ, prin care erau informate că cetăţenii Alexandru Neacşu şi Gheoarghe Cernea din Bucureşti (urmau adresele lor exacte) au venit să se ascundă la Iaşi şi, după găsirea unei ascunzători sigure, să-şi aducă de la Bucureşti armamentul şi muniţiile, dosite în nişte butelii de aragaz trucate, ţinute la domiciliul lor. Urmau să acţioneze apoi în Moldova (jafuri, tîlhării armate), întrucît în Capitală erau foarte cunoscuţi.

Primele verificări ale poliţiştilor ieşeni au confirmat că cei doi sînt cunoscuţi la evidenţa operativă cu mai multe condamnări pentru furturi prin efracţie.

S-au dispus percheziţii domiciliare pentru găsirea armamentului, în colaborare cu agenţi din Prefectura bucureşteană.

Ceva a fost adevărat. Buteliile de aragaz, aflate în bucătăria fiecăruia dintre cei doi bănuiţi, erau modificate. Partea de jos se deşuruba.

Într-o butelie, cea a lui Neacşu, s-aú găsit nişte fiare răzleţe. Cu ele nu se putea construi, nicidecum, o armă: un pat de pistol automat, o gardă de trăgaci, nişte prăsele de os pentru un pat de pistol foarte vechi.

În ascunzătoarea din butelia lui Cernea s-au găsit tuburi goale de cartuşe.

Au fost ridicate obiectele respective şi buteliile trucate. Cei doi au fost identificaţi într-un tîrg de vechituri şi reţinuţi preventiv, pentru cîteva zile, fiind vorba despre infractori recidivişti.

Răspunsurile la interogatorii au fost derutante. Că au venit la Iaşi să caute de lucru, în Capitală aveau faimă proastă, vroiau să intre în rîndul oamenilor, să muncească şi să-şi cîştige existenţa în mod cinstit.

Buteliile, da, au fost transformate în ascunzători. Odată, după ce au spart o agenție fiscală, au ascuns banii acolo. Au fost prinși, judecați, condamnați. Cît despre armament... Care armament ?... Cine poate face o armă cu gunoaiele alea ?... De unde provin ele ?... A fost război, le-au găsit în niște dărîmături, unde scrie că nu poți păstra, chiar și pitite, niște tinichele, atîta timp cît nu poți face cu ele o armă de foc ?

Polițistul care a condus ancheta a mirosit ceva. A confruntat scrisul din declarațiile lor cu cel din denunț și a cerut expertiză grafologică. S-a demonstrat că Neacșu și Cernea sînt autorii denunțului. Ei l-au scris. Un cuvînt unul, un cuvînt celălalt. Amîndoi cu mîna stîngă.

Cei doi s-au autodenunțat și au lăsat să se găsească la ei obiecte suspecte la prima vedere, dar insuficiente pentru formularea unei acuzații împotriva lor. Nu constituiau probe. Scopul autodenunțării a fost intuit : au urmărit să fie cercetați, măcar și cîteva zile, de organele polițienești dintr-un oraș mai depărtat de Capitală.

„De ce ?... Nu cumva, s-a gîndit anchetatorul, au dat recent o nouă lovitură în București și sînt căutați ?“

Au fost demascați cu ușurință și poliția ieșeană ni i-a pus în brațe.

La capătul informării făcute de Dobrin, Irimescu nu părea deloc satisfăcut.

— Ceva nu e cum trebuie. Lipsește o verigă din lanț. Ei s-au autodenunțat înainte ca noi să-i arestăm pe Șurcă și Zgîrci. În vremea aceea nu-i amenința nici un pericol. Noi nu știam că ei sînt făptașii, n-au avut vreun semnal de alarmă cît de mic...

— M-am gîndit și eu, domnule comisar șef, a încuviințat Dobrin. De cine s-au ferit ei, de groaza cui trebuiau să dispară ? Dar îi avem în arest, putem începe... extemporalul.

— Aș ! Copiii ăștia răi nu vorbesc nici dacă-i spovedește Papa de la Roma.

— Să nu le tragem un pic de gîlci și pe nevestele lor ?

— Ce vorbești ?... Aceste doamne distinse vor fi încîntate să ni se confeseze ! Silica Neacșu e hoață de buzunare și Gina Cernea a fost madamă în „Cruce“. Niște fete sincere... S-au furat milioane, s-a dat o lo-

viturã de zile mari în stil americănesc... Mă frămîntă şi altceva. De ce autodenunţul trebuia să provoace numai arestarea lui Neacşu şi a lui Cernea ? Şeful, Ioachim, circulă ! Au stricat căruţa ?... A clocit Ioachim alt plan, care să debuteze cu arestarea, provocată, a celor doi spărgători ? Toţi trei sînt hoţi de tonaj mare. Trebuie să-i înghesuim cu asemenea dovezi, încît să scoatem de la ei şi alte lovituri. Avem nevoie şi de Ioachim. Să vedem cu ce veşti vine Vianu de la Predeal.

— Să mai încercăm cu Şurcă şi Zgîrci, a propus Dobrin. Poate mai ştiu şi ei ceva despre restul de bani.

— Ce să ştie ?... Şi-au primit partea corect. Ce-i mai interesează ? Şi dacă, să zicem, îi interesează, cine le făcea confidenţe ? Nu ştiu, nu ştiu unde e buba, dar nu se poate ca doi căpăţînoşi ca noi să nu-i dea peste cap. Este, domnule Dobrin ?...

Comisarul ajutor l-a aprobat, nu prea convins.

A sunat telefonul. Irimescu a ridicat receptorul, l-a lipit de ureche şi s-a înseninat.

— Eu sînt, sărut mîna, Anita ! Ce să fac ? Rău !... Cum poate să-mi fie fără tine alături ? Zău !... Ce spui tu ?... Da, am văzut că e soare afară şi am fost convins că ziua asta frumoasă e cadoul tău pentru mine. Mă pregăteam să-ţi dau o telegramă şi să-ţi mulţumesc... Care placă ? Nici o placă !... Sînt eminamente sincer şi de aici mi s-au tras toate nenorocirile... Te caut eu, crăiţa mea... Da, mai stau. Nu ştiu şi nu-mi place altă meserie... Bine !... Mă bucur că m-ai sunat. Mă simt foarte norocos că eşti a mea... La revedere, Anita !...

După ce Irimescu a închis telefonul, Dobrin nu s-a putut abţine :

— Pentru un poliţist e o deformaţie profesională să tragă cu urechea. M-aţi omorît, şefu ? ! Curat Ionel Teodoreanu... Mă iertaţi, dar ele vă cred ?...

Irimescu mustăcea.

— Domnule, eu le mint numai pe jumătate şi ele mă cred pe sfert. În orice caz, nu s-a supărat nici o femeie pe mine cînd i-am făcut un compliment. Şi Anita chiar meritã lăudată. Gata ! Despre femei o să bîrfim altă dată... Înainte de a suna telefonul mă gîndeam că, în timpul furtului ăsta de la „Solarex", hoţii au jucat o

întreagă piesă de teatru. Costume, recuzită, machiaj. Artiști... Ei bine, mi-a trecut și mie prin cap o comedioară. Nu se poate ca Ioachim să fi rupt orice legătură cu complicii lui. El s-a dat la fund cînd a aflat că Neacșu și Cernea sînt arestați... ? Nu cred ! Ei au fost arestați pentru că au vrut să fie. Un lucru mi se pare sigur. După un timp Ioachim o să vrea să ia legătura cu dragii lui acoliți. Să primească vești de la ei. Și, apropo de ce spuneai dumneata cu nevestele, s-ar putea să încerce un contact cu ele. Bazat pe acest raționament, vreau să încerc și eu ceva.

Irimescu a întors capul înspre mine.

— Dinule, ia dă tu fuguța la Neacșu, s-o aduci pe femeia lui încoace. Îi spui că o invit eu, cu stimă și considerație... Așa ! Și pînă vine Dinu cu paceaura, am să-ți explic, dragă Dobrine, ce păcăleală am pus eu la cale...

Am plecat și am adus-o pe Vasilica Neacșu. La întoarcere am avut surpriza să-l găsesc în biroul șefului și pe colegul Vianu, sosit de la Predeal.

Femeia adusă de mine a fost lăsată să mai aștepte afară, pe culoar.

Din noutățile cu care a venit Vianu în tolbă am reușit să pricep că Ioachim Costică revenise în București, dar nimeni nu știa unde se ascunde. Parcă-l înghițise pămîntul.

De la polițiștii din Predeal, Vianu aflase puține lucruri. Printre ele, că Ioachim ar fi tratat cu un șofer de pe o mașină care făcea transporturi internaționale, să iasă clandestin din țară.

Altă informație : la un chiolhan pe care un alt spărgător, Ovidel Nămete, l-a organizat în cinstea lui Ioachim, „oaspetele de onoare“ s-a îmbătat rău și s-a fălit că-l va cinsti și el pe fratele Nămete cu un ospăț ce n-a văzut Parisul. Promitea că vinul cel mai scump se va bea cu donița, o să le cînte la ureche — trei zile și trei nopți — taraful lui Sava Gură de Aur, că o să le puie pe masă o friptură cum n-a mai mîncat neam de neamul lor. Pe o frigare mare cît un șopron o să rumenească un bou întreg, scobit, ca în burta lui să încapă un vițel de lapte, în vițel, un ied, în burta iedului, un purcel și în purcel un fazan. Fazanul o să fie umplut cu ficăței de gîscă și limbi de potîrniche. Au să danseze pe masă țigăncușe

fragede, goale, frecate cu busuioc, avînd frunze de aur în păr.

La ospăţul ăsta or să se ghiftuiască pînă şi cîinii. Le pregăteşte el, Ioachim, cu mîna lui, un drob baban din măruntaiele a două caiafe cărora „le dă cep“ cu un şiş cu zimţi, ca să fie plăcerea mai vîrtoasă.

El, de cînd se ştie, a avut bani cu ghiotura, acu' trece printr-o „ghină“ scurtă, o să-şi revină.

A încheiat tot aşa bombastic, zicînd că nu s-a născut încă omul care să-l tragă pe el în piept.

Cînd a avut loc acest chef, poliţia din Predeal nu ştia că noi umblăm după Ioachim. Apoi acesta dispăruse.

În acest punct al povestirii lui Vianu, şeful nostru a vorbit ca pentru sine : „Ce era în capul meu începe să se lege...“

I-a promis lui Vianu că o să mai discute acest subiect, dar că pe sală aşteaptă o doamnă, care se poate impacienta.

Mi-a făcut semn s-o introduc pe Vasilica. Irimescu i-a arătat scaunul pe care să se aşeze şi i-a ţinut un mic discurs :

— Silico dragă, te rog să mă ierţi că nu discutăm între patru ochi, dar domnii aceştia sînt ca fraţii mei şi nu am faţă de ei nici un secret. Te-am chemat, prea sfioaso, fiindcă am o neagră presimţire că ne despărţim definitiv. Tu ştii că eu te iubesc mult, exact cît mă iubeşti şi tu pe mine. Care este problema ? Mi-a şoptit vîntul aseară că cineva, care nu glumeşte, vrea să-i lase văduvi pe bărbatul tău şi pe Gică Cernea, să le pună doliu la poartă. Ce zici tu de chestia asta ? Nici nu concep că, într-o bună zi, n-am să te mai întîlnesc la magazinul „Pop şi Bunescu“, căutîndu-ţi batista într-o poşetă străină. Cu Ginuţa Cernea am vorbit un pic înaintea ta şi i-am cîntat „Veşnica pomenire“. Fetelor, cineva vrea ceva de la voi, nu ştiu ce şi dacă nu-i daţi vă căsăpeşte ca pe mioare... La felul cum arătaţi voi nu cred că vrea amor. O să zici că de ce mă omoară pe mine grija de voi ? Pentru că sîntem copoi, turturelelor, şi, dacă aflăm că i se pregăteste cuiva trecerea în lumea drepţilor, nu putem sta cu mîna-n sîn. O crimă rămîne o crimă, chiar dacă una ca

tine merită sufocată cu pernuța în ziua nașterii. Uite, copila moșului, îți trec aici pe hîrtie un număr de telefon la care oricînd răspunde cineva. Eu sau unul din băieții mei, pe care-i vezi aici, în toată splendoarea lor. Dacă ai un semn, cît de mărunt, țîr-țîr la telefon și noi venim grămadă. N-o să te lași omorîtă ca o proastă tocmai tu, care ții la viață, că-ți place viața ca foșnetul de bani noi. Nu te întreb cine crezi tu că ar avea interesul să te vadă cu garoafe pe piept, că n-ai să-mi spui. Așa e, pufuleț ?...

Femeia l-a măsurat cu vădită răceală. Cînd a deschis gura m-a izbit vocea ei groasă, ca de bărbat răgușit ;

— Domnu' șef, ați grăit frumos, ca din cărțile sfinte. Tot timpul m-am ținut să nu plîng, cu atîta lume de față.. M-ați întors pe dos. Mă jur acilea, pe mama din groapă, că, din minuțelul ăsta, tot ce fac, și tot ce văd, și tot ce aflu dumneavoastră vă spun întîi, ca mulțumire că țineți atîta la viețișoara mea...

— Silico, a întrerupt-o comisarul, prietenos. Eu știu, că tu ai un suflet atît de bun, de poți tăia geamuri cu el. De șase milimetri. Dacă tu ai înțeles că te-am chemat aici doar să ne jucăm de-a puia gaia, atunci du-te acăsică și pune la fiert grîul de colivă. Eu atît am avut de spus. Dumnezeu să te ierte. Și acum, ieși afară, coropișniță împuțită...

— Să fie primit ! a exclamat femeia și a plecat, trufașă.

— Așaaa !... s-a bucurat Irimescu. Dinule, te duci val-vîrtej și mi-o aduci, în dinți pe nevasta lui Cernea. Rapid, să n-ajungă Silica înaintea ta... Am aranjat eu s-o mai întîrzie la ieșire un gardian care o să se foiască mai multișor pînă îi găsește buletinul predat la venire. N-ai plecat ?

În timp ce mă îndreptam spre ușă, am mai apucat să-l aud pe șef :

— Dragă domnule Dobrin, a venit timpul să invităm în scenă o actriță adevărată, pe prietena mea Zizi, specialistă în roluri de compoziție...

M-am întors din drum, mînat de un gînd.

— Dacă n-o găsesc acasă, ce fac ?

— O găsești ! Am eu om în teren care o supraveghează și, dacă ea pleca de acasă, mă înștiința. Pe cai, mă !

Nu mai trage de timp. Eu știu că nu-i plăcut să fii cel mai mic în funcție, cel mai puști și să-i slugărești pe ăia care se cred mai cu moț. Îți promit că la viitoarea acțiune, tu ai să fii șeful și noi țucălarii. Vorbesc serios ! Pă...

Am găsit-o acasă pe coana Ginuța, am încălțat-o și ea m-a urmat.

Cînd am ieșit în stradă, s-a uitat, curioasă după noi, o băbuță cocîrjată, cu un bariș negru pe frunte. Avea o privire vioaie, jucăușă.

M-am înfățișat comisarului șef și spre surpriza mea nu a vrut să stea de vorbă cu femeia lui Cernea. A dus-o să aștepte într-o cămăruță,

El vorbea cu Dobriț despre cursele de trap. La puțin timp; Vianu a băgat capul pe ușă și mi-a făcut semn că vrea să-mi spună ceva.

L-am informat pe Irimescu în ce birou ne găsește și m-am dus cu Vianu. A tras două scaune, ne-am așezat și a urmat o destăinuire, cu atît mai amuzantă, cu cît Vianu dramatiza totul.

Vianu m-a conjurat să nu povestesc nimănui, să nu-l fac „ de băcănie". Povestea suna cam așa : Vianu s-a dus din timp la gară să ocupe un loc mai bun. A găsit trenul lui și a ales loc într-un compartiment față în față cu o tinerică fermecătoare, leit Rita Hayworth. Lîngă ea, un băiețel cam de vîrsta primului an de școală. Un băiețel care îi semăna. Frumoasa era de invidiat. Așa de tînără și cu un copil atît de mare și de reușit. Vianu s-a așezat lîngă băiat, nedezlipindu-și privirea de pe mamă.

La un moment dat, puștiulică a început să se scobească în nas și colegul meu i-a atras atenția, cu glas tăricel :

— Scoate mîna din nas, micuțule, vrei s-o superi pe mămica ?

Mămica a mișcat aprobativ din cap și a zîmbit, un zîmbet frumos ca un apus de soare în Hawaii. Încurajat, Vianu a început cu copilul o întreagă conversație :

— Ia zi cum te cheamă, țîcă ?

— Lulu !

— Bravo ! Și cîți ani ai tu, Luleață ?

— Șase ani și opt luni.

— Mulți înainte... Și pe mămica cum o cheamă ?...

— Pe mămica o cheamă Elena.

— Minunat. Ca pe fiica lui Zeus.

„Fiica lui Zeus“ nu şi-a arătat reacţia la acest compliment, dar Vianu a simţit că se află pe drumul cel bun. I-a dat înainte.

— Ţie, nu ţi-e sete, Lulule ?

— Ba da, nene...

— Ce să-ţi aducă nenea Cornel, că aşa mă cheamă pe mine ? Vrei apă ?

— *Oranjată.*

— Oranjadă ţi-aduc !

Colegul meu a dat fuga pe peron, de unde s-a întors cu două pahare de oranjadă, aburite.

— Poftim, Lulu, o oranjadă dulce ca tine... Poate doreşte şi doamna un pahar ?

— Nu, mulţumesc, a răspuns preocupată Rita Hayworth.

Vianu şi-a ciocnit paharul cu al copilului.

— Atunci, să bem noi, tinere ! Hai noroc ! Să bem în sănătatea mămichii !...

— Noroc, nene.... Îţi rămîn dator...

— Nici o datorie, puişor, dar dacă vrei, cînd ne întoarcem în Bucureşti, te sun la telefon, ne întîlnim şi mîncăm o îngheţată...

— Noi n-avem telefon...

— Are nenea Cornel. Tu ştii cifrele ? Să le scrii, să le citeşti ?

— De la unu la cincizeci.

— Perfect. Uite o hîrtiuţă, uite stiloul meu... E „Parker“ şi să vedem dacă ştii să scrii... Unu, nouă, trei, nouă, patru... Bravo scrii frumos şi citeţ. Ăsta e telefonul meu de acasă... De ce ai băgat stiloul în buzunărel ?...

— Îmi place, nene, că-i albastru.

— Bine, dar...

Rita Hayworth s-a uitat intrigată la Vianu. El s-a fîstîcit.

— Bine, băieţel, ţi-l fac cadou. Să ai grijă de el, e foarte scump. Poate o să te rog să mi-l împrumuţi şi mie, o singură dată, să scriu o scrisoare frumoasă de dragoste...

— Cu plăcere, nene...

— Ce-ai văzut tu pe peron ? Stai cuminţel, că imediat pleacă trenul.

— Vreau ciocolată...

— Stai, că mă duc eu repede să-ţi iau... Are voie ciocolată, stimată doamnă ?

— Eu... cred că toţi copiii se dau în vînt după ciocolată...

— Aşa e, am zburat...

Vianu s-a întors gîfîind, cu mîinile încărcate de daruri.

— Uite, puişor, cum te răsfăţ. Ţi-am adus ciocolată, napolitană, zahăr candel şi bigi-bigi cu mac. Pentru doamna, o portocală şi o carte. Tocmai am vorbit despre scrisori şi întîmplarea a făcut să găsesc pe peron „Scrisoare de dragoste“ a lui Drumeş...

— Mulţumesc, am s-o recitesc cu plăcere, domnule...

— Cornel.

Rita Hayworth i-a întins mîna şi a rostit simplu : „Gheorghiu“. L-a întrebat :

— Cît să fie ceasul ?

— Şi doisprezece. Peste şase minute plecăm...

Frumoasa mămică s-a ridicat în grabă şi a privit agitată, de-a lungul peronului. Apoi, a strigat în grabă la cineva :

— Aici !... Aici, mamă. Urcă repede... Hai sus...

În nici un minut, o bătrînică simpatică şi-a făcut apariţia în uşa compartimentului. Fata i-a cedat, grăbită, locul !

— Aşa, mamă, stai aici. Ştiam că-ţi place la geam... Te pup, că trebuie să cobor. Drum bun, mamă, şi scrie-ne cum ai ajuns... Uite, dacă te plictiseşti pe drum, citeşte „Scrisoarea de dragoste“ a lui Drumeş. Ai şi o portocală... Domnul a fost amabil... Drum bun tuturor... Bună ziua...

Şi, cu aceste cuvinte, Rita Hayworth a ieşit din compartiment, lăsînd în urmă o adiere de „Chanel 5“. Buimăcit, Vianu a început să ţipe la copil :

— Ce faci, măi, zgaibă ? De ce nu ţi-ai luat rămas bun de la maică-ta ?

Copilul a muşcat zdravăn din tableta de ciocolată şi a răspuns cu gura plină :

— Mămica mea e la Ploieşti-Vest şi mă aşteaptă... Că eu sînt băiat mare şi ştiu să merg singur cu trenul...

La această replică, Vianu a simţit că îi cade, spontan, şi puţinul păr care i-a mai rămas pe creştet. M-a pus, încă o dată, să jur că am să-mi ţin gura.

Eu încă îi mai făceam promisiuni cînd Dobrin a deschis uşa biroului în care am sporovăit noi.

Ne-a spus în culmea fericirii că a dat telefon Silica Neacşu. Trebuie să pice dintr-un moment în altul. A trîntit uşa fără să ne invite şi pe noi în biroul şefului, dar Vianu a vrut să fim musai de faţă. Numai că el n-a avut noroc. Şeful l-a trimis să stea cu Gina Cernea într-un birou, la un etaj mai sus, de unde să nu se mişte pînă nu îi dă el de ştire.

Cînd a intrat în biroul lui Irimescu, femeia lui Neacşu era complet schimbată. Aroganţa ei se spulberase, ochii i se roteau în toate părţile, fără să găsească un punct de sprijin, bărbia îi tremura. Aproape că a ţipat :

— Domnu' şef !...

Vocea i s-a frînt la ultima silabă şi a început să plîngă.

Şeful a aşteptat clipa aceea de uşurare care vine după plîns. Treptat, suspinele au luat locul hohotelor.

Femeia a început să vorbească încîlcit, cu poticneli. Ne-a spus că, după ce a plecat de la poliţie, s-a dus drept acasă la Gina Cernea, să se sfătuiască asupra pericolului de care le-a vorbit comisarul. Să discute şi ele pe marginea evenimentului, poate totul nu este decît o născocire a poliţiştilor şi să se dumircască ce rost ar putea să aibă ?

Acasă la Cernea n-a aflat decît o babă din vecini, care o jelea pe Ginuţa. Păţise un rău mare. Băbuţa i-a istorisit totul. Cum a venit ambulanţa şi a luat-o pe Gina, la spital, şi cum s-a îndoit doctorul că ea mai scapă ; slabă speranţă, fusese otrăvită.

Atunci s-a făcut lumină în capul Vasilicăi şi a înţeles că n-a dus-o cu preşul Irimescu. Da, îl ştia pe vinovat, ştia cine umblă să le şteargă din cartea vieţii, pe ea şi pe Gina. Ioachim, Costică Ioachim. După ce bărbaţii lor au fost ridicaţi ultima oară de autorităţi, el a venit şi le-a cerut buteliile de aragaz. I-au spus bestiei că au fost ridicate. A crezut şi n-a crezut. A vorbit în dodii : „Dacă cineva a ascuns grăunţele, tăiem puişorii, tăiem şi puicuţele..."

Pe unde-i umbla gîndul, numai el ştia.

— Să mă calce, dacă mi-am dat seama unde bătea ! s-a jurat femeia.

Irimescu s-a posomorît.

— Silico, ăsta e defectul tău. Nu poţi spune adevărul mai mult de cinci minute. Nu faci bine. Cum m-am purtat eu şi cum te porţi tu ? Se potriveşte ?... Ioachim a vrut de la voi prada, banii furaţi de bărbaţii voştri şi pe care n-a apucat să-i împartă. Pînă şi biata Gina, care ştii ce lacăt are la gură, a fost mai sinceră ca tine...

— Eu habar n-am de nici un furt, s-a apărat femeia. Şi nu sînt atinsă la creierul mic să vă mint acuşi, cînd e focul ăsta pe mine... Nişte bani au fost ascunşi în buteliile de aragaz. Avem o butelie cu şmecherie. Se deşuruba şi loc era berechet. Dar butelia ne-a fost confiscată... Mortul de la groapă nu se mai întoarce...

Comisarul şef s-a ridicat în picioare şi a început să se plimbe prin birou.

— Bine, Silico. Să zicem că pe mine m-ai convins. Din partea mea poţi dormi liniştită. Du-te acasă şi vezi cum te tocmeşti cu Ioachim. Eu îmi iau mîna de pe tine. Nu mai am ce să-ţi fac. Du-te acasă, femeie...

— Domnu' şef, cum vă închipuiţi că mint, tocmai acuşi, în caz de forţă majoră ?

— Vezi ? Asta mă miră şi pe mine. Eu te credeam isteaţă foc. Adică tu nu ştii că la percheziţie, în ascunzătoarea din butelie, s-a găsit altceva ?... Tot bîlciul cu arestarea lui Neacşu şi Cernea, cu buteliile confiscate, a fost pentru Ioachim. Praf în ochi. Bărbatul tău s-a înţeles cu Cernea să-l lase ţuţ de bani pe Ioachim. Şi au montat toată mascarada cu denunţul la poliţia din Iaşi. Numai că cei de acolo le-au ghicit jocul şi ni i-au dat să-i anchetăm, pe partea noastră. Îţi spun eu cum a fost, Ioachim trebuia să fie păcălit că Neacşu şi Cernea au călcat în gura necazului, că s-au confiscat banii, că s-a ales-bules. El trebuia să zică bogdaproste că n-a fost înhăţat, să se lipsească de tot şi să fie recunoscător celor doi complici, pentru că nu l-au dat şi pe el pe mîna sticleţilor. Aşa e, fă, sau nu e aşa ? Cu mine joci tu popa prostu' ? Banii sînt în altă parte, păsărică, şi, dacă vrei să mai ai vorbe cu mine, îmi spui unde...

— Nu știu, nu știu și nu știu. Uite, ce știu și cît știu vă spun. Săndel al meu și cu Cernea s-au sfătuit, cum fac ei mereu, la necaz, cu domnu' avocat Avachian. La dumnealui or fi și ceva bani, știți cum se lasă la avocat pentru cînd vine, Doamne ferește, ziua cea neagră...

— E vorba de bani mulți ! Nu știi tu unde sînt banii ? Jură-te, să mori cu ficatu' verde, ca Ginuța !

— Aolică, nu știu, mînca-ți-aș... Atîta ți-am mai ascuns că, într-o seară, Săndel și cu Gică, au cărat cu o valiză banii. Unde ?... Știe mutu' de la Manutanță ! Gata ! Eu alte boabe n-am în gușă ! Puteți să-l chemați pe Ioachim să mă toace cu satîrul în fața dumneavoastră...

— Ce să fac eu cu tine, mă Silico ? a întrebat-o Irimescu.

— Să-mi dați crezare, asta să faceți, s-a rugat ea. Și să nu mă trimiteți acasă...

— E mai greu... Mă rog, dacă spui că ai ajuns la fundul sacului, luăm recreație. Nu te trimit acasă... O să te las într-o cămăruță, lîngă biroul ofițerului de serviciu. Du-o, Dinule, și pe urmă să dăm o raită pe la ea, pe acasă. Poate ne pică Ioachim, la drum de seară. E singura ocazie cînd noi și Silica avem același interes : să fie priponit, urgent...

Am luat-o pe femeie și am dat-o în primire ofițerului de serviciu.

Apoi, m-am felicitat în gînd pentru perspicacitate. Pricepusem mai toată combinația șefului nostru. Care ambulanță, care otrăvire ?... Gina Cernea era sus, într-un birou cu Vianu...

„Băbuța" care jelea „victima" a fost, de bună seamă, actrița la care a făcut aluzie comisarul șef.

Farsa a reușit și Irimescu a scos de la Vasilica Neacșu lucruri interesante. La urmă a mai îmbrobodit-o că ne ducem la ea acasă, să-l pîndim pe Ioachim... aiurea !

Eram curios să văd continuarea. Întorcîndu-mă în birou, Irimescu ne-a anunțat că mergem să luăm un mandat de percheziție de la procuror și de acolo ne oprim drept la ușa lui Avachian...

Percheziția făcută în elegantul apartament ocupat de avocat în blocul Ferikide n-a dus la nici un rezultat.

Avocatul Avachian, un bătrînel cu înfăţişare modestă, de om neajutorat, putea fi luat drept profesor pensionar. Îndatoritor, ne-a tratat ca pe nişte vizitatori de seamă ai unui muzeu. Ne-a arătat toate odăile, toate dependinţele, toate firidele şi cotloanele apartamentului, cu grija să nu ne scape ceva nevăzut.

A ajutat la ridicarea covorului şi la mutarea mobilelor mai mici. Ne-a explicat că el se ştie curat ca lacrima şi că vrea să fie convinse, o dată pentru totdeauna, şi organele de urmărire judiciară.

La terminarea percheziţiei, aşezaţi în fotolii, în cabinetul avocatului, Irimescu s-a scuzat pentru vizita noastră inoportună, pe care a calificat-o drept iritantă, o neplăcută îndatorire de serviciu. I-a promis avocatului că nu va mai fi deranjat. Ne-a făcut un semn, mie şi lui Dobrin.

— Mergem, domnilor ! Şi aşa am abuzat cam mult de răbdarea şi de bunăvoinţa domnului avocat...

S-a uitat la Dobrin.

— Totul este în regulă. Nu, domnule coleg ?

Dobrin a împrumutat politeţea şefului.

— Eu aş mai avea o singură rugăminte la domnul avocat. Dacă se poate, fără să-şi încalce obligaţiile profesionale, să ne spună cîte ceva despre doi dintre clienţii domniei-sale. Se numesc Neacşu şi Cernea, infractori recidivişti...

— Ce anume vă interesează ? a ieşit Avachian în întîmpinare.

Dobrin a răspuns tot cu o întrebare :

— Ce-l poate interesa pe un poliţist cînd e vorba despre doi infractori extrem de periculoşi ?

Avocatul s-a ridicat, a mers la birou, şi-a şters tacticos lentilele ochelarilor (mai mult decît era necesar) şi a răsfoit un carneţel. Cînd a revenit la locul său, şi-a mai şters o dată ochelarii, inutil, fiindcă i-a pus alături pe o măsuţă. S-a lansat într-o tiradă preţioasă :

— Domnilor, ştiu din lunga mea experienţă că întotdeauna poliţia vrea să afle totul ! Am să fiu cu dumneavoastră de o maximă francheţe... Eu, ca bătrîn jurist, cu pretenţia unei probităţi profesionale îndeajuns demonstrată, cunosc deosebirea dintre relevarea circumstanţelor

atenuante în favoarea clienţilor mei şi ascunderea cu intenţie a celor agravante. Aceasta nu este o divagaţie, ci o promisiune de a mă pune la dispoziţia dumneavoastră ca un aliat util şi, mai ales, loial. Deci, s-au adus în discuţie două nume ale unor delicvenţi, foşti clienţi ai mei. Ei bine, dintr-o întîlnire, de dată relativ recentă, solicitată de ei, am tras — pur şi simplu — concluzia că au luat hotărîrea de a renunţa la o existenţă reprobabilă. Afirm asta cu toată răspunderea, pentru că mi-au cerut să le facilitez, sub pavăza legilor, despărţirea de un trecut clădit pe terenul alunecos al necinstei. Poate părea neverosimil, dar, dacă ne gîndim la recuperarea elementului uman, la marea doctrină sovietică a marelui pedagog Makarenko, totul devine posibil. În speţă, ca o dovadă a deciziei meritorii pe care au adoptat-o, mi-au mărturisit că deţin încă unele accesorii de arme, cît şi alte obiecte care le-au folosit odinioară la săvîrşirea de fapte antisociale.

Sfatul meu de om matur şi de asociat al legiuitorului a fost ca ei să informeze, pe orice cale, chiar şi pe una ocolită, autorităţile despre obiectele care s-ar putea transforma, cîndva, într-o acuzaţie. Numai astfel poate cădea cortina peste ultimul act al unei existenţe derizorii, care, dacă ne gîndim bine, se datorează vechilor şi strîmbelor noastre rînduieli...

Irimescu l-a ascultat pe avocat cu o falsă smerenie, Dobrin, resemnat, iar mie îmi venea să casc.

Aşteptam verbul caustic al comisarului şef, dar el a păstrat tăcere. Îi cedase lui Dobrin poziţia de atac, l-am mai văzut făcînd aşa, era probabil o tactică a lui, să verifice la lucru, pe viu, aptitudinile subalternilor.

Dobrin a trecut la ofensivă :

— Domnule avocat, a fost o admirabilă pledoarie şi m-a fermecat. Aţi făcut ca unele întrebări pe care am vrut să le formulez să mi se pară meschine. Sînt jenat că va trebui să apelez totuşi la ele... De exemplu, în acest scrin, domnule avocat, se află un buletin de identitate pe numele Dumitru Samoilă. În paginile lui se găseşte o recipisă de predare a unui colet la oficiul de bagaje din Gara de Nord. Firește, el poate aparţine unui client, în numele căruia trebuie să faceţi ceva intervenţii. Este mai

mult ca sigur că el nu are nici o legătură cu motivul prezenţei noastre aici, dar vă spun drept că, pentru noi, cuvintele „colet", „bagaj", „valiză" au la această oră o rezonanţă aparte...

Avocatului nu i-a căzut bine. S-a încordat, s-a observat un efort de gîndire, transformat într-o destăinuire:

— Domnii mei, vă rog să nu vă reprimaţi vreo întrebare. Nici una din ele nu mă poate incomoda... Personal, nu mi s-a părut demn de interes să spun că bieţii Cernea şi Neacşu, clienţii mei, au adus aici o valiză conţinînd — după spusa lor — obiecte personale, de oarecare valoare, necesare lor, materialmente, la sfîrşitul unei posibile perioade de detenţie. Ambii s-au plîns că nu se pot bizui pe integritatea morală a soţiilor, capabile de surprize neplăcute. Au vrut, cunoscută fiind corectitudinea mea, să le păstrez eu. Am refuzat. Pe de o parte nu cunoşteam conţinutul valizei şi, pe de altă parte, nu mă puteam transforma într-un depozit. Le-am dat ideea să depună valiza la biroul de bagaje al gării. Acolo se păstrează o lună, apoi se transferă într-o altă magazie, unde, pînă la termenul de un an, sînt ţinute la dispoziţia depunătorului. Există, bineînţeles, condiţia achitării unor taxe aferente. Mai mult, puteau lăsa cuiva recipisa să reînnoiască depunerea. Mi-au propus ca acea persoană să fiu eu. N-am acceptat. Nu eram prieten cu ei, ci o persoană oficială, angajată pentru asistenţă juridică. Le-am sugerat să găsească o rudă, un prieten, care să le facă acest serviciu. În urma şi a acestui refuz, au plecat cu valiza şi s-au întors după vreo două ore, aducîndu-mi acest buletin şi această recipisă. Am fost pus în temă că omul pe care l-au investit cu calitatea de depunător al bagajului este un infirm nedeplasabil şi că ei mă roagă pe mine, dacă va fi cazul, să reînnoiesc formalităţile de depunere. Ipotetic. O ipoteză puţin plauzibilă, întrucît nu existau temeiuri ca ei să lipsească mai mult de un an. Poate, cel mult, o lună, două. Dacă, între timp, infirmul va avea nevoie de actul de identitate, el mă va căuta la telefon şi vom găsi o posibilitate să-i fie transmis.

Avocatul minţea prost. A vrut să mai spună ceva, dar Dobrin l-a împiedicat.

— Aţi folosit acest act ?

— Nu ! De altfel, nu cred că au trecut treizeci de zile de cînd clienţii mei s-au divulgat autorităţilor şi au fost reţinuţi preventiv. Am omis, neintenţionat, să vă spun că...

— Ştim !... L-a scutît Dobrin de alte explicaţii. Clienţii dumneavoastră sînt cercetaţi la noi pentru furtul unei mari sume de bani. Avem motive să credem că ei au abuzat de încrederea dumneavoastră şi v-au indus în eroare... Pot da un telefon de aici ?

— Cu multă plăcere, a încuviinţat avocatul.

Dobrin a cerut un interior de la Prefectură şi s-a interesat dacă nu există vreo reclamaţie pentru pierderea ori furtul unui buletin de identitate pe numele Samoilă Dumitru. Nu ştiu ce i s-a răspuns, dar el a încheiat convorbirea cu : „Mulţumesc, am fost convins !“

— Domnule avocat, a spus, în timp ce punea telefonul în furcă, în baza unui act de identitate furat, s-a depus în păstrare o valiză al cărei conţinut am vrea să-l cercetăm.

Avachian a ridicat braţele, ca pentru a preveni o infamie.

— Bine, dar pentru asta legislaţia uzuală cere îndreptăţirea...

Răbdarea lui Irimescu a ţinut numai pînă la acest moment al discuţiei. S-a ridicat şi pe un ton care nu admitea replică, l-a invitat pe Avachian :

— Îmbracă-te, domnule avocat. Mergem la gară !

În timp ce îşi aranja ţinuta, Avachian trăncănea despre incompatibilitatea vreunei învinuiri care să-l vizeze direct şi despre nu mai ştiu ce...

În gară, Dobrin a întins funcţionarului de la biroul de bagaje recipisa şi actul de identitate procurat prin furt. După cîteva minute funcţionarul i-a pus în faţă o valiză de carton. A fost deschisă şi în interiorul ei nu se găseau decît nişte pîini uscate.

Calm, Dobrin a început să rupă pîinile în bucăţi. Erau pîini adevărate, cu coajă, cu miez şi nimic altceva. Dobrin a scormonit printre firimituri cu o răbdare exagerată. În cele din urmă a găsit o bucăţică de hîrtie, nici cît o jumătate de timbru. I-a arătat-o lui Irimescu.

— Este o bucăţică de hîrtie dintr-o banderolă cu care se prind bancnotele. În valiza asta au fost bani !

— Fantastic ! s-a minunat Avachian.

Dobrin l-a privit fierbînd.

— Este posibil, domnule comisar şef, ca cineva, de exemplu domnul avocat Avachian să fi scos valiza, s-o golească de preţiosul ei conţinut şi să lase mai departe, în păstrarea *cefereului* pîinea noastră cea de toate zilele. Să-l rugăm, respectuos, pe domnul avocat să ne ajute la recuperarea banilor, evitînd astfel o situaţie extrem de delicată pentru domnia-sa, aceea de complice şi tăinuitor.

— Domnilor, mi se pare aberant ! a protestat bătrînelul, simulînd o sfîntă indignare.

Dobrin a continuat să discute cu Irimescu, ca şi cum avocatul nici n-ar fi fost acolo :

— Domnule comisar şef, aţi remarcat — la percheziţia făcută numitului Avachian — valizele acelea stivuite pe şifonier ? M-am urcat pe un scaun şi le-am privit. De pe ultima valiză de sus, a fost luată, de curînd, o alta. Se cunoştea după urmele de praf. După conturul lăsat pe suprafaţa prăfuită a valizei-suport se puteau evalua cu aproximaţie dimensiunile celeilalte, cea ridicată. Şi mai e ceva. Pe aceeaşi suprafaţă prăfuită sînt nişte punctişoare neregulate. S-ar putea ca valiza despre care vorbim să nu fie confecţionată dintr-un material neted, să fie din piele de porc, de exemplu... M-ar putea întreba domnul avocat cum ar fi posibil să vii la acest ghişeu, să ceri o anumită valiză, s-o deschizi aici, în plină lumină, să scoţi din ea numeroase pachete de bancnote, să le încarci într-o alta şi în prima să bagi pîine. Într-adevăr, n-ar fi posibil.

Sub acest potop de vorbe, Irimescu a început să se monteze. Dobrin a observat.

— Vă cer iertare pentru digresiunea mea interminabilă, nepotrivită pe un peron de gară, dar cred că m-am contaminat de... elocinţă de la domnul avocat. Vă rog să mă mai toleraţi un minut. Ce cred eu ?... S-ar putea să fie o pură fantezie, dar risc să mă compromit şi să vă spun ce cred. Avachian a venit aici cu un geamantan identic celui aparţinînd lui Neacşu şi Cernea. În el era pîine. Cît despre acesta, pe care îl avem în faţă, vă promit că

mă voi ocupa, fără preget, să stabilesc de unde şi de la cine a fost procurat. Deci, a dat buletinul lui Samoilă, recipisa, a primit o valiză, şi într-un moment de neatenţie al funcţionarului a lăsat-o jos şi a predat-o pe cealaltă, pretextînd că a avut nevoie de un anumit obiect. De ce am bătut cîmpii cu valiza din piele de porc ? Aceea, după urmele lăsate de praf, era un pic mai mare, tocmai bună să încapă în ea valiza de carton... „Ce rost avea, se va întreba domnul avocat, să vin eu cu încă o valiză după mine ?" Era totul foarte simplu. O ceream pe cea cu bani şi o lăsam, în locul ei, pe cea cu pîine uscată..." E aşa şi nu-i aşa. Nimănui nu-i face plăcere să circule prin oraş cu un geamantan doldora de bani... Ascunderea lui devine o mare problemă. Nu cumva domnului avocat i-a convenit tot ideea cu biroul de bagaje, al cărui autor a mai fost ? Nu cumva era mai practic să fie introdusă valiza cu bani în cealaltă, de piele — cu încuietori, să zicem, mai sigure — şi s-o depună tot aici ? Ascunzătoare perfectă. Desigur, sub o altă identitate. Aşteptăm să se schimbe funcţionarul de la ghişeu, venim la celălalt şi depunem cu un alt buletin, un nou bagaj. Putea fi ales timpul cel mai potrivit, la o oră apropiată de schimbarea funcţionarilor. Chiar dacă trebuia aşteptat un pic, prezenţa unui om cu o valiză pe un peron de gară este cum nu se poate mai normală... Dar vă rog să acceptaţi această supoziţie sub beneficiu de inventar. Ştiţi de ce am avansat-o ?

— Încep să bănuiesc, a mormăit Irimescu, ursuz.

Eu n-am priceput mare lucru, în capul meu se învîrtea un carusel al valizelor.

Dobrin a continuat, imperturbabil :

— Am avansat această supoziţie, fiindcă ne ia o grijă de pe suflet. Tot sîntem aici. Să verificăm dacă există depusă vreo valiză din piele de porc, cam de un metru, pe şaptezeci de centimetri. Dacă o găsim, aflăm şi numele depunătorului...

— V-am ascultat mai mult decît se cuvenea, s-a înfuriat Avachian. Este o insultă, o umilinţă, mă simt ca pălmuit. Acest tratament abuziv nu va rămîne fără consecinţe. Ca să nu mai vorbim că domnul care ne-a ţinut teoria... valizelor este ilogic. Dacă pîinea uscată şi banii

nu au fost, la un moment dat, în aceeaşi valiză, cum s-a găsit o bucăţică de hîrtie, din banderola banilor ?

— A fost o diversiune a mea, încercată la o răscruce de incertitudini, a recunoscut, jovial, Dobrin.

Avocatul ne-a propus, ţîfnos :

— Vă rog să verificaţi dacă există vreo depunere pe numele Avachian şi să mă lăsaţi în pace.

— De ce Avachian ? a sărit Irimescu. Să verificăm pe numele dumitale din acte : Coriolan Melinescu. „Avachian“ ţi-a rămas ca pseudonim de pe vremea cînd ai preluat „Biroul de avocatură Avachian“. Ca să nu pierzi clientela predecesorului, i-ai adăugat numele la al dumitale. Cu timpul, numele adevărat s-a confundat, pentru toată lumea, cu cel al biroului de avocatură. Toţi te ştiu ca Avachian. Chiar şi noi. Cînd am cerut procurorului mandatul de percheziţie, la rubrica „numele“ am scris Avachian. Prenumele nu-l ştiam. A trebuit să-l sun pe şeful baroului şi el mi-a spus numele exact. Dă-mi te rog, buletinul dumitale şi cealaltă recipisă.

— Este o gravă eroare ! n-a cedat avocatul.

— Sînt mai multe, a consimţit, enigmatic, Irimescu.

Bătrînelul a scos dintr-un buzunar actul de identitate şi l-a întins comisarului şef. Acesta nu l-a slăbit...

— Şi recipisa !... Doar nu vrei să te caut pînă la piele aici, în gară, să te vadă lumea în primeneii cu mîneci lungi.

— Nu vă deranjaţi, a replicat moale avocatul. Recipisa este în apărătoarea buletinului... Să te ferească Dumnezeu de poliţiştii cu idei fixe...

În schimbul actului şi recipisei, lui Irimescu i s-a înmînat o valiză din piele de porc, de culoare bej. El a împins-o spre Dobrin, zicîndu-i : „Poftiţi, domnule Mafalda !“

Încuietorile valizei erau solide şi pentru deschiderea lor trebuiau ori cheile originale, ori un cuţit foarte ascuţit. Dobrin i-a cerut avocatului cheile. Acesta a emis din buze un sunet necuviincios.

Irimescu l-a rugat pe omul de la ghişeu să le dea un obiect tăios. Le-a dat briceagul lui. Valiza fusese eliberată cu acte în regulă. Omul şi-o fi spus în gînd că lumea-i plină de nebuni.

Pentru că avocatul a început să dea semne de neastîmpăr, m-am lipit de el. Văzînd că Dobrin se pregăteşte să înfigă lama briceagului în capacul valizei, a scos nişte chei, pe care i le-a aruncat.

N-am pomenit în viaţa mea atîta zgîrcenie. La ce-i mai folosea această valiză avocatului, ştiind ce conţine şi ce consecinţe avea acest fapt ? !

În valiză s-a găsit maldărul de bani furaţi de la „Solarex". A fost sigilată în prezenţa unor martori, s-au încheiat actele corespunzătoare şi am plecat cu toţii la poliţie. Noi trei, avocatul şi valiza cu milioane.

Avocatul s-a uitat de mai multe ori în sus, spre cer. Ca şi cum voia să ştie dacă Dumnezeu e acasă şi vede ce i se întîmplă lui.

Am privit şi eu cerul. Avea în seara aceea o transparenţă de cristal şi mirosea în aer a stele. Mi s-a făcut dor de fete cu părul lung şi sîni mici, neiubite de mult...

La sediu, Irimescu m-a trimis să dau drumul celor două mătrăgune, Silica Neacşu şi Gina Cernea, să plece. Pe rînd, ca să nu se păruiască încă de pe sălile noastre.

Exista riscul ca Silica să se bolunzească, văzîndu-şi prietena vie şi nevătămată. Ca să nu mai vorbim de felul în care avea să reacţioneze Gina aflînd că Silica s-a lăsat păcălită şi poliţia a pus mîna pe toţi banii.

Pentru încheierea dosarului „Solarex" mai trebuia rezolvată o singură problemă, ultima, arestarea lui Costică Ioachim.

Cînd s-a discutat despre capturarea şefului de bandă, Irimescu ne-a spus că Ioachim trebuie ademenit, trebuie făcut să iasă singur la lumină.

Ziarele relatau în acele zile despre împuşcarea, într-o luptă cu poliţia, a unui alt faimos şef de bandă : Solcan. În legătură cu această ştire, l-am auzit pe şef vorbind cu Dobrin :

— În sfîrşit, a venit timpul să facă şi Solcan o faptă bună, să ne fie de ajutor. Ne folosim de el şi montăm o capcană pentru lupi.

— Bine, dar e mort ! a exclamat Dobrin.

— Tocmai de asta. Îmi bîzîie o idee prin scufiță, dar mai trebuie să-l conving și pe prietenul meu Traian Constantinescu, reporterul de la „Cotidianul". Mă duc să-l caut la „Gambrinus". Tu, ocupă-te de Avachian. Bate fierul cît e cald, să nu-i lăsăm timp să compună cine știe ce libret de operetă. Mă întorc repede și țin și eu aproape. Trebuie interogați, pe îndelete, Cernea și Neacșu. Avem acum probe împotriva lor cu toptanul.

Abia după două zile mi-am dat seama cum arăta capcana pentru lupi montată de Irimescu.

În „Cotidianul" a apărut, pe prima pagină, o relatare, preluată și de alte ziare. Iată cum suna :

„EPILOG LA UN FURT DE... MILIOANE !

După îndelungi și laborioase operațiuni polițienești specifice, echipa condusă de destoinicul comisar șef Radu Irimescu poate raporta opiniei publice : VICTORIE !

Dar să nu vă punem prea mult curiozitatea la încercare. Este vorba despre îndrăznețul atac de la sediul societății „Solarex", despre care, cu siguranță, cititorii noștri își amintesc. O bandă, extrem de periculoasă, a reușit o lovitură mai ceva ca-n filme, demnă de un Al Capone.

Sîntem autorizați să vă informăm că s-au furat peste două milioane de lei, pe care poliția i-a recuperat în întregime, cu binevoitorul și dezinteresatul concurs al distinsului maestru din baroul de Ilfov, domnul A.

Autorii senzaționalului furt fac parte din lumea interlopă. Ei au străbătut de nenumărate ori sala pașilor pierduți din Tribunalul Mare, în calitate de acuzați.

În dosarul întocmit de poliție figurează numele spărgătorilor Alexandru Neacșu, Gheorghe Cernea, al complicilor lor, Grigore Șurcă și Zogu Bocioacă zis „Zgîrci".

Faptele au fost dovedite și recunoscute de inculpați.

Din boxa acuzaților va lipsi însă vinovatul principal, șeful bandei, cel care, după declarațiile părtașilor și după probele indubitabile administrate de poliție, a condus și a organizat marele jaf. El a încetat recent din viață.

A fost împuşcat mortal într-o luptă cu brigada de şoc a poliţiei judiciare, relatată pe larg şi în ziarul nostru cu cîteva zile în urmă.

Numele temutului spărgător şi criminal este Iosub Solcan.

În curînd, justiţia va face dreptate. Adresăm călduroase felicitări poliţiei noastre, foarte eficace.

Traian Constantinescu".

După ce a citit acest text, prima observaţie a lui Dobrin a fost :

— Cum peste două milioane furate, şefu' ?... Greşeală de tipar. Peste şase milioane...

— Este o greşeală a mea, făcută cu bună intenţie, dragă domnule coleg, a recunoscut vesel comisarul şef. Am în vedere o păcăleală dublă. Întîi, să-l fac pe Ioachim să creadă că poate scoate capul fără grijă. El o să-şi spună că Neacşu şi Cernea, aflînd de împuşcarea lui Solcan au dat vina pe el, i-au atribuit rolul şefului şi poliţia a înghiţit gălușca. Complicii lui iubiţi l-au menajat, bravo lor. Chestia cu milioanele este o altă momeală. Adică nu s-a găsit decît o treime din bani. Va întreprinde orice, ca să pună mîna pe restul de bani. Are un fir care îl duce direct la avocatul Avachian. Ioachim va înţelege că binevoitorul concurs al domnului A. a constat într-o manevră abilă prin care au fost salvaţi şi puşi la adăpost mult mai mulţi bani decît a găsit poliţia. Probabil avocatul a sacrificat suma apărută în ziar în mod deliberat. Praf în ochii poliţiei. Sigur, cei de la „Solarex" vor susţine că s-au furat şase milioane nu două, dar pot fi bănuiţi, la rîndul lor, că umflă cifrele, cum se mai întîmplă cîteodată în astfel de situaţii. La asemenea raţionament am vrut să-l conduc pe Ioachim cu articolul din ziar. O să-l caute pe avocat. După cele scrise în ziar, n-are cum să-şi închipuie că e arestat. Aici, la Avachian instalăm noi capcana pentru lupi. Aici îl aşteptăm începînd chiar de mîine. Trebuie mare atenţie. Ioachim nu e o vrăbiuţă pe care s-o vînezi cu praştia. El se crede „curat" acum, dar, dacă ne simte pe urmele lui, miroase cursa şi dispare pînă la calendele greceşti. Să-l

lucrăm în foi de viţă. S-o luăm băbeşte: cum poate da el de Avachian ? Căutîndu-l la telefon ! Ştim că n-o să-l găsească. La tribunal ?... Trebuie să se intereseze, la diverşi, în ce zi, la ce oră şi în ce secţie are omul nostru procese. Ioachim e prea cunoscut acolo şi e prea devreme să se arate toçmai la tribunal. Acasă ?... Aici, da !... Cînd ?... Dimineaţa, înainte de drumurile zilnice, sau seara. Hoţul îl ştie bine pe Avachian, îi cunoaşte tabieturile. Seara, la avocat se mai adună prieteni pentru un bridge. Deci dimineaţa ar fi mai multe şanse să-l găsească singur. O să încerce să scoată banii de la el cu dulcul blîndeţii, dar n-o să se dea înapoi nici de la violenţă. Pentru asta va trebui să se ducă la avocat înarmat, să aibă cu ce să-l ameninţe, nu ?... În blocul Ferikide se poate intra din două părţi. Din bulevard sau prin strada Vasile Conta. Cum zic eu să procedăm ?... Instalăm un post de observaţie pe palierul etajului de deasupra lui Avachian. Vianu o să stea acolo. Noi îl lăsăm pe Ioachim să intre în bloc. El o să sune, o să bată la uşa avocatului şi, dacă o să vadă că nu i se răspunde, poate reacţiona în două feluri. Primul : să forţeze uşa şi să intre în apartament, să caute ascunzătoarea banilor sau alte indicii. În această situaţie Vianu are timp să ne cheme.

— De unde să vă chem ? n-a avut răbdare Vianu.

Irimescu s-a supărat :

— Eu înţeleg că v-am făcut capul talmeş-balmeş. Mi se pare însă foarte important să stabilim totul în cele mai mici amănunte. De unde să ne chemi ?... Ascultă şi-ai să afli ! Dobrin o să păzească intrarea din bulevard. Ioachim nu-l cunoaşte pe comisarul ajutor. Eu — pe cea din Conta. Pe mine mă ştie ca pe un cal breaz. Cred că el o să intre prin bulevard şi o să iasă prin Conta. Sînt acolo o mulţime de străduţe, pe care se poate pierde. Dacă Ioachim nu forţează uşa şi pleacă, atunci Vianu îl urmează nevăzut şi îl încolţim şi noi la ieşire. Deci, Ioachim o să-l aibă pe Vianu în spate, pe Dobrin la stînga şi pe mine în dreapta. Mînzul, Dinu, o să fie la volanul unei maşini tot în Conta, mai în fund, spre Batiştе. O maşină cu indicator de taxi. Porneşte cînd îi fac eu semn sau cînd vede şi el că trebuie, că e nevoie de el. În nici un caz, băieţi, nu tragem noi primii. Asta ar mai lipsi,

împuşcături ziua, în plin bulevard. Mai vedem la faţa locului. Ştiţi proverbul cu socoteala de acasă... Eu va trebui să fiu cel mai bine camuflat. Cine pune mîna pe Ioachim are de la mine o bere şi un covrig cu sare...

Ioachim n-a venit a doua zi. Am stat cu toţii în dispozitivul de pîndă.

Pe trotuarul de vizavi, în dreptul porţii din strada Vasile Conta, s-a nimerit să zacă pe butuci o camionetă. Platforma îi era acoperită cu o prelată aproape putrezită. În imediată apropiere, pe partea opusă, se aflau fostele garaje Mihăescu.

Irimescu s-a strecurat în platforma camionetei şi a pîndit printr-o crăpătură a obloanelor, acoperite cu prelata.

Ceilalţi ne-am aflat la posturile stabilite. Am stat la pîndă de dimineaţă pînă a doua zi în zori. Ne-am retras o dată cu stropitorile U.C.B.-ului.

Cînd am observat că Irimescu vrea să sară din camionetă, am trecut cu taxiul pe lîngă el şi s-a urcat din mers. Am oprit după cîteva sute de metri, am tras pe dreapta, fiindcă aşa a vrut el. M-a trimis să le spun lui Dobrin şi lui Vianu că ne întîlnim la fosta frizerie americană.

I-am anunţat, şi eu cu Irimescu am ajuns primii. Ne-am bărbierit. Au ajuns şi colegii noştri, care au făcut acelaşi lucru.

Apoi am băut împreună o cafea, peste drum de frizerie, la bodega „Mircea", unde tocmai se ridicau obloanele, pentru curăţenie.

Puţin după ora şase, ne-am întors la posturi şi a fost o zi cu ceva mai mult noroc.

Eu n-am văzut cum a început toată povestea. Am aflat după aceea că, pe la opt, Ioachim şi-a făcut apariţia. A coborît dintr-un taxi şi a intrat în bloc, cu pas liniştit, ca un om sigur pe sine. După aproximativ şapte-opt minute a ieşit, îndreptîndu-se spre poarta din Vasile Conta.

Din locul în care mă aflam eu, am văzut cum o maşină de gunoi a oprit spate în spate cu hîrbul din care pîndea Irimescu. Aproape lipite una de alta. Gunoierii au început să care pubelele metalice care stăteau pe trotuar în dreptul

porţii din spate a blocului Ferikide. M-am îngrozit. Irimescu era imobilizat, printr-o întîmplare stupidă şi, dacă Ioachim ar fi ieşit pe acolo n-ar fi avut cum să-l oprească.

Înjuram îngrozitor şi îmi zdrobeam creierii, ce să fac, cînd am văzut pe trotuar luînd-o în stînga, prin faţa fostelor garaje Mihăescu, un munte de om, pus la patru ace. Păşea leneş şi îşi făcea vînt cu pălăria, pe care, la un moment dat, a scăpat-o din mînă. S-a întors după ea şi, cum a ridicat-o, a rupt-o la fugă. Am pornit cu toată viteza. În urma lui apăruse Dobrin, urmat la distanţă de Vianu. Fugarul — am pricepùt că Ioachim era — se postase spre mijlocul străzii şi îmi făcea semne, înnebunit, să vin mai repede spre el.

Cedînd primului impuls, am frînat lîngă el. A deschis aproape smulgînd uşa maşinii şi s-a aşezat la dreapta mea.

— La Piaţa Obor ! a urlat. Ai trei sute de dolari dacă ajungi în cinci minute.

— Dolari ? Să-i văd, am făcut eu pe nebunul.

— Mişcă-te, a răcnit iar şi a aruncat la picioarele mele, printre pedale, trei hîrtii de o sută, verzi.

Am pornit, ambalînd motorul cu zgomot. Prin oglinda retrovizoare se zărea Vianu, cocoţat pe oblonul camionetei puse pe butuci, trăgînd cu toată forţa de prelata putredă. Dobrin venea în goană.

Pasagerul meu a scos revolverul din buzunarul de la piept şi l-a ţintit pe Dobrin, prin geamul de la spate. N-a apucat să tragă, pentru că eu am virat la dreapta. Ajunsesem la capătul străzii şi, pentru halele Obor, trebuia s-o iau, obligatoriu, la dreapta. Dovadă că Ioachim nu bănuia că s-a urcat în maşina poliţiei, a băgat pistolul la loc, în buzunar şi a încercat să-mi explice :

— Nu te speria, sînt poliţist !

— Pentru mine sînteţi omul cu dolari, am răspuns obraznic...

Vocea mea devenise mult mai subţirică, aproape că nu mi-am recunoscut-o.

— Bagă cărbuni, m-a îndemnat Ioachim, şi, dacă ajungi la fix, suplimentăm devizul...

Am apăsat pedala de acceleraţie. Motorul urla şi lumea întorcea capul după noi.

Nu-mi venea nici o idee cum să fac să nu-l scap pe bandit. Parcă aveam pap în tărtăcuţă.

Eram jumătate cît omul de lîngă mine. Era o prostie să scot pistolul, mînuind şi volanul. Dacă opream brusc, ăsta mă adormea cu un pumn şi se făcea căruţă. Am avut şi viziuni eroice : să mă proptesc într-un zid cu maşină cu tot şi să mor şi eu şi Ioachim. Pe parbriz mi-a apărut, ca pe un ecran, preţ de o clipă (halal viteaz !), chipul mamei. Plîngea pentru mine şi lacrimile i se prelingeau pe parbriz. Cu un gest inconştient am vrut să dau drumul la ştergătoare.

Hoţul devenise calm, şi-a aprins o ţigară.

Mă gîndeam de ce mi-a cerut el să-l duc la hale ? Probabil ca să se piardă în mulţime. Cum să-l mai poată urmări cineva în furnicarul acela de oameni ?

Am intrat pe Calea Moşilor şi mă apropiam de intersecţia cu Mihai Bravu. Într-un minut-două ajungeam la piaţă. Ioachim m-a lăudat că am meritat „verzitura". Peste cuvintele lui s-a suprapus în gîndul meu o replică a lui Irimescu : „Cine credeţi voi, băieţi, că l-a ajutat pe Ioachim să scape ?... Colegul nostru drag, domnul Dinu !"

Intrasem pe Colentina. Peste drum de „Parcul Soare", Ioachim mi-a cerut să opresc. Mi-a băgat în buzunar încă o hîrtie de o sută. El a dat să coboare şi eu m-am aplecat să ridic bancnotele, rămase pe jos, sub pedale. Fulgerător m-am aruncat spre dreapta şi l-am prins de un picior. L-am dezechilibrat şi a căzut pe spate, afară din maşină. Ţinîndu-i piciorul cît puteam de strîns, m-am tîrît pe perna din dreapta, să cad deasupra lui. Namila nu s-a pierdut cu firea, a scos revolverul şi l-a îndreptat spre mine.

Mi-am încordat mai tare braţele şi mi-am zis că-i va fi greu să se desprindă din încleştarea unui mort.

Cu ochii larg deschişi am văzut degetul lui Ioachim cum se lipeşte de trăgaci. În spatele lui stătea, parcă, un preot înalt, înveşmîntat în alb şi cu o crizantemă în mînă.

Am auzit, ca prin vis, un strigăt sălbatic : „Hoţule-lece !"...

Ioachim a întins capul mai pe spate, să vadă cine strigă şi un pumn nimicitor, dat în plină faţă, l-a zgîlţîit şi l-a făcut să scape revolverul din mînă.

Cineva s-a aplecat, l-a apucat pe „clientul“ meu de umeri, încercînd să-l tragă din mîinile mele. Nu i-am dat drumul. Acest cineva semăna leit cu Irimescu. Dintr-o maşină, lipită de a mea, au coborît parcă Dobrin şi Vianu.

Am strîns mai tare braţele şi am rămas întins pe perna maşinii. Aş fi vrut să adorm şi să mă visez copil, într-o dimineaţă fără şcoală. Să miroasă în casă a pîine prăjită şi a ninsoare cu vîrtejuri de zăpadă.

Anchetarea lui Ioachim a dat la iveală şi o altă mare surpriză. Banda a fost instigată la comiterea furtului chiar de către un administrator de la „Solarex“, care aflase din surse înalte (toţi urmau să-şi primească partea de cîştig) că societatea respectivă urma să devină proprietatea... întregului popor.

Banda lui Ioachim se făcea vinovată şi de alte infracţiuni grave, descoperite tot cu prilejul acestei anchete.

După încheierea cercetărilor, care au făcut o oarecare vîlvă, într-o dimineaţă, la ora două, după ce a fost cusută ultima filă la dosarul cauzei, Irimescu ne-a convocat în biroul lui.

Eram de faţă eu, Dobrin şi Vianu. Ne-a comunicat laconic :

— Se pare că facem impresie bună în formaţia asta, urîţilor. Şi ca să vă dezvăţ de un obicei prost, acela de a mai trece noaptea pe acasă, vă scot la... grădină ! La „Mon Jardin“, unde dau eu un şpriţ şi vă fac cunoştinţă cu Vera Lescenco, o cîntăreaţă frumoasă de o să-i crape ochelarii lui Vianu...

A fost o seară frumoasă, au fost şi altele, şi multe urîte, toate dintr-un timp trecut, căzut în partea de jos a clepsidrei.

M-am îndrăgostit, în taină, de Vera şi am suferit, mai tîrziu, cînd am aflat că a fost arestată de sovietici sub acuzaţia de spionaj şi condamnată la moarte. Nu ştiu ce a fost adevărat în această poveste care mi-a ajuns la ureche, dar cert este că ea a dispărut.

Era frumoasă şi fragilă ca visele amanţilor săraci !...

Trec zilele şi noi o dată cu ele

Unele zile pot fi pasionante pînă şi într-un spital. Eu am avut o asemenea zi, după ce m-a vizitat prietenul Ţuţu Pîrjol. El mi-a adus o carte poliţistă, cumpărată de pe stradă, în două exemplare (una mie, una lui) cu un titlu aiuritor : *Asasinul din pasta de dinţi.*

N-am avut timp de citit decît seara. De la primul capitol, romanul m-a prins. Tocmai ajunsesem la momentul în care un viitor păgubaş îşi comandase, la o cooperativă de recondiţionat mobilă, un divan voluminos. Înainte de a-i fi livrat clientului, s-a ascuns în el un pitic infractor. Am dat pagina şi... surpriză. Cartea continua cu pagina 65, în loc de 33, cum ar fi fost normal. Restul lipsă. Am încercat să citesc de la 65 încolo, poate înţeleg ceva. Neam ! Citeam acum despre infidelitatea unei anume Solange, metresa unui periculos falsificator de etichete de blugi. Aceste personaje nu le mai întîlnisem pe parcursul lecturii.

Am renunţat la citit. Am închis cartea şi am stins lumina. Somnul întîrzia, nu ştiu ce drăcuşor nu-mi dădea pace. Mă frămîntam, stupid, dacă o fi reuşit micuţul infractor să pătrundă, o dată cu divanul în locuinţa lui Gore Butimanu, cel programat pentru un jaf radical. Eram şi eu detectiv, de ! Ce s-o fi întîmplat ? O fi reuşit să-l descopere Gore, care, la rîndul său, era şef de bandă ? Banda lui era implicată în deturnarea transporturilor cu drojdie de bere. O tîmpenie, între umor şi policier răsuflat. Mi-a venit ideea să mă răzbun pe Ţuţu, prietenul care mi-a cumpărat cartea. Era destul de tîrziu, dar cu atît mai bine, deoarece bolnavii s-au

culcat şi telefonul public era liber. Am luat cartea cu mine şi m-am dus la telefon.

Ţuţurică mi-a răspuns somnoros. L-am rugat insistent să mă scuze pentru telefonul inoportun, să nu se supere pe mine, dar ajung în pragul nebuniei dacă nu aflu ce se întîmplă în romanul *Asasinul din pasta de dinţi*, după pagina 32. La mine lipsesc treizeci şi ceva de file.

Prietenul m-a rugat să-l aştept pînă cînd se retrage cu cartea şi cu telefonul în bucătărie. Altfel, dacă-l aude nevastă-sa, se va îngrijora foarte pentru starea sănătăţii lui mintale.

După cîteva minute a început să-mi citească. Mi-a citit pe sărite. Ce pretenţii mai puteam avea la ora aceea ?

Important era că am aflat urmarea. Divanul a ajuns acasă la Gore Butimanu în lipsa acestuia. Soţia lui, o femeie voinică, s-a apucat să-l scuture de praf cu un bătător de covoare. Piticul infractor, ascuns printre droturi, a căzut pe covor, pradă unui nemilos acces de tuse. Cînd a dat cu ochii de el, femeia a luat un retevei şi l-a molestat grav, după care l-a încuiat într-o noptieră. Cînd s-a întors acasă temutul şef de bandă, l-a luat în primire pe pitic şi l-a pus la cazne. Micuţul a fost obligat să înghită două tuburi cu pastă de peşte „Ovidiu“ şi nu i s-a dat să bea nici un strop de apă.

În scurt timp, piticul a mărturisit că a fost introdus în divan, cu scopuri delictuoase, de rivalul lui Gore, Maciste Trifu, concubinul frumoasei Solange.

Ajuns aici, prietenul meu Ţuţu mi-a cerut un contraserviciu. Să-i citesc din cartea mea ce e cu această Solange, întrucît de la el lipsesc paginile 65—80.

Chestia începuse să mă înveselească grozav. Am vrut să-l ajut, numai că la mine, în volum, pagina 68, la care era povestită biografia acestei doamne, era înecată cu cerneală tipografică. Cu mari dificultăţi am reuşit să descifrez că dînsa a venit pe lume în casa unor artişti lirici (folclorişti) şi că o chema pe numele adevărat : Sofronica. (Am făcut o pauză pînă ce s-a depărtat un bolnav ieşit din closet, care se zgîia la mine.)

Mai tîrziu, hăt, peste ani, a ajuns şi ea mare solistă vocală la restaurantul „Concasorul dintre vii“ şi de atunci

și-a luat pseudonimul cu parfum franțuzesc. Tot prin acel timp a cunoscut-o Maciste Trifu, falsificatorul.

Mai departe se descria răzbunarea fioroasă pe care o pregătea Gore împotriva lui Maciste.

Dizeuza a fost cumpărată de Gore, care i-a tapetat garsoniera cu hîrtii de-o sută. Vestibul, dormitor, chicinetă și baie. În schimb, ea s-a angajat să introducă o viperă în narghileaua lui Maciste, care folosea o trusă orientală pentru fumat.

Apoi, din volumul meu lipsea restul de pagini, pînă la final. Se repeta, în schimb capitolul 1. Am luat repede un *Rudotel.*

Țuțu a cerut cuvîntul. Între paginile 193 și 235 ale volumului său a găsit cîteva pasaje de o mare duioșie, emoționante. Un duce bătrîn și bogat provoacă la duel un tînăr frumos și scăpătat. Ambii erau pretendenți la mîna prea blîndei Clementina, contesă cu sînge albastru și studii monahale. Cei doi pier în duel, ea contractează SIDA, de la un păstor și se stinge lent, dar sigur.

Pe mormîntul ei, contele tată a scris cu flori albe : „Cu dragostea nu-i de glumit !“

M-am plictisit de jocul nostru tembel și am mormăit în receptor :

— Bine, Țuțule, dar tu îmi povestești un alt roman... L-am supărat.

— Dragă, asta am găsit, asta-ți citesc. Poate vrei să zici că nu-i frumos ? Bine, eu ți-am spus în mare, am sărit peste dialoguri care sînt... durere ! Mi s-a pus un nod în gît, pe cuvînt !

Acum fii atent, pe undeva, nu mai are importanță unde, am identificat și ultima filă a romanului nostru. Ce zici ?

Trebuie să-ți spun că pînă la urmă îi prinde. Cei doi răufăcători, mafiotul cu drojdia de bere și falsificatorul de etichete de blugi, se urmăresc cu mașinile pe la Vadul Oii. Îi oprește o fată cu uniformă și cu geantă de casieră, îi dă pe mîna organelor, sînt arestați. Solange rămîne...

— Unde, Țuțule ? am oftat eu.

— Nu știu. Aici sînt încălecate rîndurile, nici cu lupa n-am putut să le deslușesc.

— Rămîne borţoasă !

— Posibil, sau poate rămîne pe bac şi vrea să-l deturneze, ca să fugă în Turcia, pe mare, via Giurgeni.

— Bine, băiatule, îţi mulţumesc. Hai să ne culcăm.

— Somn uşor.

Înainte să adorm m-am întrebat ce s-o fi întîmplat cu piticul din divan. Peste noapte am visat-o pe Agatha Christie.

Aş fi preferat să mi se ofere şi a doua zi un joc infantil şi sălciu decît să aflu, din rubrica de decese a unui ziar, că a murit Viviana.

Viviana, sufletul meu, care m-a aurit cu dragostea ei. Fata mea cu ochi de antracit şi zîmbet din care răsărea curcubeul. Cu gura frumoasă şi bună, ca cireşele culese noaptea, pe răcoare de lună, cu inima cît a lui Zorba.

O minune de femeie, care, iată, s-a şters ca o lacrimă de pe faţa acestei planete albastre.

Am cunoscut-o cînd aveam 24 de ani (ea să fi avut 26), după un spectacol la „Savoy". Făcea parte dintr-un trio mult îndrăgit de public. Mi-a prezentat-o Fred, un bun prieten, actor, care în seara aceea a ieşit cu ea din teatru. I-a spus : „Viviana, dă-mi voie, el e prietenul meu Dinu Predescu." Mi-a întins mîna. Fîstîcit, am sărutat-o pe piatra de la inel şi ea a articulat distinct : „Viviana Măgureanu !". Am încercat un compliment stîngaci : „Pe scenă arătaţi frumoasă ca o artistă, văzută de aproape, sînteţi o capodoperă." Mi-a răspuns cu seriozitate, prefăcută : „Mor după bărbaţii mincinoşi !"

Ca şi cum ar fi simţit că mi s-au accelerat bătăile inimii, Fred a întrebat-o dacă nu se lasă invitată de noi la o cîrciumă. Firește, dacă n-are alt program. După mimică am înţeles, imediat, că o să refuze, dar gura a rostit o acceptare.

Am luat un taxi şi am mers la o bombă, pe şoseaua Chitilei, în curte la un ţigan. Patru-cinci mese, fiecare sub un copac, o maşină de gătit cu plita înroşită, pusă tot în curte şi lîngă ea o măsuţă pe care găseai peşte mic, tirfirică, prins peste zi, mălai, sare grunjoasă. Clienţii trebuiau să-i frigă singuri. Zece lei burta de peşte, cît

puteai să mănînci. Oala de căpşunică parfumată costa tot zece lei. De-aia, cîrciuma ţiganului se chema „La un pol".

Cîrciumarul şi ai lui se aşezau pe prispă, alcătuind o orchestră, cu un repertoriu pentru care venea în Chitila crema Bucureştiului.

Am sporovăit, am rîs, am spus glume, am ascultat muzică. Mi-am umplut ochii cu imaginea Vivianei. Tenul alb, obrazul prelung, de madonă, ochii jucăuşi, ca două chemări atinse de nerușinare, gură pictată de Grigorescu, dinţi perlaţi, aproape transparenţi, prin care, cu un pic de imaginaţie, zăreai roşul cerului gurii. Trupul făcut după canoanele clasicilor greci. Sînii, rupîndu-i bluza, nu se împăcau cu nici o captivitate. Picioarele, Doamne cît de lungi, plătite copios de fabrica „Adesgo" pentru reclame de ciorapi pe calendare. Îmbrăcată sobru, ca o profesoară. Parşiv, fiindcă înnebuneai şi mai tare, gîndind ce ascund aceste veşminte austere. Veselă, cu un haz cuceritor, foc de isteaţă. Eram cu ea doi bărbaţi, nu dintre cei mai tîmpiţi, şi tăceam minute în şir, să nu pierdem vreun cuvînt. Ţiganii cîntau frumos, ca între ei, unul pentru celălalt, cu inima inclusă în instrumente, un vînt smintit făcea feţele de mese plicuri şi-aducea miros de sînge proaspăt de femeie mincinoasă, atunci înjunghiată.

S-a întristat Viviana doar la un cîntec, pe care fata ţiganului, Mura, l-a cîntat cu gura arsă de dorurile ei :

„La revedere, pe cine ştie cînd,
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi plîngînd..."
Să iei cu tine doar bucuria mea,
Să iei doar zîmbetul ce l-ai iubit cîndva..."

Cînd au tăcut şi Mura, şi vioara, Viviana şi-a spus şieşi : „Pe-un cîntec ca ăsta se poate muri..."

Am plecat tîrziu spre casă, în pragul zorilor, ultimele stele le-a luat Viviana în păr.

Fred ne-a lăsat singuri, pe undeva, pe lîngă Piaţa Buzeşti şi eu am rugat-o pe Viviana să se oprească sub becul unui stîlp. A rămas crispată, gîndindu-se că vreau s-o sărut.

— Dă-mi voie să-ţi desfac părul, i-am spus.

L-a desfăcut singură. S-a împrăştiat pe umeri, lung, un abur negru, cu reflexe albăstrii, metalice. Ne-am privit tăcuţi şi înfrigurați, pînă cînd ochii ni s-au împăienjenit. I-am luat mîna şi, am pornit pe stradă, neştiind încotro, pînă lîngă un magazin unde s-au descărcat lăzi cu sticle de lapte. Am luat o sticlă şi am pus în locul ei o monedă. Am băut laptele din sticlă, amîndoi, rezemaţi de vitrina altei prăvălii de confecţii. Viviana mi-a arătat un raglan, două costume şi o scurtă de piele :

— Uite, Dinu, pe-astea ţi le-am cumpărat eu. Să le porţi sănătos. Vai, dar îţi vin extraordinar...

Am mulţumit şi cîţiva paşi mai încolo, trecînd prin faţa unei bijuterii, i-am spus să intre acolo, peste zi, să-şi aleagă absolut tot ce-i place şi să-i spună patronului că va fi plătit din contul meu. Să nu-şi refuze nimic şi să nu se uite la preţuri, chiar dacă vor depăşi milionul.

— Faci tu asta pentru mine ? s-a alintat ea.

— Nu numai !

— Mulţumesc frumos, Dinuţ.

— Poţi să-mi spui „iubitule“ !

— După ce răsare soarele...

Nu mai ştiu cum am ajuns la mine acasă. În orice caz ,cu sentimentul că sîntem inseparabili şi că pentru o clipă de fericire ajung un bărbat şi o femeie.

A venit dimineaţa şi ne-a găsit întinşi goi, unul lîngă celălalt. Pe corpul ei, storurile ferestrei făceau zăbrele de lumină. Ea m-a mîngîiat şi sub mîinile ei mă făceam orchestră. Eu nu îndrăzneam s-o ating. Priveam doar. Îi admiram sînii cu rotunjimi orgolioase, cu sfîrcuri ca bobul de strugure coarnă, curba moale a pîntecului, spinarea de pui de corb, de la îmbinarea pulpelor, coapsele pe care aşteptau mîinile ei, cu degete nervoase, avînd fiecare, parcă, o viaţă independentă. I-am şoptit :

— Eşti curată ca o rugăciune...

— Pentru tine aş fi vrut să fiu, mi-a răspuns, ridicîndu-şi genele lungi, arcuite.

Sigur că mi s-au tulburat minţile la un moment dat şi am iubit-o, ţintuind-o ca pe un fluture viu.

— Să nu pleci, m-a rugat tremurînd.

N-am plecat, am adunat-o în braţele mele şi am adormit-o, cu grija ce o ai pentru o floare cu petale fragile.

M-am strecurat afară din pat, cu mișcări de reptilă. Întîrziasem la serviciu și cu Irimescu nu era recomandabil să încerci așa ceva. Am tras telefonul în baie și am vorbit, cu genunchii lipiți de covoraș, ca musulmanii. L-am cerut pe Păun.

— Sînt eu, Dinu !

— Vorbești ca dintr-o putină cu aburi, ha, ha ! a nechezat Păun.

— S-a prins șefu' că n-am venit ?

— Oho ! Scoate flăcări pe nări. Decît să dai ochii cu el, mai bine înghiți un cornet cu pioneze.

— Vin în zece minute.

— Vino ! Să-ți pui o pernă la fund, pentru șuturi...

M-am îmbrăcat ca la alarmă aeriană și, înainte de a ieși pe ușă, am prins cu un ac, de bluza Vivianei, un bilet : „Te rog să mă aștepți, minunea mea. Plecarea ta, de aici, ar semăna cu zborul unui pescăruș deasupra unei corăbii care se scufundă."

In drum spre secție, m-a nemulțumit amintirea unei minciuni pe care Fred i-a spus-o Vivianei. Cînd a venit vorba despre profesia mea, a lăsat să se înțeleagă că sînt un tînăr jurist. Adevărat, devenisem student la drept, la seral, dar, dacă fata ar fi aflat din alte surse că sînt polițist, ar fi reacționat cu firească suspiciune. De ce am ascuns ? Singura soluție e să știe adevărul de la mine.

Înfruntarea mea cu Irimescu a fost scurtă.

— Ce faci, mînzule, ai luat dalac ?

— Boala mea se numește altfel, domnule comisar șef.

— Mda. E o boală... acceptabilă ?

— E superbă !

— Îți doresc să-mi spui la fel și luna viitoare.

— Vă mulțumesc !

A urmat împărțirea sarcinilor pentru ziua în curs. După ce mi-am făcut un duș la arest, spre înlemnirea generală a gardienilor din pază, am purces la interogarea unui anume Rachievici, arestat lis-de-dimineață, într-o comună de lîngă Bucuresti.

Tipul a fost genial. A cumpărat de la mai multe librării portrete ale lui Gheorghiu-Dej, 100 000 de bucăți, la prețul de un leu bucata. A pornit cu ele sub braț, prin sate și comune, intrînd în legătură cu preoți și chiaburi

categórii hărţuite de noile autorităţi. Le spunea că mai toţi oamenii cinstiţi, pătrunşi de dragoste pentru viitorul luminos, au vrut să aibă în casă portretul noului şef de partid, care ne va conduce din victorii în victorii.

— Cît costă ? se interesa cel interpelat.

— Nu costă nimic ! Fiecare a dat după puteri şi după conştiinţa lui înaintată. Eu nu cer, omul dă cît vrea şi dacă vrea. Un megieş al matale a dat 25, alţii mai puţin, alţii mai mult.

— Eu dau 50, se învîrtoşa gospodarul. Să mă treci undeva.

— Te trec şi mulţam...

A obţinut Rachievici un cîştig de aproape trei milioane, în anii cînd salariul mediu era de circa patru sute lei. Prea aspru nu putea fi condamnat. Ce-a făcut ? A difuzat portretul conducătorului iubit, n-a pretins o sumă anume, oamenii au dat de bunăvoie.

Rachievici mi-a spus răspicat că are pretenţia să fie popularizat în ziare. Nici un român şi, mai ales, nici un activist al partidului comunist n-a cumpărat atîtea portrete. Răspîndirea lor a însemnat o muncă de propagandă. Am consimţit, mental, că nu se afla departe de adevăr.

Era isteţ şi simpatic inculpatul meu, dar eu stăteam ca pe jăratic să mă întorc lîngă Viviana. Noroc că a mers repede cu declaraţia, omul meu a recunoscut tot şi chiar se mîndrea cu fapta comisă.

Înainte ca să mă îndrept spre casă, am galopat pînă la o cofetărie, de vizavi de prefectură, care făcea cornuri calde cu migdale. Am luat cornuri şi niste flori mai roşii decît apusurile însîngerate de pe marile fluvii.

Am găsit-o pe Viviana, înfăşurată într-un halat de baie, al meu. Părea mică şi neajutorată, ca sora mai mică a tuturor.

Am vrut să-i spun ceva, a vrut să-mi spună ceva, dar mîinile noastre s-au găsit înaintea cuvintelor şi ne-am iubit, flămînzi fiecare de carnea celuilalt, pînă ce noaptea ne-a trecut vama somnului.

Toată povestea mea de dragoste cu Viviana poate fi scrisă cu un creion cu vîrf de argint, pe un cer albastru.

Ne vedeam serile, după spectacolele ei, bolnavi de

dor şi ne sărutam, în văzul lumii. Poposeam în restaurantele cu muzică ale oraşului, multe, frumoase, accesibile. Uneori n-aveam bani decît pentru un „amalfi“ (vodcă în amestec cu vermut), ascultam muzică, îi ţineam mîna, captivă ca pe o pasăre, în căuşul palmelor mele, dansam, sorbindu-i răsuflarea caldă, o lipeam în dans de mine, ca pe o lamă lungă de spadă, ce aş fi vrut să mă despice, să intre în mine.

Începuseră să ne cunoască orchestrele, au învăţat că Vivianei îi place „Feuilles mortes“ şi, cînd apăream în uşă, această melodie ne primea, ca un semn de salut.

La „Cina“ îl întîlneam pe Sile Vişan şi orchestra sa, la „Lido“, pe Dinu Şerbănescu, la „Zissu“, pe Iocu Reininger, la „Parcul Aro“, pe Buză, la „Victoria“, pe Gaston Ursu, la „Mon Jardin“ pe Jean Ionescu, la „Şapte păcate“, pe Fănică Gănescu, la „Virgiliu“ pe Nelu Bolozan, muzicieni cum nu mai aveau să întîlnească localurile bucureştene de mai tîrziu.

La plecarea spre casă, îi asortam Vivianei taxiul, la culoarea sandalelor. Dacă purta în noaptea aceea sandale maro, luam un taxi verde. Acasă urcam pe scări, cu inima-n gît şi la fiecare etaj, scoteam cîte ceva de pe ea. Trăiam cu o frenezie care putea să ne ucidă.

Aş fi vrut să aibă tot frumosul de pe lume, toate bucuriile pămîntului. Îmi aduc aminte că într-o noapte fierbinte, de iulie, şi-a dorit zăpadă, să-şi presare în păr. Am culcat-o, cu vorbe de alint, ca pe copiii care vor să se plimbe cu Carul Mare. Apoi, am plecat hoţeşte de acasă şi m-am dus pe Pantelimon, la o întreprindere frigorifică. Aveam cu mine un termos mare, pentru alimente, şi le-am cerut celor de acolo, să mi-l umple cu zăpadă răzuită de pe conductele îngheţate ale camerelor frigorifice. Dacă nu m-aş fi legitimat, ar fi chemat poliţia sau spitalul de nebuni.

Cînd am revenit, am pus zăpada pe o fructieră înaltă, am aşezat-o lîngă patul în care dormea ea şi am trezit-o încet. A trecut un timp, pînă să înţeleagă ce i-am adus, s-a aşezat turceşte, cu fructiera în faţă şi m-a întrebat scîncind : „Ai făcut tu asta pentru mine ?“ Am plecat capul şi ea a început să plîngă. Lacrimile săpau cute pe faţa zăpezii şi în sufletul meu.

Nu mai aveam nici măcar o privire pentru nimeni altcineva. Pînă și anotimpurile din anul acela le-am recunoscut după îmbrăcămintea ei.

Nu dormeam nopțile, nici după ce ne potoleam foamea de sex, ni se părea că dormind ne furăm un timp prețios. De sub ochi nu se mai ștergea paranteza culcată a cearcănelor, slăbiserăm amîndoi, eram epuizați, ne mișcam ca în transă, sufeream pentru fiecare minut în care eram despărțiți, ne temeam, amplificîndu-ne temerile pînă la spaimă bolnăvicioasă, de forțe necunoscute, în stare să ne curme dragostea. Îmi simțeam pereții interiori ai abdomenului căptușiți cu gheață sticloasă cînd uneori o auzeam pe Viviana îngînînd cîtecul acela trist :

„La revedere, pe cine știe cînd,
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi plîngînd,

Aceste emoții ar putea fi comparate de alții cu sentimentalismul naiv al unei telefoniste provinciale. Ei și ?...

N-am să-mi iert vreodată că eu am fost autorul sfîrșitului acestei iubiri. Gest de om nebun, care înțeapă un foc cu păsări cîntătoare vii.

Se apropia ziua de naștere a Vivianei și am stabilit să-mi invit la „Lido“ toți prietenii. Numai bărbați, ca să le pot citi în priviri invidia, admirația pentru minunea de lîngă mine și care să fie obligați să-i adreseze numai Vivianei toate cuvintele frumoase păstrate în memorie pentru Măria Sa Femeia.

În seara sărbătorii nu am avut răbdare s-o aștept la restaurant, alături de prietenii mei.

Ea își lăsase la mine rochia „festivă“ (locuința mea era mai aproape de teatru) și i-am dat cheile. Carpeta din vestibul am acoperit-o cu frezii mov, pe pat am întins așternut de frezii albe. Am rezemat de o pernă un bilet în care am scris : „Dumnezeu a înlocuit cu tine stelele care au obosit, pentru ca cerul de deasupra mea să nu rămînă fără lumină. Ce frumoasă e lumea cu tine, Viviana ! Mulțumesc, omenirea mea. Îți doresc viață lungă, soare în toate zilele, speranțele să-ți fie ocrotite de ceasul bun și să nu te poți desprinde de mine, fără să ne ucizi pe amîndoi. La mulți ani, iubita mea, din toate anotimpurile !“

Ea a vrut să vină singură la local, eu o aşteptam în hol şi (avînd, desigur, o înclinaţie spre efectele ieftine) aranjasem cu pianistul, ca atunci cînd o să apărem pe uşă, să se audă discret, ca o părere : „Astăzi e ziua ta / Zi frumoasă ca tine...“

N-am avut răbdare s-o pîndesc în hol şi nici nu-mi plăcea să vină singură pe stradă. Le-am spus invitaţilor mei că mă duc după ea.

Acasă, nu ştiu ce mi-a venit să n-o aştept într-un fotoliu, lîngă sticla de şampanie pregătită pe masă. Pradă unei idei puerile m-am ascuns în debara, cu gîndul să ies de acolo cînd se va dezbrăca, s-o strîng în braţe, pînă la sufocare şi s-o iubesc repede şi neaşteptat, cum vin ploile de vară.

Am auzit cheia răsucindu-se în broască şi Viviana n-a venit singură. O însoţea un tînăr. Vorbeau calm, pe ton degajat. El îi făcea reproşuri :

— Parcă ai înnebunit. Nu mai ai casă, nu mai ai telefon, nu te mai găseşte nimeni. Nu credeam că trebuie să vin la teatru ca să îţi pot spune „La mulţi ani !“ de ziua ta.

— Gata, Viorel. Îţi promit să-mi iau o zi liberă, în care să ne certăm. Acum fii bun şi dă-mi pantofii ăia de lac.

— Poftim ! Ia uite ce catafalc de flori ţi-a pregătit băiatul ăsta. E un copoi romantic.

— Vrei să-ţi dau cu un pantof în cap ? Ajută-mă să-mi închei fermoarul la spate.

Nu m-am mai putut stăpîni. Am ieşit din ascunzătoare, cu o frezie în mînă, pe care am uitat s-o arunc. Probabil arătam caraghios, ca Romeo sub dărîmăturile balconului.

Viviana s-a făcut albă, individul s-a pierdut şi el. A încercat să bolborosească :

— Eu sînt, eu pot să vă arăt...

— Nu mă interesează cine sînteţi, i-am tăiat-o. Ştiu doar că nu aveţi loc în casa mea. O puteţi aştepta pe doamna afară.

— Aş vrea totuşi...

— Bună seara !

A plecat, agăţînd-o pe Viviana cu o privire ca o cange.

După ce ușa s-a lipit în toc, m-am grăbit să vorbesc, înainte să-mi sară capacul de la cazanul de presiune.

— Nostimă perversitate, doamnă, să vă aduceți amanții în casa mea.

A început să tremure, șoptind întruna : „Taci, taci..."

Capacul de la cazanul meu de presiune a sărit. Am luat-o de păr și am pocnit-o, trimițînd-o într-un perete, de unde s-a prelins pe covor.

I-am explicat pe un ton care se vroia didactic :

— Meseria de curvă include și riscul să mănînci bătaie de la clienții păcăliți. Să ieși afară în trei minute. Încui ușa și îmi arunci cheile, în cutia de scrisori. Eu plec primul, nu mai pot să respir același aer cu dumneata. Cel mai fioros blestem pe care l-am învățat de la hoți este ăsta : „Pe toate drumurile vieții tale să te legeni ca tinicheaua cu păcură de la curul căruței". Să n-ai liniște niciodată. Asta îți doresc !...

Am ieșit, trîntind ușa așa de tare, că am simțit praf de tencuială pe buze.

M-am întors la „Lido" și le-am spus prietenilor mei că, asemenea marilor bărbați, Napoleon, Cezar etc., sînt purtător de coarne. (Nu știu de ce, n-am auzit nici un bărbat, comparîndu-se, în astfel de situații, cu Ionescu, cu Popescu, pe care-i înșală nevasta, ci numai cu mari personalități. O anemică nevoie de consolare, pesemne.)

Am văzut pe fețele prietenilor mei semnele compasiunii, la unii fabricată, la alții autentică. Mă înfuriau deopotrivă. Le-am spus, încîlcit, că în profesiunea mea flagrantul delict de adulter intră în categoria ciurucuri și să plece toți acasă, nemaifiind dispus să le suport mutrele de parastas.

Am plecat și eu, oprind un taxi, pe care l-am asortat la culoarea care mă domina atunci. O mașină neagră. M-am dus la „Raza", unde cînta Mielu-chitaristul. M-am îmbătat cu lichior de portocale (un idiot) și am avut ca tovarășă de beție o bătrînă alcoolică. Mi-a spus că îngrijește morminte de mari granguri, din fosta lume bună. Un chelner mi-a șoptit că era contesă adevărată, scoasă afară din casă și cu toate avuțiile confiscate, aidoma celor din clasa ei.

L-am rugat pe Mielu și mi-a cîntat de trei ori :

„Femei, femei, femei
De ce v-ați mai născut pe lume ?
E plină lumea de nebune,
Eterne amăgiri..“

Contesa a făcut remarca :

— *Mon petit*, ai melancolii de coafeză din Ferentari...

Am sărutat-o cu buze cleioase și i-am oferit șampanie. Habar neavînd ce face, Mieluță s-a apucat să cînte :

„La revedere, pe cine știe cînd...
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi plîngînd...“

Am luat-o pe babă la dans, dîndu-mă în spectacol, făcînd tot felul de figuri deșucheate.

La plecare, bătrîna a fost omenoasă, nu m-a lăsat singur. Eram pulbere. Am oprit o stropitoare a U.C.B.-ului și i-am dat bani șoferului, să ne ia cu el în cabină, să ne plimbe. Dimineața ne-a prins la o cîrciumioară pentru „dres“, pe Ștefan cel Mare. Erau pe atunci cîrciumi din astea, care deschideau numai de la 5 la 10 dimineața. Ți se ofereau acolo ciorbe acre, murături, iaurt macedonean, zeamă de varză în oală de pămînt, chifteluțe calde, prăjite lîngă masa ta, bere rece, fructe.

Te puteai întîlni, în aceste mici localuri, cu mulți îmbuibați din noua protipendadă.

Într-un tîrziu, am tîrît-o (de pleoapă, ca să fac o licență poetică) pe tovarășa mea de beție la mine acasă. I-am umplut un geamantan mare cu toate freziile, să le ducă protejaților ei de la cimitir.

Nu m-am culcat. Am plîns, sub duș, ca o fleoarță, și m-am cărat la poliție cu picioare moi, din plastilină.

Zilele care au urmat le-am trăit într-un malaxor întunecos, care îmi zdrobea metodic mădular cu mădular. Irimescu, uns cu toate alifiile, m-a ghicit. Mi-a zis :

— Mînzule, miroși a femeie care a dat cu cuțitul pe la spate.

O înjuram pe Viviana cu toate cuvintele urîte învățate într-o meserie spurcată ca a mea și, înjurînd-o, îmi creștea arsura, în loc să mă răcoresc.

La o săptămînă de la despărțire, m-a așteptat în fața casei tînărul pe care l-am găsit cu ea, la mine-n casă.

Mi s-a proptit în față și a deschis un buletin de identitate pe care-l avea în mînă. A vorbit gîfîit :

— Uitați, mă cheamă Viorel Măgureanu și sînt fratele Vivianei. M-am dus la teatru s-o felicit de ziua ei și a tras de mine s-o conduc pînă aici, să stăm de vorbă. Vă salut !...

Mi-a întors spatele și eu am înghețat. M-am sprijinit de un zid și am așteptat să visez frumos, ca la îmbrățișarea cu moartea albă.

Senzația de frig m-a stăpînit în toată seara aceea, dîrdîiam. Am așteptat-o pe Viviana, la ieșirea din teatru. M-a văzut și a pornit lîngă mine pe stradă, fără țintă. Nu puteam articula nici un cuvînt și, dacă aș fi putut, ce să-i spun ?

Trecînd prin dreptul Grădinei Icoanei, ne-am așezat pe o bancă. Era multă liniște.

— Dinuț, a spus ea, tulburînd-o. Noapte bună, băiatul meu...

S-a ridicat și a plecat aproape alergînd, absorbită, după o clipă, de umbrele nopții. Am rămas singur, un copac frînt, printre alții, de pe care au alunecat obosite culorile.

Mi-am ridicat gulerul hainei și m-am întins pe bancă, zăcînd ca de-o boală ce nu putea fi gonită decît prin descîntece.

Nu știu după cît timp a apărut un gardian din paza generală și m-a legitimat.

— Aha ! Misiune de noapte, a zis deșteptul pămîntului. Rămîn pe aproape, domne' comisar, să vă ajut...

Nu mă mai putea ajuta nimeni. Plecînd, Viviana mi-a luat Steaua Polară și, fără ea, rătăceam stingher printr-un oraș scrumit, așteptînd ca vîntul să împrăștie cenușa, cu tot cu ființa mea.

În primele zile, cînd nu ne-am văzut, am fost făcut comisar-ajutor, pentru izbînda din afacerea Goghez. Palidă compensație, într-un timp cînd bucuriile mele erau castrate și cînd toate gîndurile mele aveau o singură destinație, incendiată.

I-am scris Vivianei de cîteva ori, umilindu-mă, punîndu-mi cenușă în cap, cerșind-o. Nu mi-a răspuns niciodată.

În decursul anilor, pe lungul drum al vieții către

moarte, ca un făcut, nu ne-am mai întîlnit. Nu era greu, imposibil, de provocat o întîlnire, dar poate că ne-am temut amîndoi să dezgropăm şarpele, de sub pragul iubirii noastre.

Şi acum, tîrziu, răsfoind un ziar, pe un pat de spital, aflu că Viviana mea nu mai este. Literele de ziar au început să joace, ca sub o prismă de cristal, şi peste ele s-au suprapus cuvinte dintr-un cîntec uitat :

„La revedere, pe cine ştie cînd,
Nu te uita înapoi, să nu mă vezi..."

Atunci, demult, cînd m-am despărţit de Viviana, am fost atît de marcat, încît Irimescu m-a lăsat să-mi iau concediu de odihnă. Nu m-am odihnit, fiindcă întîlnindu-mă întîmplător cu Dimitrie, comisar şef la Prefectură, criminalist reputat, mi-a spus la ce lucrează şi m-am oferit să-l ajut benevol. La circumscripţie nu se cercetau crime şi n-aveam cum să învăţ cîte ceva privind instrumentarea unor asemenea dosare.

Cazul la care lucra Dimitrie a fost considerat la început o sinucidere banală.

O muncitoare de 24 de ani a fost găsită moartă în odăiţa ei, la sesizarea vecinilor. Locuia într-o cameră, dintr-o casă tip vagon, pe Calea Griviţei. Fusese bolnavă, internată în spital, avea crize depresive, trăia prost şi într-o zi s-a încuiat în casă, a amestecat cianură într-un păhărel cu lichior şi a plecat dintre cei vii.

Medicul constatator şi echipa de poliţişti care l-a asistat au lucrat superficial, autorizînd grăbiţi înhumarea. Familia ei a protestat, cerînd noi cercetări, amănunţite. Fata a fost internată în spital, pentru un chiuretaj autorizat, a mai avut o intoxicaţie alimentară, dar moralul ei era bun, avea proiecte, speranţe, îi plăcea viaţa. Cu o zi înainte de „sinucidere" îşi cumpărase perdele, material pentru aşternuturi de pat, spera chiar într-o căsătorie.

Dimitrie a luat totul de la început. Întîi necropsia cadavrului deshumat, care a confirmat prezenţa urmelor de cianură în mai multe organe, apoi a stat îndelung de vorbă cu fiecare vecin.

De la aceştia a aflat despre doi bărbaţi existenţi în viaţa tinerei femei. Un agent de poliţie, de la circa din

cartier, care o vizita uneori, şi un muncitor de la o tipografie, amantul „titular“, cu apariţie zilnică la ea acasă.

Ne-a derutat, la anchetă, că fata nu avea decît o singură cheie de la uşa de intrare. În ziua morţii uşa a fost încuiată pe dinăuntru şi cheia aşezată pe masa de lîngă patul ei. O cheie cu o formă unică (nu putea fi copiată) de la o broască foarte veche, care nu se deschidea în nici un alt fel.

Ambii bărbaţi, agentul de poliţie şi tipograful, au fost identificaţi şi interogaţi. Primul a vorbit despre o legătură pasageră, limitată la contacte sexuale sporadice. E adevărat că fata se mai miorţăia, cum fac cîteodată femeile, că îl iubeşte numai pe el şi dacă o lasă ea îşi ia zilele. Nu a luat-o prea în serios, a început chiar s-o evite şi, cînd a aflat că a murit, s-a speriat. Recunoaşte că a încercat să influenţeze ancheta, pentru a nu-i apărea numele în dosar.

Tipograful lăsa impresia unui semicretin. O iubise pe fată, dar ea era o fire prăpăstioasă, bolnăvicioasă, avea obsesia morţii, era stăpînită de un pesimism incurabil. A mai încercat o dată să se omoare, ştiu vecinii, cu nişte cozonac otrăvit, din care a vrut şi el să guste şi ea nu l-a lăsat.

Ce ştiau vecinii ? Cu două săptămîni, înaintea morţii, fata a copt cozonac în casă, dar cînd s-a răcit au apărut nişte pete verzi deasupra. L-a dat la găini şi, după ce au ciugulit din el, două au murit.

Dorind să ştie cît mai multe despre acest individ, Dimitrie m-a luat cu el la tipografie. Ni s-a spus că omul se comportă normal, este o fire liniştită, retrasă, bun lucrător şi cam atît. Altceva însă a modificat cursul anchetei. La zincografia acestei tipografii se lucra şi cu cianură, pentru tratarea unor clişee. Evidenţa acestei puternice substanţe toxice era ţinută neglijent şi era posibil să fie sustrase cîteva grame, fără să se observe.

Puteam avansa ipoteza că tipograful i-a făcut cadou iubitei, o sticlă cu lichior otrăvit, ea s-a încuiat în casă, l-a băut şi a murit. Dar nu rezista în justiţie şi o eventuală recunoaştere a învinuitului putea fi retractată la proces.

Curînd acest învinuit a schimbat tactica şi ne-a ieşit în întîmpinare cu nişte mărturisiri care ne-au lăsat cu

gura căscată. Recunoștea, pur și simplu, că a sustras de la tipografie o pungă cu vreo litră de cianură ceea ce era imposibil, căci acolo existase numai o cantitate de cîteva zeci de grame.

A spus că el a presărat cianură pe aluatul de la cozonac, dar, apărînd petele acelea verzui, fata a crezut că a fost făina mucegăită și l-a dat la păsări. În altă declarație a arătat că, într-o noapte a vrut s-o sufoce cu perna, în somn, dar s-a temut să n-apuce să țipe și să alarmeze vecinii. A scris o mulțime de declarații, cu variante fanteziste și era ușor de revenit asupra lor, în instanță, lăsînd să se înțeleagă că au fost date sub tortură. De aici și acceptarea oricărei acuzații, recunoașteri formulate haotic, însușirea unor vinovății imaginare, numai pentru a-l satisface pe anchetator. Băiatul nu era tîmpit cum vroia să pară. Dimitrie făcuse o fixație. Îl frămînta, obsesiv, povestea cu cheia găsită pe masă.

Într-un moment (i-aș zice, de inspirație fantastică) s-a apucat să scoată ghemotoacele de ziar care înfundau un cot de burlan ce ieșea prin perete, din odaia fetei. Pe tabla burlanului au fost găsite amprente, ale tipografului nostru.

Spre surprinderea mea, Dimitrie a luminat masa pe care a stat cheia, cu reflectoare de fotograf și a cercetat-o cu o lupă puternică. Mi-a arătat o găurică de ac. Am văzut-o și n-am înțeles nimic.

Dimitrie a trecut la demonstrație. A înfipt un ac în lemnul mesei, a legat sub gămălie ață de cusut, a întins firul și l-a scos afară, prin cotul burlanului. Apoi a dat drumul cheii, să alunece pe ață, pînă ce a ajuns pe masă. A smucit de ață, acul a ieșit din lemn și l-a scos în exterior. A înfundat la loc cotul burlanului cu ghemotoacele de ziar. Simplu, nu ?

Criminalul (tipograful) a băut lichior cu fata și, într-un moment cînd nu a fost atentă, a pus cianură numai în paharul ei. Efectul a fost fulgerător. Paharul lui l-a spălat și l-a pus la loc, a aranjat-o pe fată în pat, a ieșit pe întuneric, după ce a montat stratagema cu ața, a încuiat, a trimis cheia în casă etc.

Mobilul crimei : gelozia. Aflase de legătura cu polițistul, a simțit că fata vrea să se despartă de el și i-a aplicat

o pedeapsă... capitală.

Oamenii şi reacţiile lor imprevizibile !

Întors la circumscripţie, m-am ocupat, alături de Irimescu şi Păun, de cazurile care intrau în competenţa noastră de rezolvare. Cîteva, foarte interesante.

Mi-a fost dat să-l cunosc pe celebrul Lică Cercel, escroc de anvergură internaţională. Cu ani în urmă au scris toate ziarele mari despre o afacere a lui, organizată la cazinoul din Monte Carlo. Trecea acolo drept un mare moşier din România şi principalul acţionar al bogatei societăţi „Prahova-Oil". A jucat nebuneşte bacarra, a pierdut, a împrumutat sume exorbitante şi, încolţit grav, a consimţit să-şi plătească datoriile cu acţiuni, evaluate — de nevoie — mult sub cursul curent al bursei.

Acţiunile societăţii „Prahova-Oil" aveau tipărite pe ele o serie şi un cifru de control. De exemplu : seria 706 004 (8). „Moşierul" le-a indicat cumpărătorilor numărul de telefon din ţară al biroului „Public-relation" al societăţii, la care răspundea o domnişoară poliglotă.

Cumpărătorul spunea :

— *Mademoiselle,* am devenit posesorul acţiunii (sau acţiunilor) „Prahova-Oil" seria 706 004. Ce cifru de control am, te rog ?

— Un moment să verific. Opt !... ciripea mititica.

— Merçi !...

Tot „sărmanul moşier" a achitat şi costul convorbirilor telefonice internaţionale. A vîndut „în pagubă" o valiză cu acţiuni, a achitat, pînă la ultimul franc, datoriile şi a rămas cu... un cîştig substanţial.

Cînd proaspeţii acţionari au prins o cotă bună la bursă şi au vrut să arunce acţiunile pe piaţă, au aflat că sînt false, că postul telefonic din Bucureşti care le confirmase cifrul de control se desfiinţase la cerere, că aparţinuse unei case particulare şi că domnişoara poliglotă şi-a schimbat domiciliul şi a dispărut.

De fapt, nu dispăruse pentru toată lumea. Lică a regăsit-o aşteptîndu-l iubitoare. Era concubina lui, domnişoara Milica-Japoneza, poreclită astfel pentru tăietura oblică a ochilor, fostă casieră la ghişeul de călătorii internaţionale „Wagon-lits". Drept recompensă pentru complicitatea la vînzarea acţiunilor false, Lică i-a dăruit un

buchet imens de orhidee, legate cu o brăţară groasă din platină. Totul s-a petrecut, în mod festiv, la barul *Colorado*, pe fondul muzical discret al orchestrei Corologos şi în clinchetul cupelor umplute cu şampanie „Veuve-Clicquot".

Lică Cercel (un individ cu patru clase primare, dar care vorbea curent şase limbi de mare circulaţie şi ştia să se poarte firesc în cele mai distinse medii) a rămas celebru şi în arhivele Parchetului de Sena, la Paris, pentru lovitura de la magazinul de bijuterii *Ametiste*. A fost o înscenare de zile mari.

La ultracostisitorul magazin de pe bulevardul Charbonnieux a descins, într-o zi, domnul Alvarez, patronul unor mine de cupru şi wolfram din Bolivia. Dorea să investească o sumă mare de bani într-un briliant cu calităţi neasemuite, timpurile părîndu-i-se nesigure. A fost chemat, pentru discuţie, însuşi patronul firmei, domnul Pierre Dubois, care a scos din seiful personal cîteva pietre rarisime. Cercetîndu-le, senor Alvarez a întors capul în semn de dispreţ. Jignit, patronul a adus cel mai scump briliant pe care l-a avut vreodată şi a rostit, ca valoare a lui, o sumă ameţitoare. Clientul a adjudecat preţul, cu nonşalanţa miliardarului autentic şi a cerut să-i fie trimisă piatra, a doua zi dimineaţa, la ora 11, la faimosul hotel Ritz. Urma să achite la livrare. A părăsit magazinul cu morgă princiară. Patronul l-a urmărit îngîndurat prin fereastră, cum se instalează la volanul unui „Rolls-Royce", de ultimul tip.

A doua zi, un funcţionar al magazinului, însoţit de doi gardieni înarmaţi, a dus briliantul la hotel. „Bolivianul" i-a întîmpinat şi a completat pe loc un cec cu suma uriaşă pe care o acceptase în ziua precedentă. Cum funcţionarul ezita, senor Alvarez a consimţit să intre în posesia briliantului numai după ce se va încasa cecul. La bancă s-a aflat că cecul avea acoperire perfectă şi, ca atare, suma respectivă a fost transferată în contul firmei *Ametiste*.

Gardienii rămaşi la hotel au fost trataţi în acest răstimp cu „Lacrima Christi".

La întoarcere, funcţionarul a înmînat caseta cu preţiosul său conţinut cumpărătorului şi s-a retras, înclinîndu-se smerit, împreună cu gardienii.

„Bolivianul" a surîs indiferent şi a părăsit barul botelului, fără a avea curiozitatea să deschidă caseta. Boierul tot boier !

Patronul firmei *Ametiste* jubila de fericire. Vînduse, e adevărat un briliant unic, dar cu preţ dublu.

Secondo tempo : Pierre Dubois a primit, după circa două luni, un telefon de la senor Alvarez care-i cerea să-i facă rost imediat şi indiferent la ce preţ de încă un briliant, pe cît posibil, identic cu primul. Intenţiona să-i dăruiască unei principese, viitoare soţie, o pereche de cercei în care să fie montate briliantele gemene.

Cunoscînd culanţa acestui client, bijutierul s-a hotărît să ceară un preţ triplu, dar unde să mai găsească un briliant asemănător ? Încercările au fost la început zadarnice.

Cum ziarele timpului tocmai vorbeau despre un tîrg internaţional de pietre preţioase la Amsterdam, un expert al firmei a fost trimis să prospecteze piaţa olandeză. După mai multe demersuri, acesta i-a comunicat patronului că a găsit la un misit armean o piatră aproape similară cu cea pe care o vînduse bolivianului. Inconvenientul venea de la preţ — vînzătorul pretindea de patru ori mai mult decît merita piatra.

— Aşteaptă să mă sune senor Alvarez, a hotărît Dubois. Am să-i propun un preţ de şase ori mai mare. Dacă se învoieşte îl cumpărăm.

Alvarez a telefonat la scurt timp. După o scurtă ezitare a fost de acord şi briliantul a fost achiziţionat, cu banii lui Dubois, evident.

„Bolivianul" nu şi-a mai făcut însă niciodată apariţia. A fost căutat, mai întîi, la hotel Ritz. Nu locuise niciodată acolo. În barul hotelului se putea întîlni oricine, nu numai locatarii. N-a fost găsit nici în Bolivia sau în alte state ale Americii Latine. Dispăruse fără urmă.

Monsieur Dubois s-a dumirit ulterior că fusese tras pe sfoară, că aşa-zisul Alvarez i-a revîndut printr-un complice, briliantul cumpărat de la el. Reşlefuit puţin şi cu un preţ de patru ori mai mare.

Cazul a făcut senzaţie, a fost preluat de ziarişti şi scriitori, a devenit poveste, ce merita să fie spusă în o mie şi una de nopţi.

Lică Cercel era un „aristocrat" al lumii interlope.

Pe timpul cît era găzduit la Văcărești, paznicii îi cumpărau, pentru cină, pui în tipla, de la *Luzana*. Nu-i plăcea să stea singur în celulă și era „cazat", de obicei, împreună cu „regii" diferitelor specialități delictuoase.

Într-o zi paznicul celulei lor s-a uitat prin vizetă și i-a văzut jucînd pocher pe cocoloașe de pîine. La eliberare, acestea se transformau în bancnote. L-a anunțat pe directorul închisorii, care, urmărindu-i, s-a convins de adevăr. A deschis brusc ușa și a năvălit în celulă. Cu ajutorul a patru gardieni le-a percheziționat fiecare centimetru de haină și fiecare colțișor de celulă. N-au găsit nici o carte de joc.

De trei ori i-a văzut jucînd pocher, de trei ori au repetat percheziția, fără nici un rezultat.

Într-un tîrziu, Lică le-a dezlegat taina, fiindu-i milă de neputința lor.

— Îl vedeți pe colocatarul ăsta brunet, pe Trișcă Muzicantu' ?

— Hoțul de buzunare ! a precizat directorul închisorii.

— Yes !... Cînd dumneavoastră intrați în celulă, el vă strecoară cărțile de joc în buzunar și le scoate cînd ieșiți. De-aia nu le găsiți.

Cînd am ajuns să-l anchetez și eu (ce onoare !) Lică Cercel picase cu două afaceri. Una, cea a „ursuleților", și alta, de mijlocire a obținerii de pașapoarte pentru evreii care vroiau să emigreze. Ambele, foarte greu de încadrat în articolele Codului Penal. Lică era un maestru.

Profitînd că magazinele noastre nu ofereau nici un fel de jucării pentru copii, Lică a cumpărat cantități mari dintr-o blană sintetică, numită „urson". A dat blana la lucru, printr-o cooperativă, unor femei autorizate să muncească la domiciliu. Confecționau ursuleți, puși în vînzare prin Consignația. Statul își lua drepturile, dar, mai vîrtos, Lică. A cîștigat fabulos, dar era greu ca fapta lui să fie incriminată.

În afacerea pașapoartelor, scenariul a fost mai amănunțit. L-a ajutat „Rozi", un escroc poreclit așa, pentru că era homosexual. „Rozi" căuta evrei dispuși să emigreze (unii au fost bogați) și le spunea că știe pe cineva foarte influent care se poate ocupa de facilitarea multor

formalităţi de plecare definitivă. Numai dacă acest om influent va voi să pună umărul, fiind capricios şi neinteresîndu-l (asta e !) mari profituri materiale.

După ce consimţea, clientul era plimbat mult, amînat, spunîndu-i-se că omul influent s-a plictisit să tot intervină. Cînd, în sfîrşit, avea loc primirea, clientul era condus într-o casă boierească, servitoarea le spunea că „domnul" se odihneşte şi aşteptau (destul) să se stea de vorbă cu ei. (Casa aparţinea unei amante a lui Lică, fostă întreţinută a doi fraţi, pînă nu de mult mari proprietari ai unor depozite de cherestea.)

Lică apărea în halat de mătase, parfumat, cu o ţigară bună în colţul gurii. Se repezea la „Rozi" :

— Iar îmi umbli cu pile, fetiţo ?

— Stăpîne, n-aş fi îndrăznit să vin nici pentru fratele meu, dar domnul Blumenfeld înseamnă pentru mine mai mult decît un frate. Vrea să plece în Ţara Sfîntă, să se salveze.

— Na, bravo ! Şi m-ai găsit pe mine să-l ajut. Cum ? Nu lucrez la Interne, nu cunosc pe nimeni la paşapoarte, nu am vreo funcţie oficială şi nici nu mă pricep...

— E foarte bine aşa. Numai să zici că vrei să te gîndeşti la situaţia domnului Blumenfeld şi dînsul pune pe un libret la purtător o sută de mii.

— Dacă e aşa bogat, de ce nu dă banii la sinagogă pentru nevoiaşi ?

— Stăpîne, nu ne lăsa !

— Eu bani nu iau ! Să-i lase la tine, că eşti la pămînt. Dacă iese aprobarea, pe mine mă cinstiţi doar cu un pahar de coniac bun.

— Să înţeleg că o să ai milă pentru noi ?

— Nu ştiu, mă mai gîndesc. Tu în trei zile să-mi aduci formularele completate pentru dînsul şi familia.

— Patru persoane, stăpîne. Mai venim cu cîte douăzeci de mii pentru fiecare persoană.

— Nu discuta cu mine de bani, că nu mă interesează.

— Să trăiţi, să vă dea Dumnezeu sănătate. Hai, domnul Blumenfeld, să mergem. Nici nu ştii ce om norocos eşti...

În aceste discuţii Lică Cercel avea grijă să nu-şi atribuie nici o calitate sau funcţie ca să nu poată fi acuzat de înşelăciune sau substituire de persoană. Nu discuta nici despre avantaje materiale, pentru sine. Ulterior, proceda la noroc. Mergea la ghişeul respectiv, depunea actele lui Blumenfeld, profitînd că pe vremea aceea depunătorul nu era legitimat. Într-o „democraţie", oricine putea cere emigrarea. Că nu se aproba, era cu totul altceva.

Apoi, Lică aştepta. Se întîmplau şi minuni. Adică, din actele depuse pentru 20 de persoane, să iasă aprobarea pentru una-două.

Fericitul beneficiar povestea la cîţiva apropiaţi, cine l-a ajutat şi cîtă cinste exemplară a dovedit acel om. Cînd a făcut treaba, a luat banii, cînd nu, i-a restituit la leu. Nici măcar pentru timbre n-a cerut. Păcat că nu vrea să se bage pentru oricine, dar trebuie încercat. Fiecare om are un preţ, nu-i aşa ?

Cu dosarul întocmit de mine, Lică Cercel a scăpat uşor. Toate cazurile se mai judecau la tribunale, nu se organizase Canalul.

În schimb, Lică l-a înfundat pe „Rozi" (o poliţă veche). Mi-a dat informaţii că acesta a înfiinţat o societate secretă, „Lache-Bulache". A întocmit o evidenţă a homosexualilor înrăiţi, numai cei cu posibilităţi materiale, şi a momit un grup de tineri săraci, să-i satisfacă. Partea leului, din cîştiguri, îi revenea lui, bineînţeles. Se lucra organizat, ca la o casă de comenzi. Solicitantul dădea un telefon, spunea ce preferinţe are, unde şi cînd trebuia să vină tînărul.

Telefoanele se schimbau des şi tinerii erau verificaţi, minuţios, ca pentru o reţea de spionaj. La nevoie erau şantajaţi cu poliţia, cu familia, cu prietenii, cu facultatea.

Dosarul acesta s-a extins spectaculos, implicînd oameni cu funcţii, artişti cunoscuţi, chiar şi un director de la Interne.

Pentru mine, cercetarea acestui caz a însemnat şi posibilitatea absolvirii examenului de comisar plin.

Peste ani, m-am amuzat copios, aflînd că Lică Cercel s-a însurat cu o preşedintă de C.A.P., eroină a muncii socialiste. O ducea ca un bimpaşă.

Îmi plăcea nespus, în orele mele libere să mă cocoț în mijlocul patului, înconjurat de hîrțoagele în care am însemnat cazuri care mi-au trecut prin mînă sau despre care am luat cunoștință. (În anii din urmă ni s-a interzis să ținem acasă astfel de însemnări. Erau considerate secrete de serviciu, deși toate au fost trimise în fața tribunalelor și judecate public. Pînă și Bulă ar fi refuzat autoratul la elaborarea unei astfel de „vigilențe revoluționare".)

Cu vrafuri de hîrțoage în jurul meu, păream un naufragiat într-o insulă de hîrtie. Cîte o notiță lapidară, pe un colț de hîrtie, reînvia oameni și întîmplări, amestecate cîndva cu gînduri, sentimente, cu viața mea.

De exemplu : „Din unul, doi". Cuvinte oarecare, pentru altcineva. Mie însă mi l-au amintit pe Hary Tonegaru, care inventase o mașină de înmulțit banii și o botezase : „Din unul, doi".

Hary umbla cu o cutie ca de gramofon pe la casele unor gestionari de magazine sătești. La momentul potrivit, băga în cutie o hîrtie de o sută de lei, învîrtea de manivelă și, printr-o crăpătură, ieșeau două. Omul rămînea buimac și se interesa cum poate fi procurată o astfel de cutiuță fermecată. Indiferent cît costă !

— Nu cutia e baza, îl punea în temă Hary. E și ea, dar fără hîrtie specială și cerneală cu formulă secretă, învîrtești de pomană, manivela. Or, alea costă de-ți sar ochii... Uite, dacă vrei să fim tovarăși, ascundem mașina la mata acasă, plătim pe din două cerneala, hîrtia și dăm drumul la fabrică. Am eu om la tipografia băncii, care ne dă pe tavă tot ce avem nevoie... Plec la București și vin încărcat. Batem palma ?

Hary Tonegaru smulgea o sumă frumușică, lăsa „utilajul" în păstrarea „asociatului" și dispărea.

La interogatoriu, Hary Tonegaru a fost sincer și mi-a înșirat toate persoanele înșelate. Dar n-am putut să-l trimit în judecată din lipsă de probe. Nu numai că înșelații n-aveau pretenții la despăgubiri, dar nici unul n-a recunoscut că îl mai văzuse pe Hary și că, în cîrdășie cu el, ar fi avut de gînd să facă, dintr-o sută, două.

Pînă la urmă, Hary tot a înfundat pușcăria, pe ani mulți. A intrat într-o bandă cu Sile, zis Lautrec, falsifica-

tor de pașapoarte, cu Păscăluță Dilimanul, care spărgea case de bani cu exploziv și cînd aprindea fitilul, răcnea cît îl țineau puterile : „Scapă cine poate !“, cu Aurică Depărtare, tîlhar și ucigaș, care își omora victimele cu cuțitul aruncat de la mare distanță.

Aș fi nedrept dacă nu l-aș scoate la lumină, din însemnările mele și pe Puiu Cupcea, zis Ștaif, amantul de profesie al doamnelor din lumea bună, abonate ale Cazinoului din Sinaia. Băiat subțire, înalt, frumos, cu ochi negri, franțuzit, cu o cultură adunată din prefețele cărților de succes, posesorul unui vocabular romantic, irezistibil, pentru uzul doamnelor sentimentale. La percheziția domiciliară i s-a ridicat caietul dictando, pe filele căruia avea notate aforisme asezonate. Cu ajutorul lor victimele erau seduse, jefuite și abandonate.

Cel mai des citat era Guillaume Apollinaire cu „Iubirea noastră e tragică și mîndră, ca masca unui tiran“.

Oricum, Puiu Ștaif era un colecționar harnic a tot felul de cuvinte galante, șoptite în camere de hoteluri luxoase. False, majoritatea acestor cuvinte, ca fîntînele de curte umplute cu apă de la robinet.

Farmecul personal și vorbele frumoase îl ajutau să sucească mințile doamnelor dornice de iubiri consumate în cele cîteva ore cînd soții lor asudau la masa de joc.

Cum a acționat „îndrăgostitul“ în cazul doamnei Rodica Voinescu-Topolog ?

După ce sentimentele victimei au fost încinse la roșu, i-a dat întîlnire pe o potecă romantică de munte. În timp ce respectabila doamnă aștepta îmbătată de promisiuni, a intrat în apartamentul ei, sustrăgînd bani și bijuterii.

Fanata doamnă Voinescu l-a bănuit. În toiul scandalului, prinzînd un singur moment favorabil, Puiu a rugat-o să-l însoțească la „Cota 1200“. Pe drum a recunoscut că el a fost hoțul. N-a avut altă soluție pentru a achita o datorie presantă, făcută la masa de joc... Greșise, dar s-a dezmeticit la timp... Avea să rezolve totul... bărbătește. Nici n-a apucat delicata însoțitoare să-și revină din lovitură, că Puiu a și sărit în prăpastia adîncă, scuturînd zăpada din vîrful brazilor cu un țipăt prelung, sfîșietor. Așa a înțeles să se pedepsească pentru nelegiuirea săvîrșită.

Doamna Voinescu-Topolog a fugit capie în oraș, a anunțat salvarea, poliția, cu riscul compromiterii. A început căutarea rămășițelor neînsuflețite ale sinucigașului. Nu au fost găsite ; prăpastia adîncă, zăpada mare. Apoi s-a așteptat dezghețul.

După doi ani, timp în care nefericita doamnă se consolase și de pierderea bijuteriilor și de pierderea lui Puiu, l-a reîntîlnit pe Coasta de Azur.

Cu același truc, Puiu Ștaif a mai înlăcrimat o baroneasă la Baden-Baden, o morăriță văduvă din Palma de Majorca, o coafeză căruntă din Biaritz și pe directoarea unei școli de dansuri argentiniene din Montreux.

Altminteri, un delincvent ușor de cercetat. Își mărturisea isprăvile cu amănunte picante, făcînd un haz nebun.

Puiu s-a descurcat și la bătrînețe. S-a însurat cu o croitoreasă de lux, doldora de bani, avînd și un apartament superb în blocul „Wilson". În fața clientelor, poza și el în creator de modă, calificat la Paris, la celebra casă fondată de Coco Chanel.

Soția lui pretindea clientelor prețuri foarte piperate și Puiu le simțea pe cele dispuse la anumite concesii. Se pricepea, ca nimeni altul, să le simtă pe acestea. Dezvolta o discuție echivocă, învăluitoare, sugerînd că pentru o coniță atît de frumoasă s-ar găsi un amator care ar fi fericit să-i achite toaletele. Dacă femeia pășea pe acest drum, Puiu îi prezenta vreun burtos din comerț și încasa comision de la ambii preopinenți. N-a putut fi dovedit niciodată, doamnele fiind căsătorite și păstrînd o discreție absolută, ca și amanții lor de ocazie, obișnuiți să nu se sperie în cazul vreunei anchete.

Gîndindu-mă la oamenii pe care i-am cunoscut și cu care am avut de-a face, prin profesia mea, am ezitat în fața afirmației domnului Hugo că umanitatea are doi poli : adevărul și frumosul. Între acești poli, pentru mulți inaccesibili, drumul trece prin cutia Pandorei.

Îmi tot zic că va trebui să-mi fac timp odată, pentru a aduna între copertele unei cărți însemnările acestea, ale unui polițist care a trăit vremuri ciudate. Amîn mereu cu sentimentul că nu vreau încă să-mi închei socotelile cu viața.

Un fel de epilog

Mă înveseleau întotdeauna vizitele la spital ale lui Tică Luca, vechi prieten și fost coleg. Genul de om veșnic dispus să-ți spună o glumă, să-ți facă o mică farsă, să-ți tragă o păcăleală nevinovată, să-ți spună o minciună, numai ca să te înveselească, să folosească expresii insolite sau calambururi, reușind să fie, cel mai adesea, realmente amuzant.

Nevastă-sa, Sofica, îi semăna și, în discuțiile de toată ziua, inventaseră un limbaj care pe ei îi distra foarte tare. Am fost într-o zi la ei la masă și am asistat la următoarea discuție :

— Vă e foame ? ne-a întrebat Sofica. Să vă spun ce-am pregătit. O să mă exprim în procente, ca secretarul general al partidului unic. Am realizat o supă — minune — din materiale recuperate : 80% apă, 10% proteine sintetice conservate, 5% bulion de casă, 5% hidrat de carbon. Revin 30% glucide, și circa 3,33% etc. pe cap de locuitor. Felul doi vă dau friptură la tavă...

— Defalc-o, i-a cerut Tică, rituos.

— Păi, friptură la tavă : 8% carne, 22% os, 40% slănină, 10% șorici și 20%... tavă !

— Pune de mîncare ! a hotărît Tică. Avem exact o oră, pentru masă. Zece minute au trecut și înseamnă că ne-a rămas 90% timp productiv...

În timpul mesei am vorbit despre spectacolul de operă la care au fost în seara cînd s-a jucat „Carmen".

— Mie îmi place la operă, a declarat Sofica, fiindcă 55% e muzică și 45% vorbe cîntate.

— Te rog mai redu din muzică și bagă 10% bilet, i-a cerut Tică.

Femeia nu l-a luat în seamă şi a dat tonul observaţiilor critice.

— Duduia care a jucat-o pe Carmen, aceea multicorpolentă, cred că avea 25% mai multe lipide în organism şi mai puţin cu circa 15% hidrocarburi.

Cum soţul nu i-a răspuns, l-a atenţionat :

— De ce taci, Ticule ? Mă, tu de fiecare dată taci despre altceva !

— Mă gîndeam, a mărturisit bărbatul, cîte hidrocarburi o fi avînd la sută Sophia Loren ?

— Mai dă-o ,păcatului... Cîte să aibă ? La fel ca toate femeile.

— Nu, nu ! Nu cred că la fel !

După aceste vorbe, soţii s-au sărutat, 30% afecţiune, 70% obişnuinţă.

De cîte ori venea la mine, la spital, Tică Luca scotea dintr-o sacoşă ponosită darurile aduse, pe care le aranja pe pătură.

— Uite, mandarine, biscuiţi cu cremă de ciocolată, pate de ficat de gîscă, suc de portocale, cornuri calde, cu lapte...

În realitate, pe pătură se aliniau cîteva mere buboase, nişte pişcoturi tari ca gresia, cu ceva maro la mijloc, o cutie cu pate de ficat zgrunţuros ca nisipul, o sticlă de „Quick-Cola“ cu gust de catran şi cîteva batoane, tari ca piatra de ascuţit coasa.

— Vezi ce *abundenţă* de produse ! se minuna Tică.

Tot el mă ţinea la curent cu noile bancuri despre „Nea Puiu“, denumire cifrată pentru geniul Carpaţilor.

Tică se pornea :

— Zice că nea Puiu a fost cel mai precoce copil. La patru ani vorbea ca acu' !

Sau :

— Aladîn a venit în vizită la noi, în ţara eticii şi echităţii, şi la plecare a reclamat la miliţie că i s-a furat lampa fermecată.

Alt banc, excelent :

— „Alo, staţiunea Jupiter ?“ „Da, vă rog !“ „Hotel *Paranoic* ?“ „Nu, vă rog. Aici, hotel Panoramic. *Paranoicul* e la Neptun !“

Cu precauţiile de rigoare, Tică îmi povestea şi isprăvi, mai puţin cunoscute, ale cuplului prezidenţial sau ale odraslelor lor.

La ultima sa vizită, Tică mi-a relatat „Acţiunea Broscoiul", o veritabilă schiţă umoristică, alcătuită cu imaginaţia lui comică, împletind elemente reale şi pornind de la un fapt strict-autentic.

Cică, în zilele unei consfătuiri de la Moscova, unde nea Puiu era invitat fără soţie, tovarăşa de renume mondial a venit singură la un palat de vacanţă, din multele rezervate celor mai iubiţi fii şi părinţi ai patriei socialiste.

Pregătirile de primire au fost conduse personal de tovarăşul colonel Napu, acoperit cu funcţia de administrator, tovarăşa maior Măriuţa, acoperită cu funcţia de cameristă, şi tovarăşul Gurgui, descoperit că a promovat o şcoală de bucătari la Varşovia şi încadrat, după verificări la sînge, în Departamentul Securităţii Statului.

După o curăţenie exemplară şi împodobirea tuturor încăperilor cu buchete uriaşe de flori multicolore, s-au luat măsuri ca Gîlcă, un căţelandru pripăşit pe lîngă somptuoasa reşedinţă, să fie dat pădurarului, iar pisica, Moaţa, să fie dată... cîinelui.

Apoi s-a pulverizat, din belşug, spray „Molid" prin părculeţul din faţa palatului, pentru ca mirosul de brad să fie cît mai prezent.

La sosirea tovarăşei, cînd nici n-a apucat să le dea toate indicaţiile preţioase, privind dorinţele ei de odihnă binemeritată şi desfătare gastronomică, s-a întîmplat catastrofa. Liniştea peisajului, insuportabil de frumos. a fost tulburată de un ridicol, stupid şi inestetic orăcăit de broască.

Tovarăşa s-a întunecat şi a întrebat arţăgoasă :

— Să nu-mi spuneţi că asta face aşa toată noaptea !

— Vă raportez că este un caz izolat, a liniştit-o Napu. N-avem probleme, la noi e o disciplină de fier.

— Aşa să fie ! a ordonat academiciana internaţională. Eu mă retrag în *apartamentili* mele şi să n-aud musca.

— Aţi văzut, mă, că pînă la urmă tot am feştelit-o ? Cine s-ar fi gîndit la broaşte ? Doar am curăţat lăculeţul ăsta, oglindă, s-a plîns Napu.

— Permiteţi să raportez ! a cerut Gurgul. Găsim noi o şmecherie, cu mintea dumneavoastră, brici.

Măriuţa s-a arătat, de asemenea, optimistă :

— L-aduc eu pe unchiu' cu undiţa şi-haţ ! E braconier de frunte...

— Cîte or fi ?... se frămînta Napu.

— Puţine, a susţinut Gurgui. N-au avut timp să se înmulţească, totul ţine de fenomenul singular. Ăsta care a orăcăit mai devreme e un broscoi, un bou de baltă.

— Buhai, l-a corectat Napu.

— Tot ce e posibil şi atunci s-a fript, a ameninţat Măriuţa. Chemăm un băiat din gardă, cu pistolul automat şi bam-bam !

— Ai o minte, Măriuţă, iartă-mă, de pui rasol, a compătimit-o Napu. Ăştia sînt turnători. Ei pe noi şi noi pe ei. În plus, tovarăşa e nevricoasă la un orăcăit de broască şi noi bubuim cu armament de luptă, ca teroriştii din ţările avansate ?

A intervenit, împăciuitor, Gurgui :

— Acţionăm diseară cu pietre, care sînt tăcute. N-am eu o praştie... Cînd eram copil nimeream vrăbiuţa în vîrful plopului.

— De ce, doamne iartă-mă, s-a tînguit Măriuţa, comerţul nostru cu amănuntul vinde toate prostiile şi n-a făcut un spray de broaşte. Ca pentru ţînţari sau muşte.

— Parcă spray de ţînţari se găseşte ? s-a burzuluit Gurgui. Sufletul ! Pînă nici eu, cu relaţiile mele, n-am găsit. Mă rugase măcelarul care îmi livrează organe...

— Bateţi cîmpii, timpul trece, i-a atenţionat Napu. Am găsit eu ceva, la mintea cocoşului. Mergem fiecare pe la căşi, ne îmbrăcăm grosuţ, noaptea e răcorel şi facem de planton cu schimbul. Peste o oră intră Gurgui. Stă pînă la două, cînd îl schimb eu. La cinci mă schimbă Măriuţa. Ea intră pe lumină, că e femeie şi trebuie menajată. Gurgui ! Te prezinţi cu un băţ lung, lung şi un sac de pietre, cu mărime potrivită. Cum auzi un oac, cît de mic, îl timorezi pe broscoi cu băţul şi îl ocheşti cu piatra. Ca la ţinta mişcătoare, că ai fost sergent în armată. Ce zici ?

— 'țeles ! O să tacă, dă-l boalelor, dacă vede că nu-l slăbim, s-a conformat Gurgui.

— Păi, dacă facem așa noapte de noapte, s-a plîns Măriuța, ne anemiem, ne tuberculizăm.

— Ho ! Noaptea asta s-o trecem noi și om mai vedea, s-a zbîrlit Napu. Mîine mai mulg eu o idee din capul meu. Acum, înainte marș, executarea, conform graficului. Eu decid, că am leafă mai mare...

S-au despărțit și Gurgui s-a prezentat mai devreme la post, Napu lăudîndu-l pentru conștiinciozitatea lui, cînd s-a dus să se culce într-un oficiu al reședinței, pentru a fi mai aproape de obiectiv.

S-a mai întreținut cîteva minute cu Gurgui care pîndea vigilent pe malul lacului, cu un băț lung în mînă, în vîrful căruia înfipsese un cartof, ca să-i dea greutate, ca unei măciuci.

Lîngă el era un săculeț cu „muniții". Napu a băgat mîna în sac și l-a întrebat, cu gura lipită de urechea lui, conspirativ :

— Ce ai în sac, Gurgui ?

— Permiteți să raportez. N-am găsit pietricele în cantitatea corespunzătoare și am luat cartofi săpunari din gestiunea mea. Plescăie mai încet, lucrez cu surdină, adică, și dacă pocnesc broscoiul cu un cartof în cap, cu șpaclul îl iau.

— Ce ai în flaconul ăla ? s-a interesat Napu, observînd o sticlă culcată în iarbă.

— Niște trotil pentru mine, dacă mă ia cu friguleț. Coniac „Napoleon", îl am prevăzut în rețetarul pentru pepene galben...

— Ia vezi tu, să n-abuzezi, l-a prevenit Napu. Fii cu ochii în patru, să n-apuce dușmanul să se avînte. Eu mă duc să mă culc nițel, sînt rupt... Atenție mărită și servici ușor !...

Napu a dormit ceva mai puțin de un ceas, pînă ce l-a trezit zgomotul. Broscoiul, mîrșav, orăcăia de mama focului. Ecoul prelua și înmulțea oac-oacurile, care se auzeau puternic în noaptea, pînă atunci atît de liniștită.

A sărit din pat și a ieșit în fugă, afară, să afle de unde se trage prăpădul. L-a încolțit bănuiala că va trebui să dea de pămînt cu Gurgui, fie pentru adormire în post,

fie pentru părăsirea obiectivului sau și mai grav, pentru serviciu de pază în stare de ebrietate. Nerăbdător a dus la ochi un binoclu. Ce a văzut l-a nedumerit și mai mult. Gurgui sta pe mal și bătea apa cu bățul. Napu a început să alerge în zigzag, cum văzuse într-un film că fac membrii grupelor de comando. A fost mîndru de felul cum a folosit terenul pentru că Gurgui nu l-a simțit decît cînd i-a răsuflat în ceafă. A tresărit speriat ca de o avalanșă. Napu i-a acoperit gura cu palma și l-a întrebat febril :

— Ce-i, Gurgui ? Raportează !

Gurgui și-a eliberat gura și a început să-l pună în temă :

— Domne, lovi-l-ar de broscoi nenorocit, a tăcut cît a tăcut și dintr-o dată s-a săltat pe mal, de nebun și a început muzica. Eu tocmai luam de la gură sticla cu coniac. M-am speriat, ceva teribil și hîrșt în el cu sticla. Sticla s-a vărsat și fiara s-a bălăcit prin coniacul meu. A tăcut o clipă și pe urmă, dă-i. Oac, oac, oac, și oac, oac, mai întîi răgușit, apoi subțire, ca un sughiț. O posibilitate ar fi ca pe nemernic să-l fi turmentat coniacul.

— În cine m-am încrezut, fi-mi-ar capu' al dracu', s-a tînguit Napu, cu ochii la ferestrele palatului. Gîndea că dacă va vedea că se aprinde lumina, îl ia pe Gurgui ca pe un pisoi și îl înecă. Beleaua lumii, un iresponsabil !

Nu s-a aprins nici o lumină. Mai avea timp de acțiune. A vorbit scrîșnit :

— Bețivan corupt, element descompus, fii atent că bețiile des repetate duc la excluderea omului din societate. Fugi imediat la vila mică și adu-mi cizmele de cauciuc.

Gurgui s-a executat în pas alergător și Napu s-a apucat să-și suflece pantalonii. L-a luat repede pe vinovat :

— Cît e, mă, de adîncă apa asta ?

— Stați s-o măsurăm cu bățul, s-a oferit bucătarul mieros. E pînă aici, adică mie îmi vine exact sub buric. Dumneavoastră, care sînteți ca plopul, vă trece o palmă de genunchi...

— Du-te și te culcă, viciosule. Te judec eu mîine, a șuierat Napu, încălțîndu-și cizmele. Eu am să patrulez

prin apă, ca să învălui inamicul pe propriul său teren: Lasă-mi bățul...

Dar să nu mai lungesc povestea asta. Și așa ea s-a întins mai mult decît se cuvenea.

Napu a patrulat prin apă, pînă-n zori, reușind ca prin valurile făcute, să interzică dreptul la exprimare al broscoiului.

Dimineața, cînd s-a prezentat la datorie, Mărioței i s-a cerut să stropească lacul cu furtunul, broscoiul să creadă că plouă, că vine potopul și deci să sufere în tăcere.

Tovarășa de viață a genialului nea Puiu n-a știut nimic despre aceste întîmplări, întrucît seara a vizionat, la video, un film cu cai și împușcături, cu sînge și fracturi, adormind după îngurgitarea unei butelii de șampanie franțuzească. Dimineața a deschis fereastra, s-o dezmierde soarele și broscoiul a salutat-o cu un oac-oac victorios. S-a gîndit, melancolică :

— Ce frumos cîntă broaștele ! Ca-n '939, cînd am fost aleasă regina balului...

Din spusele lui Tică Luca, am mai aflat care copii de miniștri au furat iarăși cîte o mașină străină, care a mai fugărit vreo balerină, prin nu știu ce bar, care a mai trecut cu mașina peste vreun pieton și cum toate aceste drăgălășenii au intrat în categoria marilor secrete de stat, nefiind voie să existe nimic scris despre ele.

Oricum, munca miliției se rezuma la asigurarea traseelor prezidențiale și la ascunderea oamenilor de la cozi în curțile interioare ale blocurilor. Subiectul este mai vast și, cu siguranță, se va scrie cîndva o carte cu referiri la atribuțiile și activitatea organelor de miliție în „anii luminăˮ.

Povestea „Acțiunii Broscoiulˮ, „literaturizatăˮ de Tică Luca, a fost ultimul lucru vesel ajuns la urechile mele, în spital. Drumul pentru întoarcerea mea acasă avea popas obligatoriu pe masa de operație. Curînd, datorită curiozității care m-a stăpînit toată viața, mi-a fost dat să aflu că acest popas avea toate promisiunile odihnei veșnice.

Transferat la „Terapia intensivă", pentru perfuzii întăritoare, am convins o femeie de serviciu, cu minte puţină, să-mi dea foaia mea de observaţie. Acolo scria că se recomandă intervenţia chirurgicală, cu diagnosticul : tumoră neoplazică prezumtivă.

În noaptea dinaintea operaţiei n-am închis ochii nici o clipă. Nu eram înspăimîntat ; prin nu ştiu ce metamorfoză ciudată, mă simţeam martor la drama altcuiva. M-am postat la o răscruce de gînduri şi am încercat un inventar al celor mai frumoase şi al celor mai urîte lucruri care mi s-au întîmplat într-o viaţă de om. Fără nici o cronologie, fără criterii de valoare sau importanţă, presat doar de timpul grăbit, care nu mai îmi dădea răgaz să le cuprind pe toate.

Copil al unui secol bolnav, am avut neşansa să mă nasc într-o parte de lume unde, ani mulţi, s-a experimentat pe oameni un sistem asocial conceput de genii ale răului, măcinînd vieţi, deturnînd destine, inversînd valorile eterne, pervertind suflete, siluind conştiinţe. N-am fost nici victimă, nici călău, poate doar un cobai mai rezistent.

Nu mai am timp să cercetez şi să înţeleg de ce multe zile frumoase din viaţa mea au purtat nume de femei. Întîi al mamei, condamnată la o lungă neliniște pentru soarta copilului ei, pe care mi-o imaginam acum fără vedere, cu ochii arşi de seceta lacrimilor.

S-a ivit dintre amintiri, inexplicabil, şi Claudia, o fetiţă cu breton şi şosete albe. O duceam de mînă, în copilărie, la „Înviere", implorînd, atunci, ocrotirea unui Dumnezeu, în care, mai tîrziu, nu mi s-a dat voie să cred.

Apoi, mi s-a făcut dor de Alexandra, de mirosul de iarbă încinsă al pielii ei, de carnea ei, pe care o simţeam arzîndu-mi podul palmelor.

Am furat-o dintr-o scenă de G. Călinescu, am fugit cu ea o noapte la mare şi am iubit-o pe nisip. În 64 s-a întîmplat, după marea amnistie a „politicilor", cînd cineva m-a tîrît la o petrecere dată de un prinţ, în cinstea mulţilor prieteni eliberaţi. Prin cotloanele unui subsol sordid, circulau oameni (apariţii spectrale) îmbrăcaţi cu fracuri demodate, aproape putrezite, dospind miresme de mucegai şi naftalină. Obosiţi şi slăbiţi de detenţie, umilinţe, torturi

de toate felurile și acum afișînd o veselie sleită, falsă și inutilă ca o medalie de pe pieptul eroului necunoscut.

Toaletele femeilor lor creau un contrast șocant. Rochii simple, ieftine, cumpărate pe puncte, cu zorzoane adăugate, care, în loc să le salveze precaritatea, le-o amplifica.

Din cupa de *Baccarat* se bea o poșircă roz, de șase lei kilu, felii dintr-un parizer vineţiu erau servite pe farfurii de *Limoges*.

De la un moment dat n-am mai văzut-o decît pe prinţesă, pe Alexandra, soţia amfitrionului senil, care se juca cu o pisică. Frumoasă și mincinoasă ca un cîntec de sirenă, Alexandra a mimat că este fascinată de tinereţea mea. Ne-am vîndut reciproc iluzia dragostei la prima vedere, am fugit din subsolul acela, pe malul mării și ne-am iubit pe nisip, la „Vama Veche".

A fost, după Alexandra, o lungă anosteală a sentimentelor mele și a venit Simina, o leoaică, avînd în ea, așa cum i-a ghicit o ţigancă, darurile a nouă femei. M-a îmbogăţit pe mine cu aceste daruri, în zilele și nopţile a zece săptămîni, la capătul cărora s-ar fi cuvenit să mor, știind totul despre miracole.

Dar a fost scris să moară o parte din mine, mai tîrziu, cînd m-a lăsat Viviana.

Am avut și prieteni. Pe Radu Irimescu, pion de sacrificiu într-un absurd joc politic, trimis la Canal și aruncat într-o groapă cu var de niște brute momite cu eliberarea înainte de termen.

Mi-au defilat prin minte și alte nume de prieteni, pe care mi-i imaginam strînși în jurul unor pahare umplute cu regrete și unul dintre ei, poate Păun, mă pomenea cu vorbele lui Ehrenburg : „În numele celor absenţi, vă cerem scuze !"

Meseria mea m-a împovărat cu o cantitate mai mare de urît decît au avut alţi oameni. (Poate de aceea frumosul este, cum a spus un filozof, o domnie fără paznici.)

Îmi pare rău că n-o să mai pot aștearne pe hîrtie și alte urîţenii cu care m-am confruntat. Ar fi fost o modestă mărturie dintr-un timp tenebros.

Aș fi vrut să povestesc despre atacul de la filiala „Grivița roșie" a Băncii Naţionale, condus de fostul director

al miliției judiciare pe întreaga țară, crima de la Cluj, banda lui Posteucă, crime misterioase, furturi celebre, escroci ajunși în funcții de primă mărime, tîrfe cu influență necondiționată, pe lîngă oameni cu drept de viață și de moarte, despre colegi corupți, torționari, bestii. Întotdeauna însă între ceea ce ne dorim și ceea ce ni se întîmplă este un decalaj de necuprins. A spus-o, pare-mi-se, un francez.

Ce mă înfurie cel mai tare, în cazul meu, este că totul se va încheia cu un stupid proces-verbal : „Se predau familiei următoarele obiecte..."

Dumnezeu să mă ierte, ca și toți oamenii pe care i-am nedreptățit. Și dacă mai este, măcar o singură șansă, aș vrea s-o am...

SFÎRȘIT

CUPRINSUL

Un timp bolnav 5

Călător printre amintiri 14

Ispita de a fi polițist 22

Aspirant la gloria lui Maigret 31

Capcanele meseriei de polițist 60

Lumea poliției 110

Trec zilele și noi o dată cu ele 187

Un fel de epilog 213

Redactor : ELENA MARINESCU
Tehnoredactor : MARIA NICOLAE

Bun de tipar : 14.01.1992. Apărut 1992.
Coli tipar : 14. B 10391.

Tiparul executat sub comanda nr. 10414
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI"
Piața Presei Libere nr. 1, București.
ROMÂNIA

Editura Militară

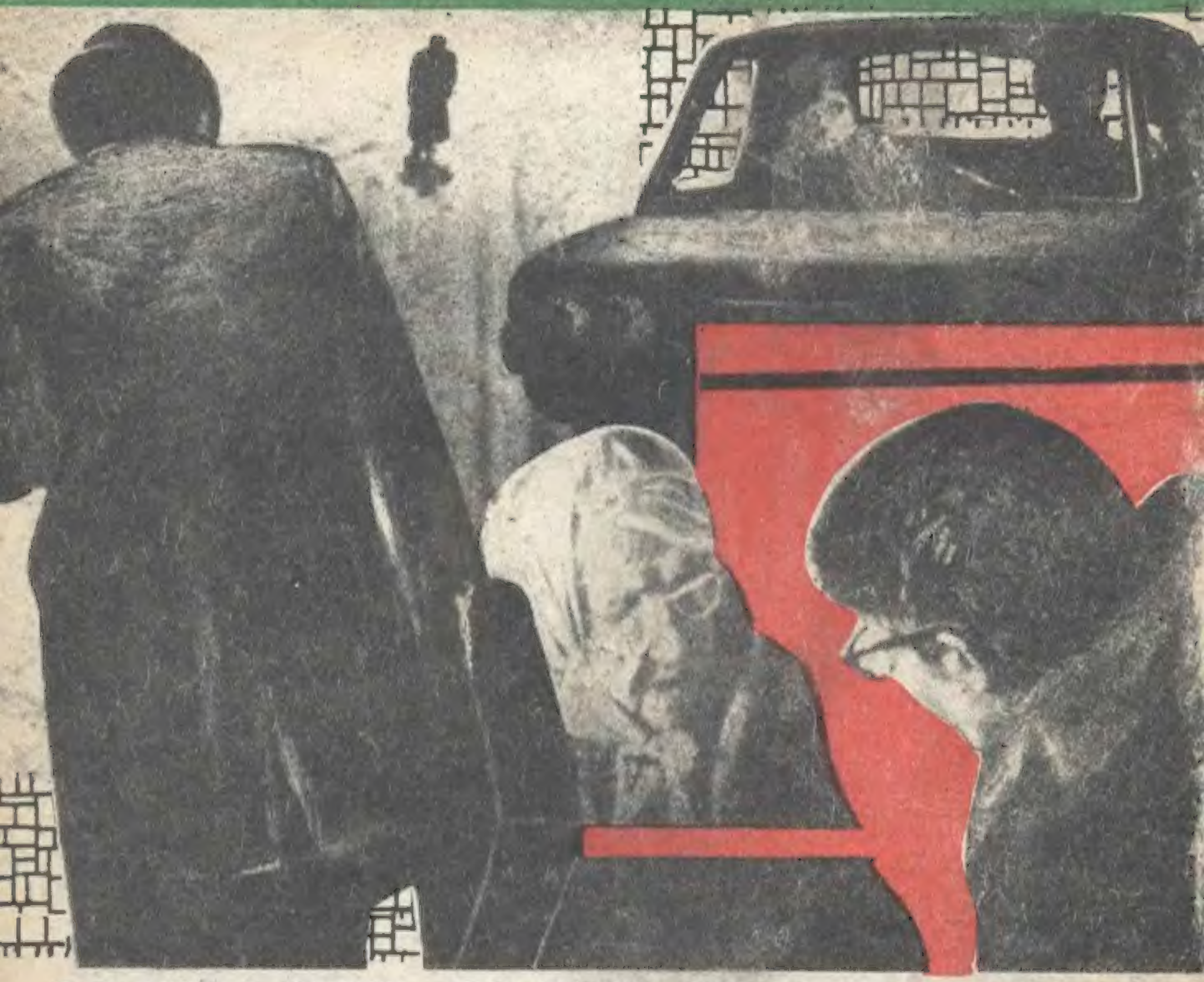

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX

„Ca o modestă mărturie dintr-un timp tenebros, aș fi vrut să povestesc despre atacul senzațional de la filiala „Griviţa roşie" a Băncii Naţionale, condus de fostul director al miliției judiciare, crima de la Cluj, banda lui Posteucă, crime misterioase, furturi celebre, escroci ajunși în funcții de primă mărime, tîrfe cu influență incredibilă, pe lîngă oameni cu drept de viață și de moarte, despre polițiști corupți, torționari, bestii..."

ISBN 973-32-0256-8

Lei 80